

Projecte

Pressupostos de la Generalitat de Catalunya

2023

**INFORME ECONÒMIC
I FINANCER**

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Economia
i Hisenda**

SUMARI

Introducció	5
Primera part - L'economia catalana i el seu entorn i l'estat del benestar i el progrés social	9
1. Síntesi de la situació de l'economia catalana i el seu entorn.....	11
2. El context econòmic internacional i espanyol	17
3. L'evolució de l'economia catalana	27
3.1. El producte interior brut	29
3.2. El comerç exterior.....	40
3.3. El mercat de treball.....	44
3.4. Evolució dels preus.....	51
3.5. Els salaris i els costos laborals	57
4. Les previsions macroeconòmiques per al 2023	63
5. La situació de benestar i el progrés social a Catalunya	69
5.1. La pobresa i l'exclusió social segons l'ECV 2020	71
5.2. L'evolució de la desigualtat d'ingressos des de l'esclat de la pandèmia	78
5.3. Altres indicadors de benestar i progrés social	79
Segona part - El sector públic a Catalunya	81
6. El sector públic autonòmic.....	83
6.1. La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat l'any 2021.....	85
6.2. L'estat d'execució del pressupost de la Generalitat a 31 de setembre de 2022	107
6.3. L'impacte COVID en les finances de la Generalitat	115
6.4. Les inversions reals liquidades del sector públic de la Generalitat per àmbits territorials i polítiques de despesa	124
6.5. L'avaluació de polítiques públiques a la Generalitat de Catalunya	141
Annex 6.1. La recaptació tributària.....	148
7. El sector públic local.....	153
7.1. El marc legal i pressupostari del sector local	155
7.2. Els pressupostos dels ens locals	160
7.3. Els pressupostos de les diputacions provincials	168
7.4. Els pressupostos dels consells comarcals i de l'àrea metropolitana.....	174
8. Les inversions de l'Estat a Catalunya	179
8.1. Les inversions liquidades.....	181
8.2. Les transferències de capital	191
8.3. Les inversions reals pressupostades	197
9. Els fons de la Unió Europea	207
9.1. L'aplicació de la política de cohesió en el període 2014-2020.....	209
9.2. La programació dels fons europeus en el període 2021-2027.....	226
9.3. Els fons Next Generation - UE.....	230
Annex 1. La balança fiscal de Catalunya amb l'Administració central	239
Annex 2. La càrrega financera de la Generalitat	255

INTRODUCCIÓ

El Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, que aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de la Generalitat de Catalunya, estableix en l'article 31, punt 4, lletra g, que un dels documents que s'ha d'adjuntar al Projecte de Llei de pressupostos de la Generalitat de cada any és un informe econòmic i financer.

L'Informe Econòmic i Financer que acompanya el projecte de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2023 consta de dos grans apartats i dos annexos. El primer apartat es refereix a la situació de l'economia catalana i el seu entorn i el segon a l'actuació del sector públic a Catalunya.

En la primera part s'explica la situació econòmica en què s'emmarquen aquests pressupostos per al 2023. Inclou una visió del context econòmic internacional i espanyol i una descripció de l'evolució de l'economia catalana a partir de l'anàlisi dels principals determinants de la conjuntura econòmica: el producte interior brut, el comerç exterior, el mercat de treball, els preus, els salaris i els costos laborals. Aquesta part de l'informe la completa un capítol amb les previsions de l'escenari macroeconòmic de l'economia catalana per al 2023. Per enllestir la primera part s'inclou una anàlisi sobre la situació de benestar i indicadors de progrés social a Catalunya.

La segona part d'aquest document inclou una anàlisi de les darreres dades economicofinanceres del sector públic català en tots els seus àmbits: autonòmic, local, estatal i europeu.

El primer capítol analitza el sector públic autonòmic i recull les dades liquidades dels pressupost d'ingressos i despeses del sector públic administratiu de la Generalitat del 2021 i de l'estat d'execució del pressupost de la Generalitat a 30 de setembre de 2022. S'inclou també un apartat on s'exposa l'impacte COVID a les finances de la Generalitat. Per altra part, s'exposa també la distribució de les inversions reals executades l'any 2021 per comarques i sectors; i s'inclou un apartat sobre l'avaluació de les polítiques públiques a la Generalitat. Finalment, s'inclou informació sobre la recaptació tributària de l'any 2021 a Catalunya.

Pel que fa a l'àmbit local, s'examinen els pressupostos de l'any 2021 i les liquidacions corresponents a l'exercici 2020 dels diferents ens territorials a Catalunya: ajuntaments, diputacions, consells comarcals i Àrea Metropolitana de Barcelona.

Quant a l'actuació de l'Administració de l'Estat a Catalunya, aquest Informe Econòmic i Financer inclou l'anàlisi de les inversions de l'Estat per comunitats autònomes, destacant els imports assignats a Catalunya. El primer punt d'anàlisi de les inversions considera les inversions reals liquidades per l'Estat, els organismes autònoms i les empreses públiques per al període 2016-2021. El segon correspon a les transferències de capital de l'Estat a les comunitats autònomes per al període 2015-2019. Finalment, el darrer punt es presenten els imports de les inversions estatals regionalitzades del projecte de pressupostos generals de l'Estat per al 2023.

Finalment, aquesta segona part es tanca amb un capítol sobre els fons de la Unió Europea a Catalunya, que recull informació relativa a l'aplicació de la política de cohesió en el que han coexistit dos períodes: 2014-2020 que està en fase de tancament i 2021-2027, en fase d'execució. En aquest capítol s'incorpora un punt sobre els Fons Next-Generation-UE.

Per últim, en els annexos es presenta una sèrie de documentació complementària. En l'annex 1, en compliment de la Llei 10/2012, de 25 de juliol, de publicació de les balances fiscals, s'incorporen els resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central. Atès que l'Estat no ha facilitat les dades necessàries per actualitzar aquest càlcul i les darreres dades corresponen al 2016, s'ha fet una aproximació d'aquests càlculs amb dades del 2019. En l'annex 2 es presenta l'informe sobre la càrrega financera de la Generalitat fins l'any 2021 d'acord amb el que es va aprovar en la Llei 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, que estableix que l'Informe Econòmic i Financer ha d'incloure un informe anual de caràcter específic sobre les càrregues financeres de la Generalitat.

PRIMERA PART

-

**L'ECONOMIA CATALANA I EL SEU ENTORN I
L'ESTAT DEL BENESTAR I EL PROGRÉS
SOCIAL**

1. SÍNTESI DE LA SITUACIÓ DE L'ECONOMIA CATALANA I EL SEU ENTORN

L'any 2021 es va caracteritzar per una millora progressiva i significativa de l'activitat econòmica, generalitzada a escala mundial. L'evolució sanitària favorable i els progressos en la vacunació a partir de la primavera del 2021 van permetre l'aixecament de restriccions, i això va ajudar a reactivar l'economia catalana de forma més notable a partir del segon trimestre. Més enllà de la millora epidemiològica, la reactivació també va ser possible gràcies a la política econòmica expansiva que, amb estímuls monetaris, ajuts directes, moratòries d'impostos, ERTOS i altres mesures, va ajudar a contenir la destrucció de teixit productiu. Protegir aquesta capacitat productiva latent ha estat clau per impulsar l'economia un cop la crisi sanitària ha estat més controlada.

El 2022 les expectatives econòmiques s'han anat deteriorant a mesura que ha anat avançant l'any, com a resultat de la guerra a Ucraïna, l'elevada inflació i les dificultats per disposar d'aprovisionaments. Però, per un altre costat, la reobertura de l'economia i la desaparició de les restriccions sanitàries ha estat un factor d'impuls que ha permès mantenir la recuperació econòmica durant la primera meitat del 2022, contrarestant els factors d'incertesa abans esmentats. En aquest sentit, l'avenç de l'economia catalana ha permès continuar tancant la bretxa respecte de la situació prèvia a la crisi sanitària: el segon trimestre el PIB en volum és un 1,2 % inferior al del quart trimestre del 2019, mentre que fa un any la bretxa era d'un 5,7%. El PIB espanyol se situa un 2,2 % per sota, mentre que a la zona euro el PIB ja supera els nivells pre pandèmia en un 2,0 %.

La desaparició de les restriccions sanitàries ha beneficiat especialment el sector serveis, que es consolida com la principal font de creixement de l'economia catalana. El VAB d'aquest sector avança un 7 % interanual el segon trimestre del 2022, per sobre del conjunt de l'economia catalana (4,8 %). El creixement ha estat molt generalitzat per subsectors però destaca en particular l'augment en serveis com bars, restaurants i hoteleria, el lleure i la cultura, les activitats tecnològiques i els serveis empresarials.

La millora significativa en el turisme estranger ha estat un factor d'impuls molt important per al sector serveis, i, tot i que encara està per sota de valors pre pandèmia, cada cop s'hi aproxima més. De gener a agost del 2022 el nombre de pernотacions de turistes estrangers ha estat un 17,2 % inferior al mateix període del 2019, una xifra que millora substancialment els registres del 2021. Val a dir que les pernотacions de turistes catalans i de la resta de l'Estat a Catalunya ja havien superat els valors pre pandèmia durant el passat estiu.

En contrast amb la situació dels serveis, el sector industrial, el sector agrari i, en menor mesura, la construcció han acusat més el context d'encariment de l'energia i d'altres inputs, i el segon trimestre de l'any registren variacions interanuals d'un -2,4 %, -5,7 % i 1,6 %, respectivament. El sector industrial és el més afectat pels colls d'ampolla: segons el mòdul d'actualitat empresarial de l'enquesta de clima empresarial de l'Idescat, un 50,7 % dels establiments empresarials d'aquest sector declara haver tingut dificultats per disposar

d'aprovisionaments al segon trimestre del 2022, mentre que en el conjunt de l'economia aquesta proporció és d'un terç. Enfront aquest escenari, les principals mesures que estan adoptant les empreses catalanes són reduir els marges empresarials (menys beneficis o pèrdues) i traslladar l'encariment dels preus de productes intermedis als preus finals. L'escenari menys desitjat (el tancament d'empreses degut a aquesta problemàtica) encara no és contemplat per bona part de les empreses tot i que si la situació podria empitjorar els propers mesos si persisteixen els colls d'ampolla i l'elevat preu de l'energia.

Quant a l'evolució dels preus, després d'una moderació important durant la crisi sanitària, a partir del 2021 es va iniciar una progressiva recuperació dels nivells de creixement de l'IPC que ha acabat derivant en un període d'inflacions elevades degut a l'encariment energètic, la persistència dels colls d'ampolla en les cadenes de subministraments a escala global, i també a les tensions geoestratègiques. El fort encariment dels combustibles fòssils té a veure amb les baixes inversions en el sector energètic en les darreres dècades i amb els problemes creixents en l'extracció, però també amb el canvi de paradigma derivat de la transició energètica i les tensions geopolítiques (en particular, la guerra a Ucraïna). A més a més, la depreciació registrada per l'euro respecte del dòlar durant els darrers mesos suposa un encariment dels productes energètics, dels quals Europa n'és importadora.

Així doncs, si en el global de l'any 2021 el creixement de l'IPC va ser del 2,9 %, aquesta dada no ha fet més que créixer durant el 2022, i el mes d'agost va ser del 10,2 %. El grup dels transports va ser un dels més inflacionistes degut als preus dels combustibles. Però també destaca el grup de l'habitatge on, entre d'altres, s'hi inclouen els preus dels subministraments, que s'han encarat de forma substancial. També ha anat incrementant-se fins a màxims històrics la inflació subjacent (del 6,2 % l'agost), a causa del contagi dels grups inicialment més afectats pel preu de l'energia cap a la resta de grups. A la zona euro la inflació també es manté en taxes elevades (9,1 % interanual l'agost i 5,5 % la subjacent). Aquest fet ha motivat que el Banc Central Europeu (BCE) hagi iniciat des de juliol de 2022 una estratègia de pujada de tipus, seguint els passos d'altres bancs centrals com la Reserva Federal dels EUA o el Banc d'Anglaterra.

L'elevada inflació, que ha reduït el poder adquisitiu dels ciutadans ja que els salaris no s'estan ajustant a l'alça en la mateixa mesura, està començant a notar-se en el comportament de les llars, que, ja sigui per precaució (davant les incerteses globals) o simplement per inaccessibilitat dels béns, han començat a moderar el seu consum. Així doncs, el consum de les llars creix un 2,8 % el segon trimestre de l'any (per sota dels creixements dels trimestres anteriors). En canvi, la formació bruta de capital continua amb un avanç elevat (6,2 % interanual), que estaria relacionat amb el major avenç en el desplegament del programa Next Generation EU, però també amb una anticipació d'algunes decisions d'inversió (en particular en construcció residencial), a la vista de

l'augment dels costos de finançament derivats del canvi en la política monetària del BCE.

Les tensions inflacionàries i geopolítiques també tenen implicacions per al comerç internacional. El comerç de béns de Catalunya amb l'estranger es va recuperar amb força el 2021, després del sotrac inicial de la crisi sanitària en les cadenes de valor global i les exportacions van arribar a superar el valor corrent obtingut el 2019. El primer semestre del 2022 el comerç continua avançant, tot i que el ritme de creixement s'alenteix en relació amb el 2021, sobretot el de les exportacions. En l'acumulat del gener al juliol, les exportacions catalanes augmenten un 16,3 % interanual en valors corrents i les importacions un 28,5 %. L'avanç en termes nominals és notable però bona part d'aquest creixement es deu al fort increment de preus. Així doncs, si ens fixem en les dades en volum dels comptes trimestrals, durant el segon trimestre les exportacions de béns i serveis creixen un 2,1 % interanual (-0,7 % el primer trimestre) i les importacions un 8,2 %.

Pel costat positiu, malgrat el context d'incertesa i tensions globals, el mercat de treball a Catalunya mostra uns resultats molt favorables el 2022. L'afiliació a la Seguretat Social va assolir el juliol un màxim en el nombre total d'afiliacions, i mostra un augment significatiu a l'agost, si bé el ritme de creixement s'ha moderat una mica els últims mesos. A més, segons l'EPA, la població ocupada ha augmentat un 3,0% interanual durant el segon trimestre del 2022, per sobre del ritme del 2,5 % del primer trimestre. Aquests resultats fan que se superi àmpliament el volum d'ocupació pre-pandèmia. D'altra banda, el mes d'abril del 2022 va entrar plenament en vigor la reforma laboral aprovada a finals del 2021 pel govern central i d'ençà s'observa un creixement intens en el nombre de treballadors indefinits, que s'explica tant per una conversió de temporals a indefinits, i a més una part molt més gran de la nova ocupació generada ja es fa amb contractes indefinits. L'augment de la contractació indefinida és un element molt positiu que fa l'economia catalana més resilient a futurs xocs.

Més enllà de les febleses estructurals que cal seguir revertint (com les elevades taxes d'atur, l'alt percentatge d'abandonament escolar prematur o l'augment de la privació material, entre d'altres), en l'àmbit social català s'han produït alguns progressos que cal destacar. Les dades de l'ECV publicades el 2022 (amb dades de renda referents al 2020) mostren que l'estat del benestar ha estat clau per contenir els impactes negatius de la pandèmia en la societat catalana. Els resultats de l'ECV revelen que la crisi sanitària no va impactar de manera significativa en la renda mitjana de les llars i la pobresa no va augmentar. Si bé abans de totes les transferències la Taxa de Risc de Pobresa (TRP) va augmentar el 2020 fins al 45,5 %, un cop percebudes les transferències públiques, la TRP va disminuir fins al 29,6 % (l'any anterior aquest percentatge havia estat del 25,4 %). A més, d'acord amb informació sobre ingressos salarials, des dels inicis de la pandèmia i fins al març del 2022, la desigualtat s'havia reduït fins a nivells semblants als d'abans de la pandèmia: l'índex de Gini a Catalunya

el primer trimestre del 2022 se situava tan sols 0,4 punts per sobre del nivell de febrer del 2020, just abans de l'inici de les restriccions. Amb tot, la reducció de la desigualtat ha de continuar estant entre les prioritats polítiques dels propers anys perquè la crisi financera global va situar Catalunya en nivells de desigualtat elevats que cal continuar retallant.

Segons les darreres previsions macroeconòmiques del Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya (publicades l'octubre del 2022), l'any 2022 el PIB català augmentaria un 4,4 % el 2022, un creixement que recull tant la recuperació de la demanda interna com de la demanda externa, amb aportacions de 2,3 punts i 2,1 punts, respectivament. Les previsions per al 2023 suggereixen un avanç del PIB de l'1,7 %, en un entorn marcat per la crisi energètica, unes pressions inflacionistes més elevades i persistents del que s'esperava, l'enduriment de les condicions de finançament i la davallada de la confiança dels agents privats. Aquestes projeccions s'emmarquen en un context on encara predomina una elevada incertesa, amb riscos orientats a la baixa pel que fa a l'activitat econòmica. El mercat de l'energia i l'evolució dels preus esdevenen els principals riscos.

El suport de la política econòmica continuarà sent clau en l'actual entorn d'alentiment de la recuperació i per fer front a grans reptes que cada cop són més visibles, entre els quals hi ha el canvi climàtic, la transició ecològica i la transformació digital i l'impuls de la productivitat; en definitiva, l'enfortiment del model econòmic i social de Catalunya.

2. EL CONTEXT ECONÒMIC INTERNACIONAL I ESPANYOL

A mesura que avança l'any 2022, les expectatives de creixement econòmic a escala global es moderen, en un entorn marcat per la inflació elevada, l'enduriment de les condicions financeres i el debilitament de l'activitat econòmica. La guerra a Ucraïna ha empès a l'alça els preus de les matèries primeres energètiques, també ha interromput les cadenes mundials de subministrament d'aliments i ha augmentat la incertesa en l'àmbit europeu. Aquest empitjorament del context global ha vingut acompanyat d'una millora relacionada amb l'evolució de la pandèmia, que ha perdut virulència i ha permès una recuperació més intensa de les activitats amb major interacció social, en especial el turisme. Les pressions inflacionistes, excepcionalment fortes, estan obligant els bancs centrals a endurir la política monetària i suposen un impacte directe sobre la renda disponible i l'estalvi acumulat durant la pandèmia.

L'any 2021, l'economia mundial va créixer un 6,1 %, impulsada per l'efecte rebot després de la davallada del 2020. Segons les previsions de l'FMI de juliol, s'espera un creixement del 3,2 % el 2022 i del 2,9 % el 2023. Aquesta desacceleració recull ja els riscos creixents que afronta l'economia mundial, entre els quals cal destacar l'aturada sobtada d'importacions energètiques a la UE provinents de Rússia, els desajustos que pugui afligir la inflació als mercats laborals, o l'enduriment de les condicions financeres que pot afavorir una crisi del deute en determinades economies. A tot això, cal afegir la moderació del creixement xinès, que acusa la situació del seu mercat immobiliari i l'impacte de les mesures més restrictives per afrontar la COVID. Així doncs, davant el marc d'incertesa creixent, el fons considera plausible un escenari alternatiu que rebaixaria el creixement global al 2,6 % el 2022 i a només el 2,0 % el 2023.

Dins de l'escenari principal de previsions, les economies avançades creixeran per sota de la mitjana mundial, amb un avanç del 2,5 % el 2022 i de l'1,4 % el 2023, i una destacada moderació de les principals economies (EUA, Xina i la UE). Les economies emergents i en desenvolupament, en canvi, s'espera que creixin a taxes superiors: del 3,6 % el 2022 i del 3,9 % el 2023, respectivament. No obstant això, la seva expansió seria força menor a la tendència que s'apuntava abans de la pandèmia, per la qual cosa s'afebliria la convergència entre els dos blocs en el mitjà termini.

Pel que fa a la inflació, la taxa prevista per al 2022 a les economies avançades és del 6,0 % i per al 2023 es mantindria encara una taxa elevada del 3,3 %. Les pressions en els preus s'allarguen en el temps a mesura que apareixen les successives revisions de l'FMI. En el cas de les economies emergents, la previsió d'inflació per al 2022 s'eleva fins al 9,5 % i fins al 7,3 % per al 2023. En cas de persistir aquesta tendència, l'actuació dels diferents bancs centrals exposarà moltes economies emergents a una posició més vulnerable quant a la seva sostenibilitat financera.

L'entorn inflacionista està provocant un enduriment de la política monetària, liderada per la Reserva Federal, i seguida per altres bancs centrals com el Banc d'Anglaterra o el BCE. S'espera que aquesta acció decidida permeti reconduir l'alça dels preus cap a valor més moderats. La Reserva Federal dels Estats Units ja ha realitzat enguany cinc pujades de tipus d'interès, fins a la forquilla que va del 3 % al 3,25 %, i té la intenció de mantenir aquesta escalada. Per la seva banda, el Banc Central Europeu, també preveu incrementar a finals d'octubre els tipus d'interès que, des de setembre, se situen a l'1,25 %, en el cas de les operacions principals.

Les perspectives del comerç mundial també s'han deteriorat pel debilitament de l'activitat de la indústria manufacturera mundial, que ja havia començat a desaccelerar-se a la primavera del 2022. Alhora, les perspectives de demanda més febles i la millora de l'oferta han contribuït a alleujar les pressions de la cadena de subministrament, que, tanmateix, encara persisteixen.

Per economies, el PIB dels EUA creixerà només un 2,3 % el 2022. La reducció del poder adquisitiu de les llars per l'increment de preus ha reduït la demanda i ha tingut un impacte en la producció, en un context d'enduriment de la política monetària. L'economia es troba en recessió tècnica, per enllaçar dos trimestres amb creixements negatius, un fet que contrasta amb l'evolució robusta del mercat de treball i el baix nivell d'atur (3,6%). Aquestes xifres matisen el diagnòstic esmentat, encara que les previsions per al 2023 se situen en valors continguts, de l'1 %.

Fora de la UE, el Regne Unit, després del fort rebot del 2021, es preveu que creixi un 3,2 % el 2022 i un 0,5 % el 2023, especialment afectat per la inflació, que pot arribar al 10,2 % el 2022, i pels problemes de subministrament i les restriccions d'oferta globals. No obstant això, es preveu que durant el 2022 es moderi l'escassetat de mà d'obra en els sectors intensius en treball, gràcies a la menor incidència de la COVID.

Quadre 2.1

Previsions de creixement econòmic

	% variació anual			Diferència amb les projeccions d'abril de 2022 (punts percentuals)	
	2021	2022	2023	2022	2023
Economia mundial	6,1	3,2	2,9	-0,4	-0,7
Economies avançades	5,2	2,5	1,4	-0,8	-1,0
Estats Units	5,7	2,3	1,0	-1,4	-1,3
Japó	1,7	1,7	1,7	-0,7	-0,6
Regne Unit	7,4	3,2	0,5	-0,5	-0,7
Zona euro	5,4	2,6	1,2	-0,2	-1,1
Alemanya	2,9	1,2	0,8	-0,9	-1,9
França	6,8	2,3	1,0	-0,6	-0,4
Itàlia	6,6	3,0	0,7	0,7	-1,0
Espanya	5,1	4,0	2,0	-0,8	-1,3
Espanya*	5,5	4,4	2,1	-	-
Econ. emergents i en desenvolupament	6,8	3,6	3,9	-0,2	-0,5
Xina	8,1	3,3	4,6	-1,1	-0,5
Índia	8,7	7,4	6,1	-0,8	-0,8
Rússia	4,7	-6,0	-3,5	2,5	-1,2
Amèrica llatina	6,9	3,0	2,0	0,5	-0,5

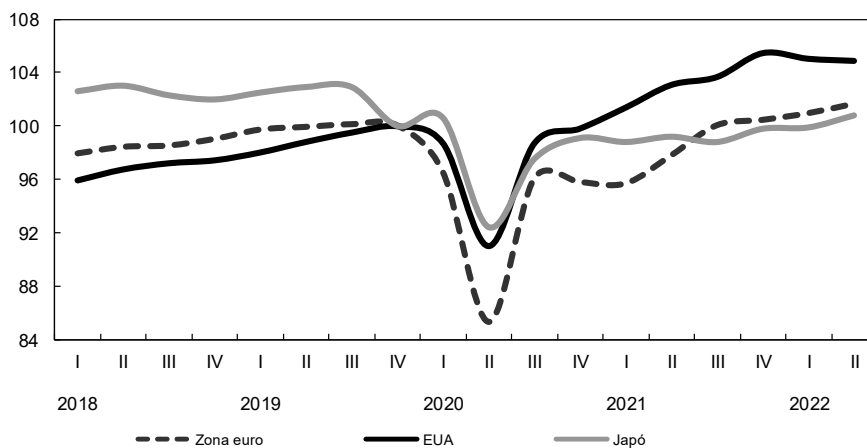
Font: Fons Monetari Internacional (juliol de 2022). *Govern d'Espanya (octubre de 2022).

La Xina, després de retornar a un creixement per sobre del 8 % l'any 2021, moderarà molt sensiblement el creixement al 3,3 % el 2022 i al 4,6 % el 2023. Es tracta de creixements molt per sota de la tendència dels darrers vint anys, i més tenint en compte que l'any 2020 va ser l'única economia mundial amb creixement positiu. Enguany, la política de tolerància zero amb la COVID ha tingut un impacte directe en la producció pels nombrosos confinaments. A més, el mercat immobiliari es troba molt tensat, fet que podria conduir a una nova crisi. Val a dir que un creixement contingut de la Xina té un efecte d'arrossegament en moltes economies. Per la seva banda, el Japó s'espera que creixi més modestament: un 1,7 % el 2022 i el 2023, en un context d'un ien devaluat i una política monetària encara acomodaticia. També a l'Àsia, les previsions per a l'Índia recullen l'empitjorament de les condicions externes i les polítiques restrictives. Tot i això, és el país que més creix d'entre les principals economies mundials (7,4 % el 2022 i 6,1 % el 2023).

El PIB de l'Amèrica llatina i el Carib es preveu que augmenti un 3,0 % el 2022, en un context on la incertesa és més elevada. La lluita contra les pressions inflacionàries internes, amb condicions monetàries més restrictives, i la vinculació del deute al dòlar, faran que el creixement sigui encara moderat. Mentre que el PIB de l'Orient Mitjà i l'Àsia central es preveu que creixi un 4,8 % en el conjunt del 2022. L'increment del preu del petroli beneficia aquestes economies, que hauran d'afrontar com a risc a la baixa l'increment del preu dels aliments. Per la seva banda, la contracció en l'economia russa és menor de l'esperada i es projecta en un -6,0 % el 2022. Les exportacions de gas i petroli han trobat amb poca dificultat clients alternatius a la UE. A més, cal sumar-hi la

resiliència de la demanda interna per l'estructura del mercat financer i el bon comportament del mercat de treball.

Gràfic 2.1
Evolució del PIB en volum (índex base 4T2019=100)

Font: Eurostat, Bureau of Economic Analysis i Cabinet Office.

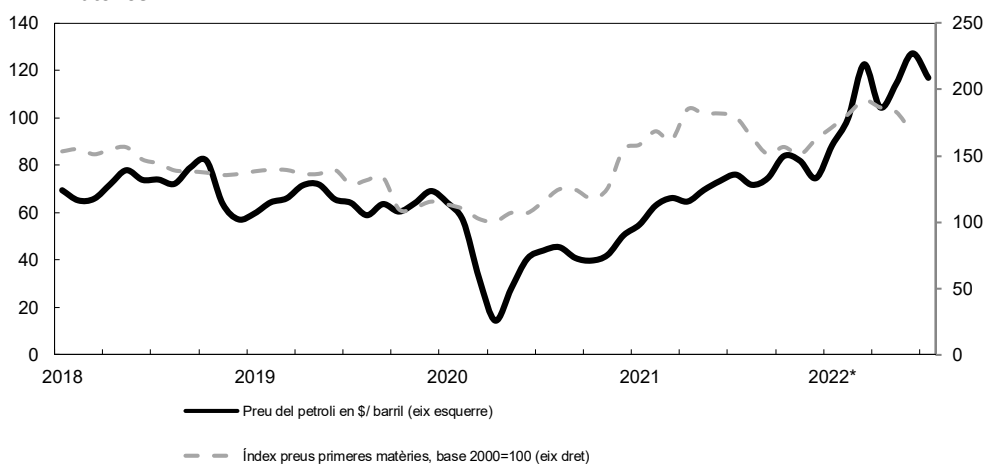
Les previsions de la Comissió Europea de setembre per al conjunt de la zona euro, reafirmen la tendència a la baixa i situen el creixement de 2022 al 3,1 % i el de 2023 en només un 0,9 %. També s'espera que el xoc negatiu a la renda disponible real a causa de l'augment dels preus pesi sobre l'activitat econòmica. La incertesa, en particular relacionada amb les interrupcions del subministrament de gas, juntament amb els forts augments dels tipus d'interès, també limitaran l'activitat.

Finalment, l'escenari macroeconòmic elaborat pel Govern d'Espanya l'octubre situa el creixement del 2022 en el 4,4 % i en el 2,1 % per al 2023. També incorpora una revisió lleugerament a la baixa de la inflació per l'impacte del mecanisme ibèric de limitació del preu del gas. De tota manera, la inflació es revisa a l'alça de cara al 2023, pel progressiu augment de la inflació subjacent. Per la seva banda, l'FMI redueix les seves previsions per enguany i l'any vinent fins al 4,0 % i el 2,0 %, respectivament.

El preu del petroli va caure fortament amb l'esclat de la crisi sanitària per la reducció de la demanda. Actualment, els preus han augmentat de manera notable a causa de les restriccions de l'oferta dels països productors de petroli i la recuperació progressiva de la demanda. L'FMI preveia al juliol una lleugera baixada dels preus del petroli a finals de 2022. En l'àmbit energètic també està sent rellevant l'augment del preu del gas natural, condicionat per una oferta continguda en alguns dels principals països productors. Aquest context està empenyent a l'alça el preu de l'energia elèctrica.

El preu de les matèries primeres no energètiques, que havia mantingut una tendència decreixent des de mitjan 2018, també va assolir nivells mínims l'abril del 2020. Des d'aleshores els preus han augmentat fins a màxims des del 2013. Aquesta escalada ha estat afavorida per l'augment de la demanda, especialment de la Xina, i que l'oferta de determinats productes encara estava condicionada per la pandèmia. L'encariment de diverses matèries primeres i del transport, juntament amb els problemes de subministrament de diversos productes són elements que estan condicionant la recuperació econòmica. L'FMI preveu que els preus del conjunt de matèries primeres no energètiques es mantindran relativament estables el 2022.

Gràfic 2.2
Evolució del preu del barril de petroli Brent i dels preus de les primeres matèries

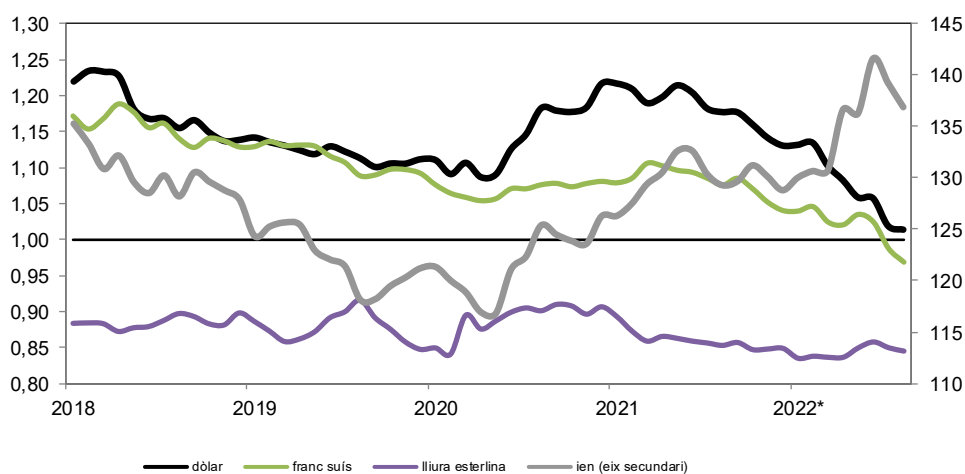
*La darrera dada del 2022 correspon al mes de juliol.

Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia i Empresa.

L'euro mostrava des del 2018 una tendència de depreciació progressiva respecte a les monedes principals, però la irrupció de la pandèmia va frenar aquesta dinàmica. En el darrer any s'ha reprès aquesta tendència. Respecte del dòlar, el tipus de canvi assoleix pràcticament la paritat a l'agost. També s'observa la tendència a la depreciació respecte d'altres divises com la lliura o el franc suís; aquest darrer supera la cotització de l'euro des del passat juliol. Aquesta situació aporta un guany de competitivitat que beneficia les empreses exportadores de la zona euro, tanmateix, s'encareixen les importacions d'energia i matèries primeres, fet que es veu agreujat per l'actual context inflacionari. A més, el finançament en mercats internacionals pot esdevenir més costós. La situació respecte del ien japonès és la contrària, tot i que podria canviar en els mesos vinents si les autoritats del Japó emprenen un enduriment de la seva política monetària. Ara per ara el Japó és l'única gran economia que conserva els tipus d'interès en negatiu.

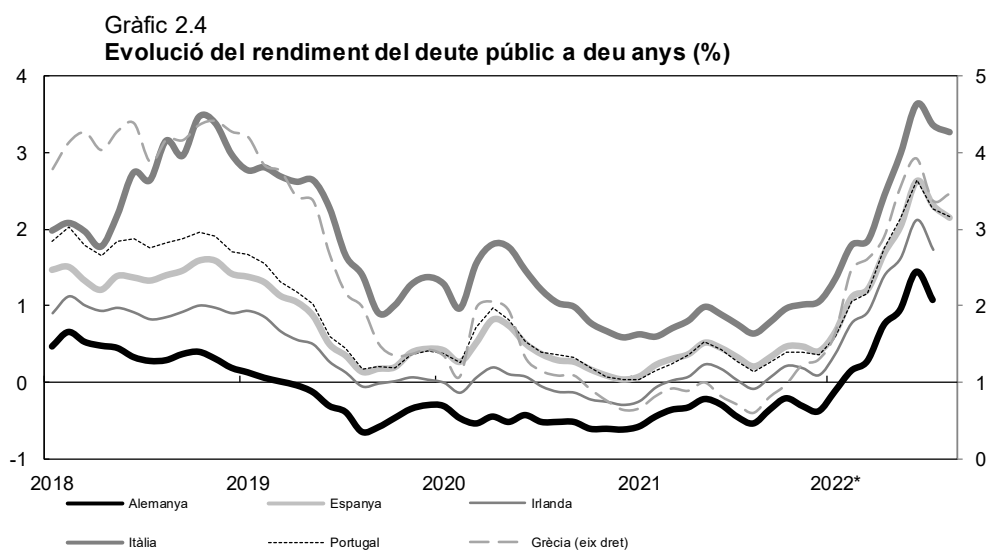
Gràfic 2.3

Evolució del tipus de canvi de l'euro enfront de les principals divises

*La darrera dada del 2022 correspon al mes d'agost.
Font: Banc d'Espanya.

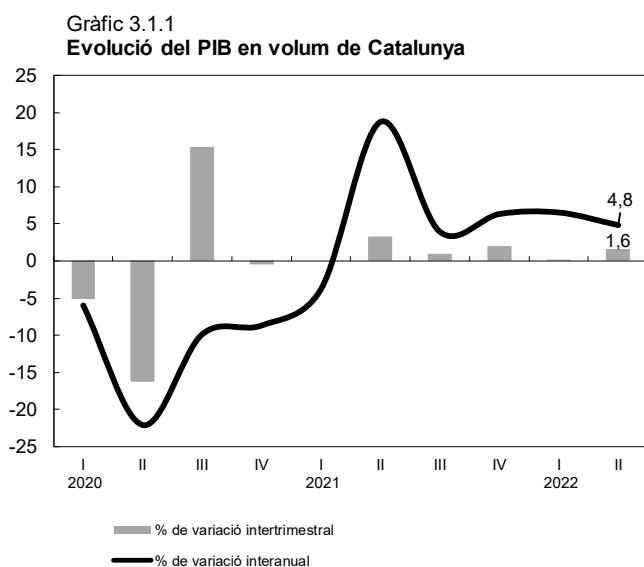
Els bons sobirans de diverses economies europees van presentar un increment de la rendibilitat en el moment de l'esclat de la crisi sanitària. Alemanya va actuar com a refugi davant les incerteses generades per la COVID-19, fet que es va corregir progressivament fins que la prima del bo espanyol va situar-se als dels 66 punts bàsics el desembre de 2020. Des d'aquell moment, es va mantenir una situació d'estabilitat fins a l'octubre de 2021, quan les perspectives de recuperació econòmica de la pandèmia eren bones. Però, a mesura que ha incrementat la incertesa de l'entorn i la inflació ha anat en augment, els preus dels bons han augmentat de manera generalitzada, així com la prima de risc en relació amb el bo alemany, que per al cas d'Espanya ja se situava als 123 punts bàsics el juliol de 2022. La política monetària ha de posar en balança diferents objectius entre els quals destaquen la lluita contra la inflació i els riscos de fragmentació financera, sense oblidar que la senda de recuperació de la zona euro ha presentat més febleses que la resta de les principals economies avançades. En aquest sentit, el BCE va aprovar en la reunió de juliol l'Instrument per a la protecció de la Transmissió (TPI), amb l'objecte d'evitar un deteriorament de les condicions de finançament sobirà que no estigui justificat pels fonaments econòmics del país en qüestió.

3. L'EVOLUCIÓ DE L'ECONOMIA CATALANA

3.1. El producte interior brut

A mesura que ha anat avançant l'any 2022, les expectatives econòmiques s'han anat deteriorant com a resultat de la guerra a Ucraïna, l'augment de la inflació fins a màxims, i els temors a una nova recessió. Tot i això, la reobertura de l'economia i la desaparició de les restriccions sanitàries, després de dos anys de pandèmia, ha estat un factor d'impuls que ha permès mantenir la recuperació econòmica durant la primera meitat del 2022, contrarestant els factors d'incertesa abans esmentats. Així, el segon trimestre del 2022, segons les dades de l'Idescat, el PIB català va experimentar un creixement significatiu, d'un 1,6% intertrimestral, superior al reduït creixement d'un 0,1% que havia experimentat durant el primer trimestre del 2022 (quan la forta incidència de la variant òmicron i l'inici de la guerra d'Ucraïna van moderar el creixement).

En termes interanuals el creixement del PIB català passa del 6,5% del primer trimestre fins a un 4,8% el segon, i aquesta desacceleració s'explica en bona part per l'efecte estadístic de comparar-se amb la primavera del 2021, quan el creixement va ser intens perquè començaven les vacunacions massives i es produïa una millora molt marcada de la situació sanitària. Per tant, es produeix en part una normalització del creixement econòmic.

Quadre 3.1.1

Evolució del producte interior brut a Catalunya

(Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. % de variació interanual)

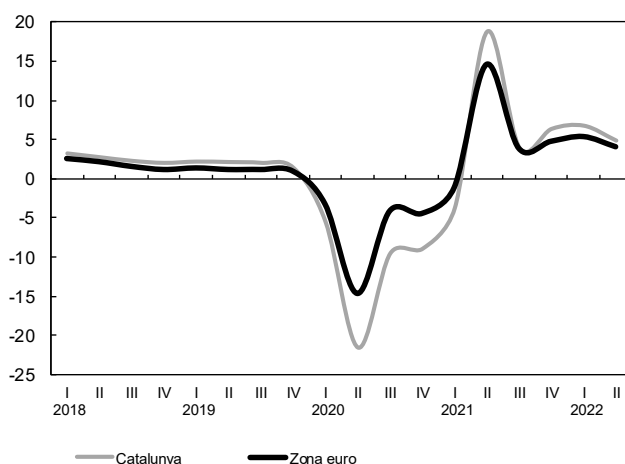
	2021				2022		
	Mitjana anual	Primer trimestre	Segon trimestre	Tercer trimestre	Quart trimestre	Primer trimestre	Segon trimestre
Agricultura	1,5	3,2	2,0	2,6	-1,5	-3,0	-5,7
Indústria	5,3	0,3	19,6	2,1	1,4	-1,9	-2,4
Construcció	1,6	-9,9	22,6	-2,8	1,6	3,8	1,6
Serveis	6,3	-4,8	17,9	5,4	8,5	9,3	7,0
PIB pm	5,8	-3,8	18,7	3,9	6,3	6,5	4,8

Font: Idescat.

El segon trimestre del 2022 l'augment trimestral del PIB català (1,6%) ha estat força més alt que al conjunt de la zona euro (0,7%), i també supera el d'economies com Itàlia (1,1%) o Espanya (1,5%), mentre que pel cantó contrari destaca la feblesa a Alemanya (0,1%) i als països Bàltics. En general, els resultats del segon trimestre del 2022 de la zona euro han estat lleugerament millors del que s'esperava, tot i que el context econòmic presenta ara més riscos a la baixa per la persistència de la inflació, els talls en el gas i el gir en la política monetària.

El creixement interanual de l'economia catalana també ve superant el corresponent a la zona euro des de fa més d'un any, i el segon trimestre se situen, respectivament, en un 4,8% i un 4,1% interanual. Per tant, l'economia catalana mostra un dinamisme important dins el context europeu, en contrast amb el descens més acusat que va experimentar durant la primera onada de la pandèmia. Pel que fa al creixement interanual de l'economia espanyola, durant el segon trimestre del 2022 (6,8%) ha estat dels més alts dins la zona euro. El diferencial amb Catalunya s'explica perquè ara fa un any (el segon trimestre del 2021) el PIB català va registrar un fort creixement (3,3% intertrimestral), i això ha determinat un efecte base més desfavorable que en el cas espanyol (va créixer un 1,4% intertrimestral un any enrere).

Gràfic 3.1.2
Evolució del PIB a Catalunya i la zona euro
(% de variació interanual)

Font: Idescat.

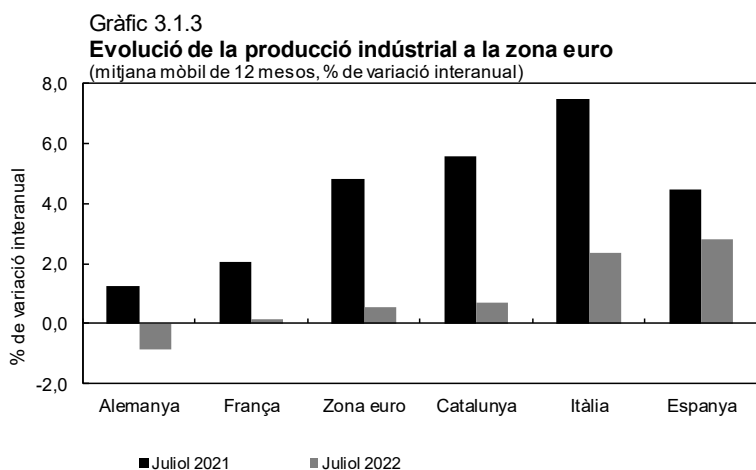
La desaparició de les restriccions sanitàries, després de més de dos anys de pandèmia, ha impulsat l'activitat i ha permès que l'economia catalana vagi tancant la bretxa respecte de la situació prèvia a la crisi sanitària: el segon trimestre el PIB en volum és un 1,2 % inferior al del quart trimestre del 2019, mentre que fa un any la bretxa era d'un 5,7%. El PIB espanyol se situa un 2,2 % per sota, mentre que a la zona euro el PIB ja supera els nivells pre-pandèmia en un 2,0%.

Per sectors econòmics, durant el segon trimestre continua la recuperació vigorosa als serveis, que mostren el creixement més intens entre els grans sectors (7,0 % interanual). En particular, es consolida la recuperació dels serveis més presencials (com l'hostaleria, el lleure, etc.) i que es beneficien de la nova etapa de gestió de la pandèmia amb restriccions mínimes. En canvi, el sector industrial, el sector agrari i en menor mesura la construcció han acusat més el context d'encariment de l'energia i d'altres inputs, i registren variacions interanuals d'un -2,4%, -5,7% i 1,6%, respectivament.

Pel que fa als colls d'ampolla, segons el mòdul d'actualitat empresarial de l'Idescat, un terç dels establiments empresarials de Catalunya declara haver tingut dificultats per disposar d'aprovisionaments al segon trimestre del 2022, 1,5 punts per sobre de sis mesos enrere, amb una afectació més elevada al sector industrial (50,7 %). Un 93,5 % dels establiments afectats ha sofert aturades o retards en l'aprovisionament de béns o serveis i el 90,6% un encariment d'aquests. Les principals mesures per fer-hi front estan sent reduir els marges empresarials (menys beneficis o pèrdues) i traslladar l'encariment dels preus de productes intermedis als preus finals.

D'altra banda, el conflicte bèl·lic entre Ucraïna i Rússia ja ha afectat un 44,6 % dels establiments. Les principals conseqüències han estat l'increment dels preus de les matèries primeres o altres béns (91,6 % dels establiments afectats) i un impacte indirecte de l'augment del preu de l'energia (91,6 %). La indústria i l'hostaleria són els sectors econòmics amb una major afectació.

El sector industrial va frenar la recuperació a la segona meitat del 2021, en bona mesura pels problemes a escala global de subministrament i també per l'encariment energètic i de primeres matèries. Durant els últims mesos, l'augment generalitzat dels costos de producció, les pertorbacions derivades de la guerra d'Ucraïna i la persistència dels colls d'ampolla (també derivats de l'estratègia de COVID zero a la Xina) han empitjorat la situació: el VAB industrial va reduir-se un 1,9% interanual el primer trimestre del 2022, i durant el segon la reducció ha estat d'un 2,4% interanual.

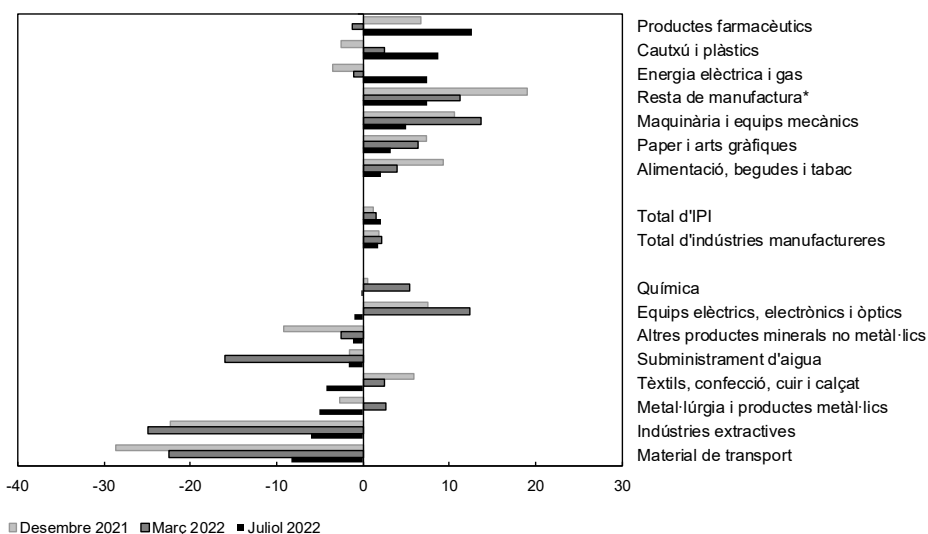
Dades corregides d'efectes de calendari
Font: Idescat, INE i Eurostat.

Tot i que l'encariment dels costos ha afectat a tota la indústria, l'evolució és força heterogènia per subsectors. Les activitats amb una dinàmica més negativa són les més afectades pel context de colls d'ampolla o més intensives en energia, i també les que tenen més dificultat per a repercutir l'augment de costos en els preus finals (per l'alta competència). En canvi, la forta depreciació que ha registrat l'euro respecte al dòlar pot afavorir les empreses amb un alt pes de vendes extracomunitàries.

El principal indicador d'activitat del sector industrial, l'índex de producció industrial, acumula una trajectòria feble des de la segona meitat del 2021. Aquesta tendència reflecteix el context d'incertesa, si bé l'últim mig any la producció industrial ha mostrat una certa estabilitat i s'ha aconseguit mantenir en el terreny positiu: els mesos de juny i juliol l'índex corregit d'efectes de calendari ha anotat increments interanuals d'un 3,3% i d'un 0,9%, respectivament. Amb

tot, cal recordar que l'índex mesura la producció i, per tant, no captura l'efecte derivat del fort encariment registrat pels inputs. En altres paraules, una empresa pot produir més, però si els consums intermedis s'han encarit de manera significativa el seu VAB creixerà menys i la seva situació serà menys favorable. La producció industrial també mostra una evolució feble en altres economies de l'euro, mentre que Alemanya registra una variació negativa.

Gràfic 3.1.4
Evolució de la producció industrial.
(mitjana mòbil dels darrers 3 mesos, % de variació interanual)

* Entre d'altres, inclou la fusta i el suro, la refinació de petroli, la fabricació de mobles, i la reparació i instal·lació de maquinària i equips.
Font: Idescati INE.

La informació per a Catalunya per branques industrials (mesurada amb l'índex de producció industrial sense ajust de calendari, en mitjana mòbil de tres mesos) suggereix diferències notables en la seva evolució. D'una banda, convé destacar una desacceleració de la producció i fins i tot una variació negativa en l'automoció i la metal·lúrgia. De l'altra, hi ha sectors que creixen amb intensitat, com la indústria farmacèutica o el cautxú i plàstic.

El sector de la construcció, d'acord amb les dades de VAB en volum, ha moderat el seu ritme. Encara manté un creixement lleugerament positiu (passa d'un 3,8% el primer trimestre a un 1,6% interanual el segon trimestre), però el sector s'ha vist afectat per problemes d'oferta davant l'encariment de l'energia i d'altres inputs bàsics per al sector. Cal recordar el fort augment de costos que ha experimentat el sector de la construcció: segons l'índex de costos del sector que publica el Ministeri de transports, el consum de materials s'ha encarit un 19,6% interanual amb dades de juny per al conjunt de l'Estat.

Quadre 3.1.2

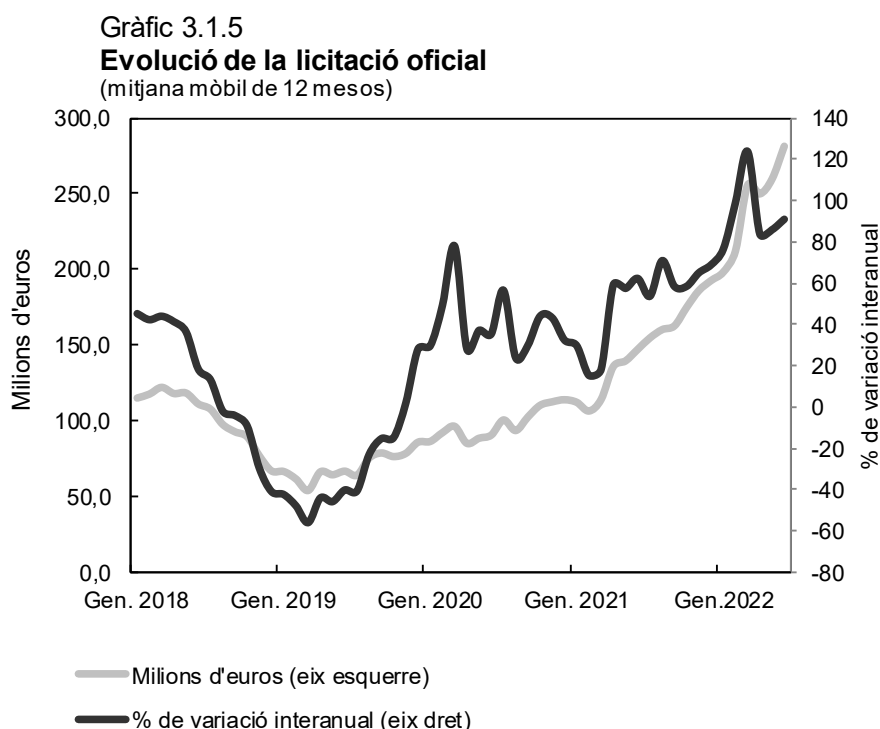
Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics

	Habitatge nou		Habitatge nou i reforma
	Nombre	% de variació interanual	% de variació interanual
2006	125.506	15,0	10,9
2008	26.452	-68,8	-67,4
2016	7.489	38,1	16,5
2019	13.796	6,8	17,0
2020	10.476	-24,1	-17,7
2021	14.886	42,1	26,6
2022 (gener-maig)	6.924	37,1	3,5

Font: Ministeri de Foment.

Altres indicadors del sector de la construcció mantenen un to força positiu, com el consum de ciment (augmenta un 8,5% anual en acumulat fins al juny) i l'afiliació (incrementa al voltant del 3% interanual). Els visats de nova construcció creixen un 37,1% anual fins al maig, si bé si s'afegeixen els visats de rehabilitació es detecta una certa moderació, d'un 3,5% anual. Pel que fa al mercat immobiliari, les compravendes s'han mostrat relativament fortes fins al moment. De fet, a la primera meitat del 2022 s'ha assolit el rècord de compres des de l'any 2007. Amb tot, les dades més recents comencen a apuntar a un alentiment (sobretot en les compres d'habitatge nou), i les perspectives per al mercat immobiliari han canviat de manera significativa a partir de la forta pujada en el tipus d'interès aplicats. En aquest sentit, l'empitjorament de les condicions financeres, després de més d'una dècada amb tipus d'interès molt baixos, juntament amb l'efecte de l'alta inflació sobre la renda, moderaran la compra d'habitatge.

Una de les notes destacades dels darrers mesos és el fort creixement que està experimentant la licitació oficial, amb les xifres més altes dels últims anys. L'any 2021 ja es van assolir les xifres de licitació més elevades des del 2010, i durant els primers mesos del 2022 aquest dinamisme ha continuat, en bona part a causa de la recepció de fons NGEU. Es produeix un fort creixement tant en la licitació de les administracions territorials (Generalitat i administració local), que representa més d'un 50 % de la xifra total de licitació, com en la licitació estatal. En qualsevol cas, estem parlant de volum de licitació, i caldrà veure després el grau i ritme d'execució d'aquests contractes d'obra pública. Paral·lelament, aquest creixement intens en termes nominals també pot recollir en part l'augment de preu de les licitacions derivat de l'increment dels costos en el context actual.

Font: Ministeri de Foment.

El sector de serveis va començar a recuperar-se de manera clara a partir del segon trimestre del 2021, i els trimestres següents la millora s'ha anat reforçant. El segon trimestre del 2022, amb la desaparició de la major part de restriccions sanitàries, els serveis segueixen anotant un creixement intens (7,0% interanual), una mica més suau que el ritme del primer trimestre (9,3%). El creixement ha estat molt generalitzat per subsectors, alhora que la millora significativa en el turisme estranger també ha estat un factor d'impuls. En particular destaca el creixement de serveis com bars, restaurants i hoteleria; el lleure i cultura; les activitats tecnològiques i els serveis empresarials.

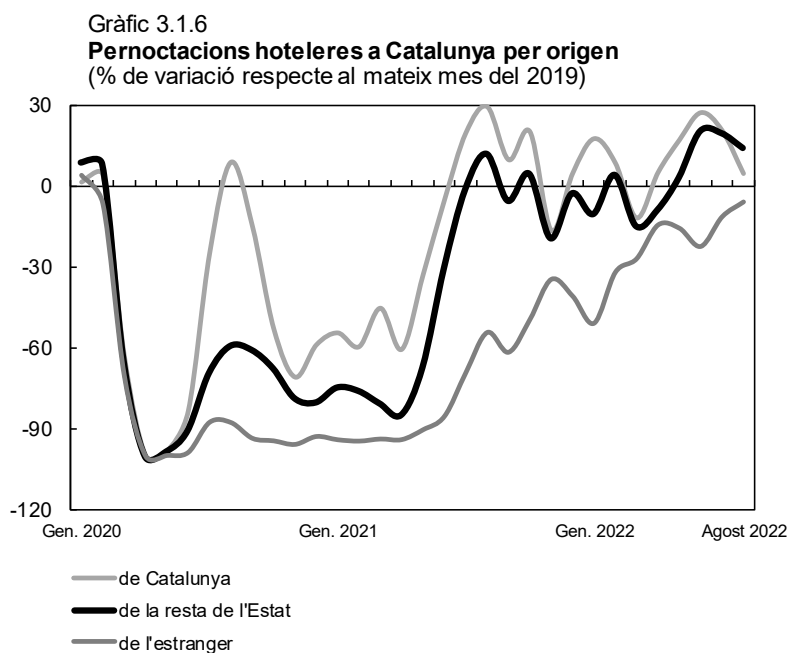
L'indicador d'activitat del sector dels serveis (IASS), que proporciona informació sobre la xifra de negoci de les empreses de serveis de mercat, segueix amb un fort dinamisme. El mes de juny el creixement és d'un 21,6% interanual, amb una certa desacceleració en comparació amb el maig. Cal destacar, a més, que es tracta d'un índex que aproxima la facturació i, per tant, una part del creixement pot derivar-se de l'augment experimentat pels preus i de certa translació a preus finals de l'augment de costos de producció (com els de l'energia).

Per subsectors, l'IASS amb dades fins al juny mostra un creixement interanual intens a l'hostaleria (tot i que menys que als darrers mesos), al transport i emmagatzematge i a les activitats administratives i auxiliars. Les categories amb una evolució més moderada són la informació i comunicació, seguida del comerç. Les dades d'afiliació dels serveis també confirmen el creixement notable

en les branques anteriors, i paral·lelament mostren una moderació en l'augment de les activitats més lligades als serveis de no mercat, com l'administració pública i la sanitat.

Els darrers mesos s'ha seguit consolidant la millora en el turisme estranger, afavorida per la desaparició de gran part de les restriccions sanitàries. Tot i que encara està per sota de valors pre-pandèmia, cada cop s'hi aproxima més. De gener a agost del 2022 el nombre de pernoctacions de turistes estrangers ha estat d'un 17,2% inferior al mateix període del 2019, una xifra que millora substancialment els registres del 2021. En particular, a l'agost del 2022 les pernoctacions de turisme estranger han estat només un 5,9% inferiors a abans de la pandèmia (l'agost del 2019), mentre que les pernoctacions de turistes catalans i de la resta de l'Estat a Catalunya ja havien superat els valors pre-pandèmia durant el passat estiu.

Les dades de despesa de turisme estranger, que arriben fins al juliol, també confirmen l'evolució positiva els darrer mesos. Per països, els països amb un pes més alt sobre la despesa turística estrangera rebuda de gener a juliol del 2022 són França (13,3%) i els EUA (13,0%), seguits per Regne Unit (9,6%), Alemanya (7,0%) i Països Baixos (5,7%). De tota manera, l'evolució del turisme durant els mesos vinents estarà condicionada en bona part per l'encariment de l'energia i dels costos de transport, així com per les expectatives econòmiques menys favorables a escala internacional.

Quadre 3.1.3
Indicadors del sector turístic a Catalunya
 (% de variació interanual)

Pernoctacions hoteleres	2020	2021	Gener-agost del 2022	
			% de variació 2022/2021	% de variació 2022/2019
Turisme total	-77,1	92,2	146,6	-9,9
Turisme català	-43,0	66,2	25,3	12,0
Turisme de la resta d'Espanya	-67,7	111,9	78,3	6,1
Turisme estranger	-85,5	105,5	280,9	-17,2
Turisme estranger	2020	2021	Gener-juliol 2022	
			% de variació 2022/2021	% de variació 2022/2019
Nombre de turistes	-80,0	49,5	346,8	-29,1
Despesa turística	-82,9	51,2	400,4	-28,5

Font: Idescat.

Pel que fa a l'evolució del sector agrari i pesquer, el seu VAB en volum accentua la davallada interanual (-5,7%), i se situa en negatiu per tercer trimestre consecutiu. El descens del VAB s'explica en gran mesura pel fort creixement dels consums intermedis i dels costos de producció, i la guerra a Ucraïna ha accentuat l'encariment de l'energia i de primeres matèries claus per al sector agrari.

Quadre 3.1.4

Evolució del producte interior brut a Catalunya

(Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. % de variació interanual)

	2020	2021	2021		2022	
	Total any	Total any	Tercer trimestre	Quart trimestre	Primer trimestre	Segon trimestre
PIB	-11,7	5,8	3,9	6,3	6,5	4,8
Components de la demanda						
Demanda interna	-8,9	5,4	3,8	3,4	4,5	3,2
Despesa en consum de les llars	-12,1	5,2	3,0	3,5	4,4	2,8
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	3,5	3,3	3,7	1,8	1,8	1,5
Formació bruta de capital ²	-11,0	8,1	6,1	4,7	7,4	6,2
Béns d'equipament i altres	-10,7	13,9	12,9	8,9	11,9	8,3
Construcció	-9,9	-0,2	-3,7	-2,4	2,5	5,4
Saldo exterior ^{3, 4}	-4,0	1,1	0,6	3,3	2,6	1,9
Saldo amb l'estranger ⁴	-2,9	0,7	0,2	2,3	1,7	2,9
Exportacions totals de béns i serveis	-23,0	13,8	12,7	17,6	15,0	17,8
Exportacions de béns i serveis	-12,1	12,2	8,1	11,5	-0,7	2,1
Consum d'estrangers al territori	-78,3	44,8	161,2	390,3	501,6	245,7
Importacions totals de béns i serveis	-19,1	13,8	14,3	12,3	12,4	11,7
Importacions de béns i serveis	-16,4	13,9	13,1	11,1	10,9	8,2
Consum dels residents a l'estranger	-63,0	9,8	68,4	135,1	98,8	111,3

¹Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

²Inclou la variació d'existències.

³Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

Pel que fa al PIB pel costat de la demanda, la informació del segon trimestre del 2022 mostra una moderació en el consum de les llars (2,8% interanual), que pot començar a reflectir l'impacte de l'augment de la inflació. La formació bruta de capital continua amb un creixement elevat (6,2% interanual), gràcies a l'augment de la inversió en béns d'equipament (8,3%, tot i que s'ha desaccelerat una mica), i pel creixement de la inversió en construcció (5,4%). Una part d'aquest creixement de la inversió pot estar relacionat amb els fons NGEU rebuts i amb l'increment de la seva execució, però també amb una anticipació d'algunes decisions d'inversió (en particular en construcció residencial), a la vista que els costos de finançament experimentaran un augment considerable. Les exportacions de béns i serveis van mostrar-se dinàmiques (17,8% interanual), gràcies a la millora en el consum dels no residents, que s'explica per la millora en el turisme estranger. En canvi, les exportacions no turístiques va mostrar un augment moderat. Les importacions totals de béns i serveis van augmentar un 11,7% interanual.

Pel que fa als indicadors més recents pel costat de la demanda, mostren senyals més febles. D'una banda, continua el to positiu de les dades de despesa presencial en targetes a Catalunya que publica el BBVA, si bé es detecta una

desacceleració als mesos més recents (l'augment amb dades d'agost se situa al voltant del 15 % interanual). Cal destacar que en l'actual context d'inflació elevada, part del creixement pot derivar-se de l'un augment dels preus.

L'índex de comerç al detall en preus constants allarga la trajectòria negativa (-3,1% interanual el mes de juliol), si bé en termes corrents presenta un augment positiu important (superior al 10%) a causa de l'alça en els preus. Es registren descensos interanuals en preus constants als epígrafs d'altres béns, mentre pugen l'equipament personal i l'alimentació.

Quadre 3.1.5

Indicadors de demanda

(% de variació interanual)

	Comerç al detall ¹	Matriculacions	
		Turismes	Vehicles de càrrega
2021			
3r trimestre	0,9	-29,9	-25,7
4t trimestre	0,3	-24,0	-29,3
2022			
1r trimestre	-1,4	-1,7	-26,8
2n trimestre	-0,6	-7,4	-27,5

¹ Índex general sense estacions de servei a preus constants.

Font: INE i Direcció General de Trànsit.

Durant els darrers mesos també ha seguit la tendència a la baixa en les matriculacions de turismes (tot i que les dades d'agost impliquen una petita millora) i sobretot en els vehicles de càrrega, amb una davallada una mica més intensa que la del primer trimestre. Cal recordar que la caiguda de les matriculacions s'explica sobretot per problemes en l'oferta per abastir la demanda, derivats de les tensions en les cadenes globals de subministraments, si bé la inflació elevada i l'enduriment de les condicions financeres també poden començar a afectar la demanda. Les matriculacions acumulades al primer semestre del 2022 representen poc més de la meitat (un 55,5%) de les que es registraven el mateix període del 2019.

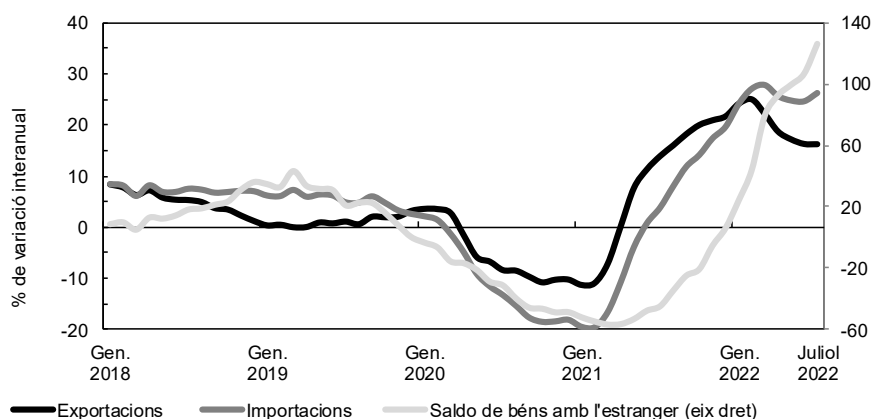
En relació amb el comportament de la demanda externa de l'economia catalana, tal com es comenta en la propera secció, les dades disponibles de comerç exterior de béns per al període gener-juliol del 2022 apunten a un fort creixement nominal en les exportacions de béns (16,3%), tot i que bona part d'aquest augment es derivaria de l'augment de preus. El comerç exterior de serveis, sobretot el relacionat amb el turisme internacional, ha continuat millorant significativament els darrers mesos.

3.2. El comerç exterior

El comerç de béns de Catalunya amb l'estranger es va recuperar amb força el 2021, després del sotrac inicial de la crisi sanitària en les cadenes de valor global. De fet, en el conjunt del 2021 les exportacions van arribar a superar el valor corrent obtingut el 2019. El primer semestre del 2022 el comerç continua avançant, tot i que el ritme de creixement s'alenteix en relació amb el 2021, sobretot el de les exportacions. En l'acumulat del gener al juliol, les exportacions catalanes augmenten un 16,3 % interanual en valors corrents i les importacions un 28,5 %. En canvi, en comparació amb el 2019, en l'acumulat del gener al juliol les exportacions creixen un 22,8 % i les importacions un 16,6 %.

Aquest avanç de comerç en termes nominals en el que va d'any, però, cal emmarcar-lo en un context d'elevades pressions inflacionistes. Els preus de les exportacions i importacions també s'han enlairat amb força, especialment els dels productes energètics i els alimentaris, així com els d'algunes matèries primeres. Així, bona part del creixement del comerç de béns en termes nominals es deu al fort increment de preus. El segon trimestre del 2022 les dades en volum de la comptabilitat trimestral de l'Idescat indiquen que les exportacions de béns i serveis creixen un 2,1 % interanual (-0,7 % el primer trimestre) i les importacions un 8,2 %, en aquest darrer cas gràcies a l'impuls de la demanda interna.

Gràfic 3.2.1
Evolució del comerç de béns amb l'estranger
(mitjana mòbil de 12 mesos)

Dades en valors corrents.

Font: Idescat, a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Les exportacions catalanes als mercats comunitaris han crescut un 15,1 % els set primers mesos del 2022, on destaquen les exportacions destinades a França (22,0 %). Fora de la UE, creixen notablement les exportacions a Suïssa (38,3 %) i l'Amèrica Llatina (33,9 %), així com els EUA (23,4 %). Cal recordar que la forta depreciació experimentada per l'euro respecte al dòlar incentiva les exportacions a algunes d'aquestes destinacions. Contràriament, les exportacions al Regne Unit i a la Xina disminueixen respecte a les del mateix període del 2021 (un -2,3 % i un -29,4 %, respectivament), tot i que aquestes caigudes han estat menors els darrers mesos. La davallada del mercat xinès en el 2022 recull en bona part l'evolució del sector porcí, si bé cal tenir present que és una de les àrees on les exportacions han avançat més respecte al mateix període del 2019.

Quadre 3.2.1

Evolució de les exportacions de béns per àrees i països

% de variació interanual

	Gener-juliol del 2022	
	% de variació respecte del 2021	% de variació respecte del 2019
Unió Europea	15,9	24,5
Alemanya	9,4	17,6
França	22,0	33,9
Itàlia	17,0	30,4
Portugal	18,7	18,7
Altres països i territoris d'Europa	18,2	18,7
Regne Unit	-2,3	-15,5
Suïssa	38,3	56,9
Amèrica del Nord	22,1	32,7
Estats Units d'Amèrica	23,4	34,6
Amèrica Central i del Sud	33,9	23,6
Resta del món	14,5	22,8
Japó	24,7	23,8
Xina	-29,4	42,6
Total	16,3	22,8

Font: Idescat, a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Per branques d'activitat, destaca el creixement molt intens de les exportacions de productes energètics, que en els set primers mesos d'enguany creixen un 57,4 % interanual, impulsades pel fort increment del preu d'aquests productes, tot i que encara se situen per sota del valor del mateix període del 2019 (-2,6 %). Les exportacions de la principal indústria exportadora catalana, la indústria química, també creixen notablement (28,0 %), seguida de la metal·lúrgia (22,9 %) i de les màquines d'oficina, instruments de precisió i òptica (23,9 %).

En canvi, les exportacions dels vehicles de motor disminueixen un 9,2 % respecte del mateix període del 2021. La producció d'aquesta indústria s'ha vist afectada especialment pels colls d'ampolla a les cadenes de subministrament globals. Cal destacar, no obstant això, que aquesta disminució s'ha moderat els

darrers mesos, i el juliol les exportacions de vehicles de motor només disminueixen un 1,7 % interanual.

Quadre 3.2.2

Exportacions per branques d'activitat

	Gener-juliol del 2022	
	% de variació respecte del 2021	% de variació respecte del 2019
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	5,6	27,7
Productes energètics; extracció i refinació petroli	57,4	-2,6
Alimentació i begudes	12,2	35,8
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	4,4	0,2
Indústries químiques	28,0	45,2
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	22,9	40,5
Maquinària i equips mecànics	13,8	22,6
Màquines d'oficina, instruments precisió i òptica	23,9	19,0
Equips elèctrics i electrònics	11,2	27,9
Vehicles de motor i altres materials de transport	-9,2	-18,1
Resta branques d'activitat	18,6	30,4
No classificats	134,2	17,8
Total	16,3	22,8

Font: Idescat, a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

De l'anàlisi per contingut tecnològic convé destacar des del 2014 el dinamisme de les exportacions de més alt contingut tecnològic, les quals han crescut significativament per damunt de la mitjana de productes industrials. A conseqüència d'aquest comportament, les exportacions d'alt contingut tecnològic han guanyat pes, passant del 10 % del conjunt dels productes industrials l'any 2014 al 12,8 % l'any 2021. El primer semestre del 2022, les exportacions d'alt contingut tecnològic creixen un 27,7 % interanual, per sobre del conjunt de productes industrials (16,1 %). Aquest augment és generalitzat en tots els productes industrials, excepte en la maquinària i vehicles, que disminueixen un 1,7 %. Les exportacions de nivell tecnològic mitjà-baix també creixen notablement, un 29,2 % interanual. Així mateix, les exportacions d'alt nivell tecnològic destaquen pel fort creixement respecte del període pre pandèmia, ja que sobrepassen un 46,3 % el valor del primer semestre del 2019, impulsades en gran part pels productes farmacèutics. També mostren un creixement molt fort les exportacions de productes químics (+44,1 % respecte del 2019).

Quadre 3.2.3

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

	Gener-juny del 2022	
	% de variació respecte del 2021	% de variació respecte del 2019
Nivell tecnològic alt	27,7	46,3
productes farmacèutics	30,5	52,8
productes informàtics, electrònics i òptics	14,7	24,0
altres	239,0	181,3
Nivell tecnològic mitjà alt	11,3	15,4
productes químics	29,6	44,1
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	-1,7	-2,4
altres	14,2	15,4
Nivell tecnològic mitjà baix	29,2	28,0
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	19,9	36,2
productes metàl·lics	16,3	31,0
altres	76,9	10,2
Nivell tecnològic baix	11,9	24,9
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i pap	11,1	24,1
altres	20,6	33,7
Total de productes industrials	16,1	23,3

Font: Idescat, a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Per la seva banda, les importacions augmenten un 28,5 % interanual fins al juliol d'enguany, i creixen de manera generalitzada per branques d'activitat, especialment els productes energètics, la indústria química, la branca de la metal·lúrgia, l'agricultura i el sector tèxtil. La majoria de branques se situen molt per sobre del valor del 2019, amb l'excepció dels productes energètics, el tèxtil, les màquines d'oficina i sobretot els vehicles de motors, que constitueixen l'única branca amb unes exportacions inferiors a les del mateix període del 2019 (-27,6 %).

Quadre 3.2.4

Importacions per branques d'activitat

	Gener-juliol del 2022	
	% de variació respecte del 2021	% de variació respecte del 2019
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	34,3	49,7
Productes energètics; extracció i refinació petroli	64,1	6,2
Alimentació i begudes	26,3	21,4
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	32,0	4,2
Indústries químiques	34,1	37,5
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	44,6	44,5
Maquinària i equips mecànics	20,1	10,4
Màquines d'oficina, instruments precisió i òptica	9,4	4,0
Equips elèctrics i electrònics	19,5	39,9
Vehicles de motor i altres materials de transport	5,3	-27,6
Resta branques d'activitat	24,9	26,3
No classificats	40,1	48,1
Total	28,5	16,6

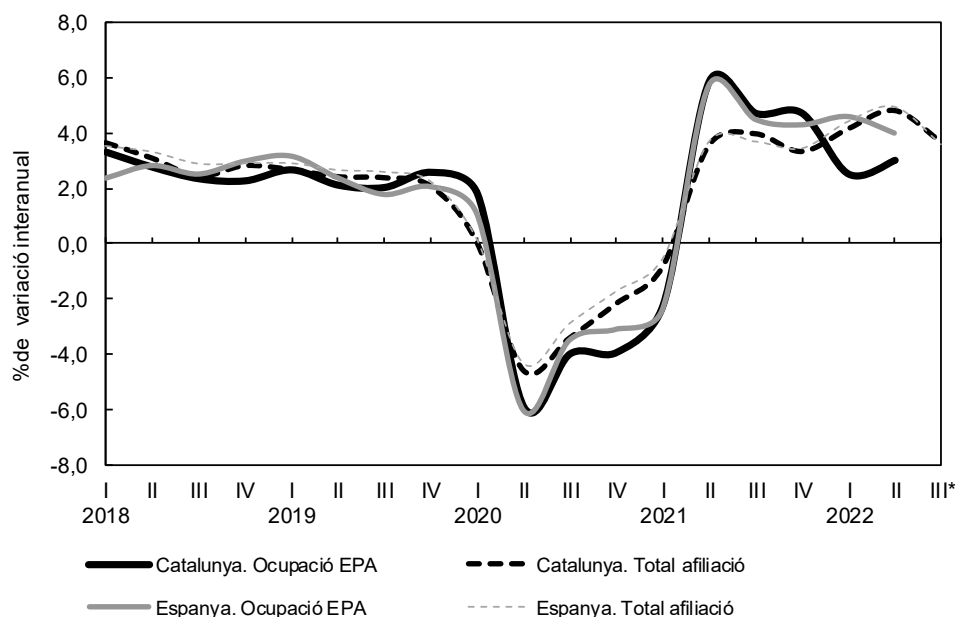
Font: Idescat, a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

3.3. El mercat de treball

Durant el 2022 el mercat de treball ha seguit mostrant uns resultats molt positius. L'afiliació a la Seguretat Social va assolir el juliol un màxim en el nombre total d'afiliacions (més de 3.630.000), i mostra un augment significatiu (d'un 3,6% interanual l'agost), si bé el ritme de creixement s'ha moderat una mica els últims mesos. En termes absoluts, s'ha produït un increment de 133.189 afiliacions respecte a l'agost del 2021.

Segons l'EPA, la població ocupada ha augmentat un 3,0% interanual durant el segon trimestre del 2022, per sobre del ritme del 2,5 % del primer trimestre. En comparació amb dotze mesos enrere la població ocupada ha incrementat en 103.900 persones. Aquests resultats confirmen que la reactivació del mercat de treball català s'ha consolidat, i ja se supera àmpliament el volum d'ocupació pre pandèmia (és un 1,2% més alt que el nombre d'ocupats de finals del 2019).

Gràfic 3.3.1
Dinàmica de l'ocupació

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

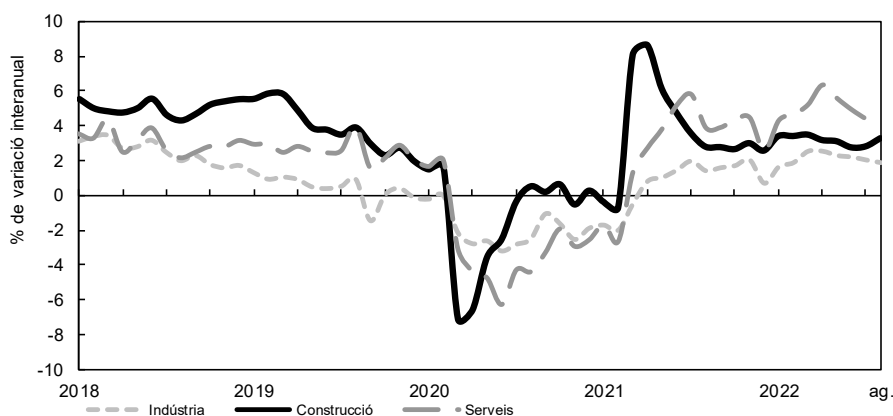
*Mitjana de les variacions interanuals de juliol i agost.

En paral·lel al creixement de l'ocupació, el nombre de treballadors en ERTO segueix a la baixa, fins a arribar a 2.998 a finals d'agost. Tot i la xifra reduïda de treballadors afectats, el context d'encariment energètic i d'escassetat d'inputs bàsics ha determinat problemes en algunes empreses, i en general els treballadors afectats per nous expedients es localitzen al sector industrial.

Dins de les variables de l'EPA, les hores efectives treballades recullen, a més de l'evolució de l'ocupació, l'efecte de les suspensions i reduccions de jornada (derivades d'un ERTO), de mecanismes similars, i de l'evolució en l'ocupació a temps parcial o fixa discontinua. Durant el segon trimestre del 2022 les hores treballades han alentit una mica el seu augment interanual (5,8 %), després del 7,1 % interanual del trimestre anterior.

Les dades d'afiliació a la Seguretat Social han continuat mostrant un creixement interanual positiu a gairebé tots els grans sectors d'activitat durant el 2022. L'afiliació als serveis és la més dinàmica, amb un creixement intens (4,0% interanual segons les dades més recents, del mes d'agost). L'augment de l'afiliació a la construcció també és notable (3,3% interanual), és més moderat a la indústria (1,9%), mentre que al sector agrari retrocedeix (-3,1%). En qualsevol dels sectors, el nombre d'afiliacions se situa per sobre dels nivells que presentava abans de la pandèmia (a l'any 2019), excepte en el cas del sector agrari.

Gràfic 3.3.2
Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

A un nivell més desagregat, podem determinar quines activitats han contribuït més en la variació interanual de l'afiliació. Amb dades d'agost del 2022, destaca l'afiliació dels serveis de menjar i begudes i de l'allotjament, amb augments interanuals de 16.805 i 11.861 afiliacions (8,1 % i 21,5 %), i també dels serveis de tecnologies de la informació, amb un augment de 11.610 afiliacions (14,2 %). També ha estat rellevant la contribució de les activitats administratives d'oficina, l'Administració Pública i les activitats sanitàries. Les branques del sector industrial que registren un augment de l'afiliació més elevat són la indústria de productes alimentaris i la química.

Per contra, entre les branques que registren una variació negativa, destaca el descens de les afiliacions en les activitats relacionades amb l'ocupació, que inclou les persones que treballen per a empreses de treball temporal i que poden estar contractades en qualsevol activitat (-6.375 afiliacions). També s'anota una caiguda de les afiliacions de la indústria de fabricació de vehicles de motor i remolcs (-4.318 afiliacions).

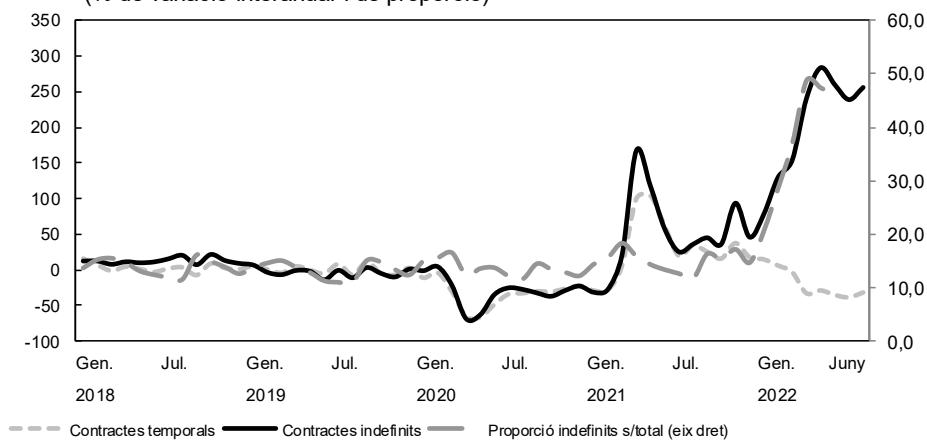
D'altra banda, el mes d'abril del 2022 va entrar plenament en vigor la reforma laboral aprovada a finals del 2021 pel govern central. Cal recordar que aquesta reforma, en matèria de contractació, elimina la modalitat de contracte temporal que més s'utilitzava (el contracte d'obra i servei), i restringeix l'ús del contracte temporal per circumstàncies de la producció només a determinats supòsits (increments ocasionals i imprevisibles de l'activitat que no puguin ser atesos amb els treballadors de l'empresa), i màxim a sis mesos. Al mateix temps, impulsa el contracte indefinit fix discontinu com a una de les vies de flexibilitat de l'empresa, per atendre la temporalitat vinculada a l'estacionalitat, a les subcontractes i a les Empreses de Treball Temporal (ETTs). En tot cas, el contracte fix discontinu, al ser indefinit, implica més drets, més indemnització i també major vinculació entre treballador i empresa.

Tots aquests canvis han conduït a un creixement intens en el nombre de treballadors indefinits, ja que s'ha produït una conversió de temporals a indefinits, i a més una part molt més gran de la nova ocupació generada ja es fa amb contractes indefinits. L'EPA del segon trimestre recull aquestes tendències, de manera que la població ocupada indefinida accelera el creixement a un 7,8% interanual (creixia un 2,2% interanual el primer trimestre del 2022), mentre que l'ocupació temporal es redueix un 11,5%. En termes absoluts, la població ocupada amb contracte temporal disminueix en 68.800 persones en comparació amb el segon trimestre del 2021, mentre que l'ocupació indefinida ha crescut en 178.700 persones. La taxa de temporalitat baixa durant el segon trimestre fins a un 17,8% (fa un any era d'un 20,8%). És la taxa de temporalitat més baixa des de finals del 2014, quan tot just es sortia de la crisi financera i del deute públic, i que havia determinat un fort ajust de l'ocupació, sobretot la temporal. La taxa de temporalitat del conjunt de l'Estat baixa fins a un 22,3% (fa un any era d'un 25,1%).

D'altra banda, la informació de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) sobre contractes corrobora la dinàmica derivada de la reforma laboral. Les noves contractacions registren un augment d'un 12,5% anual, amb dades de gener a l'agost del 2022, amb un canvi molt important en la seva composició. El nombre de contractes temporals es redueix un 20,7% anual, mentre que la contractació indefinida s'ha triplicat (creix un 208,5% anual al període gener-agost) i assoleix un rècord històric. La proporció de contractes indefinits sobre el total en el que va del 2022 s'ha situat per sobre del 33% des de l'abril, molt per sobre de la proporció al voltant del 13-15% que presentava a les darreres dècades. En concret, destaca el fort creixement experimentat pels contractes indefinits discontinus (per exemple, els últims mesos han representat al voltant d'un 30% de la nova contractació indefinida).

Gràfic 3.3.3

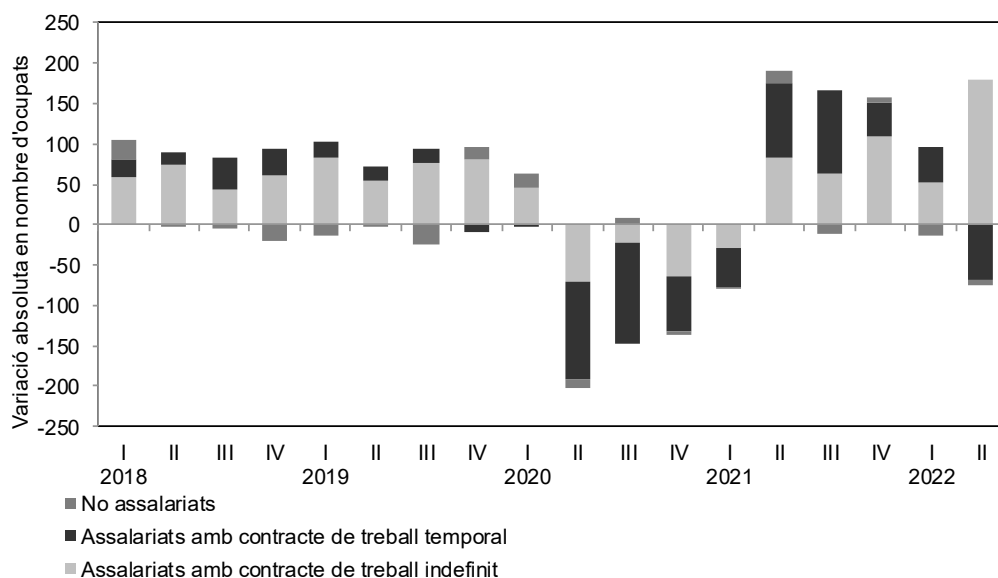
Nombre de contractes indefinits i temporals (% de variació interanual i de proporció)

Font: Observatori del Treball i del Model Productiu.

La informació de l'EPA ofereix més detall sobre l'evolució de l'ocupació. Destaca la millora de l'ocupació al sector privat (6,4% interanual el segon trimestre del 2022), mentre que l'ocupació a jornada parcial torna a accentuar la davallada (-5,6%), i ja acumula un any amb variacions interanuals negatives. D'altra banda, la proporció d'ocupats que van treballar des del seu domicili més de la meitat de dies o ocasionalment, va disminuir lleugerament fins a un 14,4 % (era d'un 14,6 % el trimestre anterior), mentre que al conjunt de l'Estat baixa al 13,0%. És el valor més baix en dos anys, però força superior al que hi havia abans de la pandèmia (l'any 2019 era d'un 8,6 %). En particular, puja el pes del teletreball ocasional, i retrocedeix el pes del teletreball habitual (els que treballen des del domicili més de la meitat de dies).

Gràfic 3.3.4
Variació interanual de la població ocupada

Font: INE

La població activa manté la tendència de descens interanual per segon trimestre consecutiu (-0,4% interanual), però la taxa d'activitat de 16 a 64 anys segueix en valors elevats (77,9%), i similars als d'un any abans. La millora en la població ocupada ha determinat que la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys pugi fins a un 70,7%, i no només recupera el valor previ a la pandèmia, sinó que assoleix la taxa més alta des del 2008.

El fort creixement interanual de l'ocupació i la disminució de la població activa s'han traduït en un descens significatiu de la població en atur (-24,7%). La taxa d'atur baixa d'un 10,2% a un 9,3% el segon trimestre, la taxa més baixa des del tercer trimestre del 2008.

A Espanya el mercat de treball també ofereix senyals favorables. L'afiliació creix a un ritme notable (3,5% interanual amb dades d'agost, tot i que s'ha alentit una mica els darrers mesos). L'ocupació EPA també manté un increment intens (4,1% interanual). La taxa d'atur a Espanya experimenta una reducció important per la millora en l'ocupació, i disminueix fins a un 12,5%, la taxa més reduïda des del tercer trimestre del 2008. Pel que fa a la zona euro, la taxa d'atur ha evolucionat a la baixa els últims trimestres, i el segon trimestre se situava en un 6,7%, la taxa més baixa de tota la sèrie (que comença a finals del 1998). Les taxes d'atur més altes per països continuen corresponent a Espanya (12,6 %, en dada ajustada d'estacionalitat) i Grècia (12,1 %), mentre que les més baixes són les d'Alemanya (2,9 %) i Malta (3,0 %).

Quadre 3.3.1
Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2020	2021	Primer trimestre del 2022	Segon trimestre del 2022
CATALUNYA				
% de variació interanual				
Població activa	-1,3	1,9	-0,6	-0,4
Població ocupada	-3,0	3,2	2,5	3,0
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-1,2	2,5	2,2	7,8
Assalariats amb contracte de treball temporal	-12,5	8,5	8,3	-11,5
Població en atur	13,1	-6,7	-21,1	-24,7
Taxes				
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	76,9	78,1	77,4	77,9
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	67,1	69,0	69,4	70,7
Taxa d'atur (%)	12,6	11,6	10,2	9,3
Homes	11,9	10,5	9,7	8,4
Dones	13,4	13,0	10,8	10,2
Menys de 25 anys	34,0	28,9	25,3	25,4
Taxa de temporalitat (%)	19,6	20,5	20,2	17,8
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	13,9	13,1	13,6	12,8
ESPANYA				
% de variació interanual				
Població activa	-1,3	2,1	1,7	0,7
Població ocupada	-2,9	3,0	4,6	4,0
Població en atur	8,7	-2,9	-13,1	-17,6
Taxes				
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	73,4	75,0	75,1	75,4
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	61,9	63,8	64,7	65,9
Taxa d'atur (%)	15,5	14,8	13,7	12,5
Taxa de temporalitat (%)	24,1	25,1	24,2	22,3
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	14,0	13,9	14,0	13,8

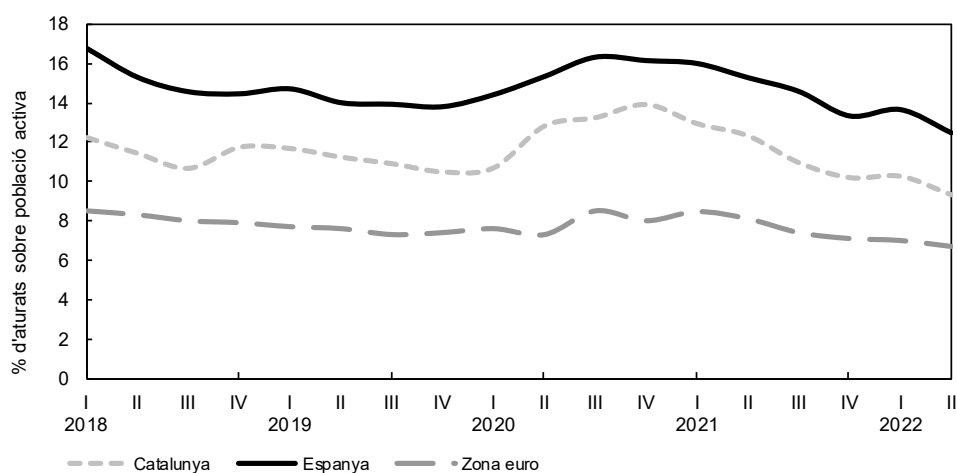
Font: enquesta de població activa (EPA), INE

La taxa d'atur baixa tant en el cas de les dones (10,2%) com en els homes (8,4%). La població jove va ser un dels col·lectius més colpejats per la crisi econòmica arran de la pandèmia. Ja es partia d'una taxa d'atur elevada (d'un 26,3 % per a la població de 16 a 24 anys a finals del 2019), si bé a finals del 2020 va disparar-se per sobre del 38 %. Al llarg del 2021 va reduir-se, si bé

durant el 2022 s'ha mantingut en valors alts (25,4% el segon trimestre). En canvi, la taxa d'atur de 16 a 29 anys s'ha reduït fins a un 15,7 %.

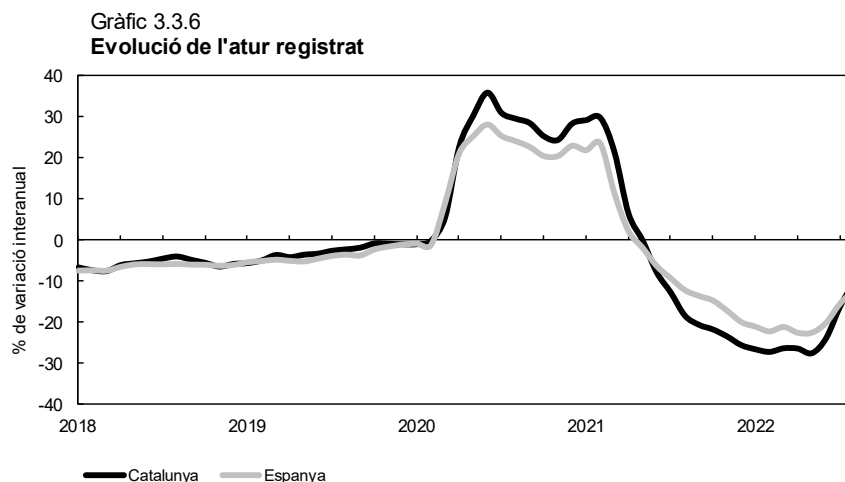
D'altra banda, el descens de l'atur ha beneficiat també a la població en atur que cercava feina des de fa més d'un any. El segon trimestre del 2022 la proporció d'atur de llarga durada se situa en un 40,2 % del total de població en atur, quan fa un any era d'un 45,4%. De la taxa d'atur total del segon trimestre (d'un 9,3 %), 3,7 punts s'expliquen per persones desocupades que cerquen feina des de fa un any o més.

Gràfic 3.3.5
Evolució de la taxa d'atur

Font: Idescat, INE i Eurostat.

L'atur registrat ha seguit amb la tendència de descens interanual del darrer any i mig, si bé els tres darrers mesos el ritme de caiguda s'està moderant. En el tancament de l'agost, hi ha 350.941 persones inscrites a l'atur, un 10,3 % menys que l'agost del 2021 (40.183 persones menys).

* Dades fins a l'agost.
Font: Oficines de treball de la Generalitat (OTG) i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

En el conjunt de l'Estat, el nombre de persones inscrites a l'atur també ha disminuït al llarg del 2022, i el mes d'agost el descens ha estat d'un 12,3% interanual. D'altra banda, no es descarta un lleu efecte en les dades d'atur registrat derivat de la conversió de treballadors temporals en fixos discontinus, d'ençà de la reforma laboral. Els treballadors temporals quan finalitza el seu contracte i es queden a l'atur, computen dins l'atur registrat, però en canvi els treballadors fixos discontinus en períodes d'inactivat no s'inclouen dins l'atur registrat, sinó dins del col·lectiu de demandants d'ocupació no ocupats o DENOS.

3.4. Evolució dels preus

Amb la crisi sanitària, els preus van experimentar una moderació important. A partir del 2021, però, es va observar una progressiva recuperació dels nivells de creixement de l'IPC que ha acabat derivant en un període d'inflacions elevades degut a l'encariment energètic, la persistència dels colls d'ampolla en les cadenes de subministraments a escala global, i també a les tensions geoestratègiques.

Quadre 3.4.1

Evolució de l'índex de preus al consum (IPC) per grups de despesa

Taxa de variació interanual

CATALUNYA	General	Aliments	Begudes alcohòliques i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
2019	0,9	1,6	0,9	1,0	-1,0	1,1	0,9	0,7	0,7	-0,2	1,2	2,2	1,9
2020	-0,4	2,4	0,7	1,0	-3,4	0,5	0,0	-4,2	-1,3	-0,5	-0,2	1,0	1,5
2021	2,9	1,9	0,2	1,1	9,6	0,8	0,8	7,5	-3,0	0,4	-2,7	0,4	1,3
Desembre del 2020	-0,6	1,5	0,5	1,0	-0,8	0,3	0,1	-4,6	-4,1	-1,3	-4,1	0,3	1,3
Desembre del 2021	6,1	4,7	1,6	1,1	20,0	1,9	1,0	10,8	-0,3	1,2	1,6	2,3	1,6
Juny del 2022	9,7	11,0	3,7	4,9	17,8	6,3	1,6	19,3	-0,3	3,2	1,6	6,8	3,2
Juliol del 2022	10,3	11,7	4,4	8,7	21,4	6,9	1,6	16,0	-2,2	3,8	1,5	7,2	3,2
Agost del 2022	10,2	12,1	4,1	9,3	22,6	7,3	1,9	11,3	-2,3	4,6	1,5	7,3	3,6
ESPANYA													
2019	0,7	1,0	0,7	0,9	-1,5	0,7	0,8	1,1	0,8	-0,5	1,0	2,0	1,4
2020	-0,3	2,4	0,5	1,0	-3,5	0,4	0,4	-3,8	-1,2	-0,6	0,6	1,1	1,4
2021	3,1	1,8	0,3	1,0	11,1	0,9	0,7	7,3	-3,0	0,2	0,2	0,9	1,0
Desembre del 2020	-0,5	1,1	0,3	0,9	-0,1	0,4	0,5	-4,4	-4,1	-1,6	-0,2	0,3	1,2
Desembre del 2021	6,5	5,0	1,6	1,0	23,3	2,1	0,9	10,9	-0,3	1,7	1,2	3,1	1,5
Juny del 2022	10,2	12,9	4,1	2,4	19,0	6,5	1,1	19,2	-0,3	3,1	1,2	7,2	3,6
Juliol del 2022	10,8	13,5	4,5	5,0	23,0	7,2	1,1	16,2	-2,1	3,7	1,2	7,6	3,6
Agost del 2022	10,5	13,8	4,7	5,6	24,8	7,6	1,1	11,5	-2,2	4,1	1,2	7,6	4,0

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE

Hi ha una sèrie de factors estratègics que es troben al darrere de l'escalada de preus del cru i del gas, alguns són estructurals, vinculats amb els seus costos d'extracció, i d'altres es deriven d'un canvi de paradigma derivat de la transició energètica i de les tensions geopolítiques. Al mateix temps, la depreciació registrada per l'euro respecte del dòlar durant els darrers mesos suposa un major impacte de l'encariment d'aquests productes.

Per la seva banda, el gas també ha experimentat un encariment molt elevat. El conflicte rus-ucraïnès ha accentuat un fenomen que ja era evident des dels darrers mesos de l'any 2021, i si bé és cert que Catalunya no és de les principals economies directament perjudicades pels problemes de subministrament del gas rus, indirectament les restriccions en el gas rus han disparat el seu preu a escala global.

Així doncs, si en el global de l'any 2021 el creixement de l'IPC va ser del 2,9 %, aquesta dada no ha fet més que créixer durant el 2022, i el mes d'agost va ser del 10,2 %. El grup dels transports va ser un dels més inflacionistes, amb un creixement de preus de l'11,3 %, degut als preus dels combustibles. Però també destaca el grup de l'habitatge on, a banda dels lloguers, s'hi inclou l'increment dels preus dels subministraments. Aquest grup es va encarir a l'agost un 22,6 %

interanual. Dins d'aquest grup destaca la rúbrica que inclou la calefacció, enllumenat i distribució d'aigua, que va experimentar un increment interanual de preus del 45,5 % a l'agost. Un esment a banda mereix el grup dels aliments, amb encariments molt importants. Dins de la classificació per rúbriques, trobem taxes de creixement interanual de preus de l'ordre del 21,9 % a l'agost en el cas dels cereals i derivats, del 26,5 % en la llet, del 21,6 % en els olis i greixos o del 14,0 % en els ous.

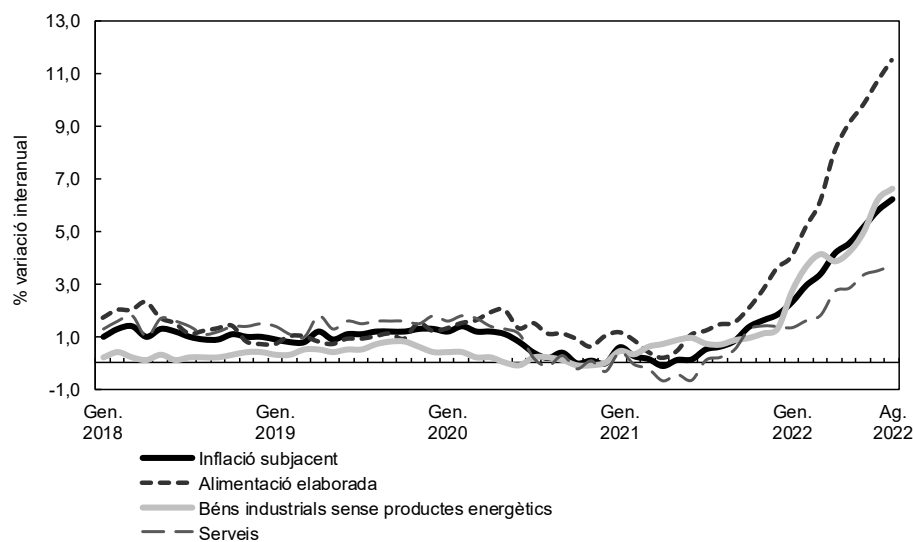
Per la seva banda, també destaca el grup dels hotels, cafès i restaurants, que va experimentar una pujada de preus del 7,3 % interanual el mes d'agost, mentre que el grup del lleure i la cultura es va encarir un 4,6 %. L'efecte base, atès que durant el 2021 aquests dos grups van registrar inflacions molt baixes, o bé negatives, podria ser, en part, la causa d'aquests registres.

Pel que fa a la inflació subjacent, també ha anat incrementant-se fins a màxims històrics, a causa del contagi dels grups inicialment més afectats pel preu de l'energia cap a la resta de grups. Això es deu al fet que els preus de les matèries primeres i l'energia pressionen els costos de producció a l'alça, i tot i que algunes empreses opten per reduir els marges, n'hi ha d'altres que repercuteixen totalment o parcialment aquest increment de cost als seus preus. Fins al moment, no es pot parlar d'efectes de segona ronda, associats a l'actualització de rendes, sobre els preus. El comportament dels deflactors del PIB i de les importacions així ho indiquen.

Així doncs, l'agost de 2022 la inflació subjacent va ser del 6,2 %. Per grups especials, destaca el grup de l'alimentació elaborada, amb un encariment de l'11,5 %. Els béns industrials sense productes energètics han registrat una inflació menor, si bé considerablement alta tenint en compte la seva evolució històrica (6,6 % interanual a l'agost). El mateix passa amb els serveis (3,7 %).

En el gràfic següent es fa palesa la importància que els preus de l'alimentació elaborada han tingut en l'evolució de la inflació subjacent. En aquest grup especial hi trobem increments de preus importants. Per exemple, els productes làctics s'han encarit un 14,1 % interanual el mes d'agost, i la patata i els seus preparats un 12,7 %. Aquests increments es deriven en bona mesura dels increments de preus que es registren en els aliments no elaborats però també del comportament dels preus de l'energia.

Gràfic 3.4.1
Evolució de la inflació subjacent i dels seus components

Font: INE

En el quadre següent es mostren dos grups especials que no formen part de la inflació subjacent. En primer lloc es pot veure un increment de preus molt important de l'alimentació no elaborada (10,7 % interanual a l'agost) i un increment encara més notable dels preus dels productes energètics (36,9 %).

El mes d'agost, la inflació espanyola ha sigut del 10,5 % interanual, mentre que la subjacent ha sigut del 6,4 %, ambdues taxes per sobre de Catalunya. El primer trimestre del 2022, la causa del diferencial es devia, sobretot, a la diferència en l'increment del preu de la calefacció, l'enllumenat i la distribució de l'aigua, una rúbrica amb una ponderació important. Això no obstant, aquest diferencial s'ha escurçat, i es detecten diferències de preus en altres àmbits, sobretot pel que fa als aliments que, en general, s'han encarit més a Espanya. Trobem diferències destacables amb Catalunya en algunes rúbriques com els ous (8,7 pp), les patates (5,2 pp) o la fruita fresca (4,1 pp). De fet, si es compara amb la resta de comunitats autònomes, Catalunya és la menys inflacionista en el grup dels aliments.

Quadre 3.4.2

Evolució de l'IPC per grups especials

Taxes de variació interanuals

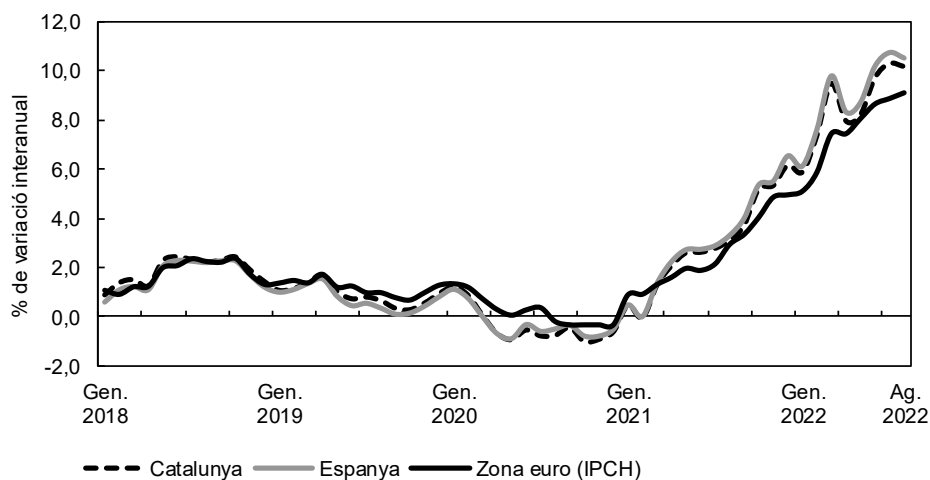
CATALUNYA	Índex sense aliments no elaborats ni productes energètics	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes alcohòliques i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
2019	1,1	1,6	0,5	1	2,5	-1,7
2020	0,7	-0,2	0,1	1,3	3,8	-10,1
2021	0,7	0,3	0,8	1,4	2,4	20,1
Desembre del 2020	0,0	-0,3	0,0	1,0	2,1	-7,0
Desembre del 2021	1,8	1,4	1,3	3,6	5,9	38,1
Juny del 2022	5,2	3,3	5,0	9,8	10,9	40,4
Juliol del 2022	5,8	3,5	6,2	10,7	11,1	40,9
Agost del 2022	6,2	3,7	6,6	11,5	10,7	36,9
ESPANYA						
2019	0,9	1,4	0,3	0,5	1,9	-1,2
2020	0,7	0,8	0,2	1,3	3,7	-9,6
2021	0,8	0,6	0,6	1,3	2,4	21,2
Desembre del 2020	0,1	-0,1	0,1	0,9	1,4	-6,2
Desembre del 2021	2,1	1,8	1,4	3,5	6,5	40,2
Juny del 2022	5,5	3,8	4,2	11,0	13,6	40,8
Juliol del 2022	6,1	3,9	5,3	11,9	13,4	41,4
Agost del 2022	6,4	4,1	5,6	12,5	12,9	37,4

¹ Inclou els preus dels carburants i els combustibles i de l'energia.

Font: INE.

Finalment, en el context de la zona euro, cal dir que la inflació a la zona euro continua assolint màxims: l'agost va ser del 9,1 % interanual, i la subjacent va arribar al 5,5 %. Malgrat això, les inflacions catalana i espanyola es troben més d'un punt per sobre. La inflació subjacent de la zona euro també es troba per sota dels valors registrats a Catalunya i Espanya. L'augment de la inflació a la zona euro fins a registres inèdits ha conduït a un enduriment sobtat de la política monetària del BCEs. Així, tot i que la inflació actual té un origen en factors d'oferta (xoc energètic, colls d'ampolla i encariment d'inputs bàsics) i no de demanda, ha escalat a unes taxes que requerien una resposta per part de les autoritats monetàries europees.

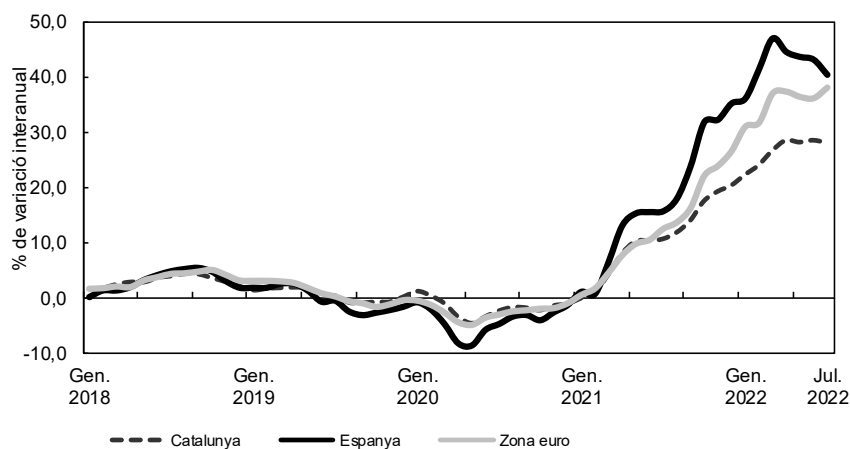
Gràfic 3.4.2
Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

Font: INE i Eurostat.

L'Índex de preus industrials ha crescut un 28,1 % interanual el mes de juliol, i destaca el fet que el component energètic creix un 91,7 %, malgrat que l'efecte base és menys evident que en el trimestre anterior. El mes de juny, l'IPRI va assolir un creixement màxim, i cal destacar que des del mes d'abril el creixement interanual dels preus industrials s'ha estabilitzat al voltant del 28%, i això podria suggerir que l'augment podria haver tocat sostre. Per la seva banda, els preus dels béns intermedis han crescut un 20,6 % interanual i impulsen, junt amb els preus de l'energia, el creixement.

Gràfic 3.4.3
Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI)

Font: INE i Eurostat.

3.5. Els salaris i els costos laborals

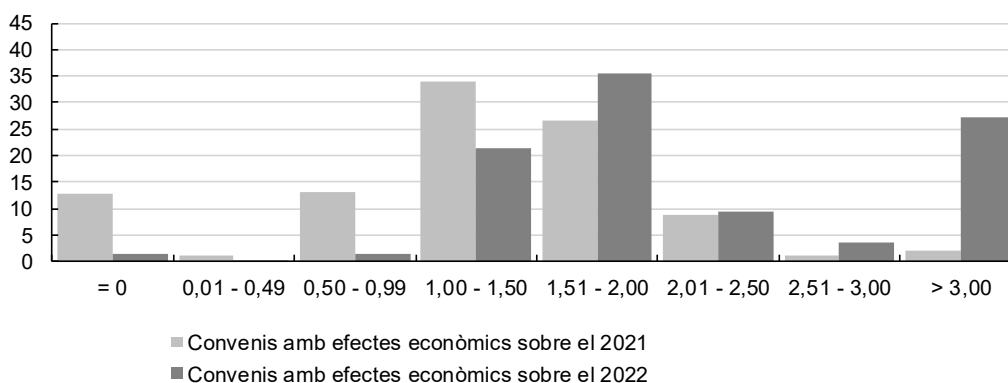
El 2022, els convenis registrats fins al juliol mostren un increment salarial pactat del 2,49 %, molt per sota de la inflació. Aquest augment suposa una pèrdua notable de poder adquisitiu dels salaris pactats. El desenvolupament de la negociació col·lectiva, amb un volum important de negociació latent pendent de signatura, pot esdevenir uns dels factors destacats del grau de persistència de l'actual repunt de la inflació, de la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris i de la competitivitat en costos de les empreses.

L'avanç dels salaris pactats per a l'any 2022 s'emmarca en una tendència de recuperació progressiva dels salaris en termes nominals. Així, per a l'any 2021, l'increment salarial pactat mitjà va acabar situant-se en l'1,35%. Enguany, els increments salarials fins al juliol han estat més elevats en els convenis d'empresa (2,83%) que en els sectorials (2,46%), a diferència de l'any passat.

En comparació amb l'any passat, amb la informació disponible fins al juliol de cada any, es palesa un creixement del nombre total d'acords (21,2%), així com dels treballadors coberts pels convenis (24,7%). També s'evidencia una ampliació del nombre de persones cobertes per augments salarials pactats per damunt del 2%, que passen del 12,2% al 40,2%. Un 27,2% de les persones treballadores afectades per convenis estan cobertes per augments pactats iguals o superiors al 3,0%, molt per sobre de la proporció que indiquen els convenis amb efectes per a l'any 2021 (del 2,2%).

Gràfic 3.5.1

Persones treballadores afectades per interval d'increment salarial pactat / revisat

Nota: els convenis amb efectes econòmics sobre el 2021 inclouen la revisió dels increments salarials pactats.

Font: Observatori del Treball i Model Productiu.

En qualsevol cas, l'increment mitjà queda molt per sota de les previsions d'inflació per al conjunt del 2022. En aquest sentit, les dades de consens per al conjunt de l'Estat del panel de FUNCAS de setembre apunten a una previsió de la inflació anual del 8,6%. La consegüent pèrdua de poder adquisitiu dels salaris, junt amb el fet que l'abast dels convenis és encara limitat en comparació amb els anys anteriors a la pandèmia, apunta a la possibilitat que durant la segona meitat de l'any es registrin nous convenis que incorporin increments de major entitat.

Quadre 3.5.1

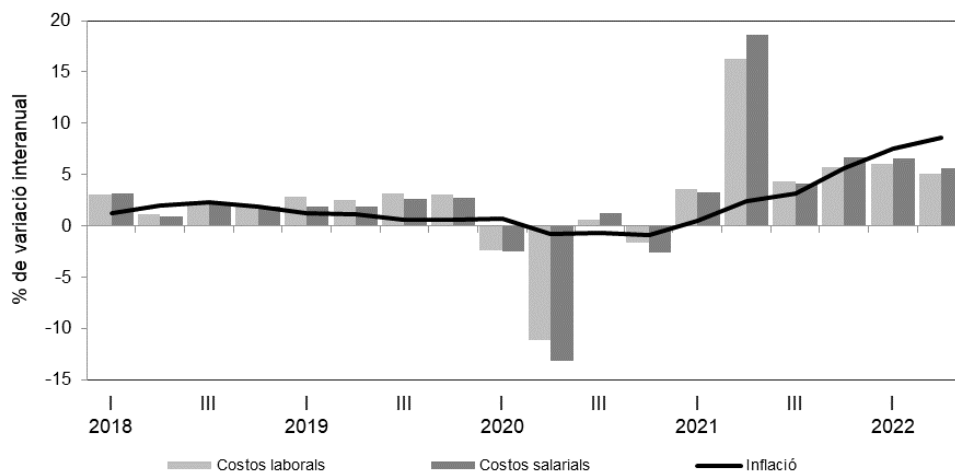
Increment salarial pactat a Catalunya segons l'àmbit de negociació i l'any d'efectes econòmics dels acords

Any d'efectes econòmics		Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
Informació registrada fins al juliol del 2021				
	Total	311	945.488	1,57
2021	Empresa	256	73.379	0,80
	Sector	55	872.109	1,64
Informació registrada fins al juliol del 2022				
	Total	569	1.557.336	1,35
2021	Empresa	436	121.613	1,16
	Sector	133	1.435.723	1,36
	Total	377	1.179.008	2,49
2022	Empresa	281	94.129	2,83
	Sector	96	1.084.879	2,46

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Pel que fa als costos laborals per treballador i mes, l'enquesta trimestral del cost laboral anota un augment del 5,5% interanual en el primer semestre del 2022. Aquest ritme de creixement és inferior al del 2021 (9,7%), unes diferències que en bona part s'expliquen per l'ús dels ERTO al llarg de la pandèmia, un mecanisme que va permetre reduir significativament els costos laborals de les empreses. L'efecte d'aquest mecanisme de compensació parcial de les rendes salarials en un moment d'aturada econòmica, va ser especialment clar en el segon trimestre del 2020 i, per contrast, també en el segon trimestre del 2021. A partir de llavors, el ritme de creixement interanual dels costos laborals ha anat normalitzant-se, si bé se situa en nivells superiors als dels anys previs a la pandèmia i, de fet, als ritmes de creixement habituals durant el darrer decenni. Si es comparen els costos laborals per mes i treballador al primer semestre del 2019 i al mateix període del 2022, s'observa un creixement acumulat del 7,8%.

Gràfic 3.5.2
Costos laborals per treballador i mes i inflació

Font: INE.

Els costos salarials per treballador i mes, que conformen el principal component dels costos laborals totals, van augmentar un 6,1 % interanual el primer semestre del 2022. Es tracta d'un ritme d'augment també inferior al del primer semestre del 2021, degut a la influència de l'efecte base i els factors de context esmentats. Tanmateix, es pot considerar elevat en comparació amb l'evolució del darrer decenni. Amb tot, des del quart trimestre del 2021, tant l'augment dels costos laborals com dels costos salarials s'ha situat clarament per sota del ritme d'augment dels preus. Durant el primer trimestre de l'any, els costos laborals a Catalunya cresqueren un 6,0% i els salarials un 6,5%, mentre la inflació trimestral assolí el 7,6%. Durant el segon trimestre, aquest diferencial s'ha ampliat: l'augment dels costos laborals va ser del 5,1% i el dels costos laborals un 5,6%; mentre la inflació s'enfilava al 8,6%.

Quadre 3.5.2

Costos salarials i laborals. Primer semestre

(% de variació interanual)

	Costos per treballador i mes		Costos per hora de treball efectiva	
	2021	2022	2021	2022
CATALUNYA				
Cost laboral total	9,7	5,5	-1,0	1,2
Cost salarial	10,8	6,1	-0,1	1,8
Cost salarial ordinari	10,7	5,5	0,3	1,1
Cost salarial extraordinari	11,4	9,7	-2,9	5,7
Cost laboral no salarial	6,8	4,0	-3,6	-0,3
Hores pactades	0,8	0,8		
Hores efectives de treball	9,7	4,3		
ESPANYA				
Cost laboral total	7,2	4,3	-1,1	0,3
Cost salarial	7,5	4,7	-0,8	0,7
Cost salarial ordinari	8,0	4,2	0,0	0,2
Cost salarial extraordinari	4,3	8,2	-5,7	4,1
Cost laboral no salarial	6,1	2,9	-2,1	-0,9
Hores pactades	0,8	0,2		
Hores efectives de treball	7,6	4,0		

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

El creixement dels costos per treballador i mes a Catalunya es pot atribuir principalment a l'augment de les hores efectives de treball, que durant el primer semestre va ser d'un 4,3% interanual. En comparació amb el primer semestre del 2019, l'augment acumulat de les hores totals de treball efectiu és de l'1,7%. El cost laboral total per hora efectiva, per la seva banda, ha crescut un 1,2% interanual, sota l'impuls dels costos salarials per hora efectiva, que augmenten un 1,8%. En aquest component, destaca l'avanç dels costos salarials extraordinaris (5,7%), que inclou els pagaments extraordinaris i endarrerits. Per al conjunt de l'Estat l'augment durant el primer semestre tant dels costos laborals totals com dels costos salarials per treballador i mes ha estat més reduït: 4,3% i 4,7%, respectivament. Els costos laborals per hora durant el primer semestre també han crescut de manera més continguda: 0,3%.

Per sectors productius, a Catalunya destaca el creixement dels costos laborals per treballador i mes ha destacat a la construcció (5,3%) i, especialment, als serveis (6,2%). Tanmateix, el creixement del cost laboral per hora al serveis ha estat molt reduït (0,8%), mentre que en la construcció s'ha situat molt per sobre de la mitjana per al conjunt de l'economia catalana (4,5%). En comparació, a Espanya el ritme de creixement tant dels costos laborals totals com per hora treballada ha estat inferior per a tots els sectors i, en el cas dels serveis, el cost per hora treballada s'ha mantingut estable respecte al primer semestre del 2021.

Quadre 3.5.3

Costos laborals per sectors productius. Primer semestre

(% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2021	2022	2021	2022
Costos laborals per treballador i mes				
Total	9,7	5,5	7,2	4,3
Indústria	10,2	3,3	6,7	2,7
Construcció	9,4	5,3	5,4	4,3
Serveis	9,6	6,2	7,3	4,7
Costos laborals per hora de treball efectiva				
Total	-1,0	1,2	-1,1	0,3
Indústria	-2,8	2,0	-1,9	0,7
Construcció	-1,0	4,5	-2,2	3,2
Serveis	-0,6	0,8	-0,8	0,0

Font: Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

4. LES PREVISIONS MACROECONOMIQUES PER AL 2023

L'any 2021 es va caracteritzar per una millora progressiva i significativa de l'activitat econòmica, generalitzada a escala mundial. L'evolució sanitària favorable i els progressos en la vacunació a partir de la primavera del 2021 van permetre l'aixecament de restriccions, i això va ajudar a reactivar l'economia catalana de forma més notable a partir del segon trimestre. Més enllà de la millora epidemiològica, la reactivació també va ser possible gràcies a la política econòmica expansiva que, amb estímuls monetaris, ajuts directes, moratòries d'impostos, ERTOS i altres mesures, va ajudar a contenir la destrucció de teixit productiu. Protegir aquesta capacitat productiva latent ha estat clau per impulsar l'economia un cop la crisi sanitària ha estat més controlada.

El 2022 les expectatives econòmiques s'han anat deteriorant a mesura que ha anat avançant l'any, com a resultat de la guerra a Ucraïna, l'elevada inflació i les dificultats per disposar d'aprovisionaments. Però, per un altre costat, la reobertura de l'economia i la desaparició de les restriccions sanitàries ha estat un factor d'impuls que ha permès mantenir la recuperació econòmica durant la primera meitat del 2022, contrarestant els factors d'incertesa abans esmentats. En aquest sentit, l'avenç de l'economia catalana ha permès continuar tancant la bretxa respecte de la situació prèvia a la crisi sanitària: el segon trimestre el PIB en volum és un 1,2 % inferior al del quart trimestre del 2019, mentre que fa un any la bretxa era d'un 5,7 %. El PIB espanyol se situa un 2,2 % per sota, mentre que a la zona euro el PIB ja supera els nivells pre-pandèmia en un 2,0 %.

La informació econòmica més recent suggereix una desacceleració de l'activitat durant el tercer trimestre, amb un afebliment tant dels indicadors de consum (com el comerç al detall, la despesa amb targetes i les matriculacions de turismes) com dels principals indicadors d'activitat, en un context d'encariment dels costos intermedis i d'augment generalitzat dels preus. El principal indicador d'activitat del sector industrial, l'índex de producció industrial, acumula una trajectòria feble des de la segona meitat del 2021. Aquesta tendència reflecteix el context d'incertesa i els problemes d'aprovisionament, si bé l'últim mig any la producció industrial ha mostrat una certa estabilitat en termes agregats i s'ha aconseguit mantenir en el terreny positiu. Amb tot, cal recordar que l'índex mesura la producció i, per tant, no captura l'efecte derivat del fort encariment registrat pels inputs. L'indicador d'activitat del sector dels serveis (IASS) segueix amb un fort dinamisme, però una part del creixement també pot derivar-se de l'augment experimentat pels preus i de certa translació a preus finals de l'augment de costos de producció (com els de l'energia). Alguns indicadors avançats, només disponibles per a l'economia espanyola, confirmen aquest afebliment. De fet, el setembre els índexs dels gestors de compres (PMI) apunten a una disminució de l'activitat manufacturera i del sector de serveis, mentre que la confiança dels consumidors s'enfonsa segons l'indicador de la Comissió Europea. Al conjunt de l'Estat assoleix el valor més baix des del 2013.

Amb tot, també hi ha aspectes que han superat expectatives com la resistència del mercat de treball, i sobretot el turisme, amb una bona temporada d'estiu. L'avanç de l'afiliació s'ha afeblit des de l'abril, però encara manté un ritme de creixement destacable (del 3,5 % al setembre), i com esmentàvem, els indicadors d'activitat turística han superat les expectatives durant l'estiu. De gener a agost del 2022 el nombre de pernoctacions de turistes estrangers ha estat d'un 17,2 % inferior al mateix període del 2019, una xifra que millora substancialment els registres del 2021. En particular, l'agost del 2022 les pernoctacions de turisme estranger han estat només un 5,9 % inferiors a les d'abans de la pandèmia (l'agost del 2019), mentre que les pernoctacions de turistes catalans i de la resta de l'Estat a Catalunya ja havien superat els valors pre-pandèmia durant el passat estiu.

Aquestes projeccions s'emmarquen en un context on encara predomina una elevada incertesa, amb riscos orientats a la baixa pel que fa a l'activitat econòmica. El mercat de l'energia constitueix el principal risc de les perspectives econòmiques a escala europea, en especial pel que fa a la senda del preu del gas i l'electricitat (però també pel que fa a eventuais limitacions per abordar la diversificació de proveïdors i fonts d'energia, a fi de disminuir la dependència respecte del mercat rus). Aquesta senda pot agreujar la persistència de les pressions inflacionistes a escala europea, en especial la magnitud dels efectes indirectes i els efectes de segona ronda. La pèrdua de renda real dels agents privats i la davallada de la seva confiança pot impactar en el ritme de recuperació de la demanda interna però també de l'externa. En tercer lloc, també convé apuntar els problemes d'aprovisionament global, que tot i trobar-se en una senda de moderació, podrien persistir o tornar a repuntar si les tensions geopolítiques empitjoren.

En aquest context, les previsions de l'economia catalana s'han revisat a la baixa, sobretot per al 2023. El PIB català augmentaria un 4,4 % el 2022, 0,5 punts per sota de la previsió de l'abril. Aquest creixement, que és superior a l'esperat en el conjunt de la zona euro, recull tant la recuperació de la demanda interna com de la demanda externa, amb aportacions de 2,3 punts i 2,1 punts, respectivament. L'aportació de la demanda interna reflecteix l'augment del consum de les llars (amb un creixement de l' 1,9 %), de les administracions públiques (de l'1,3%) i de la formació bruta de capital (del 6,0 %). El consum de les llars modera el seu creixement, en un context d'augment de la incertesa i pèrdua de poder adquisitiu, com a resultat de l'acceleració de la inflació. No obstant això, s'espera que aquestes pressions inflacionistes perdin força a partir de la primavera del 2023. La inversió creixeria un 6,0 %, tot i l'augment de la incertesa, dels costos de producció i la persistència d'alguns problemes d'aprovisionament. Aquest augment estaria relacionat amb el desplegament progressiu del programa Next Generation EU, però també amb una anticipació d'algunes decisions d'inversió (en particular en construcció residencial), a la vista de l'augment dels costos de finançament derivats del canvi en la política monetària del BCE. Pel que fa al

consum de les administracions públiques es preveu un augment de l'1,3 %, que reflecteix una progressiva desacceleració de la despesa pública després del pic de la crisi sanitària. Les exportacions totals de béns i serveis avançarien un 15,9 %, impulsades enguany per la recuperació intensa dels turisme estranger, mentre les importacions ho farien a un ritme inferior (del 10,2 %). Aquest ritme d'avanç de les importacions és consistent amb el ritme de recuperació dels components del PIB amb un contingut importador més elevat, com la inversió en béns d'equipament i les exportacions.

Les previsions d'activitat per al 2023 suggereixen un avanç del PIB de l'1,7 %, 1,2 punts per sota de les previsions de l'abril, una revisió a la baixa que se situa en línia amb les principals economies de l'entorn, però que continua situant el creixement de l'economia catalana per sobre del de la zona euro i grans economies com Alemanya, França, Itàlia o els EUA. La demanda interna lidera el creixement de l'any 2023, amb una aportació d'1,7 punts. El consum de les llars manté un creixement moderat, de l'1,8 %, en un context advers per la pèrdua de poder adquisitiu que es deriva d'una inflació encara alta i pel refredament de les expectatives arran de l'augment dels tipus d'interès. A mesura que la inflació retorni a taxes habituals, s'espera una recuperació progressiva del consum de les llars que es reforçaria per la solidesa del mercat de treball. Les expectatives per a la formació bruta de capital, amb un augment del 3,6 %, es rebaixen per l'elevada incertesa, l'empitjorament de les condicions de finançament i la persistència d'alguns colls d'ampolla. El creixement del consum de les administracions públiques manté la desacceleració iniciada el 2021, amb un augment del 0,5 %. Per la seva banda, la demanda externa se situa en equilibri, amb una aportació a l'avanç del PIB de 0,1 punts, després de dos anys amb aportacions destacades: el 2021 gràcies a la recuperació plena del comerç de béns i el 2022 sota l'impuls de la recuperació dels fluxos turístics amb l'estranger, que s'aproparien als nivells prepandèmia. D'aquesta manera, per al 2023 s'espera que les exportacions de béns i serveis es moderin fins al 2,8 %, un ritme similar al que mostrarien les importacions (3,3 %).

En conjunt, les previsions macroeconòmiques per a l'economia catalana ens indiquen un alentiment de la recuperació respecte de les previsions presentades l'abril, en línia amb el menor creixement previst per a l'economia global i la zona euro. Aquest alentiment s'inscriu en un context amb una elevada incertesa geopolítica, una crisi energètica que encara no ha tocat sostre, la persistència d'inflacions molt elevades i el consegüent enduriment de les polítiques monetàries, i la davallada de la confiança dels agents privats.

Quadre 4.1

Previsions macroeconòmiques de Catalunya

		2021	2022 (p)	2023 (p)
PIB pm	% de variació real	5,8	4,4	1,7
PIB pm	Milions d'euros	244.172	264.606	280.450
Demanda interna	Aportació al creixement	4,7	2,3	1,7
Despesa en consum de les llars	% de variació real	5,2	1,9	1,8
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	% de variació real	3,3	1,3	0,5
Formació bruta de capital ²	% de variació real	8,1	6,0	3,6
Saldo exterior	Aportació al creixement	1,1	2,1	0,1
Saldo amb l'estranger	Aportació al creixement	0,7	2,7	0,1
Exportacions totals de béns i serveis	% de variació real	13,8	15,9	2,8
Importacions totals de béns i serveis	% de variació real	13,8	10,2	3,3
Saldo amb la resta d'Espanya	Aportació al creixement	0,4	-0,6	0,0
Llocs de treball creats ³	Milers	248,1	85,0	41,8
Llocs de treball creats ³	% de variació	7,9	2,5	1,2
Taxa d'atur estimat (EPA)	% aturats / població activa	11,6	9,5	9,4

(p) Previsions d'octubre de 2022.

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: Escenari macroeconòmic de Catalunya. 2022 i 2023 (octubre de 2022). Departament d'Economia i Hisenda.

En canvi, les previsions sobre el mercat de treball suggereixen un comportament més resilient que l'activitat. Per a l'any 2022, les previsions apunten a un augment moderat de l'ocupació equivalent a temps complet (2,5 %), després del rebot del 2021 (7,9 %). Aquest avanç de l'ocupació a temps equivalent suposaria la creació de 85.000 llocs de treball i permetria superar l'any 2022 els nivells d'ocupació previs a la pandèmia. Aquesta dinàmica, juntament amb l'increment de la població activa, condueix a una disminució de la taxa d'atur, fins al 9,5 %.

Les previsions per al 2023 suggereixen un creixement més moderat de l'ocupació equivalent a temps complet, de l'1,2 %, que es tradueix en la creació de gairebé 42.000 llocs de treball. La taxa d'atur romandria gairebé estable, amb una lleugera disminució fins al 9,4 %, la taxa més baixa des del 2008.

5. LA SITUACIÓ DE BENESTAR I EL PROGRÉS SOCIAL A CATALUNYA

5.1. La pobresa i l'exclusió social segons l'ECV 2020

L'Enquesta de condicions de vida (ECV) és una operació estadística de caràcter anual, harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com a objectiu disposar d'informació sobre aspectes econòmics de les llars, com ara els ingressos i la distribució d'aquests ingressos, i sobre aspectes relacionats amb les condicions de vida i l'exclusió social.

Un dels indicadors de referència que es deriva de l'ECV és la taxa de risc de pobresa i exclusió social, o taxa AROPE (*at-risk-of-poverty and exclusion rate*). Aquesta taxa, tal com s'explicarà més endavant, mostra el percentatge de persones que es troben en risc de pobresa, o tenen privació material i social severa, o bé viuen en llars amb baixa intensitat del treball. És molt important advertir del fet que tant la taxa de risc de pobresa com la de baixa intensitat del treball fan referència a l'any anterior a l'enquesta. Per tant, l'edició d'enguany recull dades de renda de l'any 2020 i per tant captura l'impacte de la crisi derivada de la COVID. Per contra, la taxa de privació material i social severa fa referència a l'any 2021. En endavant, en aquest requadre es farà referència a l'any a què fan referència les dades (2020), i no a l'any de l'edició de l'ECV.

Quadre 5.1.1

Renda mitjana neta anual per llar, persona i unitat de consum per composició de la llar

Any 2020 (ECV 2021)

	Renda mitjana neta (en euros)			% variació 2020/2021		
	Per llar	Per unitat de consum		Per llar	Per unitat de consum	
		Per persona	(1)		Per persona	(1)
CATALUNYA						
Sense fills dependents ⁽²⁾	31.279	17.247	22.588	-2,0	-1,2	-1,3
Unipersonal	18.305	18.305	18.305	-0,6	-0,6	-0,6
Dos adults sense fills dependents	35.556	17.778	23.704	-4,6	-4,6	-4,6
Amb fills dependents ⁽²⁾	42.414	11.169	19.310	2,9	1,7	2,0
Un adult amb un o més fills dependents	20.771	8.265	12.961	-18,6	-20,2	-18,8
Dos adults amb un o més fills dependents	43.252	11.486	19.977	5,5	2,5	2,4
Altres llars amb fills dependents	53.897	11.080	19.218	4,1	4,9	5,3
Total	34.982	14.159	20.927	-0,1	-0,1	0,3

Font: Idescat.

⁽¹⁾ La renda mitjana per persona s'obté dividint els ingressos nets de la llar entre el nombre de membres d'aquesta llar. En canvi, els ingressos per unitat de consum de la llar s'obtenen dividint els ingressos totals de la llar entre el nombre d'unitats de consum. Per determinar el nombre d'unitats de consum equivalents de les llars s'utilitza l'escala de l'OCDE modificada, que dona un pes d'1 al primer adult, un pes de 0,5 a la resta d'adults i un pes de 0,3 als menors de 14 anys.

⁽²⁾ Els fills dependents són la població menor de 18 anys i la que té entre 18 i 24 que viu almenys amb un dels pares i que és econòmicament inactiva.

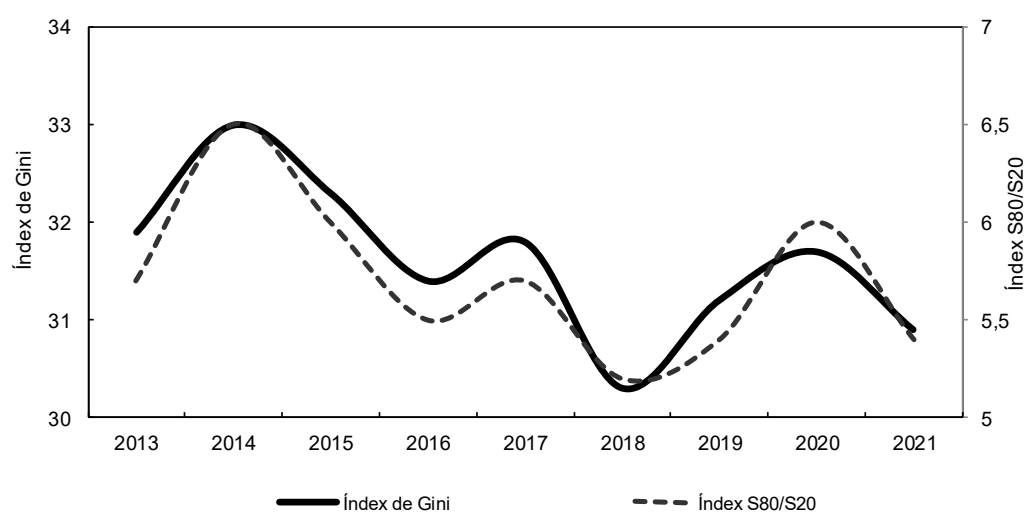
La renda mitjana neta que les llars van percebre durant el 2020 va ser de 34.982 euros, una xifra que indica que la renda de les llars es va mantenir pràcticament estable respecte del 2019 (-0,1 %). Per persona, la disminució va ser idèntica (-

0,1 %) i es va situar en 14.159 euros. Atesa la realitat de l'any 2020, marcada per la crisi sanitària, que les llars mantinguessin la seva renda es deu a les prestacions socials. El 2019, el 28,6 % de les llars van rebre prestacions per atur. El 2020, aquest percentatge va créixer fins al 52,6 %, probablement pel paper jugat pels ERTO. Cal recordar que les persones cobertes pels ERTO conservaven el lloc de treball malgrat la suspensió de l'activitat, i també percebiien una prestació d'atur en lloc del seu sou.

Les llars amb una renda per persona més reduïda van ser les llars monoparentals (8.265 euros), i també van ser les que van experimentar una davallada de renda més important, del 20,2 %. També és cert, tanmateix, que l'any 2019 havien sigut les llars que havien experimentat un creixement més elevat respecte de l'any anterior (13,9 %). Per la seva banda, les llars que van experimentar un creixement més elevat de la renda van ser les formades per dos adults amb fills (5,5 %).

La tendència dels índexs de desigualtat de la renda és a la millora, tot i que molt progressiva. En l'edició de l'ECV de l'any 2021, que fa referència a la renda de l'any 2020, l'índex de Gini va disminuir vuit dècimes, fins al 30,9. Si ho comparem amb el valor més alt de la sèrie, de l'edició de l'ECV del 2014, al començament de la recuperació econòmica que va seguir a la crisi financera, la disminució ha estat de 2,1 punts. Pel que fa a l'índex S80/S20, que relaciona la renda total del 20% de la població amb ingressos més elevats amb la del 20% amb ingressos més baixos, la disminució des de l'edició de l'ECV de l'any 2014 també és significativa: va disminuir des d'un valor de 6,5 el 2014 fins al 5,4 el 2021.

Gràfic 5.1.1
Evolució dels principals índexs de desigualtat a Catalunya

Nota: l'any que s'indica a l'eix de les abscisses és l'any de l'edició de l'ECV, però cal recordar que cada edició de l'ECV fa referència a la renda de l'any anterior.

Font: Idescat.

Un dels indicadors bàsics que s'extreu de l'ECV és el nivell de pobresa de les llars. La taxa de pobresa (monetària) permet identificar la població que viu per sota d'un llindar d'ingressos determinat. No obstant això, els ingressos monetaris no són l'únic factor per identificar la pobresa, sobretot quan es volen comparar àmbits i països diferents. Per aquest motiu, per intentar identificar la pobresa d'una forma més multidimensional, la UE i la seva oficina estadística, l'Eurostat, van incorporar una definició més àmplia de pobresa, que no només considera la pobresa monetària sinó que també té en compte l'exclusió social. Aquest segon factor, l'exclusió social, es valora a partir de la privació i la falta d'accés a determinats béns i serveis, és a dir, la pobresa per carència, a la qual se suma un altre indicador relacionat amb la intensitat del treball.

Per al càlcul de la pobresa definida d'aquesta manera més àmplia, es consideren tres indicadors, que donen lloc a un indicador genèric, el de referència de la UE, denominat taxa de risc a la pobresa o exclusió social, o taxa AROPE (acrònim del seu nom en anglès, *At Risk of Poverty and/or Exclusion*). Els tres components a partir dels quals s'obté aquest indicador són els següents: 1) la taxa de risc de pobresa (el percentatge de població que viu per sota del llindar de risc de pobresa, que es fixa en el 60 % de la mediana dels ingressos per unitat de consum); 2) la taxa de privació material severa (o taxa PMS, que valora la carència forçada d'uns béns i serveis determinats); i 3) la taxa de persones que viuen en llars amb una intensitat de treball molt baixa (o taxa BIT, un indicador que valora la intensitat de treball a cada llar). El sistema d'agrupació per al càlcul de la taxa AROPE considera la població que satisfà, almenys, una de les condicions dels seus tres components.

Quadre 5.1.2

Taxa de risc de pobresa o exclusió social i els seus components

Any 2021 (ECV 2020)

Font	Taxa de risc de pobresa	% de persones amb privació material i social severa	% de persones que viuen en llars amb baixa intensitat de treball	Taxa AROPE
Idescat	Catalunya: 19,9%			
	Llindar català	Catalunya: 9,0%	Catalunya: 9,6%	Catalunya: 25,9%
INE i Eurostat	Catalunya: 14,8%			
	Espanya: 21,7%	Catalunya: 9,0%	Catalunya: 9,6%	Catalunya: 22,3%
	Llindar espanyol	Espanya: 8,3%	Espanya: 11,6%	Espanya: 27,8%

Font: INE i Idescat.

Pel que fa a la taxa de risc de pobresa, segons l'Idescat, disminueix 1,8 punts percentuals, fins al 19,9 %. Durant el 2020, la crisi sanitària no ha impactat de manera significativa en la renda mitjana de les llars, i sí, però de manera lleu, en la seva distribució. Abans de totes les transferències, la TRP va ser del 45,5 %,

però un cop percebudes les pensions, la TRP va disminuir fins al 29,6 % (l'any anterior aquest percentatge havia estat del 25,4 %).

La TRP, però, amaga realitats molt diverses. En primer lloc, la TRP de les dones (20,1 %) segueix per sobre de la dels homes (19,7 %), tot i que la diferència s'ha escurçat. Per tipus de llar, són les llars monoparentals les més pobres: el 51,9 % de llars monoparentals es troben en risc de pobresa, amb un increment força important respecte de l'any anterior. També és significatiu l'efecte que té el fet de tenir fills a l'hora de trobar-se en risc de pobresa: les llars sense fills dependents tenen una TRP de 15,4 %, fet que contrasta amb la TRP de les llars amb fills, del 24,3 %.

Quadre 5.1.3

Persones en risc de pobresa per sexe i per tipus de llar.

Catalunya, ECV 2020-ECV 2021

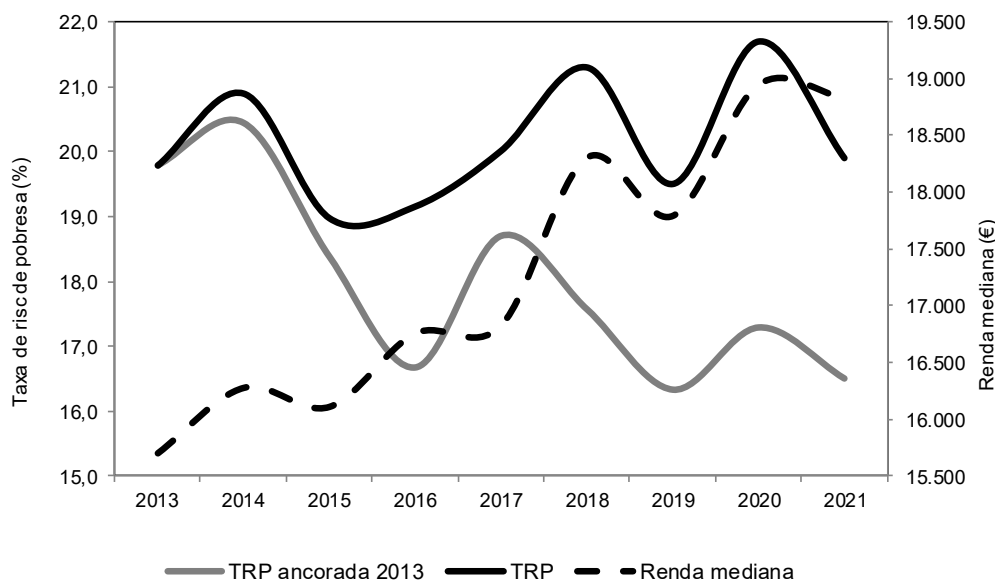
	Renda any 2019 (ECV 2020)		Renda any 2020 (ECV 2021)	
	Persones (milers)	Taxa	Persones (milers)	Taxa
Sexe				
Dones	898	23,3	778	20,1
Homes	740	19,9	732	19,7
Tipus de llar				
Sense fills dependents*	527	14,2	573	15,4
Unipersonal	172	21,2	237	29,3
Dos adults sense fills dependents	219	12,5	249	13,9
Altres llars sense fills dependents	136	11,7	86	7,7
Amb fills dependents*	1.110	28,9	936	24,3
Un adult amb un o més fills dependents	130	43,2	147	51,9
Dos adults amb un o més fills dependents	622	24,0	567	20,3
Altres llars amb fills dependents	358	37,7	223	29,1
No consta	-	-	-	-
Total	1.638	21,7	1.509	19,9

Font: Idescat.

* Els fills dependents són la població menor de 18 anys i la que té entre 18 i 24 que viu almenys amb un dels pares i que és econòmicament inactiva.

El que es pot comprovar és que la TRP relativa (amb el llinard relatiu de cada any) té un nivell similar al que tenia l'any 2013, i que aquest comportament contrasta amb l'increment de la renda mediana, que ha pujat notablement. El llinard ancorat ens ofereix una informació complementària: el 2013, el 19,8 % de les persones es trobaven per sota dels 9.422 euros anuals. L'any 2021, el percentatge de persones que es trobaven per sota d'aquests ingressos (deflactats segons les variacions de l'Índex de preus de consum) es va reduir en 3,3 punts percentuals (fins al 16,5 %).

Gràfic 5.1.2

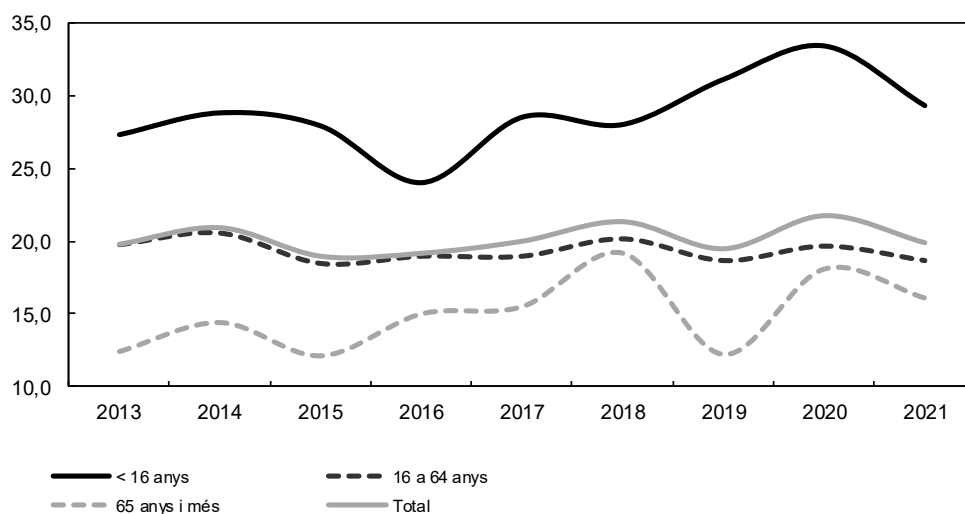
Taxa de risc de pobresa, renda mediana i taxa de risc de pobresa ancorada l'any 2013

Nota: la TRP ancorada el 2014 es defineix com el percentatge de població amb una renda inferior al llindar de risc de pobresa" calculat de manera estàndard per a l'any base, 2013, i ajustat segons la inflació.

Font: Idescat i elaboració pròpia.

L'edat és un determinant important del nivell de renda, tant absolut com relatiu: els infants continuaven sent el grup poblacional amb una incidència més elevada: el 29,3 % dels menors de 16 anys es trobaven en risc de pobresa, tot i que es detecta una millora notable respecte de l'any anterior. Pel que fa als majors de 64 anys, sempre han mostrat valors més favorables. Les pensions i el fet de comptar amb més habitatge de propietat actuen com a elements protectors. L'últim any, a més a més, també van experimentar una millora i es van situar en el 16,1 %. Aquest tram d'edat és el que experimenta una variació més rellevant si es té en compte el lloguer imputat en el càlcul de renda. El lloguer imputat s'aplica a les llars que no paguen un lloguer complet per ser propietaris o per tenir un habitatge llogat a un preu inferior al del mercat o gratuït. En el cas de les persones de més de 64 anys, si es té en compte el lloguer imputat, la TRP és només del 8,8 % i ha baixat força el darrer any (2,6 pp).

Gràfic 5.1.3
Taxa de risc de pobresa per edat (%)

Nota: l'any que s'indica a l'eix de les abscisses és l'any de l'edició de l'ECV, però cal recordar que cada edició de l'ECV fa referència a la renda de l'any anterior.

Font: Idescat.

Pel que fa a la taxa AROPE, que és el percentatge de persones que s'inclou com a mínim en un dels tres components (risc de pobresa, BIT i PMS), el 2021 va disminuir vuit dècimes, i se situa en el 25,9 %. Cal destacar que la taxa AROPE incorpora novetats metodològiques per adequar-se a l'Agenda 2030 de la Unió Europea i que, per tant, les dades del quadre següent presenten variacions respecte de les de l'edició anterior de l'ECV.

Tal com ja s'ha esmentat més amunt, destaca el fet que, en l'edició 2021 de l'ECV, tant la TRP com la taxa BIT experimenten una certa millora respecte de l'any anterior i, en canvi, la PMS creix. Aquest fet no es pot desvincular del nivell de preus, que és el que provoca que, sense grans variacions en el nivell de renda nominal, augmentin les privacions de les persones.

Quadre 5.1.4

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE) i els seus components.

Catalunya. Anys 2013-2021

	Taxa de risc de pobresa	Taxa de privació material severa (PMS)	Taxa de persones que viuen en llars amb BIT	Taxa AROPE
2013	19,8	-	-	-
2014	20,9	-	-	-
2015	19,0	6,5	9,1	23,0
2016	19,2	7,8	7,6	23,8
2017	20,0	6,1	8,7	24,5
2018	21,3	6,7	5,8	24,9
2019	19,5	6,5	8,3	23,6
2020	21,7	8,0	10,2	26,7
2021	19,9	9,0	9,6	25,9

Font: Idescat.

Les dades comparatives respecte d'Espanya mostren uns resultats més favorables a Catalunya en tots els components de la taxa AROPE, però per sobre dels nivells europeus.

Quadre 5.1.5

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE) i els seus components.

Catalunya, Espanya i la Unió Europea. Any 2021 (%)

	Catalunya	Espanya	UE-27*
Taxa de risc de pobresa			16,6
<i>Llindar català</i>	19,9	-	-
<i>Llindar espanyol</i>	14,8	21,7	-
Taxa de privació material severa (PMS)	9,0	8,3	6,8
Taxa de persones que viuen en llars amb BIT	9,6	11,6	9,1
Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE)	25,9	27,8	21,5

Font: Idescat, INE i Eurostat.

* La dada de la UE 28 fa referència a l'any 2020

Catalunya es troba per sobre dels valors de la UE-27 en tots els components. Destaca, sobretot, la diferència en la taxa PMS, que a Catalunya és del 9,0 % i a la UE-27 és del 6,8 %. Aquesta taxa també es troba per sobre dels valors per Espanya (8,3 %).

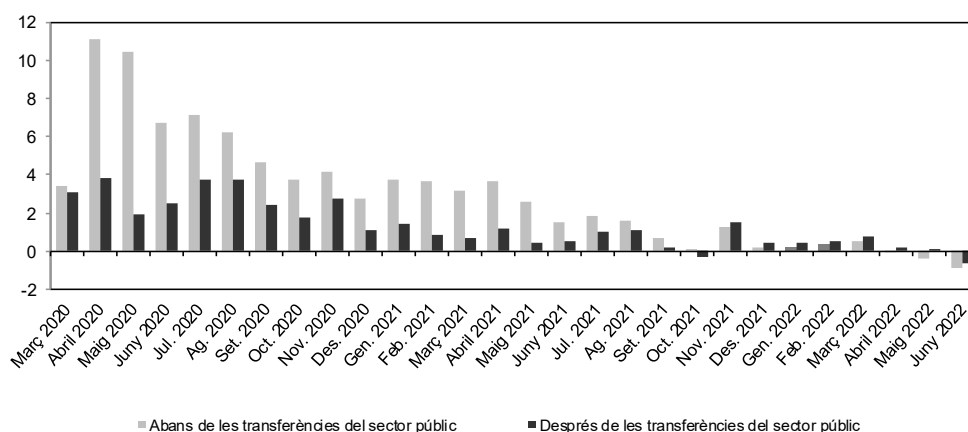
5.2. L'evolució de la desigualtat d'ingressos des de l'esclat de la pandèmia

CaixaBank Research, en una iniciativa pionera per copsar la desigualtat en temps real, duu a terme una anàlisi a partir dels ingressos salarials dels seus clients. L'anàlisi, que arriba fins al mes de juny de 2022, mostra que el nivell de desigualtat és molt semblant al que existia abans de la pandèmia: concretament, l'índex de Gini¹ a Catalunya el juny se situa 0,6 punts per sota del nivell de febrer del 2020, just abans de l'inici de les restriccions. Per al conjunt d'Espanya, l'índex de Gini se situa el juny del 2022 0,5 punts per sota del nivell precisi.

Gràfic 5.2.1

Variació de l'índex de Gini dels ingressos salarials a Catalunya a partir de l'esclat de pandèmia

Variació respecte de febrer de 2020

Nota: dades corregides de variació estacional.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes.

La tornada a una situació de desigualtat en els ingressos per nòmines similar a la de febrer del 2020 és una fita remarcable, perquè la pandèmia va afectar en gran manera els ingressos salarials. La desigualtat a Catalunya, mesurada per l'índex de Gini, va augmentar en 11,1 punts en tan sols dos mesos, de febrer a abril del 2020, sense comptar les transferències públiques (vegeu el gràfic anterior). Al llarg dels mesos següents, a mesura que es relaxaven les restriccions a la mobilitat, l'increment de la desigualtat va anar moderant-se, però encara era elevat, per sobre dels 4 punts durant la segona meitat del 2020. No

¹ L'índex de Gini és l'índex de referència per analitzar el nivell de desigualtat salarial. Pot presentar valors entre 0 i 100. Les xifres més elevades reflecteixen nivells de desigualtat més alts, i viceversa. La variació en l'índex de Gini respecte del febrer del 2020 està corregida per la variació estacional mitjana experimentada durant el mateix període dels anys 2018 i 2019.

va ser fins a la primavera del 2021, gràcies a la reactivació econòmica, que la reducció de la desigualtat es va accelerar. La situació va ser similar per al conjunt d'Espanya, amb un fort increment de l'índex de Gini de 10,8 punts entre febrer i abril del 2020, i una reducció posterior a mesura que es recuperava l'activitat econòmica.

Les transferències públiques van jugar un paper clau per contenir aquest augment de la desigualtat, atès que les ajudes van permetre, en el moment àlgid de la crisi, reduir la desigualtat en dos terços aproximadament. Concretament, l'augment de la desigualtat d'ingressos salarials, tenint en compte les transferències públiques entre febrer i abril del 2020, va ser de 3,8 punts a Catalunya (2,4 punts pel conjunt d'Espanya), en lloc dels més d'11 punts d'increment de la desigualtat únicament salarial.

5.3. Altres indicadors de benestar i progrés social

D'altra banda, els darrers anys prenen força les estimacions del benestar que van més enllà del PIB i d'una valoració de la pobresa estrictament monetària. Així doncs, si bé l'indicador AROPE (*At Risk Of Poverty and/or Exclusion*), calculat en base a l'ECV, ja incorpora una visió més àmplia de la pobresa, també han sorgit altres indicadors que permeten comparar-nos amb altres regions europees. Un dels més complets és el *Regional Social Progress Index (RSPI)* de la Comissió Europea, del qual comptem amb dues edicions, la primera de l'any 2016 i la darrera, feta pública el 2020. En l'Informe econòmic i financer de l'any 2021 hi consta un requadre específic on s'analitzen els principals resultats. En síntesi, Catalunya ocupa el lloc 135 (de 240 regions) i destaca en positiu en la dimensió de la nutrició i les cures bàsiques, la de la salut i el benestar i la de l'accés a les tecnologies de la informació i les telecomunicacions. Per contra, pel que fa als assoliments mediambientals, Catalunya se situa a la cua del rànquing en tots els indicadors i també destaca en negatiu la dimensió de l'accés al coneixement bàsic que inclou, entre d'altres, l'abandonament escolar. Fora de l'àmbit de l'ECV i del RSPI, la Generalitat de Catalunya compta amb una bateria d'indicadors de benestar i progrés social (<https://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/estudis-publicacions/indicadors-benestar-progres-social/>). Aquests indicadors, agrupats en sis àmbits, mostren una millora generalitzada, també en aquells àmbits en què tradicionalment Catalunya mostrava comportaments més dèbils, com és el cas de l'educació i el del medi ambient. Pel que fa a l'educació, es detecta una millora en la taxa d'abandonament prematur dels estudis, que passa de xifres properes al 30% el 2010, a un percentatge del 14,80 % el 2021. No obstant, cal estar pendents de la taxa de persones entre 15 i 29 anys que ni estudien ni treballen que, malgrat que ha millorat respecte de la xifra de 2010 (20,90 %), segueix estancada en valors propers al 15 % (15,10 % el 2021). Pel que fa a medi ambient, milloren alguns

indicadors com el de la concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió, el percentatge de recollida selectiva o el consum d'energia renovable.

D'altra banda, els indicadors relatius a les condicions de vida mostren una millora dels nivells de renda i de la taxa de risc de pobresa. Tot i amb això, es detecta un empitjorament de la privació material severa, especialment pel que fa als joves. Cal tenir present que la taxa de privació material severa, que va ser del 9,0 % el 2021, comença a recollir de manera indirecta els efectes d'una inflació que es va intensificar a partir de finals del 2021. El bloc de condicions de vida també inclou un apartat d'indicadors relatius al mercat de treball. Els ERTTO vigents durant la crisi sanitària van esmorteir els efectes de la COVID sobre el mercat de treball. No obstant, es detecten taxes altes en l'atur juvenil (28,9 % el 2021) i l'atur de llarga durada (4,8 %) i el de molt llarga durada (2,6 %).

SEGONA PART
-
EL SECTOR PÚBLIC A CATALUNYA

6. EL SECTOR PÚBLIC AUTONÒMIC

6.1. La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat l'any 2021

Els comptes del sector públic administratiu (SPA) consolidat inclouen l'Administració de la Generalitat, el Servei Català de la Salut (CatSalut) i les entitats autònomes administratives, és a dir, totes les entitats que tenen un pressupost de caràcter limitatiu. S'hi incorpora també l'Institut Català de la Salut, tot i que és una entitat de dret públic subjecte al dret privat i no forma part del sector públic administratiu.

Els comptes públics del 2021 es van regir per la pròrroga establerta en el Decret 146/2020, de 15 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2020. El 2021, l'emergència sanitària i els seus efectes en l'economia i la societat van continuar tenint un impacte excepcional en les finances públiques ja que es van intensificar les actuacions en l'àmbit de la salut i dels serveis socials així com les ajudes d'urgència social i a empreses i a persones treballadores i autònomes. Per aquest motiu, el Consell de Política Fiscal i Financera va deixar en suspens els objectius d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera pels anys 2020 i 2021, en consonància amb la Comissió Europea. Es van començar a implementar els programes finançats amb els fons Next Generation de la Unió Europea (NGEU) per a la transformació, recuperació i modernització de l'economia.

El dèficit SEC de la Generalitat es redueix lleugerament per uns ajustos comptables

El dèficit de la Generalitat de Catalunya del 2021 va ser de 752 milions d'euros, equivalent a un 0,3% del PIB, la xifra més baixa dels darrers anys. En relació amb l'any anterior, el dèficit s'ha reduït en 195 milions d'euros, un 20,6% (0,09 punts del PIB). El saldo negatiu de les operacions no financeres s'ha reduït però els ajustos SEC han empitjorat.

El saldo no financer ha millorat un 70,3% respecte de l'exercici anterior. Tot i que les despeses no financeres han crescut força, un 7,6%, ho han fet per sota dels ingressos, que han crescut un 11,8%. Els ajustos SEC han empitjorat. Aquests components del dèficit estan distorsionats perquè els ingressos inclouen 1.190 milions rebuts del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR) no executats, que expliquen la millora intensa del resultat no financer, però que són objecte d'un ajust SEC negatiu, amb un resultat neutre sobre el dèficit SEC.

La reducció del dèficit SEC es pot atribuir principalment a dos ajustos de meritació rellevants: un canvi de criteri de comptabilització del fons Recuperació

per a la Cohesió i els Territoris d'Europa (REACT UE) i la incorporació de la part del finançament pendent del desplegament dels mossos d'esquadra que encara no s'ha fet efectiva però que ha estat acordada amb l'Estat. Sense tenir en compte aquests fets, i uns ajustos similars aplicats als ajuts a empreses i persones autònomes, el dèficit empitjoraria fins assolir el 0,9% del PIB, principalment per efecte de l'augment de la despesa meritada.

Quadre 6.1.1

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Evolució del resultat no financer i el dèficit

Milions d'euros

	2021	2020	% variació 21/20
Ingressos no financers	38.390	34.346	11,8
Despeses no financeres	38.942	36.205	7,6
Resultat no financer	-552	-1.859	70,3
Ajustos SEC	-200	912	-121,9
Despesa meritada	-231	404	-157,2
Aportacions de capital	-750	-689	-8,9
Resultat de les empreses	870	928	-6,3
Fons Europeus	244	178	37,1
Altres ajustos	-333	91	-466,6
Dèficit SEC	-752	-947	20,6
% s/PIB	-0,33	-0,44	26,1

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Es van començar a rebre els fons NGEU

Els ingressos no financers liquidats del SPA consolidat de la Generalitat el 2021 van ser de 38.390 milions d'euros, import que suposa un creixement de l'11,8% amb relació a l'exercici anterior. Aquest creixement s'explica principalment perquè s'han ingressat més fons extraordinaris amb motiu de la pandèmia, com els ajuts directes a empreses i persones autònomes i els fons MRR per a fer front a les conseqüències econòmiques socials de la pandèmia. En menor mesura, els ingressos tributaris i de les taxes i altres ingressos van incrementar-se en comparar-se amb un període més afectat per les restriccions derivades de la crisi sanitària.

Cal diferenciar les partides en les quals la Generalitat únicament fa una funció intermediària, que són la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, que van créixer un 2,7%, el FEAGA provinent de la Unió Europea, que va disminuir un 9,9%, i una reduïda transferència provinent del Consell Superior d'Esport dirigida als ens locals. Sense tenir en compte aquestes partides, el creixement dels recursos no financers de la Generalitat de Catalunya per operacions corrents va ser del 8,7%. Els ingressos per operacions capital van

créixer de manera extraordinària pels ingressos del NGEU i una transferència puntual del deute pendent de l'Estat per la Disposició Addicional 3^a de l'Estatut.

Els ingressos financers van ser de 13.587 d'euros i van créixer un 14,7%, d'acord amb el calendari d'amortització del deute de la Generalitat.

Per capítols, els impostos directes va tenir un import semblant a l'any anterior. La liquidació del tram autonòmic de l'IRPF es va reduir però la bestreta es va incrementar. El capítol d'impostos indirectes es va incrementar un 4,7%. Els ingressos de l'IVA, tant de les bestretes com de les liquidacions, van caure, mentre que els de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats es van incrementar. Es van ingressar dos impostos mediambientals nous. Als quadres 6.1.3 i 6.1.4 es detallen els diferents impostos. Els ingressos de taxes i altres ingressos, amb un pes més reduït que els dos capítols anteriors, es van incrementar un 51%.

El capítol de transferències corrents es van incrementar un 20,7%. Sense tenir en compte les transferències en les quals la Generalitat únicament fa una funció intermediària, que són principalment la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat i el FEAGA, el creixement va ser del 40,4%. A diferència de l'any anterior, es van rebre 1.480 milions d'euros del NGEU i 451 milions de la regularització del finançament del traspàs de la competència de la policia. Pel què fa als fons extraordinaris implementats per l'estat per a fer front a la pandèmia, es va rebre un fons finalista de 993 milions d'ajuts directes a empreses i persones autònomes però els fons no finalistes implementats per l'estat van ser 1.005 milions més reduïts respecte l'any anterior. Les bestretes i liquidacions del Fons de suficiència global van descendir, mentre que les evolucions de la liquidació del fons de garantia dels serveis públics fonamentals i del fons de competitivitat van ser positives.

Les transferències de capital van créixer intensament principalment perquè es van ingressar fons del MRR i, en menor mesura, del REACT-UE. També es va ingressar el FEDER, que l'any anterior no es van rebre, i 200 milions per a un deute pendent del 2008 de la Disposició Addicional 3^a de l'Estatut. Al quadre 6.1.5 es detallen els diferents tipus de transferències i la seva evolució.

Amb imports poc rellevants en termes absoluts, els ingressos patrimonials van augmentar un 37,4%, principalment pel cobrament d'un deute pendent, i l'alienació d'inversions reals va comportar 3 milions més que l'any anterior.

Quadre 6.1.2

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per capítols dels ingressos consolidats

Milions d'euros

	Pressupost inicial (P)	Drets liquidats (DL)	Ingressos cobrats	% DL s/ total	Grau realització (% DL / P)	% variació 21/20 (DL)
Impostos directes	12.943	13.260	13.207	25,5	102,5	0,8
Impostos indirectes	12.160	12.808	12.772	24,6	105,3	4,7
Taxes i altres ingressos	557	946	723	1,8	169,8	51,0
Transferències corrents	5.236	9.615	9.606	18,5	183,6	20,7
Ingressos patrimonials	20	47	47	0,1	228,0	37,4
Alienació d'inversions reals	0	6	6	0,0	–	151,8
Transferències de capital	375	1.709	1.701	3,3	455,6	420,2
Actius financers	144	137	145	0,3	95,1	-18,4
Passius financers	10.888	13.450	13.450	25,9	123,5	15,2
Operacions corrents	30.916	36.675	36.355	70,6	118,6	7,8
Operacions de capital	375	1.714	1.706	3,3	457,2	418,4
Operacions financeres	11.032	13.587	13.595	26,1	123,2	14,7
Total	42.323	51.976	51.657	100,0	122,8	12,5

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

La desagregació de les diferents categories d'ingressos, permet analitzar-los més específicament.

Les bestretes del model de finançament del 2021 van ser de 19.711 milions d'euros i van suposar el gros dels ingressos no financers de la Generalitat. En conjunt, aquests recursos van ser d'un import similar al de l'exercici anterior. Les bestretes són estimacions que es realitzen al principi de l'exercici. Si bé les bestretes per al 2021 es van estimar d'acord amb les previsions de recuperació de l'activitat econòmica per aquest any, es comparen amb unes estimacions per al 2020 que no inclouen l'efecte negatiu de la pandèmia sobre els ingressos tributaris. Cal tenir en compte que la diferència entre els ingressos de les bestretes i la recaptació real es liquida dos anys més tard. Per impostos, la bestreta del tram autonòmic de l'IRPF va créixer un 3,2%, mentre que la de l'IVA es va reduir un 4%. Els impostos especials es van mantenir estables. La bestreta del fons de suficiència va disminuir un 1,4% i la del fons de garantia dels serveis públics fonamentals, amb signe negatiu, va caure un 0,7%. Les liquidacions del model de finançament es van reduir un 21,1%.

Quadre 6.1.3

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall dels ingressos del model de finançament

Milions d'euros

	Drets liquidats	% s/ total	% variació 21/20
Bestretes del model de finançament	19.711	92,3	0,1
Tram autònom IRPF	10.728	50,2	3,2
IVA	7.165	33,6	-4,0
Impostos especials	2.661	12,5	-0,1
Fons de suficiència	744	3,5	-1,4
Fons de garantia	-1.588	-7,4	0,7
Liquidacions del model de finançament	1.645	7,7	-21,1
Fons competitivitat	1.111	5,2	5,2
Liquidació t-2	659	3,1	-42,9
Retorn liquidacions negatives	-125	-0,6	0,0
Total model de finançament	21.356	100,0	-1,9

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Els ingressos tributaris no inclosos en les bestretes del model de finançament van ser de 4.733 milions i es van incrementar un 40,9% principalment perquè es comparen amb un període afectat pel confinament estricte i l'ajornament de les autoliquidacions dels impostos propis i cedits de la Generalitat i perquè s'han ingressat impostos de nova creació.

Els ingressos dels impostos sobre transmissions patrimonials i sobre actes jurídics documentats van presentar increments molt intensos, del 49,6% i del 35,6%, respectivament. Després de l'aturada del 2020, el mercat immobiliari es va reactivar i, probablement, l'estalvi acumulat a la primera fase de la pandèmia sembla haver-se encaminat cap a la inversió en habitatge. Les transmissions d'immobles van tenir increments notables que van repercutir en augments tant del nombre d'autoliquidacions com de la quota de l'impost.

L'impost sobre successions i donacions també va presentar un augment accentuat, del 59,3%. Els motius són diversos. La suspensió durant un període del 2020 de de l'obligació de presentar les autoliquidacions, que va desplaçar uns mesos la recaptació, i l'increment de les defuncions arran de la COVID-19 van suposar augments importants dels ingressos de l'impost els primers mesos de l'any. D'altra banda, la recaptació total del 2021 va créixer per l'efecte de la reforma de l'impost, que va re-introduir els coeficients multiplicadors pel patrimoni preexistent, per l'efecte de les actuacions de gestió i inspecció i pel major nombre de peticions d'ajornament durant l'exercici anterior.

Els ingressos dels tributs sobre el joc van créixer un 12,4%, increment centrat en la modalitat de màquines escurabutxaques. Els ingressos de l'impost sobre determinats mitjans de transport es van incrementar un 37,9% malgrat la caiguda de les vendes de vehicles. Durant el primer semestre de l'any va estar vigent una

nova normativa europea pel mesurament de les emissions dels vehicles, que va fer incrementar les emissions de CO₂ calculades. Els tipus impositius de l'impost estan establerts per trams d'emissions de CO₂ i, amb la nova normativa de mesuraments, els vehicles van passar a formar part de trams superiors. La quota mitjana de l'impost es va incrementar, especialment perquè vehicles que anteriorment tributaven a tipus zero, ja que no superaven el primer llindar de tram, van passar a pagar quotes. Al juliol, l'Estat va modificar els llindars d'emissions dels trams impositius de l'impost per a neutralitzar aquest efecte a l'alça.

L'impost sobre begudes ensucrades envasades va ingressar un 3,6% més que l'any anterior. Malgrat que el 2021 l'obertura dels sectors de l'hostaleria i la restauració va ser més gran que l'any anterior, encara no es van recuperar les tendències de consum registrades abans de la pandèmia. Cal tenir en compte que aquest impost incentiva un canvi d'hàbits de la població reduint el consum d'aquest tipus de begudes. Al seu torn, l'impost sobre les estades en establiments turístic va créixer un 4,6%.

L'impost sobre instal·lacions que afecten al medi ambient, de recent creació, ha ingressat 100 milions més que l'any anterior, quan va estar vigent només un semestre. L'impost sobre l'emissió de diòxid de carboni de vehicles de tracció mecànica, que va entrar en vigor el 2021, va tenir uns drets liquidats de 66 milions corresponents al padró provisional de cens de vehicles.

L'impost sobre el patrimoni va ingressar 3,4% més que l'exercici anterior. La major part de la resta d'impostos que es liquiden en funció de la base imposable del 2020 presenten reduccions. L'impost sobre grans establiments comercials va disminuir un 57,4%, en part, per unes devolucions. Els ingressos dels impostos sobre l'emissió d'òxids de nitrogen i sobre l'emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria i el gravamen de protecció civil es van reduir i els de l'impost sobre habitatges buits es van mantenir estables. En canvi, els impostos sobre entitats de crèdit i sobre els actius no productius de les persones jurídiques es van incrementar.

L'increment de les taxes i altres ingressos s'explica perquè van augmentar els ingressos de les multes de trànsit, de la prestació dels serveis d'assistència sanitària i, en menor mesura, dels reintegraments, de les taxes i dels interessos de demora. Cal tenir present que es compara amb un any afectat per una restricció estricta a la mobilitat i als serveis. També es van incrementar les contribucions al servei d'incendis, que l'any anterior no es van ingressar.

Quadre 6.1.4

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall de la resta d'ingressos tributaris consolidats

Milions d'euros

	Drets liquidats	% s/ total	% variació 21/20
Altres ingressos tributaris	4.733	83,3	40,9
I. sobre successions i donacions	950	16,7	59,3
I. sobre els habitatges buits	9	0,2	-0,8
I. grans establiments comercials	5	0,1	-57,4
I. sobre el patrimoni	622	11,0	3,4
I. transmissions patrimonials	1.863	32,8	49,6
I. actes jurídics documentats	671	11,8	35,6
I. operacions societàries	12	0,2	32,1
I. det. mitjans de transport	86	1,5	37,9
Tram autònom i. hidrocarburs	0	0,0	-123,6
I. estades establiments turístics	26	0,5	4,6
I. begudes ensucrades envasades indústria	30	0,5	3,6
I. emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	1	0,0	-19,1
I. dipòsits entitats de crèdit	2	0,0	-55,4
I. Sobre els actius no productius de les persones jurídiques	62	1,1	2,6
I. Instal·lacions que incideixen en el medi ambient	1	0,0	74,5
I. emissió diòxid de carboni vehicles de tracció mecànica	152	2,7	190,5
Tributs sobre el joc	66	1,2	--
Gravamen de protecció civil	170,9	3,0	12,4
Taxes i altres ingressos	3,9	0,1	-9,0
	946	16,7	51,0
Total resta d'ingressos tributaris	5.679	100,0	42,5

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les transferències que no formen part del model de finançament van presentar un descens del 32,1%. La participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, en els quals la Generalitat únicament fa una funció intermediària, va créixer un 2,8%.

Es van ingressar 1.480 milions dels fons NGEU. D'aquests, 1.316 milions van correspondre al MRR, destacant els fons per a la Mobilitat sostenible i connectada amb entorns urbans i metropolitans, amb 236 milions, per al Pla de rehabilitació d'habitatge i regeneració urbana, amb 192 milions; per al Pla Nacional de Competències Digitals (digital skills), amb 186 milions; per al Pla de xoc per economia de cures i reforç en polítiques inclusives, amb 120 milions; i per al Desplegament i integració d'energies renovables, amb 94 milions. També s'han rebut 164 milions del finançament del REACT-UE que formen part del Fons social europeu i del FEDER. Al subapartat 9.3 d'aquest informe es detallen les característiques i imports totals dels fons del programa NGEU. Com s'ha comentat anteriorment, la majoria dels fons MRR liquidats el 2021 no es van executar dins de l'exercici perquè es van rebre als últims mesos de l'any i van

ser objecte d'un ajust negatiu perquè el seu impacte en el dèficit SEC és neutral. Els Fons Europeus es van incrementar un 89,9% amb relació a l'any anterior. Es va rebre el FEDER, que l'any anterior no es van liquidar, i el Fons social europeu i el pla d'ocupació juvenil es van incrementar. En canvi, el FEAGA, en el qual la Generalitat només fa d'intermediària, va disminuir.

Per segon any es van rebre transferències extraordinàries per la COVID-19 establertes per l'Estat per a dotar de finançament les comunitats autònomes, que han hagut d'implementar actuacions per a fer front a la crisi sanitària i les seves conseqüències socials i econòmiques. Es va rebre un fons finalista de 993 milions destinat a finançar ajuts directes a empreses i persones autònomes. D'altra banda, es van rebre 2.161 milions no finalistes, implementats en una dotació addicional dels Pressupostos Generals de l'Estat, mentre que l'any anterior aquests recursos van ser 1.005 milions més elevats.

De la resta de transferències finalistes, es van ingressar 104 milions de la Conferència sectorial d'ocupació per a la formació professional i els fons per a l'atenció a la dependència i per a les polítiques actives d'ocupació van créixer. La resta transferències no finalistes inclouen dos ingressos extraordinaris. D'una banda, es van rebre 451 milions de la regularització del finançament del traspàs de la competència de la policia, que exigia calcular una regularització d'acord amb el desplegament dels mossos d'esquadra que aprova la Junta de Seguretat. A la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat del setembre del 2018 es va fer la regularització, i es va acordar la transferència de recursos del deute pendent, una part de la qual s'ha fet efectiva el 2021. D'altra banda, s'han ingressat 200 milions del deute pendent de l'Estat del 2008 en compliment de la Disposició Addicional 3ª de l'Estatut, que establia que les inversions de l'Estat en infraestructures a Catalunya s'havien d'equiparar al seu percentatge del PIB respecte del total. L'any 2008, les inversions de l'Estat a Catalunya van estar per sota de l'import corresponent, i el 2021 l'Estat ha començat a pagar el deute.

Quadre 6.1.5

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall de la resta de transferències consolidades

Milions d'euros

	Drets liquidats	% s/ total	% variació 21/20
Altres transferències	11.302	100,0	32,1
Participació ens locals en els ingressos de l'Est	3.837	34,0	2,8
Next Generation	1.480	13,1	--
Fons Europeus	812	7,2	89,9
Transferències extraordinàries per la COVID-19	3.154	27,9	-3,8
Altres transferències finalistes	1.299	11,5	26,3
Altres transferències no finalistes	719	6,4	752,8
Total altres transferències	11.302	100,0	32,1

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Per àmbits del sector públic administratiu, la major part dels ingressos del SPA corresponen a la Generalitat. Els diferents departaments transfereixen recursos a les entitats autònomes administratives, entre les quals el Servei Català d'Ocupació (SOC) és la que té un volum de pressupost més elevat. Al seu torn, l'ICS, rep la major part dels seus ingressos de transferències del CatSalut, que és un ens públic de naturalesa singular adscrit al Departament de Salut, del qual rep els seus recursos. Aquestes transferències internes es descompten en la consolidació pressupostària.

Quadre 6.1.6

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall dels drets liquidats consolidats per àmbits 2021

Milions d'euros

	Generalitat	Entitats autònomes administratives	ICS	Transferències internes	Total Consolidat
Impostos directes	13.260	0	0	0	13.260
Impostos indirectes	12.808	0	0	0	12.808
Taxes i altres ingressos	559	232	1.361	-1.206	946
Transferències corrents	9.680	13.763	2.954	-16.783	9.615
Ingressos patrimonials	42	5	0	0	47
Alienació d'inversions reals	6	0	0	0	6
Transferències de capital	1.700	292	10	-293	1.709
Actius financers	137	134	86	-220	137
Passius financers	13.450	0	0	0	13.450
Operacions corrents	36.349	14.000	4.316	-17.989	36.675
Operacions de capital	1.706	292	10	-293	1.714
Operacions financeres	13.587	134	86	-220	13.587
Total	51.641	14.425	4.412	-18.501	51.976

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

La majoria de despeses extraordinàries per la COVID-19 persisteixen i s'amplien els ajuts

El pressupost consolidat del SPA de la Generalitat per al 2021 va preveure uns crèdits inicials de 42.323 milions d'euros, dels quals 30.687 eren operacions corrents.

La diferència entre els crèdits definitius i els crèdits inicials va ser de 9.508 milions, que són les modificacions de crèdit efectuades.

Quadre 6.1.7

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per capítols de les modificacions de crèdit consolidades

Milions d'euros

	Crèdits inicials	Variació de crèdits	Crèdits definitius
1. Remuneracions del personal	8.899	822	9.721
2. Despeses de béns corrents i de serveis	8.419	3.334	11.753
3. Despeses financeres	880	-124	756
4. Transferències corrents	12.274	4.512	16.786
5. Fons de contingència	215	-213	2
6. Inversions reals	680	247	926
7. Transferències de capital	573	278	851
8. Actius financers	726	153	879
9. Passius financers	9.658	500	10.158
Operacions corrents	30.687	8.331	39.018
Operacions de capital	1.253	524	1.777
Operacions financeres	10.384	652	11.036
Total	42.323	9.508	51.831

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Prenent únicament el pressupost de despeses del subsector de l'administració general de la Generalitat de Catalunya, les modificacions van afegir 9.042 milions d'euros de crèdit, un 30,9% més que l'any anterior. La majoria de les modificacions, 7.343 milions, són generacions de crèdit que responen a recursos no contemplats al pressupost per a l'any 2020 prorrogat al 2021 i que es van rebre amb caràcter extraordinari per a fer front a la pandèmia i els seus efectes en l'economia i la societat. Les generacions de crèdit del 2021 van ser molt superiors a l'any anterior perquè van incorporar 2.531 milions dels mecanismes de liquiditat per al finançament del dèficit i perquè es va rebre un fons finalista de 993 milions d'euros per la convocatòria d'ajuts directes a empreses i persones autònomes. D'altra banda, la dotació addicional dels Pressupostos Generals de l'Estat motivada també per la pandèmia va generar uns crèdits de 2.161 milions, import 1.005 milions inferior a les transferències no finalistes extraordinàries de l'any anterior.

El pressupost de despeses de l'administració de la Generalitat també va rebre una incorporació de crèdits de 217 milions i unes ampliacions i suplementes de crèdit, entre altres operacions, per valor de 1.482 milions.

La major part dels crèdits generats i d'ampliacions de crèdit es van destinar a finançar despesa de salut, com prestacions sanitàries i despesa farmacèutica derivades de la pandèmia i despesa desplaçada de salut i a convocatòries d'ajuts a l'activitat econòmica. També es van destinar a educació, al transport públic, a prestacions socials i a concessionàries d'autopistes amb l'objectiu de finançar actuacions derivades de la COVID-19, ja sigui per a frenar els contagis com per a compensar els seus impactes econòmics i socials.

Quadre 6.1.8

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall de les modificacions de crèdit del subsector de la Generalitat de Catalunya
Milions d'euros

	Import	% sobre el total	% variació 21/20
Generacions de crèdit	7.343	81,2	92,1
Incorporació de romanents	217	2,4	25,7
Ampliacions i suplementes de crèdit i altres	1.482	16,4	-49,1
Total	9.042	100	31

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les obligacions reconegudes consolidades del SPA de la Generalitat de Catalunya el 2021 van ser de 49.963 milions d'euros. Les operacions corrents, que van ser de 37.528 milions d'euros, van créixer un 7,9%, increment que inclou els ajuts extraordinaris per la COVID-19 a empreses i treballadors. Les operacions de capital, de 1.414 milions, es van mantenir estables.

Cal tenir en compte que les obligacions reconegudes del 2020 incorporaven despeses extraordinàries per a fer front a la pandèmia i les seves conseqüències socials i econòmiques, que en bona part s'han mantingut el 2021. L'impacte de les despeses directament relacionades amb la COVID-19 el 2021 va ser de 1.820,7 milions d'euros, la major part en l'àmbit de la despesa sanitària. Aquest import és equivalent al ,87,3% de la del 2020. La despesa indirectament derivada de la COVID-19, que principalment van ser ajuts a la solvència empresarial i subvencions, va pujar a 2.881,7 milions i va incrementar un 90%.

Les remuneracions de personal van augmentar un 8,9%, que s'explica pels increments de plantilla i de les retribucions. Els increments de plantilla van ser noves contractacions i programes temporals per a gestionar els efectes de la COVID-19 que afecten principalment als àmbits de la salut i l'educació. En relació amb els increments retributius, es van implementar un increment salarial del 0,9%, i s'ha retornat la paga extraordinària pendent del 2014, mentre que l'any anterior es va retornar el 60% pendent de la paga extra del 2013.

Les despeses corrents en béns i serveis van augmentar un 3%. Amb motiu de la pandèmia hi va continuar havent despesa extraordinària, especialment en l'àmbit sanitari. El 2021 es van incrementar els concerts socials i de la gestió de centres i serveis de l'àmbit social per l'activitat derivada de la COVID-19. També es van incrementar les despeses del Pla d'Educació Digital de Catalunya i dels processos electorals per les eleccions del febrer. En canvi, la comptabilització de despeses de material sanitari i del Departament de Drets socials va ser més reduïda que l'exercici anterior.

D'altra banda, els interessos i les despeses de formalització del deute van disminuir un 12,7%. Els mecanismes de liquiditat han permès l'absorció d'alguns venciments que tenien un cost més elevat, reduint així el tipus d'interès mitjà del deute de la Generalitat.

Les transferències corrents van presentar el principal augment amb un increment del 12,2%. Sense tenir en compte aquelles transferències en les quals la Generalitat únicament fa una funció intermediària, que són la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, el FEAGA i una reduïda transferència del Consell Superior d'Esport, les transferències es van incrementar un 16,3%. Destaquen els 993 milions d'euros per ajuts directes de suport a la solvència empresarial i a les treballadores autònomes. Amb imports més reduïts, els ajuts a les petites i mitjanes empreses i professionals i a persones treballadores en ERTO, la Renda garantida de ciutadania, els ajuts a la dependència, els concerts educatius, pels increments retributius, i les transferències a diferents entitats van augmentar. En canvi, les despeses dels peatges a l'ombra i les transferències a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya van disminuir. En aquest capítol, les despeses ajustades en termes de meritació (sumant la despesa pendent de comptabilitzar i restant la despesa procedent d'exercicis anteriors) presenten un increment més elevat (18,3%), perquè el 2020 s'havia comptabilitzat un deute pendent a concessionàries d'autopistes corresponent a exercicis anteriors.

Les inversions reals van disminuir un 8,6% principalment per les reduccions en les inversions en edificis i maquinària i instrumental del CatSalut. En canvi van augmentar les inversions en transport i infraestructures. Al seu torn, les transferències de capital han augmentat un 9,2%. Van augmentar les transferències a l'ICAEN, que gestiona part dels fons MRR, a l'Agència de Residus de Catalunya, a l'Agència per a la Competitivitat de l'empresa, a l'AGAUR i a les universitats públiques. No obstant, han disminuït els ajuts agraris del Foment del Contracte Global d'Explotació, les transferències a corporacions locals i al Consell Català de l'Esport.

Les despeses financeres es van reduir un 5,8%. Els passius financers van disminuir per les variacions en el calendari d'amortitzacions de deute públic i de préstecs i altres crèdits.

Quadre 6.1.9

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per capítols de les despeses consolidades

Milions d'euros

	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (O)	Pagaments efectius (P)	% O/C	% variació 21/20 (O)
1. Remuneracions del personal	9.721	9.634	9.634	99,1	8,9
2. Despeses de béns corrents i de serveis	11.753	11.254	12.349	95,8	3,0
3. Despeses financeres	756	698	692	92,3	-12,7
4. Transferències corrents	16.786	15.942	16.081	95,0	12,2
5. Fons de contingència	2	0	0	-	-
6. Inversions reals	926	662	651	71,5	-8,6
7. Transferències de capital	851	752	693	88,4	9,2
8. Actius financers	879	864	953	98,3	6,4
9. Passius financers	10.158	10.158	10.158	100,0	-6,7
Operacions corrents	39.018	37.528	38.755	96,2	7,9
Operacions de capital	1.777	1.414	1.344	79,6	0,1
Operacions financeres	11.036	11.021	11.111	99,9	-5,8
Total	51.831	49.963	51.211	96,4	4

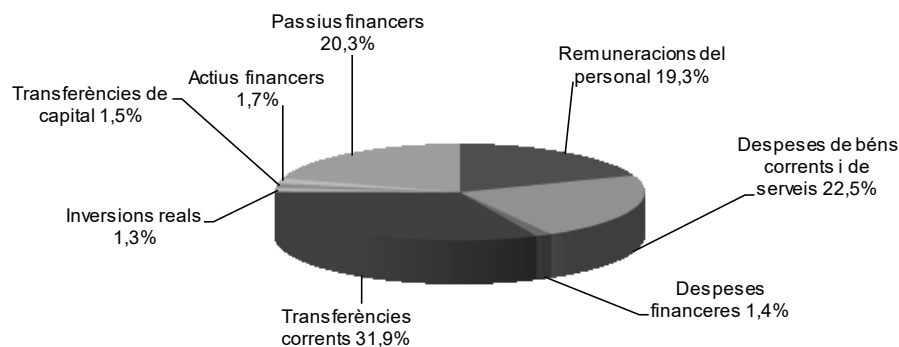
Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 6.1.1

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per capítols de les despeses consolidades

% obligacions reconegudes sobre el total

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Als quadres 6.1.10, 6.1.11 i 6.1.12, es mostra la distribució de les obligacions reconegudes de les despeses corrents i de capital per seccions pressupostàries al 2021.

Mitjançant el Decret 21/2021, de 25 de maig (posteriorment modificat pel Decret 244/2021, de 19 de juny), es van crear nous departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i es van reestructurar les competències. Les dades

que es presenten en els pròxims quadres responen a l'estructura departamental vigent i les dades del 2020 han estat reestructurades.

El Departament de Salut és la secció pressupostària amb major volum de despesa i concentra 13.837 milions d'euros d'obligacions reconegudes. Aquest departament transfereix recursos al CatSalut, que és l'organisme responsable de garantir la prestació dels serveis sanitaris de cobertura pública a Catalunya, que al seu torn finança a l'ICS, que integra els centres i empreses de serveis sanitaris que són titularitat de la Generalitat. La despesa corrent del Departament de Salut es va incrementar un 3,5%. La despesa COVID-19 el 2021 va ser de 1.856 milions d'euros, un 91,5% de l'import de l'any anterior, i inclou la despesa derivada de la pandèmia i els programes de recuperació de l'activitat que no es va dur a terme durant l'exercici 2020. Es van incrementar les despeses en personal i les transferències al CatSalut, que al seu torn va fer front a una despesa més elevada en concerts sanitaris, especialment per l'atenció hospitalària. Al seu torn, l'ICS va reduir la despesa en subministraments de material sanitari però va incrementar les remuneracions del personal.

D'altra banda, el Departament d'Educació va comptar amb una despesa de 6.451 milions d'euros i es va incrementar un 8,2% amb relació a l'any anterior. Es va contractar nou personal docent i es van prorrogar el Programa temporal de mesures extraordinàries i les mesures extraordinàries dels concerts educatius en el marc de la pandèmia. També augmenten les despeses en tecnologies de la informació pel desplegament del Pla d'educació digital de Catalunya i en transport i menjador escolar, entre d'altres.

El Departament de Drets Socials va tenir una despesa de 3.300 milions i es va incrementar un 3%. Destaca l'augment de despesa executada vinculada a la prestació de la Renda garantida de ciutadania i a la prestació i compra de serveis socials. Per contra, es redueixen les transferències (tant corrents com de capital) a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i als ens locals. El Departament d'Empresa i Treball va tenir unes despeses de 2.781 milions d'euros, més del doble que les de l'exercici anterior per l'increment dels ajuts extraordinaris COVID-19 que gestiona i, en menor mesura, per les transferències de capital. El Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori, amb 2.137 milions d'euros, va reduir la seva despesa un 3,5% perquè l'exercici anterior es va comptabilitzar un deute pendent amb les concessionàries AUCAT i INVICA i perquè es van reduir les despeses de peatge i a les entitats del transport públic per a compensar les pèrdues per la davallada d'ingressos.

La despesa de la secció Deute, que inclou despeses financeres en venciments i el pagament d'interessos, va ascendir a 10.879 milions, i va presentar un descens del 7,7% per les variacions en el calendari d'amortitzacions de deute públic i de préstecs.

Quadre 6.1.10

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per seccions de les despeses de la Generalitat

Milions d'euros

	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (O)	% O/C	% sobre el total (O)	% variació 21/20 (O)
Parlament de Catalunya	70	70	100,0	0,1	0,0
Consell Garanties Estatutàries	3	3	100,0	0,0	0,0
Sindicatura de Comptes	12	12	100,0	0,0	0,0
Oficina Antifrau de Catalunya	6	6	100,0	0,0	0,0
Comissió Jurídica Assessora	3	3	94,5	0,0	4,5
Subtotal òrgans	95	95	99,8	0,2	0,1
Presidència	801	772	96,5	1,5	12,7
Vicepresidència i Polítiques Digitals i Territori	2.251	2.137	94,9	4,3	-3,5
Empresa i Treball	3.040	2.781	91,5	5,6	114,3
Economia i Hisenda	258	222	85,9	0,4	24,0
Igualtat i Feminismes	84	49	58,0	0,1	5,5
Acció Exterior i Govern Obert	110	90	81,9	0,2	55,1
Educació	6.538	6.451	98,7	12,9	8,2
Recerca i Universitats	1.438	1.435	99,8	2,9	5,8
Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	1.107	965	87,2	1,9	0,5
Salut	13.853	13.837	99,9	27,7	3,3
Interior	1.550	1.521	98,1	3,0	8,4
Drets Socials	3.418	3.300	96,5	6,6	3,0
Cultura	346	340	98,2	0,7	0,0
Justícia	1.107	1.093			
Subtotal departaments	35.899	34.993	97,5	70,0	8,9
Despeses diversos departaments	451	385	85,2	0,8	-1,6
Pensions	2	1	51,9	0,0	12,0
Deute	10.937	10.879	99,5	21,8	-7,7
Fons de Contingència	2	0	--	0,0	--
Participació Ens Locals de Catalunya en Ingressos de l'Es	3.837	3.837	100,0	7,7	2,8
Subtotal altres seccions	15.228	15.102	99,2	30,2	-5,1
Entitats autònomes administratives	1.088	639	58,7	1,3	6,7
CatSalut	13.553	13.427	99,1	26,9	2,5
ICS	4.478	4.212	94,1	8,4	0,4
Transferències internes	-18.510	-18.504	100,0	-37,0	2,1
Total	51.831	49.963	96	100,0	4

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Informe econòmic i financer dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023 (Projecte)

6. El sector públic autonòmic

Quadre 6.1.11

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Distribució per seccions i capítols de les obligacions reconegudes per despeses corrents

Milions d'euros

	Cap 1 Rem. pers.	Cap 2 Béns i serv.	Cap 3 Desp. Fin.	Cap 4 Transf. corrents	Total op. corr.	% variació 21/20
Parlament de Catalunya	39	11	0	16	66	0,0
Consell Garanties Estatutàries	2	0	0	0	2	-20,2
Sindicatura de Comptes	10	2	0	0	12	1,0
Oficina Antifrau de Catalunya	5	1	0	0	6	0,0
Comissió Jurídica Assessora	2	1	0	0	3	4,3
Subtotal òrgans	57	17	0	16	90	-0,4
Presidència	49	25	0	374	449	20,9
Vicepresidència i Polítiques Digitals i Territori	78	62	4	1.412	1.556	-6,6
Empresa i Treball	65	16	0	2.604	2.685	116,4
Economia i Hisenda	54	17	0	148	219	24,7
Igualtat i Feminismes	7	17	0	24	49	5,5
Acció Exterior i Govern Obert	14	29	0	45	88	56,5
Educació	4.117	350	0	1.884	6.351	8,1
Recerca i Universitats	12	4	0	1.331	1.347	4,1
Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	106	68	0	362	537	-5,2
Salut	124	34	0	13.282	13.440	3,5
Interior	1.248	209	0	28	1.486	7,3
Drets Socials	181	1.092	0	1.935	3.209	4,0
Cultura	31	22	0	242	295	-1,1
Justícia						
Subtotal departaments	6.088	1.946	5	23.672	31.711	9,1
Despeses diversos departaments	0	225	0	72	297	-8,0
Pensions	1	0	0	0	1	12,0
Deute	0	2	692	0	694	-13,4
Participació Ens Locals de Catalunya en Ingressos de l'Est:	178	8.516	0	5.012	13.706	3,4
Subtotal altres seccions	178	8.743	692	5.085	14.698	2,2
Entitats autònomes administratives	140	127	0	358	625	8,6
CatSalut	37	8.389	0	4.655	13.082	3,2
ICS	2.651	1.456	0	4	4.110	0,4
Transferències internes	482	-9.423	0	-17.847	-26.788	-
Total	9.634	11.254	698	15.942,4	37.528	7,9

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Quadre 6.1.12

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Distribució per seccions i capítols de les obligacions reconegudes per despeses de capital

Milions d'euros

	Cap 6 Inv. reals	Cap 7 Transf. capital	Total op. cap.	% variació 21/20
Parlament de Catalunya	3	0	3	0,0
Consell Garanties Estatutàries	1	0	1	195,2
Sindicatura de Comptes	0	0	0	-63,1
Oficina Antifrau de Catalunya	0	0	0	0,0
Comissió Jurídica Assessora	0	0	0	356,4
Subtotal òrgans	4	0	4	13,0
Presidència	2	62	65	2,7
Vicepresidència i Polítiques Digitals i Territori	207	46	253	5,3
Empresa i Treball	1	75	75	--
Economia i Hisenda	1	1	2	-20,2
Igualtat i Feminismes	0	0	0	20,1
Acció Exterior i Govern Obert	0	1	1	-30,1
Educació	93	7	100	17,9
Recerca i Universitats	0	80	80	49,3
Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	35	351	386	4,0
Salut	1	264	265	-5,9
Interior	33	2	35	103,1
Drets Socials	14	75	89	-23,9
Cultura	5	31	36	21,7
Justícia	17	0	18	7,6
Subtotal departaments	409	995	1.404	-100,0
Despeses diversos departaments	15	4	20	--
Pensions	0	0	0	--
Deute	0	0	0	--
Participació Ens Locals de Catalunya en Ingressos de l'Est:	0	0	0	--
Subtotal altres seccions	15	4	20	-53,4
Entitats autònomes administratives	6	7	13	-44,6
CatSalut	126	0	126	-56,5
ICS	102	0	102	-0,2
Transferències internes	0	-255	-255	--
Total	662	752	1.414	0,1

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

La distribució de la despesa per àrees i polítiques reflecteix les competències de la Generalitat.

La major part de la despesa va correspondre a l'àrea de Producció de béns públics de caràcter social, amb un 43% de les obligacions reconegudes totals. Aquesta àrea inclou les polítiques de Salut i d'Educació, les principals a nivell pressupostari. Salut va incrementar la despesa un 4,1%, recollint la persistència de l'atenció a la COVID-19 i la recuperació de l'activitat sanitària. La despesa en Educació es va incrementar un 7,2% pel nou personal i la persistència de mesures extraordinàries.

L'àrea de Protecció i promoció social va concentrar el 8,3% de les obligacions reconegudes. La despesa en Foment de l'ocupació va presentar un fort increment, d'un 46,7%, pels ajuts atorgats a empreses i persones treballadores i autònomes. La protecció social va registrar un augment d'un 5,8%.

De l'àrea de Producció de béns públics de caràcter econòmic, la despesa en Transport es va reduir un 3,5% perquè l'exercici anterior es va incorporar un deute pendent i es va compensar una caiguda dels ingressos dels títols de transport més elevada. L'àrea de Foment i regulació dels sectors productius va incrementar la seva despesa un 36,7% per les convocatòries d'ajuts a les empreses afectades per la COVID-19, centrats en la política de comerç i, en menor mesura, indústria, agricultura, ramaderia i pesca i turisme.

El Deute públic, que inclou amortitzacions, interessos i altres despeses, es va reduir un 7,7% i el Suport financer als ens locals inclou la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, va augmentar un 4,7%.

Quadre 6.1.13

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per àrees i polítiques de les despeses consolidades

Milions d'euros

	Crèdits inicials	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (O)	% O/C	% sobre el total (O)	% variació 21/20 (O)
1. Funcionament de les institucions i administració general	2.121	1.922	1.750	91,0	3,5	1,3
1.1. Alta direcció de la Generalitat i el seu govern	119	121	119	98,0	0,2	2,6
1.2. Administració i serveis generals	1.965	1.761	1.601	90,9	3,2	-0,5
1.3. Relacions institucionals i processos electorals	37	40	30	76,3	0,1	894,2
2. Serveis públics generals	2.460	2.602	2.546	97,8	5,1	7,8
2.1. Justícia	973	1.027	1.017	99,1	2,0	6,4
2.2. Seguretat i protecció civil	1.438	1.526	1.485	97,3	3,0	8,9
2.3. Relacions exteriors i cooperació per al desenvolupament	49	49	43	88,1	0,1	6,1
3. Protecció i promoció social	3.273	4.752	4.148	87,3	8,3	14,3
3.1. Protecció social	2.598	3.116	2.970	95,3	5,9	5,8
3.2. Promoció social	33	35	33	93,4	0,1	-22,8
3.3. Foment de l'ocupació	642	1.601	1.144	71,5	2,3	46,7
4. Producció de béns públics de caràcter social	16.773	21.979	21.489	97,8	43,0	4,6
4.1. Salut	9.578	13.808	13.416	97,2	26,9	4,1
4.2. Educació	6.610	7.538	7.460	99,0	14,9	7,2
4.3. Habitatge i altres actuacions	251	223	221	99,4	0,4	-27,1
4.4. Cultura	218	264	261	98,9	0,5	0,0
4.5. Llengua catalana	31	34	34	99,3	0,1	-3,6
4.6. Consum	10	16	14	88,2	0,0	-
4.7. Esports	74	96	83	86,5	0,2	-11,3
5. Producció de béns públics de caràcter econòmic	2.504	3.069	2.913	94,9	5,8	-0,7
5.1. Cicle de l'aigua	0	2	2	--	0,0	--
5.2. Transport	1.556	2.003	1.904	95,1	3,8	-3,5
5.3. Societat de la informació i el coneixement i telecomunicació	348	366	357	97,4	0,7	2,2
5.4. Ordenació del territori i urbanisme	4	5	4	76,0	0,0	1,3
5.5. Actuacions ambientals	191	249	213	85,5	0,4	25,6
5.6. Infraestructures agràries i rurals	59	60	58	96,9	0,1	-38,6
5.7. Recerca, desenvolupament i innovació	308	345	338	98,1	0,7	10,1
5.8. Altres actuacions de caràcter econòmic	38	39	37	95,7	0,1	-1,8
6. Foment i regulació dels sectors productius	713	2.396	2.091	87,2	4,2	118,1
6.1. Agricultura, ramaderia i pesca	472	506	424	83,9	0,8	-13,2
6.2. Indústria	53	94	92	97,7	0,2	1,3
6.3. Energia i mines	12	125	122	97,6	0,2	62,3
6.4. Comerç	36	378	377	99,7	0,8	139,2
6.5. Turisme	83	133	93	69,7	0,2	-8,1
6.6. Desenvolupament empresarial	50	1.041	865	83,1	1,7	2.768,2
6.7. Crèdit oficial i sector financer	6	118	117	99,1	0,2	724,3
6.8. Promoció i defensa de la competència	2	2	1	85,1	0,0	6,5
7. Suport financer ens locals	3.725	4.173	4.148	99,4	8,3	4,7
7.1. Suport financer ens locals	3.725	4.173	4.148	99,4	8,3	4,7
8. Fons de contingència	215	2	0	--	--	--
8.1. Fons de contingència	215	2	0	--	--	--
9. Deute públic	10.540	10.937	10.879	99,5	21,8	-7,7
9.1. Deute públic	10.540	10.937	10.879	99,5	21,8	-7,7
Total	42.323	51.831	49.963	96,4	100,0	4

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

De la mateixa manera que els ingressos, la major part de les despeses del SPA corresponen a la Generalitat, que inclouen les transferències internes que es descompten en la consolidació pressupostària. La despesa del CatSalut es reparteix entre el capítol de béns i serveis, que conté els concerts sanitaris i la medicació hospitalària de dispensació ambulatoria, i el de transferències corrents, que inclou la transferència a l'ICS i la despesa en farmàcia. La despesa de l'ICS es concentra en remuneracions del personal.

Quadre 6.1.14

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall de les obligacions reconegudes consolidades per àmbits 2021

Milions d'euros

	Generalitat	Entitats autònomes administratives	ICS	Transferències internes	Total Consolidat
1. Remuneracions del personal	6.806	178	2.651	0	9.634
2. Despeses de béns corrents i de servei:	2.489	8.516	1.456	-1.207	11.254
3. Despeses financeres	697	0	0	0	698
4. Transferències corrents	27.709	5.012	4	-16.783	15.942
6. Inversions reals	429	132	102	0	662
7. Transferències de capital	1.000	45	0	-293	752
8. Actius financers	901	182	0	-220	864
9. Passius financers	10.158	0	0	0	10.158
Operacions corrents	37.702	13.706	4.110	-17.991	37.528
Operacions de capital	1.428	177	102	-293	1.414
Operacions financeres	11.059	182	0	-220	11.021
Total	50.189	14.066	4.212	-18.504	49.963

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

La liquidació dels pressupostos de les entitats autònomes administratives

A continuació es mostren les dades de la liquidació dels pressupostos de les entitats autònomes administratives per tal de mostrar la seva composició i rellevància.

Els ingressos

Els ingressos liquidats de les entitats autònomes administratives l'any 2021 van ser de 876 milions d'euros i es van incrementar un 24,4%. El SOC concentra el 56% dels drets liquidats i va incrementar els seus ingressos un 32,4% respecte l'any anterior en què l'Estat va reduir la transferència per a polítiques actives d'ocupació ja que va dedicar-ne una part a finançar la protecció de l'atur. Els ingressos del Servei Català de Trànsit, amb un 21,7% del total, van augmentar un 33,7% perquè es compara amb un període amb limitacions més estrictes a la mobilitat en què van caure les multes de trànsit.

Quadre 6.1.15

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per ens dels ingressos de les entitats autònomes administratives

Milions d'euros

	Drets liquidats	% variació 21/20
Patronat de la Muntanya de Montserrat	3,8	-6,9
Institut Català de les Dones	10,8	-8,8
Escola d'Administració Pública de Catalunya	13,4	2,7
Institut d'Estadística de Catalunya	7,6	-2,9
Institució de les Lletres Catalanes	1,0	--
Biblioteca de Catalunya	8,4	7,4
Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya	14,0	1,5
Consell Català de l'Esport	71,0	-4,4
Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre	2,0	--
Institut Català de la Vinya i el Vi	2,8	1,6
Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada	4,8	5,3
Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció	16,9	-1,4
Agència Catalana del Consum	12,2	332,0
Servei Català de Trànsit	189,9	33,7
Institut Desenvolupament i Promoció Alt Pirineu i Aran	1,1	--
Servei d'Ocupació de Catalunya	490,5	32,4
Centre d'Estudis d'Opinió	1,4	0,2
Institut de Seguretat Pública de Catalunya	18,2	-4,2
Autoritat Catalana de la Competència	6,3	-11,0
Total entitats autònomes administratives	876,0	24,4

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Les despeses

Les despeses de les entitats autònomes administratives del 2021 van ser de 639 milions d'euros i van presentar un increment del 6,7%, més baix que el dels ingressos.

El SOC, que concentra el 55,5% de les obligacions reconegudes, va incrementar les seves obligacions reconegudes un 10% i el Servei Català de Trànsit, amb un 17,6% del total, un 18,9%.

Quadre 6.1.16

La liquidació dels pressupostos del sector públic administratiu de la Generalitat

Detall per ens de les obligacions reconegudes de les entitats autònomes administratives

Milions d'euros

	Import	% variació 21/20
Patronat de la Muntanya de Montserrat	3,9	-2,1
Institut Català de les Dones	11,0	-3,2
Escola d'Administració Pública de Catalunya	11,8	-6,3
Institut d'Estadística de Catalunya	7,0	-0,8
Institució de les Lletres Catalanes	0,8	-24,2
Biblioteca de Catalunya	8,3	8,7
Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya	13,3	-5,3
Consell Català de l'Esport	60,1	-12,4
Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre	1,7	-6,4
Institut Català de la Vinya i el Vi	2,7	5,9
Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada	4,6	11,3
Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció	16,4	0,3
Agència Catalana del Consum	10,2	-10,4
Servei Català de Trànsit	112,6	18,9
Institut Desenvolupament i Promoció Alt Pirineu i Aran	0,9	-9,6
Servei d'Ocupació de Catalunya	354,9	10,0
Centre d'Estudis d'Opinió	1,0	-18,9
Institut de Seguretat Pública de Catalunya	16,2	5,3
Autoritat Catalana de la Competència	1,5	6,5
Total entitats autònomes administratives	639,0	6,7

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

6.2. L'estat d'execució del pressupost de la Generalitat a 31 de setembre de 2022

Els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022 es van elaborar amb una taxa de referència del dèficit del 0,6 % del PIB, xifra fixada per l'Estat, però els objectius fiscals establerts en el Pacte d'estabilitat i creixement de la Unió Europea van tornar a estar suspesos per no posar en perill la recuperació econòmica. Una part important de les mesures implementades per tal de frenar la pandèmia de la COVID-19 i pal·liar-ne els seus efectes en l'economia i la societat persisteixen, sobretot els àmbits de despesa de salut, socio sanitari i educatiu, però l'Estat no ha habilitat cap fons extraordinari, com ho havia fet els anys anteriors. Els pressupostos per al 2022 inclouen els Fons Next Generation (NGEU), instrument temporal concebut per la Unió Europea com un pla per a fer front als efectes més immediats de la crisi de la COVID-19 i per a assentar les bases de la recuperació europea.

Els comptes del sector públic administratiu consolidat inclouen l'Administració de la Generalitat, el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives, és a dir, totes les entitats que tenen un pressupost de caràcter limitatiu. S'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i, per tant, no forma part del sector públic administratiu. Pel què fa a les reestructuracions orgànica, econòmica i per programes, la comparativa de l'execució es fa en termes homogenis de l'exercici anterior.

L'estat d'execució dels pressupostos consolidats d'ingressos del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya

Els ingressos no financers liquidats per operacions no financeres del sector públic administratiu consolidat de la Generalitat fins el setembre del 2022 van ser de 26.586 milions d'euros, import un 7,9 % superior a l'exercici anterior. Els ingressos corrents van disminuir un 7,6 % i els de capital, de menor importància quantitativa, un 17,6 %. Sense tenir en compte les transferències en les quals la Generalitat únicament fa una funció intermediària, que són la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, el FEAGA i una reduïda transferència del Consell Superior d'Esports, els ingressos no financers es van reduir un 10,3 %. Aquest descens s'explica perquè l'any anterior es van rebre transferències extraordinàries per a fer front a la pandèmia i la reactivació econòmica, que enguany no es rebran, i perquè la liquidació del model de finançament ingressada l'any 2021 va ser positiva i el 2022 ha estat zero. La liquidació del model de finançament del 2020 quan l'aturada de l'activitat econòmica va fer minvar la recaptació però es van rebre unes bestretes corresponents a unes previsions macroeconòmiques que no es van complir. El

Consell de Política Fiscal i Financera del 28 de juliol del 2021 va acordar que les comunitats autònomes no han de fer efectives les devolucions.

L'evolució dels diferents capítols d'ingrés dels pressupostos de la Generalitat es veu distorsionada per la manera en què s'ha comptabilitzat la liquidació del model de finançament del 2020. Els Pressupostos Generals de l'Estat per al 2022 van establir una transferència corrent per l'import de les liquidacions negatives, per la qual cosa el capítol 4 de transferències corrents inclou aquest import positiu i els diferents impostos i fons del model contenen la liquidació negativa del 2020 que no s'ha fet efectiva.

Els ingressos dels impostos directes es van reduir un 3 % per la reducció de la liquidació de l'IRPF, però la bestreta mensual d'aquest impost augmenta, amb la qual cosa al final de l'exercici se suavitzarà el descens d'aquest capítol. Els impostos indirectes van caure un 9,8 % per la liquidació negativa de l'IVA, que no s'ha hagut de fer efectiva, tal i com s'ha explicat, però l'evolució de la bestreta és positiva. Al Quadre 6.2.1 es detalla l'evolució dels diferents impostos. Les taxes i altres ingressos s'han mantingut estables amb un creixement dels ingressos de multes i sancions però un descens dels interessos.

Les transferències corrents, que també es detallen al Quadre 6.2.1, s'han reduït un 11,6%. Els ingressos de la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat i la transferència del Consell Superior d'Esports, en els quals la Generalitat únicament fa d'intermediària en el pagament, han crescut un 13,4%. Com s'ha comentat anteriorment, l'exercici anterior es van rebre dues transferències extraordinàries per motiu de la pandèmia: el fons pels ajuts a empreses i persones autònomes afectades per la COVID-19 i la dotació addicional, que enguany no es rebran. La caiguda d'aquest capítol seria més elevada si no comptés amb la comptabilització d'una transferència de 538 milions que compensen la liquidació negativa del model de finançament aplicada en part als capítols d'impostos. Al seu torn, les transferències de capital van caure un 19,1%. A diferència de l'any anterior, enguany encara no s'han rebut els ingressos del deute pendent de la compensació del 2008 de la Disposició Addicional 3^a de l'Estatut del 2008 ni del pla d'habitatge.

Els ingressos patrimonials han caigut perquè el 2021 es va cobrar un deute pendent i l'alienació d'inversions reals creix per les vendes de terrenys i béns naturals. Al seu torn, els ingressos financers es van reduir un 8,5%.

Quadre 6.2.1

L'estat d'execució del pressupost del sector públic administratiu de la Generalitat a 30 de setembre de 2022

Estat d'execució del pressupost consolidat d'ingressos

Milions d'euros

	Previsions inicials (P)	Drets liquidats (DL)	Ingressos cobrats	% var. (DL) 22/21	% DL/PI
1. Impostos directes	13.163	9.981	10.261	-3,0	75,8
2. Impostos indirectes	11.738	8.645	9.513	-9,8	73,7
3. Taxes i altres ingressos	657	598	517	1,1	91,0
4. Transferències corrents	7.742	6.657	7.418	-11,6	86,0
5. Ingressos patrimonials	21	25	38	-34,3	118,0
6. Alienació d'inversions	16	8	0	--	--
7. Transferències de capital	1.360	671	815	-18,5	49,3
8. Actius financers	2.041	110	116	5,0	5,4
9. Passius financers	13.866	11.597	11.198	-8,6	83,6
Operacions corrents	33.322	25.907	27.747	-7,6	77,7
Operacions de capital	1.377	679	815	-17,6	49,3
Operacions financeres	15.907	11.708	11.314	-8,5	73,6
Total	50.606	38.293	39.875	-8,1	75,7

Font: Sistemes Corporatius Econòmics i Financers de la Generalitat de Catalunya.

Al Quadre 6.2.2 mostra una classificació dels ingressos de la Generalitat segons si formen part del sistema de bestretes i liquidacions del model de finançament i dels altres ingressos tributaris i transferències, detallant-ne els conceptes. Els imports de les bestretes corresponen a les estimacions realitzades per l'Estat el juliol del 2021 i s'emmarquen en unes previsions de creixement econòmic per enguany. La diferència entre les bestretes i la recaptació real que es produeix a l'exercici es liquidarà dos anys més tard. Com s'ha explicat anteriorment, les liquidacions del model de finançament del 2020, que s'haurien de satisfer enguany, han estat zero. L'any anterior la liquidació del model de finançament va tenir un import de 1.770 milions d'euros.

Els ingressos impositius que no venen per bestretes s'han incrementat un 52,5%. L'impost sobre transmissions patrimonials va presentar un increment d'un 16,6% i l'impost sobre actes jurídics documentats, d'un 13,5%, i tots dos recullen l'alça del mercat immobiliari. L'impost sobre successions i donacions es va reduir un 3,3% ja que es compara amb un període amb un import extraordinàriament alt perquè es van ingressar autoliquidacions de fets meritats el 2020 durant el període de suspensió de l'obligació de presentar les autoliquidacions i per l'increment de les defuncions arran de la COVID-19. L'impost sobre el patrimoni ha ingressat un import un 15,2% més elevat que l'any anterior com efecte del creixement del PIB del 2021 i dels ingressos derivats d'actes d'inspecció. Els

ingressos dels tributs sobre el joc s'han incrementat un 31,9% perquè es compara amb un període afectat pel tancament dels locals i per bonificacions però encara se situen per sota dels nivells anteriors a la pandèmia.

L'impost sobre mitjans de transport, en canvi, va caure un 10,2% principalment perquè el primer semestre de l'any anterior va estar vigent una nova normativa europea del càlcul d'emissions de vehicles que va fer incrementar la quota mitjana. L'impost sobre les estades en establiments turístics ja ha assolit un nivell similar al d'abans de la pandèmia i els ingressos de l'impost sobre begudes ensucrades envasades i de l'impost sobre els habitatges buits es van mantenir estables. Els ingressos de l'impost sobre instal·lacions que incideixen en el medi ambient han augmentat i l'impost sobre el diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica s'ha liquidat per sota del pressupost inicial perquè es va anul·lar la pujada prevista de la tarifa donat l'impacte de la inflació dels preus de consum sobre les llars.

Les transferències que no formen part del model de finançament han disminuït un 23,8%, evolució que està condicionada perquè els dos exercicis que es comparen s'han rebut transferències puntuals de diferent quantia i perquè els fons finalistes que es reben cada any s'ingressen en diferents moments del temps. El 2021 es van rebre es van rebre 1.513 milions de la dotació addicional de recursos per a les comunitats autònomes amb la finalitat amortir l'impacte de la crisi provocada per la COVID-19 sobre les finances públiques i coadjuvar a l'adequat funcionament dels serveis públics fonamentals i 993 milions per al repartiment d'ajuts a empreses i autònoms afectats per la COVID-19. Cap d'aquestes transferències es rebran aquest any. En canvi, aquest any s'han rebut 561 milions per la compensació de la pèrdua de recaptació de l'IVA del 2017 a causa de la implantació d'un nou sistema de gestió, el Subministrament Immediat d'Informació (SII), que va suposar que les comunitats autònomes perdessin un mes de la recaptació aquell exercici. El 2022 s'ha ingressat un import de la regularització del finançament del traspàs de la competència de la policia que ha estat 139 milions més baix que el de l'exercici anterior. El mes d'agost del 2021 es van rebre 100 M€ de la compensació del 2018 de la Disposició Addicional 3^a de l'Estatut, quan les inversions de l'Estat a Catalunya van estar per sota del percentatge del PIB respecte del total, que enguany encara no s'han rebut.

Els ingressos del NGEU han estat un 32,5% més elevats que l'any anterior i suposen el 70,8% de les previsions inicials. Els fons europeus, però, van disminuir un 56,7%. De les transferències finalistes estatals, els fons rebuts per a l'atenció a la dependència fins al mes de setembre han estat més baixos que el mateix període l'any anterior però els de polítiques actives d'ocupació i formació professional han augmentat. El 2022 encara no s'han ingressat els fons estatals dels plans d'habitatge i els ajuts per a la mobilitat eficient i l'eficiència energètica. En canvi, s'ha ingressat els fons per a la jubilació anticipada dels mossos d'esquadra i per al nou Bo de lloguer jove.

Quadre 6.2.2

L'estat d'execució del pressupost del sector públic administratiu de la Generalitat a 30 de setembre de 2022

Detall de l'estat d'execució dels ingressos no financers consolidats

Milions d'euros

	Previsions inicials (PI)	Drets liquidats (DL)	% variació 22/21 (DL)	% DL/PI
Bestretes del model de finançament	21.057	15.792	6,8	75,0
Tram autònom IRPF	11.394	8.545	6,2	75,0
IVA	7.368	5.526	2,8	75,0
Impostos especials	2.671	2.003	0,4	75,0
Fons de suficiència	1.027	770	38,0	75,0
Fons de garantia	-1.403	-1.052	11,6	75,0
Liquidacions del model de finançament	-125	-94	-105,6	75,0
Fons competitivitat	954	947	0,0	99,3
Liquidació t-2	-954	-1.041	0,0	109,1
Retorn liquidacions negatives	-125	-94	0,0	75,0
Altres ingressos tributaris	4.684	4.093	11,4	87,4
I. sobre successions i donacions	780	711	-3,3	91,1
I. habitatges buits	9	9	0,7	100,8
I. grans establiments comercials	7	8	95,3	117,8
I. sobre el patrimoni	649	675	15,2	104,0
I. transmissions patrimonials	1.815	1.628	16,6	89,7
I. actes jurídics documentats	679	589	13,5	86,7
I.operacions societàries	10	8	-2,7	76,6
I. det. mitjans de transport	82	64	-10,2	78,0
Tram autònom i. hidrocarburs	0	1	1.155,2	--
I.estades establiments turístics	45	22	322,0	48,7
I. begudes ensucrades envasades	26	21	2,5	82,8
I. emissió de gasos i partícules a l'atm. produïda per la indústria	1	1	11,1	105,3
I. emissió d'òxids de nitrogen a l'atm. produïda per l'aviació comercial	60	27	5,1	44,8
I. dipòsits entitats de crèdit	1	1	-33,8	99,9
I. sobre els actius no productius de les persones jurídiques	3	3	30,6	104,5
I. emissió diòxid de carboni vehicles de tracció mecànica	160	55	-17,3	34,1
I. Instal·lacions que incideixen en el medi ambient	155	106	8,8	68,8
Tributs sobre el joc	199	162	31,9	81,5
Gravamen de protecció civil	5	4	-14,7	80,8
Resta de taxes i altres ingressos	649	598	1,1	92,0
Altres transferències	7.910	6.163	-23,8	77,9
Participació ens locals	4.439	3.345	13,4	75,4
Next Generation	1.003	710	32,5	70,8
Fons Europeus	121	214	-56,7	177,2
Transferències extraordinàries per la COVID-19	0	-137	-105,5	--
Transferències finalistes	1.246	1.103	10,3	88,6
Transferències no finalistes	1.101	928	53,2	84,2
Ingressos patrimonials	21	25	-34,3	118,5
Alienació d'inversions	16	8	--	--
Total ingressos no financers	34.213	26.586	-7,9	77,7

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

L'estat d'execució dels pressupostos consolidats de despeses del sector públic administratiu de la Generalitat de Catalunya

El pressupost inicial s'ha modificat, fins el 30 de setembre, en 4.240 milions d'euros. Principalment són generacions de crèdit destinades a comptabilitzar la despesa de salut pendent d'exercicis anteriors i, en menor mesura, provinents del NGEU i d'altres transferències finalistes.

Les obligacions reconegudes per despeses no financeres sumen 27.344 milions d'euros, import un 3,9 % més elevat que el mateix període de l'any anterior. Sense tenir en compte aquelles transferències en les quals la Generalitat únicament fa una funció intermediària (la participació dels ens locals en els ingressos tributaris de l'Estat, el FEAGA i una reduïda transferència del Consell Superior d'Esports), les despeses no financeres s'incrementarien un 2,8 %. En conjunt, s'ha executat el 68,9 % del pressupost definitiu de les operacions corrents i un 37,3 % del de les operacions de capital.

A nivell de capítols, les despeses de les remuneracions del personal es van incrementar un 5%. S'explica per l'augment de personal, pels programes temporals COVID-19 i per l'increment retributiu del 2 % l'any 2022. Els increments de personal han tingut lloc en el personal sanitari i docent i en els mossos d'esquadra.

Les despeses corrents en béns i serveis han augmentat un 6,8 %. La comptabilització de la despesa en concerts sanitaris del CatSalut i dels subministraments de material sanitari de l'ICS és major que l'any passat. També han augmentat les despeses TIC, entre d'altres, mentre que ha disminuït la comptabilització de concerts socials i l'any passat es va fer front a les despeses de les eleccions al Parlament. S'ha executat el 68,9% del pressupost definitiu.

Els interessos i les despeses de formalització del deute han disminuït un 12,6 %. La despesa està condicionada pels calendaris de venciment de les operacions, i els mecanismes de liquiditat han permès l'absorció d'alguns venciments que tenien un cost més elevat, reduint el tipus d'interès mitjà del deute de la Generalitat.

Les transferències corrents han disminuït un 2,5 %. Sense tenir en compte la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat, la transferència del Consell Superior d'Esports i el FEAGA, que creixen un 13,4 %, la resta de transferències corrents van disminuir un 8,4 %. El descens s'explica principalment perquè l'any passat amb motiu de la pandèmia de la COVID-19 es van comptabilitzar els ajuts a persones autònomes i treballadores en situació d'ERTO, a la solvència empresarial així com a l'àmbit del comerç, l'artesania i la moda. La comptabilització dels contractes programa per serveis socials, de les despeses de funcionament de les llars d'infants municipals i les transferències a algunes entitats com l'Institut Català de Finances, l'Agència Catalana de Turisme i Circuits de Catalunya també va ser menor. En canvi, ha augmentat la comptabilització de la despesa de farmàcia i dels ajuts a la dependència, la

despesa en beques i ajuts a l'estudi i en transferències a universitats i a ens locals, entre d'altres. S'ha executat el 67,8% del pressupost definitiu, que incorpora 1.800 milions més al pressupost inicial.

Pel què fa a les operacions de capital, les inversions reals es van incrementar un 13,1% per l'augment de les inversions en manteniment de carreteres, en edificis del CatSalut i en maquinària i utilitatge de l'ICS; i les transferències de capital, un 126,5 %, principalment per l'acceleració de la despesa finançada amb fons procedents del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR) que es concentra a les transferències a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i a les corporacions locals en el marc del programa d'ordenació, foment i promoció turística. També van augmentar les transferències a l'ICAEN, al Consorci ATM i a les universitats públiques, entre d'altres.

La major part de les despeses financeres correspon als passius financers, que han incrementat un 24,4 % per les variacions en el calendari d'amortitzacions de deute públic.

Quadre 6.2.3

L'estat d'execució del pressupost del sector públic administratiu de la Generalitat a 30 de setembre de 2022

Estat d'execució del pressupost consolidat de despeses

Milions d'euros

	Crèdits inicials	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (O)	% variació 22/21 (O)	% O/C
1. Remuneracions del personal	9.848	9.980	7.111	5,0	71,3
2. Despeses de béns corrents i de serveis	9.915	11.339	7.811	6,8	68,9
3. Despeses financeres	639	640	503	-12,6	78,6
4. Transferències corrents	13.906	15.706	10.648	-2,5	67,8
5. Fons de contingència	300	190	0	--	0,0
6. Inversions reals	1.398	1.695	361	13,1	21,3
7. Transferències de capital	1.360	1.713	909	126,5	53,1
8. Actius financers	922	910	599	11,9	65,8
9. Passius financers	10.724	11.078	9.281	24,4	83,8
Operacions corrents	34.608	37.855	26.073	1,9	68,9
Operacions de capital	2.758	3.409	1.271	76,3	37,3
Operacions financeres	11.646	11.989	9.880	23,6	82,4
Total	49.012	53.252	37.224	8,5	69,9

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

A continuació es mostren la despesa sense consolidar del subsector de la Generalitat de Catalunya detallada per seccions pressupostàries. Cal tenir en compte que algunes competències estan finalitzant el procés de reestructuració entre departaments motiu pel qual la comparativa interanual no és totalment homogènia.

Quadre 6.2.4

L'estat d'execució del pressupost del sector públic administratiu de la Generalitat a 30 de setembre de 2022

Estat d'execució del pressupost de despeses de la Generalitat

Milions d'euros

	Crèdits inicials	Crèdits definitius (C)	Obligacions reconegudes (O)	% variació 22/21 (O)	% O/C
Òrgans superiors i altres	99	99	69	14,4	69,3
Parlament Catalunya	73	73	52	-0,1	71,1
Consell de Garanties Estatutàries	3	3	2	0,0	50,0
Sindicatura de Comptes	13	13	10	221,2	75,0
Oficina Antifrau de Catalunya	7	7	3	114,2	50,0
Comissió Jurídica Assessora	3	3	2	9,5	68,2
Departaments	31.327	35.113	23.863	6,0	68,0
Presidència	701	763	504	10,2	66,1
Vicepresidència i Polítiques digitals i Territori	2.270	2.475	1.321	8,7	53,4
Empresa i Treball	1.225	1.803	1.034	-41,8	57,3
Economia i Hisenda	184	192	115	-40,2	59,9
Igualtat i Feminismes	92	122	43	148,4	34,8
Acció Exterior i Govern Obert	94	95	55	-21,8	57,9
Educació	6.556	6.859	4.703	4,9	68,6
Recerca i Universitats	1.477	1.573	1.120	21,6	71,2
Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	1.178	1.341	536	26,6	40,0
Salut	10.614	12.558	9.718	10,9	77,4
Interior	1.599	1.607	1.110	11,0	69,1
Drets Socials	3.861	4.200	2.551	16,0	60,7
Cultura	385	387	263	6,6	68,1
Justícia	1.092	1.138	789	7,3	69,4
Altres seccions	6.713	5.867	4.081	9,0	69,6
Despeses Diversos Departaments	1.622	883	288	7,7	32,6
Pensions	2	2	1	-6,7	35,0
Deute	666	666	503	-12,5	75,6
Fons de contingència	300	190	--	--	--
Participació ens locals	4.124	4.126	3.289	13,4	79,7
Total Generalitat	38.139	41.079	28.012	6,5	68,2

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

El Departament de Salut ha rebut ampliacions de crèdit per un import de 1.216 milions d'euros per comptabilitzar la despesa desplaçada pendent d'exercicis anteriors. La secció de Despeses de diversos departaments, que ha rebut generacions de crèdit, ha transferit 1.045 milions als diferents departaments, com Salut i Educació per actuacions relacionades amb la COVID-19. El Departament d'Empresa i Treball ha fet generacions de crèdit provinents del

NGEU (MRR i REACT), ha incorporat romanents dels ajuts a la solvència empresarial establerts l'any anterior i al setembre, mitjançant retenció de crèdit, ha retornar a l'Estat la part no executada, i el Deute ha rebut ampliacions de crèdit.

El principal increment de les obligacions reconegudes, en import absolut, té lloc al Departament de Salut, amb un import 10,9 % més alt perquè han augmentat les despeses en transferències al CatSalut i altres entitats i, en menor mesura, en vacunes i remuneracions de personal.

Destaca també l'increment del 16 % de les obligacions reconegudes del Departament de Drets socials perquè ha transferit a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya els recursos procedents dels fons MRR i perquè han augmentat les prestacions econòmiques d'atenció a la dependència i la prestació de serveis socials per a la infància. El Departament de Recerca i Universitats incrementa la despesa un 21,6 % perquè augmenta la transferència corrent a les universitats públiques que inclou el finançament ordinari i la compensació per la reducció de taxes. També han augmentat les transferències corrents a l'AGAUR i al Laboratori Llum Sincrotró. El Departament d'Educació, que és el segon amb una major despesa, va augmentar les obligacions reconegudes un 4,9 %, com a efecte de l'augment de les retribucions salarials, la persistència d'actuacions relacionades amb la COVID-19 i la contractació de nous docents.

6.3. L'impacte COVID en les finances de la Generalitat

Les finances de la Generalitat en els exercicis 2020 i 2021 s'han vist afectades per la crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia de la COVID-19. Aquesta crisi, va suposar la modificació del marc de referència de la política d'estabilitat pressupostària. A nivell de la Unió Europea, el Consell Europeu va flexibilitzar les regles fiscals activant la clàusula general d'escapament del Pacte d'Estabilitat i Creixement (PEC), per a permetre que els estats s'apartessin temporalment de la trajectòria d'ajust cap als objectius pressupostaris a mitjà termini. Aquesta mesura donava marge de maniobra als estats per cobrir les necessitats de despesa associades a l'emergència sanitària, social i econòmica; i compensar l'impacte negatiu de la pandèmia en els ingressos públics com a conseqüència d'una menor activitat econòmica i habilitar mesures per mitigar l'efecte de la crisi generada, tant en les economies familiars com en el teixit empresarial. En el cas concret d'Espanya, la recomanació del Consell de la UE del 20 de maig del 2020, va instar al Govern espanyol a combatre la crisi sanitària, sostenir l'economia, minimitzar l'impacte de la pandèmia en el mercat de treball, garantir la liquiditat de les empreses i posar en marxa els mecanismes que permetin una recuperació econòmica eficient.

A continuació s'analitzen quines han estat les afectacions, tant directes com indirectes², de la COVID-19 en els ingressos i despeses de la Generalitat de Catalunya en els anys 2020 i 2021, així com en el resultat no financer.

Com mostra el quadre 6.3.1, els ingressos es van veure afectats per la COVID-19 amb impactes de signe contrari. D'una banda, es va produir una pèrdua d'ingressos de 1.124 M€ el 2020 i de 312 M€ el 2021, import significativament menor al de l'exercici anterior. D'aquests, una part important s'explica per la reducció de la recaptació de tributs com a resultat de la forta caiguda de l'activitat econòmica. Concretament, els ingressos impositius van caure 621 M€ el 2020 i 94 M€ el 2021, imports que representen el 55,3% de la reducció el 2020 i el 30% el 2021. La resta de la caiguda es deu, principalment, a la minoració dels ingressos del transport públic o de les universitats, amb un total de 503 M€ el 2020 i 218 M€ el 2021.

Quant als tributs, destacar que l'impost més afectat va ser el de transmissions patrimonials, actes jurídics documentats i operacions societàries (ITPAJD), atès que està fortament vinculat a l'economia. La reducció observada l'any 2020 respecte a la liquidació del 2019 és del 19%, amb una pèrdua recaptatòria de 394,9 milions d'euros, que es va revertir plenament el 2021.

² Les despeses directes fan referència a la despesa sanitària i sociosanitària que ha realitzat la Generalitat i les entitats APSEC per combatre la pandèmia. Les despeses indirectes o induïdes són les despeses fetes en altres àmbits per a combatre els efectes de la crisi sanitària, social i econòmica, tant en les famílies i empreses, com en la demanda de serveis o prestacions.

Quadre 6.3.1

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Incidència en els ingressos

Milions d'euros

	Impacte 2020	Impacte 2021
Caiguda de la recaptació	-621,2	-94,0
I. transmissions patrimonials, actes jurídics documentat i operacions societàries	-394,9	0,0
I. determinats mitjans de transport	-62,2	-36,6
I. estades establiments turístics	-41,0	-43,6
Tributs sobre el joc	-102,1	-82,8
I. successions i donacions	-14,1	75,9
Resta impostos	-6,9	-6,9
Altres ingressos públics	-502,9	-217,8
Caiguda d'ingressos del transport públic	-236,1	-156,3
Pèrdua d'ingressos de les universitats públiques	-29,1	-19,5
Altres	-237,8	-42,0
Transferències de l'Estat	3.286,8	993,3
Fons COVID-19	3.165,6	0,0
Mesures extraordinàries de suport a la solvència empresarial	0,0	993,3
Altres transferències de l'Estat (1)	121,2	0,0
Total impacte COVID-19	2.162,6	681,5

(1) No s'inclou el Fons extraordinari de l'Estat rebut en 2021, per import de 2.161 M€, perquè no té caràcter finalista.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Pel que fa a la resta de tributs, convé senyalar que si bé en termes absoluts la pèrdua no és tan important, en percentatge, la caiguda pot arribar a ser molt superior. Aquest és el cas de l'impost sobre estades en establiments turístics, l'impost sobre determinats mitjans de transport o els tributs sobre el joc, amb una reducció el 2020 del 62,4%; 53% i 40,5%, respectivament. En aquest sentit, i a diferència del cas d'ITPAJD, l'any 2021 encara s'observa una pèrdua de recaptació rellevant.

D'altra banda, la resposta a la pandèmia va suposar una injecció d'ingressos, la major part de la qual van ser transferències estatals, que tenien com a propòsit dotar a la Generalitat de més recursos per contrarestar els efectes de la pandèmia en les finances públiques. En total, aquestes transferències van assolir un volum de 3.287 M€ el 2020 i 993 M€ el 2021³. De l'import rebut l'any 2020, 3.165,6 milions d'euros corresponien al Fons COVID-19. Aquest Fons constava de 4 trams, els dos primers tenien com a finalitat cobrir les despeses

³ En les transferències de l'Estat del 2021 no s'inclou el fons extraordinari de 2.161 M€, perquè no tenia caràcter finalista.

de salut (1.721 milions d'euros); el tercer tram es va assignar a despeses educació (337,4 milions d'euros), i el quart tram (1.107,1 milions d'euros), tenia com a finalitat compensar la pèrdua d'ingressos, tant per la menor recaptació tributària com per la reducció d'ingressos provinents de la venda de títols de transport públic. El 2021, l'Estat va aportar 993 M€ destinats a concedir ajuts directes a les empreses afectades per la pandèmica de la COVID i garantir la seva solvència.

Considerant conjuntament aquests dos efectes de signe contrari, s'observa com l'impacte de la COVID-19 en els ingressos de la Generalitat es positiu, és a dir, els imports rebuts per a contrarestar la pandèmica superen l'impacte negatiu de la pandèmica en els ingressos de la Generalitat. En total l'impacte COVID en els ingressos va ser de 2.164 M€ el 2020 i 682 M€ el 2021, que com es mostra en la taula 6.3.8 no van permetre cobrir tota la despesa COVID.

Altrament, les despeses destinades a fer front a la pandèmica es quantifiquen en 3.602 M€ el 2020 i 4.702 M€ el 2021. La rellevància d'aquests import queda palesa a l'observar que aquests imports representen el 13,3% i el 17,4%, respectivament, de la despesa no financera realitzada l'any 2019 pel sector públic administratiu de la Generalitat⁴. Per tipus de despesa, es pot dir que, si bé una part rellevant de la despesa es va concentrar en cobrir les necessitats directes de caràcter sanitari i sociosanitari (57,9% el 2020 i 38,7% el 2021), les despeses indirectes van ser molt rellevants, representant el 42,1% del total el 2020 i el 61,3% el 2021. En el cas de la despesa directa, destaca la importància de la sanitària a la que es destina al voltant del 90% de la despesa directa. Quant a la indirecta, resulta d'interès assenyalar que gairebé s'ha doblat, per l'increment de les subvencions i ajudes a les famílies i les empreses privades, entre d'altres, tal i com es detallarà més endavant.

Quadre 6.3.2

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Incidència en les despeses. Sector Públic Administratiu

	2020		2021		% var 21/20
	M€	% s/total	M€	% s/total	
Despesa directa	2.085,1	57,9%	1.820,7	38,7%	-12,7%
<i>Sanitària</i>	1.930,2	53,6%	1.615,4	34,4%	-16,3%
<i>Sociosanitària</i>	154,9	4,3%	205,2	4,4%	32,4%
Despesa indirecta	1.516,7	42,1%	2.881,7	61,3%	90,0%
Total impacte COVID-19	3.601,8	100,0%	4.702,4	100,0%	30,6%

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

⁴ Sense incloure PIE i FEAGA.

Atenent a la classificació econòmica de les despeses, la gran majoria són despeses corrents, entre les que destaquen les compres de béns i serveis i les transferències. Per tipologia de despesa, la directa es concentra fonamentalment en despeses de personal i de compra de béns i serveis, mentre que la despesa indirecta són, bàsicament, transferències corrents. En relació a la despesa de capital, destacar que aquesta és principalment despesa directa.

Quadre 6.3.3

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Incidència en les despeses. Sector Públic Administratiu

Milions d'euros

	2020				2021			
	Despesa directa	Despesa indirecta	TOTAL	% s/total	Despesa directa	Despesa indirecta	TOTAL	% s/total
Remuneracions de personal	238,1	52,9	291,0	8,1%	407,9	172,9	580,8	12,4%
Despeses corrents de béns i serveis	1.402,6	151,5	1.554,2	43,1%	1.086,1	145,1	1.231,2	26,2%
Transferències corrents	4,7	1.278,0	1.282,7	35,6%	7,1	2.491,5	2.498,7	53,1%
Altres despeses corrents	59,3	0,0	59,3	1,6%	56,7	0,0	56,7	1,2%
Despeses corrents	1.704,7	1.482,5	3.187,2	88,5%	1.557,8	2.809,5	4.367,4	92,9%
Inversions reals	220,3	6,4	226,7	6,3%	51,2	0,7	52,0	1,1%
Transferències de capital	4,7	10,7	15,5	0,4%	6,3	33,9	40,3	0,9%
Altres despeses de capital	0,4	0,0	0,4	0,0%	0,0	0,0	0,0	0,0%
Despeses de capital	225,5	17,1	242,6	6,7%	57,6	34,7	92,3	2,0%
Despeses no financeres	1.930,2	1.499,6	3.429,8	95,2%	1.615,4	2.844,2	4.459,7	94,8%
Variació d'actius financers	0,0	17,1	17,1	0,5%	0,0	37,5	37,5	0,8%
Altres despeses (1)	154,9	0,0	154,9	4,3%	205,2	0,0	205,2	4,4%
TOTAL	2.085,1	1.516,7	3.601,8	100,0%	1.820,7	2.881,7	4.702,4	100,0%

(1) Inclou la despesa directa sociosanitària.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Analitzant les dades de despesa directa, es posa de relleu que la seva major part es concentra en despesa d'assistència sanitària amb el 93% del total el 2020 i el 89 % el 2021. Els epígrafs més rellevants són la despesa en concerts amb més del 50% del total, i la de personal sanitari, que mostra un fort increment del seu pes al passar de l'11% el 2020 al 22% el 2021. Contràriament, el pes de les inversions cau de l'11% el 2020 al 3% el 2021.

Quadre 6.3.4

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Despesa directa. Sector Públic Administratiu

	2020		2021	
	M€	% s/total	M€	% s/total
Despesa sanitària directa	1.930,2	92,6%	1.615,4	88,7%
Despesa de personal sanitari	238,1	11,4%	407,9	22,4%
Despeses d'atenció hospitalària	38,3	1,8%	18,2	1,0%
Despesa farmacèutica hospitalària	20,4	1,0%	24,7	1,4%
Despesa en productes sanitaris sense recepta mèdica o ordre de dispensació	301,5	14,5%	76,5	4,2%
Despesa en concerts d'assistència sanitària amb entitats no incloses en AP	429,7	20,6%	395,0	21,7%
Despesa en concerts d'assistència sanitària entitats APSEC	612,7	29,4%	571,6	31,4%
Transferències corrents a altres AP	0,8	0,0%	4,7	0,3%
Transferències corrents a entitats APSEC Generalitat	3,9	0,2%	2,4	0,1%
Altres despeses corrents	59,3	2,8%	56,7	3,1%
Inversions	220,3	10,6%	51,2	2,8%
Transferències de capital a altres AP	0,5	0,0%	0,6	0,0%
Transferències de capital a entitats APSEC Generalitat	4,3	0,2%	5,7	0,3%
Altres despeses de capital	0,4	0,0%	0,0	0,0%
Despesa sociosanitària directa	154,9	7,4%	205,2	11,3%
Despeses de caràcter sociosanitari de gestió directa	23,8	1,1%	153,8	8,4%
Despeses de caràcter sociosanitari de gestió indirecta o concertada	131,1	6,3%	51,4	2,8%
TOTAL DESPESA DIRECTA	2.085,1	100,0%	1.820,7	100,0%

Nota:

APSEC: Sector Administracions Públiques segons els Sistema Europeu de Comptes

AP: Administracions Públiques

Font: Generalitat de Catalunya. Diversos departaments.

Per tipologia, les dades mostren, com el 67% de la despesa directa del 2020 es va destinar a personal, concerts i PCR. Aquest percentatge creix fins al 85% l'any 2021, amb un increment notable de la despesa de personal. En conjunt, però, en el 2021 la despesa directa cau en un 13% com a resultat d'una menor despesa sanitària i, més concretament, en material sanitari i subministraments, inversions en equipament sanitari, habilitació de nous espais COVID-19 i dispositius específics COVID-19, que en conjunt es redueix un 78%. La despesa directa sociosanitària es concentra en dues úniques categories, concerts i residències, amb un increment global de 50 M€ i una taxa de creixement del 32%.

Quadre 6.3.5

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Despesa directa per tipologia. Sector Públic Administratiu

Milions d'euros

	2020				2021			
	Despesa sanitària	Despesa sociosanitària	TOTAL	% s/total	Despesa sanitària	Despesa sociosanitària	TOTAL	% s/total
Personal	238,1	0,0	238,1	11,4%	407,9	0,0	407,9	22,4%
Concerts (1)	824,8	78,6	903,3	43,3%	764,6	151,0	915,6	50,3%
PCR	259,5	0,0	259,5	12,4%	216,2	0,0	216,2	11,9%
Material sanitari i subministraments	203,1	0,0	203,1	9,7%	53,3	0,0	53,3	2,9%
Farmàcia	0,0	0,0	0,0	0,0%	24,7	0,0	24,7	1,4%
Inversions equipament sanitari	92,7	0,0	92,7	4,4%	13,1	0,0	13,1	0,7%
Habilitació nous espais COVID-19 (2)	138,7	0,0	138,7	6,7%	5,2	0,0	5,2	0,3%
Dispositius específics COVID-19 (3)	64,2	0,0	64,2	3,1%	38,8	0,0	38,8	2,1%
Residències	0,0	76,4	76,4	3,7%	0,0	54,2	54,2	3,0%
Allotjaments hotelers	11,3	0,0	11,3	0,5%	4,2	0,0	4,2	0,2%
Despeses associades a la vacunació COVID	0,0	0,0	0,0	0,0%	13,5	0,0	13,5	0,7%
Resta (4)	98,0	0,0	98,0	4,7%	73,8	0,0	73,8	4,1%
Total impacte COVID-19 directe	1.930,2	154,9	2.085,1	100,0%	1.615,4	205,2	1.820,7	100,0%

(1) La despesa de concerts incorpora la compra de serveis sanitaris a centres SISCAT per l'activitat extraordinària de la COVID-19; els programes de recuperació de l'activitat no COVID-19; la gratificació econòmica extraordinària personal COVID-19; els programes per a la contenció de la COVID-19, i els programes per a la compensació del sobrecost i per la recuperació d'activitat.

(2) Inclou equipament sanitari per la posada en marxa de nous espais COVID.

(3) Sense despesa de Personal.

(4) Inclou publicitat, serveis i equipaments informàtics, investigació en projectes, serveis TIC, i subministraments, entre d'altres.

Font: Generalitat de Catalunya. Diversos departaments.

Quant a la despesa indirecta, el quadre 6.3.6 evidencia la importància, com ja s'ha comentat, de les transferències corrents amb més del 80% del total, d'entre les que destaquen les destinades a empreses privades i entitats dependents. Comparant la despesa indirecta d'ambdós exercicis s'observa un increment del 90%, que s'explica en un 79% per les transferències a famílies (23%) i a empreses privades (56%). En aquest sentit, cal tenir en compte que l'any 2021 es van rebre 993 M€ destinats a concedir ajuts directes a les empreses afectades per la pandèmica de la COVID per tal de garantir la seva solvència.

6. El sector públic autonòmic

Quadre 6.3.6

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Despesa indirecta. Sector Públic Administratiu

Milions d'euros

	2020	% s/total	2021	% s/total	Inc. 21-20
Remuneracions de personal	52,9	3,5%	172,9	6,0%	120,0
Despeses corrents de béns i serveis	151,5	10,0%	145,1	5,0%	-6,4
Teletreball, educació no presencial i adquisició de mitjans informàtics amb aquesta finalitat	14,7	1,0%	76,9	2,7%	62,1
Desinfecció, neteja i mitjans per a la prevenció de contagis	41,3	2,7%	10,6	0,4%	-30,7
Efectes relacionats amb la prestació de serveis i subministraments (inclòs indemnitzacions)	90,5	6,0%	16,5	0,6%	-74,0
Altres efectes	5,0	0,3%	41,1	1,4%	36,1
Transferències corrents	1.278,0	84,3%	2.491,5	86,5%	1.213,5
Transferències corrents a famílies	90,8	6,0%	404,8	14,0%	314,0
Concerts educatius	15,3	1,0%	52,2	1,8%	36,9
Transferències corrents a empreses privades	397,1	26,2%	1.160,3	40,3%	763,2
Altres subvencions o ajudes corrents	89,2	5,9%	19,1	0,7%	-70,2
Transferències corrents a corporacions locals	85,3	5,6%	139,9	4,9%	54,6
A entitats dependents	600,4	39,6%	715,3	24,8%	114,9
Despeses corrents	1.482,5	97,7%	2.809,5	97,5%	1.327,1
Inversions reals	6,4	0,4%	0,7	0,0%	-5,6
Transferències de capital	10,7	0,7%	33,9	1,2%	23,2
Despeses de capital	17,1	1,1%	34,7	1,2%	17,6
Despeses no financeres	1.499,6	98,9%	2.844,2	98,7%	1.344,6
Variació d'actius financers	17,1	1,1%	37,5	1,3%	20,4
TOTAL DESPESES	1.516,7	100,0%	2.881,7	100,0%	1.365,0

Font: Generalitat de Catalunya. Diversos departaments.

Per tipologia, el quadre 6.3.7 mostra com la despesa induïda s'ha destinat, en gran part, a ajuts i subvencions, amb el 55% de la despesa indirecta el 2020 i el 71% el 2021. En termes absoluts els ajuts i subvencions van assolir els 829 M€ el 2020 i els 2.055 M€ el 2021, imports en que s'inclouen els ajuts a empreses i professionals; a autònoms i treballadors en ERTO; a l'accés a l'habitatge; al transport públic; a les iniciatives i empreses culturals, i a l'esport. Altres despeses de caràcter indirecte a destacar han estat la compensació de la caiguda d'ingressos en el transport públic, tant als consorcis territorials de transport com a les empreses concessionàries del transport de viatgers per carretera amb 250 M€ el 2020 i 224 M€ el 2021. I també han estat importants les transferències a entitats dependents amb 189 M€ el 2020 i 181 M€ el 2021. Per la seva banda, les despeses en l'àmbit de l'educació passen dels 80 M€ el 2020 a 271 M€ el 2021, per, entre d'altres motius, el creixement de la contractació de personal. En darrer lloc, es posa de relleu una important reducció de les despeses d'indemnització per contractes suspesos, així com de les despeses de neteja i protecció que, conjuntament, passen dels 105 M€ el 2020 als 25 M€ el 2021.

Quadre 6.3.7

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Despesa indirecta per tipologia. Sector Públic Administratiu

Milions d'euros

	2020	% s/total	2021	% s/total
Despesa indirecta COVID personal	0,0	0,0%	8,8	0,3%
Ajuts i subvencions	828,7	54,6%	2.054,5	71,3%
Compensació transport públic	249,8	16,5%	224,3	7,8%
Transferències a entitats dependents	189,2	12,5%	181,0	6,3%
Contractació personal centres docents	49,8	3,3%	164,1	5,7%
Concerts educatius	15,3	1,0%	52,2	1,8%
Plans millora educativa (PMOE i PROA+) i Pla educació digital	13,8	0,9%	52,6	1,8%
Indemnitzacions menjadors escolars	1,3	0,1%	1,9	0,1%
Assignacions per neteja i altres despeses a centres	11,2	0,7%	0,0	0,0%
Despeses TIC	11,7	0,8%	44,8	1,6%
Equips de protecció individual i altre material de protecció	28,8	1,9%	6,4	0,2%
Neteja, mampares i altres	8,6	0,6%	4,1	0,1%
Indemnitzacions per suspensió contractes	56,0	3,7%	14,5	0,5%
Fons de garantia d'avalis ICF	17,9	1,2%	37,0	1,3%
Difusió i publicitat	3,2	0,2%	1,9	0,1%
Altres despeses diverses	11,3	0,7%	1,8	0,1%
Altres prestacions de serveis	20,2	1,3%	31,7	1,1%
TOTAL	1.516,7	100,0%	2.881,7	100,0%

Font: Generalitat de Catalunya. Diversos departaments.

Finalment, resulta interessant fer un balanç de la incidència de la COVID-19 en les finances de la Generalitat en el període 2020-2021, mitjançant la comparació de les necessitats de despesa derivades de la pandèmia i l'efecte negatiu en els ingressos, amb les transferències rebudes de l'Estat per a compensar l'impacte COVID. Les dades permeten concloure que la incidència negativa en els comptes públics ha estat de 5.459 M€, 1.438 M€ el 2020 i 4.021 el 2021. En termes de PIB, l'impacte no compensat ha estat del 0,7% el 2020 i de l'1,8% el 2021.

Quadre 6.3.8

L'impacte COVID-19 en les finances de la Generalitat

Incidència en les despeses. Sector Públic Administratiu

Milions d'euros

	2020	2021	Total
Impactes COVID-19	4.726,0	5.014,2	9.740,2
Ingressos (1)	-1.124,2	-311,8	-1.436,0
Despeses	3.601,8	4.702,4	8.304,2
Transferències de l'Estat (2)	3.286,8	993,3	4.280,1
Impacte no compensat	-1.439,2	-4.020,9	-5.460,1

(1) Inclou l'impacte positiu en els ingressos de les donacions, sancions, etc.

(2) No s'inclou el Fons extraordinari de l'Estat rebut en 2021, per import de 2.161 M€, perquè no té caràcter finalista.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Tenint en compte el fons extraordinari estatal de 2.161 M€, que s'ha destinat a amortir l'impacte de la crisi provocada per la COVID-19 sobre les finances públiques i a garantir el bon funcionament dels serveis públics fonamentals, l'impacte no compensat passaria dels 5.460 M€ a 3.299 M€, import que representa un 1,5% del PIB.

6.4. Les inversions reals liquidades del sector públic de la Generalitat per àmbits territorials i polítiques de despesa

La inversió executada pel conjunt del sector públic de la Generalitat de Catalunya es pot classificar en dos tipus segons el seu finançament:

1. Inversió pressupostària, finançada amb càrrec al capítol 6 del pressupost de cada exercici (inversions reals).
2. Inversió extra-pressupostària, finançada en base a sistemes estructurats. Aquestes inversions es caracteritzen perquè no tenen un impacte financer sobre el capítol 6 de l'exercici en què s'executen, ja sigui perquè es pagaran contra exercicis futurs i/o contra altres capítols del pressupost.

Entre els principals sistemes de finançament estructurats utilitzats per la Generalitat i que per a l'anàlisi de la seva inversió cal tenir en compte a més de la liquidació pressupostària del capítol 6, destaquen:

- Els mètodes alemanys, que s'acabaven pagant contra el capítol 6 d'exercicis futurs.
- Les concessions, que s'acaben pagant contra els capítols 2, 4 i 7 del pressupost.
- Els drets de superfície, que s'acaben pagant contra els capítols 2 i 7 del pressupost.

En aquest apartat no s'han considerat els drets de crèdit corresponents a les inversions en el Canal Segarra – Garrigues, atès que la distorsió que provoca aquest sistema de finançament estructurat sobre la liquidació pressupostària del capítol 6 s'ha demostrat poc rellevant.

Des de l'any 2003 la Generalitat ha utilitzat sistemes estructurats per al finançament de part de les seves inversions, els quals van augmentar la seva importància relativa respecte a la inversió total executada pel conjunt del sector públic de forma progressiva fins l'any 2011, quan la inversió executada amb sistemes estructurats va representar el 40,6% de la inversió total executada.

Des de llavors la seva importància relativa ha disminuït progressivament per la càrrega que aquest tipus de finançaments representa sobre els pressupostos futurs, el que fa suposar que en el futur només s'utilitzaran en aquells casos en què presentin un avantatge significatiu respecte al finançament tradicional de la inversió a través del pressupost de l'exercici.

L'any 2021 el pes relatiu de la inversió finançada amb sistemes estructurats s'ha reduït fins a nivells molt poc significatius, representant únicament el 0,7% de la inversió total executada, situació que previsiblement es mantindrà en el futur més immediat, atès que no s'estan impulsant nous projectes finançats amb aquests sistemes. En 2021 la inversió executada amb sistemes estructurats ascendeix a 9,5 M€ i correspon a la inversió executada pels concessionaris en el marc de dos projectes:

- Implementació de la T-Mobilitat, amb una inversió executada pel concessionari en 2021 de 3,2 M€.
- Millores a l'Eix Diagonal (tercer carril i desdoblament entre Capellades i Igualada), amb una inversió executada pel concessionari en 2021 de 6,3M€.

Analitzar l'evolució de la inversió des de la vesant estrictament pressupostària, sense tenir en compte els sistemes de finançament estructurats, mostraria una visió esbiaixada de la inversió realment executada en cada exercici pel sector públic de la Generalitat, especialment en el passat, atès que hi ha una part de la inversió que mai es liquidarà contra el capítol 6 del pressupost (concessions i drets de superfície) i pel decalatge temporal entre l'exercici en què la inversió s'executa físicament i l'exercici en què es liquida amb càrrec al capítol 6 (mètodes alemanys).

Per saber la inversió executada físicament en un exercici concret cal sumar a la inversió liquidada de capítol 6 (inversió real) la inversió executada amb càrrec a sistemes de finançament estructurats i restar aquella part de la inversió liquidada de capítol 6 que correspon a sistemes estructurats executats en exercicis anteriors.

El quadre 6.4.1 mostra l'evolució de la inversió executada pel sector públic de la Generalitat de Catalunya en el període 1992-2021. Així mateix, els gràfics 6.4.1 i

6.4.2 mostren l'evolució de la inversió en el temps i del seu pes sobre el PIB de Catalunya respectivament.

Quadre 6.4.1

Evolució de la inversió executada pel sector públic de la Generalitat. 1992-2021

Inversió real consolidada (cap. 6) i executada amb finançaments estructurats.

Milers d'euros

Any	Inversió real liquidada (capítol 6)	Execució finançaments estructurats (*)	Ajustos per estructurats liquidats cap. 6	Total Inversió Executada	% Variació anual	Total Inv. per càpita (euros/hab)	% Inversió / PIB (**)
1992	1.153.273	0	0	1.153.273	-	190,13	1,59%
1993	1.131.570	0	0	1.131.570	-1,9%	186,37	1,52%
1994	1.165.873	0	0	1.165.873	3,0%	191,82	1,46%
1995	1.150.257	0	0	1.150.257	-1,3%	189,06	1,33%
1996	959.828	0	0	959.828	-16,6%	157,61	1,03%
1997	1.038.862	0	0	1.038.862	8,2%	169,78	1,05%
1998	976.092	0	0	976.092	-6,0%	158,78	0,93%
1999	1.063.586	0	0	1.063.586	9,0%	171,30	0,94%
2000	1.114.692	0	0	1.114.692	4,8%	178,01	0,91%
2001	1.299.386	0	0	1.299.386	16,6%	204,26	0,98%
2002	1.588.267	0	0	1.588.267	22,2%	244,11	1,12%
2003	2.014.146	8.363	0	2.022.508	27,3%	301,68	1,34%
2004	1.943.434	121.580	0	2.065.014	2,1%	303,08	1,27%
2005	3.080.651	209.454	-222.656	3.067.448	48,5%	438,51	1,76%
2006	2.854.237	452.064	-134.047	3.172.254	3,4%	444,62	1,68%
2007	3.371.588	709.082	-31.049	4.049.621	27,7%	561,63	2,00%
2008	4.766.981	704.107	-75.640	5.395.449	33,2%	732,67	2,60%
2009	4.593.044	1.682.038	-351.304	5.923.778	9,8%	792,43	2,96%
2010	3.539.151	1.064.992	-331.886	4.272.257	-27,9%	568,70	2,12%
2011	2.787.205	1.470.386	-637.992	3.619.599	-15,3%	480,08	1,82%
2012	1.654.743	614.638	-530.274	1.739.107	-52,0%	229,71	0,90%
2013	1.075.700	270.511	-162.579	1.183.631	-31,9%	156,70	0,62%
2014	1.045.626	127.571	-101.666	1.071.531	-9,5%	142,51	0,55%
2015	1.043.112	61.794	-44.620	1.060.286	-1,0%	141,22	0,52%
2016	723.821	5.154	-430	728.545	-31,3%	96,85	0,34%
2017	835.380	8.334	-323	843.391	15,8%	111,62	0,38%
2018	809.782	10.541	0	820.324	-2,7%	107,94	0,36%
2019	888.729	10.132	0	898.861	9,6%	117,11	0,38%
2020	1.229.207	17.620	0	1.246.828	38,7%	160,25	0,59%
2021	1.318.916	9.487	0	1.328.403	6,5%	171,11	0,59%

(*) S'han considerat els següents finançaments estructurats: mètodes alemanys, concessions i drets de superfície.

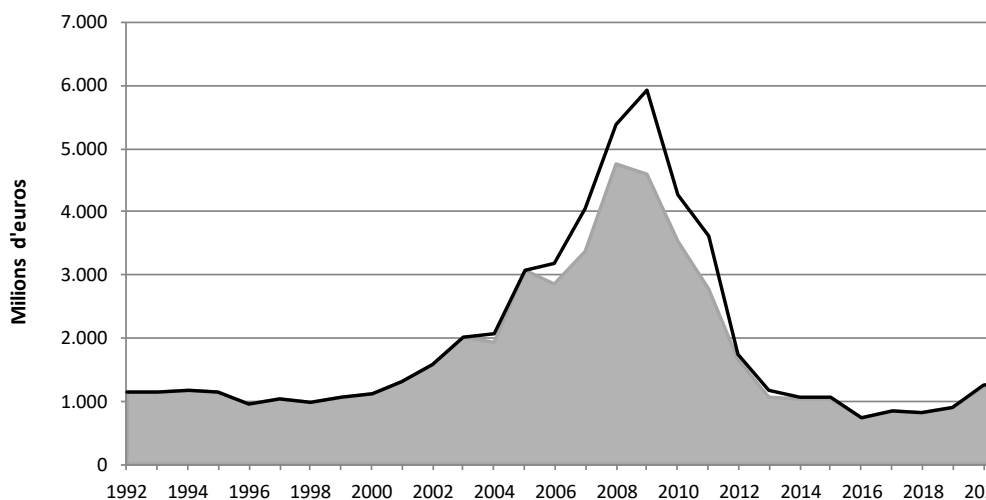
(**) PIB a pm segons l'INE: "Contabilidad Regional de España, Revisión Estadística 2019". Elaboració pròpia pel que fa als anys anteriors al 2000 i estimació per al 2021.

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Gràfic 6.4.1

Evolució de la inversió executada pel sector públic de la Generalitat. 1992-2021

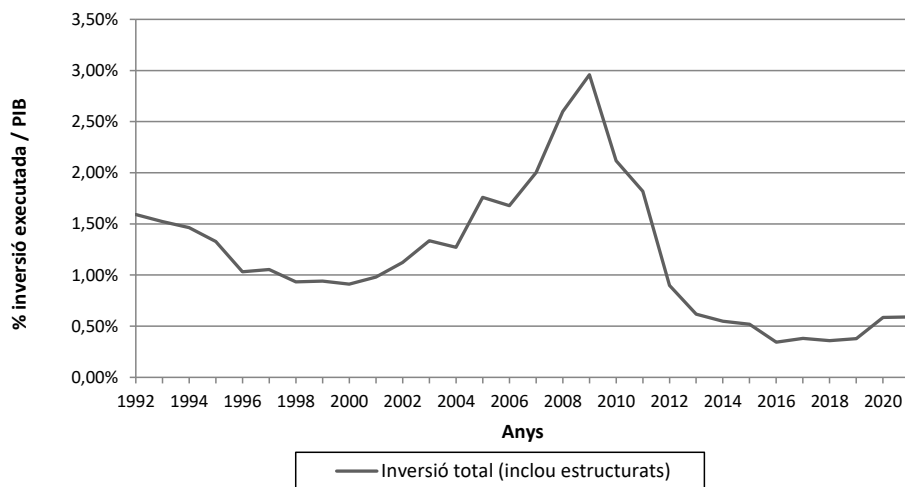
Inversió real consolidada (cap. 6) i executada amb finançaments estructurats.

Gràfic 6.4.2

Evolució del pes de la inversió executada sobre el PIB de Catalunya. 1992-2021

Total inversió executada

En el període comprès entre 1992 i 2021 podem diferenciar diverses etapes pel que fa a l'evolució de la inversió executada pel conjunt del sector públic de la Generalitat de Catalunya:

- 1.- Entre el 1992 i el 2000, s'observa un descens pràcticament continuat del pes que la inversió executada pel sector públic de la Generalitat representa sobre el PIB de Catalunya, que passa de l'1,59% del PIB l'any 1992 al 0,91% l'any 2000.
- 2.- Entre l'any 2001 i fins al 2009 la inversió experimenta un fort creixement, afavorit per un marc normatiu que encara no era tant exigent respecte al control del dèficit públic i per l'ús dels finançaments estructurats (concessions, drets de

superfície, mètodes alemanys,...) que permeten incrementar la inversió per damunt de les limitacions pressupostàries.

Aquesta tendència culmina en 2009 on el pes de la inversió sobre el PIB se situa en el màxim històric del 2,96%, amb una xifra d'inversió global (considerant tant la liquidació del capítol 6 com l'executada amb sistemes estructurats) superior als 5.900 M€. Aquest increment de la inversió va permetre cobrir les noves necessitats derivades del fort augment de la població en aquesta època (entre el 2001 i el 2009 la població de Catalunya va augmentar en més d'1 milió de persones, passat de 6,36 milions d'habitants en 2001 a 7,48 milions en 2009).

3.- Entre l'any 2010 i fins al 2016 la inversió experimenta un procés gradual de reducció (les primeres mesures d'estalvi pressupostari com a conseqüència de la crisi econòmica es van començar a aplicar en la segona meitat de l'any 2010). Així, l'any 2016 la inversió global marca el seu mínim amb 728,5 M€, el que representa una reducció del 87,7% respecte al màxim històric de l'any 2009.

En aquest període de consolidació de les finances de la Generalitat, la inversió ha estat la tipologia de despesa que més ha sofert l'ajust, degut al menor impacte que a curt termini té la reducció de la inversió front a l'alternativa de reduir la despesa corrent, en particular, en l'àmbit de les polítiques socials, que constitueixen el gruix de la despesa pública de la Generalitat.

4.- Finalment, a partir de l'any 2017 es dona un canvi de tendència amb una recuperació progressiva dels nivells d'inversió.

Aquesta recuperació de la inversió s'ha vist limitada en 2018 (on la inversió executada s'ha reduït lleugerament respecte al 2017, encara que es manté clarament per damunt dels nivells de 2016) a causa de la no disponibilitat d'un pressupost aprovat pel 2018 i per l'impacte que sobre el normal funcionament de l'Administració va suposar l'aplicació de l'article 155 entre el 27 d'octubre de 2017 i el 2 de juny de 2018.

Tot i l'impacte de la COVID-19, la inversió total del sector públic de la Generalitat s'ha incrementat any rere any en aquest període, situant-se en 2021 en 1.328,4 M€, el que suposa en torn al 0,59% del PIB de Catalunya.

En la resta d'aquest apartat es fa una anàlisi de la inversió real liquidada (capítol 6) en l'exercici 2021 des d'una vessant territorial i sectorial. Posteriorment, s'analitza la inversió executada finançada amb sistemes estructurats i, finalment, es mostra la inversió liquidada per les universitats públiques de Catalunya, que tot i no formar part del sector públic de la Generalitat, reben ajudes d'aquesta per executar les seves inversions.

Anàlisi territorial de la inversió real liquidada per la Generalitat l'any 2021.

En els quadres 6.4.2 i 6.4.3 es mostra la distribució per comarques i per àmbits del Pla territorial general de les inversions reals (capítol 6) liquidades pel conjunt del sector públic de la Generalitat de Catalunya en l'exercici 2021.

Aquestes dades inclouen les inversions efectuades directament pels departaments de la Generalitat, les entitats autònomes administratives i el CatSalut, les entitats autònomes comercials i financeres, les empreses públiques (tant les entitats de dret públic sotmeses a l'ordenament jurídic privat com les societats mercantils) i els consorcis i les fundacions amb participació majoritària de la Generalitat o que li estan adscrits.

El criteri utilitzat per distribuir territorialment les inversions ha estat el de la seva ubicació física, però cal tenir en compte que el territori on s'ubica una determinada actuació no sempre coincideix amb el territori que rep l'impacte dels seus beneficis, el qual pot ser molt més ampli. Aquest fet s'ha de tenir en compte a l'hora d'analitzar la inversió per comarques, més encara si considerem la reduïda dimensió territorial que tenen algunes d'elles. Igualment, hi ha una part de les inversions que no es pot territorialitzar atesa la seva naturalesa.

Per tal d'evitar duplicitats en les xifres d'inversió, s'han consolidat les obligacions reconegudes per les entitats del sector públic de la Generalitat a través del capítol 6 del seu pressupost en favor d'altres entitats del sector públic.

Els àmbits del Pla territorial general que es presenten en aquest apartat són els establerts a la Llei 23/2010, de 22 de juliol, tenint en compte que la comarca de l'Anoia es reparteix entre l'àmbit del Penedès i l'àmbit de les Comarques Centrals, segons l'Acord de Govern de 4 de febrer de 2014. D'altra banda, la comarca del Moianès, creada per la Llei 4/2015 de 23 d'abril, s'ha assignat íntegrament a l'àmbit territorial de les Comarques Centrals.

6. El sector públic autonòmic

Quadre 6.4.2

Distribució per comarques de les inversions reals (cap. 6) liquidades l'any 2021

Total consolidat sector públic de la Generalitat de Catalunya (*)

Milers d'euros

	Generalitat	Ent. aut. admin. i CatSalut	Ent. aut. comer. i financeres	Entitats de dret públic	Societats mercantils	Cons.	Fund.	TOTAL
Alt Camp	3.444	1	-	3.024	595	-	-	7.063
Alt Empordà	7.666	26	-	7.438	7.734	58	-	22.922
Alt Penedès	4.758	2.313	-	1.772	3.271	4.016	-	16.130
Alt Urgell	4.436	266	-	1.346	19.854	-	-	25.903
Alta Ribagorça	2.905	8	-	66	2.270	48	-	5.297
Anoia	2.059	5	-	11.509	1.382	2.727	-	17.682
Bages	7.123	324	-	25.922	11.619	-	-	44.988
Baix Camp	4.700	218	-	5.573	1.148	-	11	11.650
Baix Ebre	6.082	389	-	9.416	2.342	-	20	18.249
Baix Empordà	2.997	54	-	4.673	2.394	-	-	10.119
Baix Llobregat	6.452	7.395	-	47.423	43.634	2.451	4.102	111.458
Baix Penedès	376	16	-	1.169	2.504	-	-	4.064
Barcelonès	35.347	19.497	-	185.269	60.347	99.428	31.016	430.904
Berguedà	3.085	1	-	5.923	643	-	-	9.652
Cerdanya	742	-	-	3.092	194	711	-	4.738
Conca de Barberà	2.055	-	-	125	302	-	-	2.481
Garraf	332	496	-	1.104	2.865	45	-	4.842
Garrigues	5.793	-	-	37	12.048	-	-	17.879
Garrotxa	1.322	6	-	570	216	48	-	2.162
Gironès	3.974	290	-	20.545	9.655	1.663	1.094	37.222
Maresme	4.103	486	-	6.719	6.544	10.959	275	29.086
Montsià	658	20	-	834	1.113	-	-	2.626
Noguera	3.189	-	-	4.578	1.735	-	-	9.502
Osona	2.427	13	-	12.648	2.259	5.646	-	22.993
Pallars Jussà	2.043	16	-	3.106	636	-	-	5.801
Pallars Sobirà	1.390	8	-	2.306	206	-	-	3.909
Pla d'Urgell	178	-	-	1.453	141	-	-	1.773
Pla de l'Estany	888	-	-	83	11.229	-	-	12.201
Priorat	591	-	-	905	930	-	-	2.427
Ribera d'Ebre	947	2.491	-	2.069	764	-	-	6.272
Ripollès	112	-	-	4.205	3.080	31	-	7.429
Segarra	64	1	-	362	2.202	-	-	2.630
Segrià	2.786	1.857	32	20.665	8.331	528	204	34.404
Selva	1.731	1.975	-	6.900	11.031	613	-	22.250
Solsonès	1.788	8	-	2.327	6.333	313	-	10.769
Tarragonès	7.036	153	-	21.133	16.934	49	1.443	46.748
Terra Alta	676	95	-	220	250	-	-	1.241
Urgell	272	-	-	319	5.232	-	-	5.823
Aran	101	34	-	158	1.615	-	-	1.909
Vallès Occidental	6.833	7.134	-	57.928	31.888	20.953	1.904	126.640
Vallès Oriental	1.899	15.788	-	5.442	29.825	3	-	52.958
Moianès	2	-	-	12	155	-	-	169
Total comarcalitzat	145.365	61.382	32	490.370	327.452	150.290	40.068	1.214.959
No comarcalitzat	64.132	20.707	-	13.360	4.573	1.185	-	103.957
TOTAL CONSOLIDAT	209.497	82.089	32	503.730	332.025	151.475	40.068	1.318.916

(*) S'han exclòs els pagaments efectuats per les entitats del SP a través del capítol 6 del seu pressupost en favor d'altres entitats del SP, per tal d'evitar duplicitats en les xifres d'inversió.

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Quadre 6.4.3

Distribució per àmbits del Pla territorial general de les inversions reals (cap. 6) liquidades l'any 2021

Total consolidat sector públic de la Generalitat de Catalunya (*)

Milers d'euros

	Generalitat	Ent. aut. admin. i CatSalut	Ent. aut. comer. i financeres	Entitats de dret públic	Societats mercantils	Cons.	Fund.	TOTAL	euros/hab
Àmbit Metropolità	54.636	50.300	-	302.781	172.238	133.794	37.296	751.045	152,43
Comarques Gironines	18.690	2.351	-	44.414	45.341	2.413	1.094	114.303	148,26
Camp de Tarragona	17.826	371	-	30.760	19.909	49	1.454	70.369	132,40
Terres de l'Ebre	8.363	2.995	-	12.540	4.470	-	20	28.387	157,37
Àmbit de Ponent	12.283	1.858	32	27.415	29.689	528	204	72.010	196,08
Comarques Centrals	14.520	345	-	46.950	21.229	5.959	-	89.003	212,78
Alt Pirineu i Aran	11.617	332	-	10.074	24.775	759	-	47.557	640,32
Àmbit del Penedès	7.430	2.830	-	15.437	9.800	6.788	-	42.285	85,67
Total comarcalitzat	145.365	61.382	32	490.370	327.452	150.290	40.068	1.214.959	156,50
No comarcalitzat	64.132	20.707	-	13.360	4.573	1.185	-	103.957	13,39
TOTAL CONSOLIDAT	209.497	82.089	32	503.730	332.025	151.475	40.068	1.318.916	169,89

(*) S'han exclòs els pagaments efectuats per les entitats del SP a través del capítol 6 del seu pressupost en favor d'altres entitats del SP, per tal d'evitar duplicitats en les xifres d'inversió.

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

L'import total de les inversions consolidades liquidades per la Generalitat l'any 2021 amb càrrec al capítol 6 va ser de 1.318,9 M€, el 63,4% de les quals van ser executades per les empreses públiques (38,2% per part de les entitats de dret públic i el 25,2% per part de les societats mercantils), el 15,9% a través dels departaments, el 14,5% a través dels consorcis i les fundacions i el 6,2% restant a través de les entitats autònomes i el CatSalut.

La inversió en aquest últim àmbit, que l'any 2020 va representar el 16,6%, torna a situar-se en nivells assimilables als dels anys anteriors, després de l'important augment de la inversió que va registrar el CatSalut de forma puntual en 2020 com a conseqüència de la COVID-19. Així, els últims 3 anys la inversió del CatSalut ha passat dels 74,8 M€ en 2019 als 197,7 M€ en 2020, i torna a situar-se en 76,3 M€ en 2021.

El 92,1% de les inversions reals liquidades l'any 2021 (1.215,0 M€) correspon a inversions comarcalitzades, és a dir, a inversions que es poden ubicar íntegrament dins del territori d'una comarca; mentre que el 7,9% restant (104,0 M€) correspon a inversions que afecten simultàniament diverses comarques o que per la seva naturalesa no es poden assignar a un territori concret.

En termes absoluts, les comarques que van rebre un volum més gran d'inversió l'any 2021 són: el Barcelonès (430,9 M€), el Vallès Occidental (126,6 M€) i el Baix Llobregat (111,5 M€).

Si s'analitza en termes d'inversió per càpita, s'observa que l'any 2021 la Generalitat va invertir un total de 169,89 euros per habitant, amb una mitjana comarcalitzada de 156,50 euros per habitant.

Els àmbits del Pla territorial que presenten una major inversió per càpita l'any 2021 són: l'Alt Pirineu i Aran (640,32 euros / hab.), les Comarques Centrals (212,78 euros / hab.) i l'Àmbit de Ponent (196,08 euros / hab.).

L'anàlisi de la inversió executada per la Generalitat a escala territorial pot resultar esbiaixada si només es considera un any, ja que en determinats casos les inversions es concentren en un període de temps curt, i això pot desvirtuar les dades d'inversió per a una anualitat concreta. Per tant, és recomanable analitzar la inversió territorialitzada amb un horitzó temporal més gran.

Els quadres 6.4.4 i 6.4.5 mostren la inversió realitzada per la Generalitat en els darrers cinc anys disponibles (2017-2021), distribuïda per comarques i per àmbits del Pla territorial general.

Quadre 6.4.4

Distribució de les inversions reals (cap. 6) liquidades per comarques. Període 2017-2021

Total consolidat sector públic de la Generalitat de Catalunya
Milers d'euros

	2017	2018	2019	2020	2021	Mitjana anual (2017-21)	Mitjana anual euros/hab (*)	Índex (com=100)
Alt Camp	7.670	8.002	10.640	11.008	7.063	8.877	199,84	170,4
Alt Empordà	11.037	20.014	8.332	10.772	22.922	14.615	103,22	88,0
Alt Penedès	12.436	11.099	11.972	12.398	16.130	12.807	117,88	100,5
Alt Urgell	5.396	6.812	15.861	15.082	25.903	13.811	681,14	580,7
Alta Ribagorça	1.900	2.791	2.569	3.802	5.297	3.272	853,23	727,4
Anoia	13.798	4.997	14.051	17.458	17.682	13.597	112,33	95,8
Bages	10.995	15.878	34.535	32.767	44.988	27.833	156,01	133,0
Baix Camp	9.599	4.232	10.235	6.462	11.650	8.436	44,10	37,6
Baix Ebre	15.938	10.423	12.164	17.689	18.249	14.893	190,75	162,6
Baix Empordà	7.027	9.036	8.178	10.250	10.119	8.922	66,21	56,4
Baix Llobregat	59.520	46.940	55.990	107.101	111.458	76.202	92,32	78,7
Baix Penedès	4.786	1.004	2.264	1.651	4.064	2.754	26,15	22,3
Barcelonès	307.835	310.463	321.733	399.323	430.904	354.051	155,60	132,7
Berguedà	2.836	7.412	3.184	4.057	9.652	5.428	137,39	117,1
Cerdanya	3.288	8.666	6.761	5.251	4.738	5.741	313,87	267,6
Conca de Barberà	747	1.228	505	1.422	2.481	1.277	63,68	54,3
Garraf	18.645	2.853	11.000	5.529	4.842	8.574	56,81	48,4
Garrigues	4.361	16.940	11.035	17.960	17.879	13.635	721,72	615,3
Garrotxa	1.587	1.557	1.534	2.538	2.162	1.875	32,54	27,7
Gironès	16.454	14.676	17.020	25.694	37.222	22.213	114,90	98,0
Maresme	26.604	15.821	18.152	23.449	29.086	22.622	49,99	42,6
Montsià	4.055	3.557	2.930	2.901	2.626	3.214	47,45	40,5
Noguera	15.619	8.571	14.320	9.319	9.502	11.466	294,75	251,3
Osona	16.479	10.980	16.391	20.801	22.993	17.529	109,08	93,0
Pallars Jussà	1.476	1.078	4.793	5.341	5.801	3.698	280,78	239,4
Pallars Sobirà	1.915	7.516	8.637	6.614	3.909	5.718	820,55	699,6
Pla d'Urgell	2.001	584	1.483	1.900	1.773	1.548	42,17	35,9
Pla de l'Estany	1.878	986	1.080	8.689	12.201	4.967	153,73	131,1
Priorat	322	488	1.226	1.517	2.427	1.196	129,21	110,2
Ribera d'Ebre	5.062	4.511	5.508	6.125	6.272	5.496	250,33	213,4
Ripollès	9.043	9.728	13.233	7.078	7.429	9.302	369,76	315,2
Segarra	1.013	2.768	1.778	1.631	2.630	1.964	85,14	72,6
Segrià	12.670	16.198	20.182	42.461	34.404	25.183	119,92	102,2
Selva	10.741	5.693	9.617	22.829	22.250	14.226	82,82	70,6
Solsonès	599	1.421	4.267	2.269	10.769	3.865	286,99	244,7
Tarragonès	27.981	19.460	23.737	27.850	46.748	29.155	113,58	96,8
Terra Alta	1.729	231	1.201	3.309	1.241	1.542	134,26	114,5
Urgell	3.132	4.516	8.595	3.279	5.823	5.069	138,23	117,8
Aran	208	969	3.187	6.314	1.909	2.517	248,68	212,0
Vallès Occidental	65.783	67.351	69.985	95.477	126.640	85.047	91,88	78,3
Vallès Oriental	16.794	17.323	18.672	22.315	52.958	25.612	62,48	53,3
Moianès	142	152	1.388	650	169	500	36,52	31,1
Total comarcalitzat	741.102	704.922	809.924	1.030.332	1.214.959	900.248	117,30	100,0
No comarcalitzat	94.277	104.860	78.805	198.875	103.957	116.155	15,13	
TOTAL CONSOLIDAT	835.380	809.782	888.729	1.229.207	1.318.916	1.016.403	132,43	

(*) Mitjana de població segons els padrons municipals del 2017 al 2021.

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Quadre 6.4.5

Distribució inversió real (cap. 6) liquidada per àmbits del Pla territorial general. Període 2017-2021

Total consolidat sector públic de la Generalitat de Catalunya
Milers d'euros

	2017	2018	2019	2020	2021	Mitjana anual (2017-21)	Mitjana anual euros/hab (*)	Índex (com=100)
Àmbit Metropolità	476.536	457.897	484.532	647.664	751.045	563.535	115,27	98,3
Comarques Gironines	57.767	61.690	58.994	87.851	114.303	76.121	100,61	85,8
Camp de Tarragona	46.319	33.410	46.343	48.260	70.369	48.940	93,81	80,0
Terres de l'Ebre	26.784	18.722	21.803	30.025	28.387	25.144	140,28	119,6
Àmbit de Ponent	38.796	49.577	57.393	76.549	72.010	58.865	161,61	137,8
Comarques Centrals	31.252	35.948	60.060	60.668	89.003	55.386	134,72	114,9
Alt Pirineu i Aran	14.183	27.831	41.808	42.404	47.557	34.757	478,34	407,8
Àmbit del Penedès	49.465	19.847	38.992	36.913	42.285	37.500	78,03	66,5
Total comarcalitzat	741.102	704.922	809.924	1.030.332	1.214.959	900.248	117,30	100,0
No comarcalitzat	94.277	104.860	78.805	198.875	103.957	116.155	15,13	
TOTAL CONSOLIDAT	835.380	809.782	888.729	1.229.207	1.318.916	1.016.403	132,43	

(*) Mitjana de població segons els padrons municipals del 2017 al 2021.

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Si s'analitza la distribució de la inversió per àmbits del Pla territorial general en el conjunt del període 2017-2021 s'observa que l'esforç inversor per habitant més gran es concentra a les comarques de l'Alt Pirineu i Aran, amb una inversió anual mitjana de 478,34 euros per habitant, el que suposa quadruplicar la inversió mitjana per càpita territorialitzada del conjunt del període (117,30 euros per habitant).

A continuació, se situen els àmbits de Ponent (161,61 euros per habitant), Terres de l'Ebre (140,28 euros per habitant), Comarques Centrals (134,72 euros per habitant), àmbit Metropolità (115,27 euros per habitant), Comarques Gironines (100,61 euros per habitant), Camp de Tarragona (93,81 euros per habitant) i, finalment, l'àmbit del Penedès (78,03 euros per habitant).

Si l'anàlisi es fa en termes absoluts, l'àmbit territorial que concentra més inversió és el Metropolità, amb una inversió anual mitjana de 563,5 M€, el que representa el 62,6% del total de la inversió territorialitzada executada per la Generalitat al llarg del període.

Distribució per polítiques de despesa de les inversions reals de la Generalitat liquidades en el període 2017-2021.

El quadre 6.4.6 mostra la distribució per polítiques de despesa de la inversió liquidada pel sector públic de la Generalitat en el període 2017-2021 (la política "52.- Transport" s'ha desagregat entre els diferents programes que la integren).

6. El sector públic autònom

Quadre 6.4.6

Distribució de la inversió real (cap. 6) liquidada per polítiques de despesa

Total consolidat sector públic de la Generalitat de Catalunya

Milers d'euros

Política de despesa	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019	Liquidat 2020	Liquidat 2021	Mitjana anual	%
11 Alta direcció de la Generalitat i el seu govern	2.280	2.470	2.521	4.173	4.582	3.205	0,3
12 Administració i serveis generals	54.061	31.948	56.889	68.252	39.494	50.129	4,9
13 Rel. institucionals i processos electorals	66	114	23	17	114	67	0,0
1. Funcionament institucions i Adm. general	56.407	34.532	59.434	72.441	44.190	53.401	5,3
21 Justícia	15.504	9.452	8.131	11.814	25.075	13.995	1,4
22 Seguretat i protecció civil	7.227	6.967	11.716	13.636	35.989	15.107	1,5
23 Rel. exteriors i coop. al desenvolupament	1	13	97	72	70	51	0,0
2. Serveis públics generals	22.732	16.432	19.944	25.522	61.133	29.153	2,9
31 Protecció social	5.875	7.302	8.534	13.836	15.516	10.213	1,0
32 Promoció social	1.895	2.442	3.801	3.112	853	2.420	0,2
33 Foment de l'ocupació	1.663	1.299	3.482	3.032	1.586	2.212	0,2
3. Protecció i promoció social	9.433	11.042	15.817	19.980	17.954	14.845	1,5
41 Salut	157.058	155.837	193.613	408.010	356.934	254.290	25,0
42 Educació	101.092	123.444	106.778	119.525	133.003	116.769	11,5
43 Habitatge i actuacions urbanes	70.819	43.204	76.062	53.988	56.647	60.144	5,9
44 Cultura	5.990	5.037	5.229	5.883	7.901	6.008	0,6
45 Llengua catalana	117	128	323	108	173	170	0,0
46 Consum	0	5	2	0	0	2	0,0
47 Esports	10.814	5.378	2.319	2.081	3.036	4.726	0,5
4. Producció béns públics de caràcter social	345.889	333.034	384.326	589.595	557.694	442.108	43,5
51 Cicle de l'aigua	34.819	10.512	20.219	45.247	80.972	38.354	3,8
521 Carreteres	117.108	119.258	132.464	147.721	180.048	139.320	13,7
522 Infraestructures ferroviàries	117.706	147.132	107.859	158.436	201.177	146.462	14,4
523 Suport al transport públic de viatgers	78	114	82	390	60	145	0,0
524 Ports i transport marítim	2.685	5.621	5.198	17.479	7.994	7.796	0,8
525 Aeroports i transport aeri	704	347	484	716	1.042	659	0,1
526 Logística i altres act. transport mercaderies	873	579	1.697	2.554	8.469	2.834	0,3
527 Infraestruc. transport viatgers per carretera	4.889	901	1.464	3.631	18.552	5.887	0,6
53 Soc. informació i coneixement i telecomunic.	32.384	27.347	22.362	24.513	23.569	26.035	2,6
54 Ordenació del territori i urbanisme	13.687	19.046	18.748	18.975	10.952	16.282	1,6
55 Actuacions ambientals	5.444	5.995	6.608	8.162	17.772	8.796	0,9
56 Infraestructures agràries i rurals	19.388	20.573	18.594	23.259	22.510	20.865	2,1
57 Recerca, desenvolupament i innovació	31.391	25.004	29.030	35.411	34.665	31.100	3,1
58 Altres actuacions de caràcter econòmic	3.723	2.650	2.147	3.613	1.982	2.823	0,3
5. Prod. béns públics de caràcter econòmic	384.878	385.079	366.956	490.106	609.766	447.357	44,0
61 Agricultura, ramaderia i pesca	1.357	861	964	900	892	995	0,1
62 Indústria	4.728	584	168	1.428	2.257	1.833	0,2
63 Energia i mines	231	122	200	80	446	216	0,0
64 Comerç	744	768	942	835	128	683	0,1
65 Turisme	7.887	18.101	32.268	17.367	16.935	18.512	1,8
66 Desenvolupament empresarial	0	0	0	0	0	0	-
67 Crèdit oficial i sector financer	1.088	9.209	7.707	10.946	7.521	7.294	0,7
68 Promoció i defensa de la competència	5	19	4	7	0	7	0,0
6. Foment i regulació sectors productius	16.040	29.663	42.253	31.562	28.179	29.539	2,9
71 Suport financer als ens locals	-	-	-	-	-	-	-
7. Suport financer als ens locals	0	0	0	0	0	0	0
81 Fons de contingència	-	-	-	-	-	-	-
8. Fons de contingència	0	0	0	0	0	0	0
91 Deute públic	-	-	-	-	-	-	-
9. Deute públic	0	0	0	0	0	0	0
Total inversió real consolidada	835.380	809.782	888.729	1.229.207	1.318.916	1.016.403	100,0

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

En el període 2017-2021 les inversions reals liquidades per la Generalitat es van concentrar en la política de transport (29,8% del total de la mitjana anual), on destaquen especialment les inversions en Infraestructures ferroviàries (14,4%) i les inversions en carreteres (13,7%).

La inversió executada en matèria d'infraestructures ferroviàries l'any 2021 ascendeix a 201,2 M€, i es canalitza pràcticament en la seva totalitat a través de 3 empreses:

- FGC, amb un inversió executada en 2021 de 135,3 M€, i on destaquen actuacions com ara l'adquisició de material ferroviari per a les línies metropolitanes (50,2 M€), les inversions en les instal·lacions d'aquestes línies metropolitanes (21,4 M€), les inversions en les vies de les línies metropolitanes (17,6 M€) i les inversions en les estacions de les línies metropolitanes (10,5 milions d'euros).
- INFRACAT, amb un inversió executada en 2021 en matèria de ferrocarril de 39,8 M€, on destaca la inversió a la nova estació de la L-5 entre Collblanc i Pubilla Cases (estació Ernest Lluch) per import de 10,1 M€, la inversió per a la transformació de la cua de maniobres de l'estació de la Trinitat Nova per a la segregació de l'explotació de les línies L-4 i L-11 (9,7 M€) o la millora de l'accessibilitat i adaptació a la normativa de l'intercanviador de l'estació de Maragall de les línies L-4 i L-5 (4,6 M€).
- IFERCAT, amb una inversió total de 26,1 M€ en diferents actuacions a la L-9.

En matèria de carreteres destaquen en 2021 les inversions executades en el condicionament de la C-14, entre Organyà i Montant de Tost (14,0 M€), la millora de l'enllaç entre la C-58, la B-30 i la N-150 i ampliació a 3 carrils de la C-58, entre Ripollet i Terrassa (10,1 M€), la millora del nivell de servei a la carretera C-17, entre l'Autopista AP-7 i la carretera BV-1432. Tram Parets del Vallès – Granollers (9,5 M€), la conservació integral dels sistemes, programari i maquinari del Centre de Control de Carreteres de Vic (CCCV), dels túnels que gestiona i dels seus accessos (9,2 M€), les millores de seguretat i re-estudi de la secció transversal de la C-66 (6,9 M€) o la conservació de ferms als trams de carretera adscrits als àmbits de conservació de Girona, Vidreres i Bianya (5,9 M€).

La següent política en importància en el conjunt del període 2017-2021 és la de Salut, que representa el 25,0% de la inversió anual mitjana del període, amb un important volum d'inversió en els anys 2020 i 2021, en part com a conseqüència de la COVID-19.

En l'any 2021 la inversió en Salut continua sent relativament elevada respecte a la mitjana històrica, amb un total de 356,9 M€ i on destaca la inversió executada en el programa de reposició d'Hospitals de l'ICS, amb una inversió total de 79,0 M€, les inversions per a la remodelació de l'Hospital Clínic de Barcelona (33,2 M€), les inversions als nous centres sanitaris d'emergència SARS-COV-2 (29,9 M€), l'ampliació i reforma de l'Hospital de Viladecans (12,6 M€), les inversions a l'Hospital de Sant Pau (11,7 M€), les inversions sanitàries SARS-COV-2 als

centres d'atenció primària i especialitzada (11,6 M€) o les inversions a l'Hospital Parc Taulí (10,0 M€).

Altres polítiques importants en el conjunt del període 2017 - 2021 són: Educació amb l'11,5% del total de la inversió anual mitjana del període, així com Habitatge i actuacions urbanes, amb 5,9% del total.

En matèria d'Educació l'any 2021 s'han executat inversions per un import global de 133,0 M€ on destaquen, entre d'altres, les inversions a l'emparedat del Pla d'equipaments 2013 del Consorci d'Educació de Barcelona (28,0 M€), l'ampliació i reforma de l'Institut Josep Brugulat de Banyoles (4,3 M€), la nova construcció de l'escola "El Vinyet" de Solsona (4,3 M€), l'ampliació de l'Institut Alfons Costafreda de Tàrraga (4,0 M€), la nova construcció de l'Institut de Vilablareix (3,8 M€) o la nova construcció de l'Institut de Caldes de Malavella (3,0 M€).

En matèria d'Habitatge i actuacions urbanes l'any 2021 es van executar inversions per un import global de 56,6 M€, entre les que destaquen la compra d'habitatges per compte propi de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya (19,6 M€) i les actuacions de l'INCASOL al sector "Eixample Nord" del Prat de Llobregat (3,3 M€), al bloc T (40 habitatges) al Barri de Sant Roc de Badalona (1,2 M€), la urbanització de l'Horta de la Valira a la Seu d'Urgell (1,1 M€) o la construcció de la biblioteca municipal a Torrefarrera (1,1 M€). La inversió total de l'INCASOL en aquest àmbit ascendeix a 36,0 M€ l'any 2021.

La següent política en importància és la de Cicle de l'aigua, que representa el 3,8% de la inversió mitjana en el conjunt del període 2017-2021, tot i que ha experimentat un fort creixement en els últims anys, passant dels 10,5 M€ executats l'any 2018 als 81,0 M€ executats l'any 2021.

La inversió liquidada en 2021 en matèria de Cicle de l'aigua es canalitza pràcticament en la seva totalitat a través de 2 empreses:

- Agència Catalana de l'Aigua (ACA), amb una inversió global de 59,2 M€, on destaquem actuacions com ara la mitigació del risc d'inundació a Salou (4,8 M€), l'ampliació de l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR) de Maçanet de la Selva (4,2 M€), les actuacions a l'EDAR i col·lectors en alta del sistema de sanejament de la Casa Nova a Maçanet de Cabrenys (3,6 M€), l'ampliació i reducció de nutrients a l'EDAR de Cassà de la Selva – Llagostera (3,6 M€) o les milleres a la línia de tractament de l'EDAR de Rubí (3,4 M€).
- Ens d'Abastament d'Aigua Ter-Llobregat (ATL), amb una inversió global de 21,3 M€ i on destaquen actuacions com ara les inversions al dipòsit de Can Llong (3,6 M€), les inversions a l'Estació distribuïdora de la Trinitat a Barcelona (3,0 M€), les inversions a l'Estació de Tractament d'Aigua Potable (ETAP) del Llobregat (2,9 M€) o la inversió al dipòsit de Can Salvi (1,4 M€).

Pel que fa a la política de Recerca, desenvolupament i innovació, aquesta representa el 3,1% de la inversió anual mitjana de la Generalitat en el conjunt del període. Tot i que cal indicar que bona part del suport de la Generalitat de Catalunya a la recerca es canalitza mitjançant transferències i convenis finançats al marge del capítol 6 del pressupost.

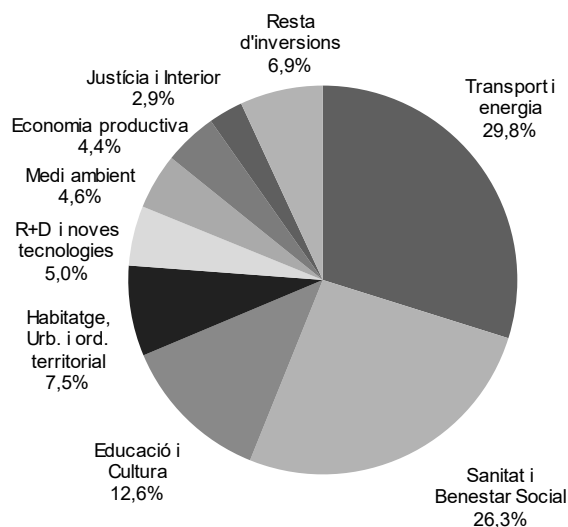
Finalment, altres inversions importants executades en 2021 en altres polítiques de despesa són: el subministrament de camions de bombers tipus autobomba rural pesada BPR (17,3 M€), diverses actuacions al sistema de regadiu Segarra-Garrigues (14,8 M€), la inversió de l'Agència de Residus per a la contenció de la vessant de la C-17 de l'abocador de Sant Antoni (9,4 M€) o la nova construcció del Centre penitenciari de Tarragona i arxiu soterrat (7,2 M€).

El gràfic 6.4.3 mostra el pes de la inversió liquidada en el període 2017-2021 agrupada per grans sectors d'inversió.

Gràfic 6.4.3

Inversió liquidada pel SP de la Generalitat. Mitjana anual 2017-2021

Distribució per sectors

Inversions executades amb sistemes de finançament estructurats.

El quadre 6.4.7 mostra la inversió executada físicament en cada exercici des de l'any 2003, en base als principals sistemes de finançaments estructurats utilitzats per la Generalitat de Catalunya, com són:

- Les concessions.
- Els drets de superfície.
- Els mètodes alemanys.

La utilització d'aquestes sistemes de finançament fa que la liquidació pressupostària de capítol 6 d'un exercici no mostri de manera efectiva la inversió realment executada en aquell any, ja sigui perquè hi ha inversions que mai s'acabaran liquidant contra el capítol 6 del pressupost (concessions i drets de superfície) o bé per la existència d'un important decalatge temporal entre el moment en què s'executen les obres i el moment en què s'acaben liquidant contra el pressupost (mètodes alemanys fins l'any 2013).

Cal indicar que no s'han considerat els drets de crèdit corresponents a les inversions en el Canal Segarra – Garrigues, atès que la distorsió que provoca aquest sistema de finançament estructurat sobre la liquidació pressupostària s'ha demostrat poc rellevant i, per tant, es considera que la liquidació de capítol 6 ja és un bon indicador de la inversió executada en aquesta obra.

D'altra banda, el quadre 6.4.8 mostra els imports liquidats contra el capítol 6 del pressupost corresponents als mètodes alemanys.

Com a conseqüència dels nous criteris de comptabilització dels mètodes alemanys establerts per Eurostat i aplicats per la IGAE i per la Intervenció de la Generalitat de Catalunya a partir del 2013, aquests han passat a liquidar-se, a través d'un ajust comptable, contra l'exercici en què s'executa l'obra i no contra l'exercici en què es paguen, amb la qual cosa, a partir de l'any 2013, l'import executat físicament i la liquidació pressupostària dels mètodes alemanys és pràcticament el mateix, i per tant, aquest sistema de finançament estructurat ha perdut la seva capacitat de diferir en el temps l'impacte sobre la liquidació del pressupost.

L'any 2021 es manté amb un baix volum d'inversió executada per mitjà de sistemes de finançament estructurats. L'import global ha estat de 9,5 M€, que correspon a les inversions executades directament pels concessionaris en dues actuacions:

- Inversions a l'Eix Diagonal (C-15 i C-37) per implantar un tercer carril i un separador central entre Vilafranca del Penedès i Capellades i desdoblant un tram entre Capellades i Igualada (6,3 M€).
- Inversions en el marc de la concessió del nou sistema tarifari integrat T-Mobilitat, que té com a objectiu unificar el sistema de pagament dels diversos tipus de transport públic a Catalunya (metro, FGC, rodalies, tramvia i autobusos urbans i interurbans) i permetre una tarifació diferenciada segons la intensitat d'ús (3,2 M€).

Quadre 6.4.7
Inversió executada amb finançaments estructurats

Milers d'euros

Programa / Tipus finançament (*)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
121 Direcció i administració gral.	-	-	-	1.114	10.526	-	-	-	2.382	1.357	34	2.156	1.155	102	2.648	-	-	-	-
Concessió	-	-	-	1.114	10.526	-	-	-	2.382	1.357	34	2.156	1.155	102	2.648	-	-	-	-
211 Administració de Justícia	-	6.354	20.046	80.413	183.936	77.096	7.094	6.807	13.342	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Concessió	-	6.354	17.583	54.459	127.716	37.400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drets de superfície	-	-	2.463	25.954	56.219	39.697	7.094	6.807	13.342	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
213 Serveis penitenciaris	-	-	9.714	64.765	69.760	79.658	29.077	104.602	68.613	953	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drets de superfície	-	-	9.714	64.765	69.760	79.658	29.077	104.602	68.613	953	-	-	-	-	-	-	-	-	-
221 Seguretat ciutadana	-	3.123	19.017	50.061	54.740	25.330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drets de superfície	-	3.123	19.017	50.061	54.740	25.330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
521 Carreteres	8.163	85.640	127.784	163.723	264.136	304.003	250.591	448.996	667.980	434.756	100.150	20.356	1.732	-	-	-	-	-	6.334
Concessió	-	7.980	30.322	100.283	157.751	115.956	115.538	283.902	555.135	352.541	35.263	-	-	-	-	-	-	-	6.334
Mètode alemany	8.163	77.661	97.462	63.440	106.384	188.047	135.053	165.094	112.844	82.215	64.887	20.356	1.732	-	-	-	-	-	-
522 Infraestructures ferroviàries	200	16.561	20.450	45.623	86.630	162.938	1.345.257	471.510	709.519	157.417	168.614	104.984	42.888	1.006	323	-	-	-	-
Concessió (Línia 9)	-	-	-	-	-	-	1.139.683	201.599	633.366	92.435	72.899	23.915	42.888	576	323	-	-	-	-
Mètode alemany	200	16.561	20.450	45.623	86.630	162.938	205.574	269.911	76.153	64.983	95.715	81.070	42.888	430	-	-	-	-	-
523 Suport transp. públic viatgers	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Concessió T-Mobilitat (**)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
562 Regadius	-	9.902	12.441	46.363	39.353	55.081	50.019	33.077	8.549	20.155	1.712	75	-0	-	-	-	-	-	-
Mètode alemany	-	9.902	12.441	46.363	39.353	55.081	50.019	33.077	8.549	20.155	1.712	75	-0	-	-	-	-	-	-
TOTAL	8.363	121.580	209.454	452.064	709.082	704.107	1.682.038	1.064.992	1.470.386	614.638	270.511	127.571	61.794	5.154	8.334	10.541	10.132	17.620	9.487
Total concessió	-	14.333	47.905	155.856	295.994	153.355	1.255.221	485.501	1.190.884	446.332	108.197	26.070	17.174	4.724	8.012	10.541	10.132	17.620	9.487
Total drets de superfície	-	3.123	31.195	140.780	180.720	144.685	36.171	111.410	81.956	953	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total mètodes alemanys	8.363	104.123	130.354	155.427	232.368	406.066	390.646	468.081	197.547	167.353	162.314	101.500	44.620	430	323	-	-	-	-
TOTAL	8.363	121.580	209.454	452.064	709.082	704.107	1.682.038	1.064.992	1.470.386	614.638	270.511	127.571	61.794	5.154	8.334	10.541	10.132	17.620	9.487

(*) Obres finançades amb els següents sistemes estructurats: mètodes alemanys, concessió d'obra pública, drets de superfície i contracte de col·laboració entre el sector públic i el sector privat per a l'execució del projecte T-Mobilitat

(**) La inversió associada al nou sistema tarifari integrat T-Mobilitat afectarà al metro, FGC, rodalies, tramvia i autobusos urbans i interurbans.

Quadre 6.4.8
Imports liquidats contra el capítol 6 del pressupost corresponents a mètodes alemanys

Millers d'euros

	Import 2003	Import 2004	Import 2005	Import 2006	Import 2007	Import 2008	Import 2009	Import 2010	Import 2011	Import 2012	Import 2013	Import 2014	Import 2015	Import 2016	Import 2017	Import 2018	Import 2019	Import 2020	Import 2021
Mètode Alemany	-	-	222.656	134.047	31.049	75.640	351.304	331.886	637.992	530.274	162.579	101.666	44.620	430	323	-	-	-	-
521 Carreteres	-	-	186.326	65.414	-	-	288.259	41.328	284.918	209.236	64.844	20.345	1.732	-	-	-	-	-	-
522 Infraestructures ferroviàries	-	-	36.330	46.725	3.329	34.603	-220	250.525	288.416	292.747	96.023	81.246	42.888	430	323	-	-	-	-
562 Regadius	-	-	-	21.909	27.720	41.037	63.265	40.033	64.658	28.291	1.713	75	-0	-	-	-	-	-	-
TOTAL	0	0	222.656	134.047	31.049	75.640	351.304	331.886	637.992	530.274	162.579	101.666	44.620	430	323	0	0	0	0

(*) Les liquidacions per concessions i drets de superfície es fan contra altres capítols del pressupost diferents al capítol 6.

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Inversió executada per les universitats públiques de Catalunya.

Finalment, el quadre 6.4.9 mostra la inversió executada (liquidació del capítol 6) per les universitats públiques de Catalunya en el període 2016-2021.

Malgrat que les universitats no formem part del sector públic de la Generalitat, les seves inversions són finançades en bona part a través d'ajuts d'aquesta.

Quadre 6.4.9

Inversió executada per les universitats públiques de Catalunya. Període 2016-2021

Milers d'euros

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Universitat de Barcelona (UB)	27.759	33.591	30.423	26.556	27.347	33.852
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	28.420	34.254	34.328	34.571	33.424	34.579
Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)	30.819	31.072	27.068	28.332	28.644	32.297
Universitat Pompeu Fabra (UPF)	23.572	24.986	23.076	22.664	22.905	24.188
Universitat de Girona (UdG)	9.874	9.746	11.245	11.276	9.234	10.987
Universitat de Lleida (UdL)	6.937	6.817	7.433	8.867	7.234	7.200
Universitat Rovira i Virgili (URV)	6.967	7.049	8.586	7.649	8.430	9.647
Universitat Oberta de Catalunya (UOC)	6.748	6.864	37.156	6.764	6.896	12.378
TOTAL	141.096	154.380	179.314	146.679	144.114	165.128

Font: Departament d'Economia i Hisenda. Intervenció General.

6.5. L'avaluació de polítiques públiques a la Generalitat de Catalunya

D'acord amb la definició de la Comissió Europea, l'avaluació de polítiques públiques consisteix en la valoració de les intervencions dels organismes públics segons els seus productes i els seus impactes, en relació amb les necessitats que pretenen satisfer i orientada a proveir informació rigorosa, basada en evidències, per a la presa de decisions. L'impuls de l'avaluació en les institucions públiques afavoreix una presa de decisions més informada, que ha de permetre millorar l'eficiència i l'eficàcia en l'assignació dels recursos públics, mitjançant la selecció de les polítiques públiques que millor responguin a les necessitats i maximitzin el benestar de la ciutadania, vetllant sempre per la sostenibilitat financera.

Disposar d'un sistema d'avaluació sistemàtica de polítiques públiques integrat a tots els nivells de gestió i direcció, com a instrument de suport per al desenvolupament de polítiques públiques i per a la presa de decisions, esdevé

clau per al desenvolupament institucional d'un país. Perquè sigui d'utilitat, aquesta avaluació ha d'estar integrada en el cicle de gestió de les polítiques públiques i ha de tenir connexió amb la política pressupostària. Així mateix, d'acord amb el principi de transparència, per tal que el conjunt de la ciutadania pugui avaluar la gestió pública, cal fer públics els resultats d'aquestes avaluacions.

Per tant, la sistematització de les avaluacions contribueix a la millora de les polítiques públiques i ajuda en el desenvolupament de programes i iniciatives més eficients i rigoroses. D'acord amb això, en l'article 112 del capítol X de la Llei de Finances de la Generalitat de Catalunya, es va incorporar la realització de plans d'avaluació per part de les agrupacions departamentals de la Generalitat. Els primers plans es van aprovar el 2021 amb un horitzó temporal de dos anys (2021-2022). En la taula següent s'identifiquen els diferents departaments i les propostes d'avaluació plantejades en els plans d'avaluació respectius:

Quadre 6.5.1

Plans departamentals d'avaluació i projectes associats

Agrupació departamental	Núm. projectes d'avaluació
Acció climàtica, Alimentació i Agenda Rural	5
Acció exterior i Govern obert	10
Cultura	3
Drets Socials	14
Economia i Hisenda	12
Educació	7
Empresa i Treball	13
Igualtat i Feminismes	2
Interior	2
Justícia	2
Presidència	2
Recerca i Universitats	1
Salut	15
Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori	5
Total	93

La majoria d'aquests projectes ja estan finalitzats o en curs. A banda, actualment, s'estan preparant els plans d'avaluació departamentals pel bienni 2023-2024.

Paral·lelament, es continua treballant en les tres línies estratègiques d'integració de l'avaluació en el dia a dia de l'Administració:

- Integrar l'avaluació en la gestió i la pressupostació: incorporar processos d'anàlisi i presa de decisions on l'avaluació jugui un paper rellevant.
- Promoure la realització d'avaluacions: reduir dels obstacles i les dificultats tècniques i organitzatives que poden dificultar la implantació d'una sistemàtica d'avaluació.
- Generar coneixement en avaluació: donar a conèixer l'avaluació a tota i capacitar els empleats públics per a la seva realització, encàrrec i interpretació.

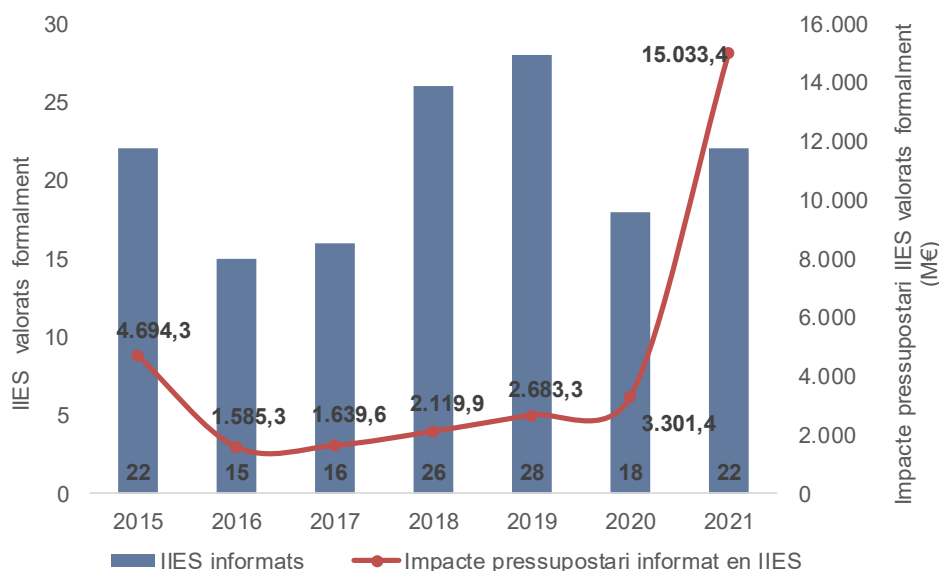
6.5.1 Integració de l'avaluació en la gestió i la pressupostació

Un dels primers passos per a la integració de l'avaluació en la gestió es va donar amb l'aprovació, el 20 de desembre de 2011 per part del Govern, de les directrius sobre el contingut i el procediment d'elaboració de l'informe d'impacte econòmic i social (IIES), mitjançant el qual s'avaluen les propostes que se sotmeten a l'aprovació del Govern. D'aquesta manera, s'incorpora l'avaluació ex ante com a eina de suport a la presa de decisions.

En segon lloc, i d'acord amb el principi de transparència, des de 2020, estan publicats al web del Departament d'Economia i Hisenda els IIES que s'inclouen als expedients de les iniciatives que ha d'aprovar el Govern quan aquest és preceptiu.

En el gràfic següent es mostren els informes d'impacte econòmic i social presentats en els darrers 7 anys juntament amb l'impacte pressupostari informat pel conjunt de propostes.

Gràfic 6.5.1

Nombre i impacte pressupostari dels IIES informats. 2015-2021

En tercer lloc, en línia amb la voluntat d'aconseguir la plena integració de l'avaluació en els processos de decisió i d'impulsar i fer el seguiment de les intervencions, l'any 2019 es va crear la Comissió Interdepartamental d'Avaluació de Polítiques Públiques (CIAVA), que té per objectiu impulsar i coordinar l'avaluació de les polítiques públiques en l'àmbit del sector públic de la Generalitat. En la darrera reunió, es van tractar les qüestions següents: l'estat dels plans d'avaluació departamentals 2021-2022 i l'inici de la preparació dels plans 2023-2024, la proposta de modificació de l'Acord de Govern de criteris per a l'elaboració dels IIES i l'estat de les avaluacions del Fons PROAVA i les revisions de la despesa.

6.5.2 Promoció i capacitat de la realització d'avaluacions

Les avaluacions s'han de dur a terme d'una manera rigorosa i estandarditzada i, per aquest motiu, és important tractar de reduir al màxim les dificultats tècniques que puguin entorpir la seva implementació. En aquest sentit, el 2021 es va publicar la Guia d'avaluació econòmica de polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya, la qual dona una visió general i pràctica de les diferents fases d'una avaluació, i el 2022 s'està treballant en la seva difusió.

Així mateix, des del Departament d'Economia i Hisenda i des de l'Institut d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua), s'ha continuat treballant en l'elaboració d'eines i materials tècnics (notes i guies metodològiques, toolkits,

bases de dades, etc.), tant de caire instrumental com acadèmic, d'utilitat general per als professionals que hagin de fer una avaluació.

Al llarg de 2021 i 2022, s'han finalitzat les vuit avaluacions de la primera edició del Fons de promoció per a l'Avaluació (PROAVA), que ha cofinançat diverses iniciatives rellevants d'avaluació de polítiques públiques de diferents departaments de la Generalitat. Aquestes són:

- Avaluació del Pla de xoc contra la segregació escolar
- Avaluació del Programa de suport per a les persones joves tutelades i ex tutelades
- Avaluació de l'estalvi econòmic per l'ús de l'Administració digital
- Avaluació dels ajuts al pagament del lloguer de l'habitatge
- Avaluació de l'atenció integrada social i sanitària a l'entorn domiciliari
- Guia d'avaluació socioeconòmica de projectes d'intervenció al patrimoni cultural per a professionals i l'avaluació de les intervencions a la Cartoixa d'Escaladei
- Diagnosi, avaluació de disseny i aproximació a l'avaluació de l'impacte de la política d'ajuts a la compra de vehicles de baixes emissions
- Avaluació del Servei d'intermediació laboral
- Avaluació del Programa de dones del món rural i marítim 2016-2020

A més a més, durant el 2022, s'estan duent a terme les avaluacions seleccionades en la segona edició:

- Programa Joves en pràctiques
- Pla de formació del professorat
- Transformació integral de centres educatius per a la millora de l'equitat
- Subvencions a la millora de les infraestructures en equipaments escènics i musicals i d'arts visuals
- Pla de Doctorats Industrials
- Model d'implementació de la nova oficina judicial

- Estratègia NewSpace de Catalunya
- Pla multianual 2018-2021 de l'Estratègia Marítima de Catalunya

Tota la documentació relativa a aquestes avaluacions es troba al web dels departaments i entitats responsables de la política, així com al del Departament d'Economia i Hisenda.

Per altra banda, en el marc del Pla anual d'avaluació d'Ivàlua, durant el 2021 i el 2022 s'han fet o estan en curs les següents avaluacions:

- Avaluació de disseny i implementació de la Renda Garantida de Ciutadania
- Avaluació del disseny dels beneficis fiscals en matèria d'habitatge
- Avaluació de l'Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols
- Avaluació dels ajuts de suport a les empreses en el context de la COVID-19

6.5.3 Generació de coneixement

Una de les prioritats en què s'ha treballat en els darrers anys ha estat la capacitació dels decisors i els empleats públics en matèria d'avaluació. S'han realitzat, doncs, diverses accions formatives, desenvolupades en col·laboració amb Ivàlua i l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC), tant de caire generalista com de matèries o sectors concrets.

En aquest sentit, el 2021 es va començar a impartir el Curs introductor sobre disseny i gestió de les avaluacions de polítiques públiques, de caràcter estratègic, orientat al personal tècnic de la Generalitat i els seus organismes del sector públic, que siguin promotors de projectes d'inversió i/o d'intervencions públiques, i/o que siguin responsables de dur a terme els informes d'impacte pressupostari, econòmic i social. En l'edició de 2022, el curs va acollir 24 participants.

Altrament, el 2019 es va crear la Comunitat de pràctica d'avaluació de polítiques públiques de la Generalitat (CoAVA), una xarxa de professionals del sector públic a través de la qual es comparteixen coneixements, experiències, estratègies, bones pràctiques i recursos en relació amb l'avaluació. Actualment formen part d'aquesta comunitat 143 professionals amb responsabilitat en l'àmbit de l'avaluació de polítiques públiques a la Generalitat de Catalunya.

Des de la seva creació, s'han realitzat 7 trobades de la CoAVA. Enguany, se n'han celebrat dues: la primera, al gener en format telemàtic, a la qual van assistir 85 persones, i la segona, al mes de maig, en la qual es va recuperar la presencialitat, i va comptar amb 46 assistents. En aquestes dues jornades es van compartir i debatre els següents continguts:

- Inventari de conjunts de dades de la Generalitat de Catalunya
- Avaluació del Programa de suport per a les persones joves tutelades i extutelades
- Avaluació del Pla de xoc contra la segregació escolar
- Elaboració del Pla d'avaluacions de la cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya
- Preparació del Pla pilot per implementar la renda bàsica universal a Catalunya
- Anàlisi Cost Benefici de la vacunació contra la COVID-19 a Catalunya
- Generació d'evidència amb dades del món real en l'avaluació de tecnologies sanitàries: guia metodològica
- La Xarxa de professionals de l'avaluació

Tota la informació compartida a les jornades es publica al web del Departament d'Economia i Hisenda.

En el 2022 s'ha continuat treballant en l'impuls de generació d'evidències que permetin generar coneixement sobre què funciona en relació amb algun tema concret. Seguint la línia de revisió d'evidències ja iniciada el 2015 amb el projecte " Què funciona en educació?" impulsada per Ivàlua i la Fundació Bofill, i donada la obligació dels poders públics de vetllar especialment pels menors d'edats i que és una prioritat del Govern la protecció i promoció del benestar dels infants i dels adolescents, el Departament d'Economia ha impulsat el desenvolupament de la línia "Què funciona contra la pobresa infantil?", conjuntament amb Ivàlua i Unicef.

Aquest projecte també permet continuar la línia ja iniciada en el 2017 on es va presentar el càlcul de la despesa en infància dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya i té com a objectiu recopilar, analitzar, sintetitzar i transferir la millor evidència disponible per a millorar els processos de presa de decisions i disseny de les polítiques públiques destinades a mitigar la pobresa infantil. En el marc d'aquest projecte, es realitzen revisions de literatura, rigoroses sobre diferents aspectes relacionats amb la pobresa infantil. Ja es troba publicada la

primera relació d'evidència, sobre el tema "Què funciona per reduir la pobresa infantil durant les primeres etapes de la vida?"

Annex 6.1. La recaptació tributària

En aquest annex es presenta la recaptació de les diferents figures tributàries estatals a Catalunya l'any 2021 en funció de si la recaptació està totalment cedida o no. En el primer cas, s'inclouen dos tipus de tributs. D'una banda, els tributs cedits tradicionals, en què la recaptació és efectuada directament per les comunitats autònomes, que són l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, l'impost sobre successions i donacions i la taxa del joc. D'altra banda, s'hi inclouen els tributs cedits totalment que són recaptats per l'AEAT i la seva recaptació es transfereix a les comunitats autònomes, que són l'impost sobre determinats mitjans de transport, l'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit, l'impost sobre el joc "on line" i l'impost de patrimoni (en aquest últim, les comunitats autònomes tenen competències d'inspecció i altres fases de la gestió). El segon cas fa referència a la recaptació de les delegacions de l'AEAT dels tributs cedits parcialment, que són l'IRPF, l'IVA i els impostos especials, que formen part del model de finançament, i dels tributs en què la recaptació és de l'Estat, que majoritàriament correspon a l'impost de societats.

Pel que fa a la gestió dels tributs, cal diferenciar entre les comunitats autònomes forals i les de règim comú perquè tenen un sistema de finançament diferent. En el règim foral, les comunitats autònomes recapten pràcticament la totalitat dels impostos en el seu territori; en canvi, en les comunitats autònomes de règim comú, l'Administració central gestiona els impostos cedits que quantitativament són més importants, mentre que el conjunt d'impostos cedits que gestionen tenen menys poder recaptatori. Tal i com es desprèn de les dades del quadre 6.A1.1, les diputacions forals van recaptar un 91,6% del total al País Basc i la totalitat de la recaptació a Navarra (la recaptació de l'AEAT a Navarra és negativa a causa de les devolucions). Per contra, la recaptació corresponent a les comunitats de règim comú va ser, de mitjana, un 14,4% del total de tributs.

L'any 2021, la recaptació dels tributs estatals es va incrementar un 16,3% perquè l'aixecament de les restriccions imposades per la gestió de la pandèmia va fer incrementar la mobilitat i l'activitat econòmica. Els tributs cedits totalment a les comunitats autònomes van incrementar-se un 22,9% i els de les delegacions de l'AEAT, un 15,2%.

Totes les comunitats autònomes, excepte Cantàbria on la recaptació de l'IRPF cau de manera important, presenten increments de la recaptació dels tributs estatals de més del 10%, després d'haver registrat variacions negatives l'exercici anterior. La recaptació a Catalunya el 2022 va créixer un 18,1%, 1,8 punts més que al conjunt de CA. Cal tenir en compte que el 2021 va ser la segona

comunitat amb una davallada més intensa de la recaptació. Ceuta, Balears que també es recupera d'una davallada molt forta de la recaptació l'exercici anterior, Castella-la Manxa, Astúries, Catalunya i Andalusia són les comunitats on la recaptació ha crescut més, amb increments per sobre del 18%.

Quadre 6.A1.1

El sector públic autònom a Catalunya l'any 2021

Distribució per comunitats autònomes de la recaptació dels tributs estatals

Ingressos aplicats

Milions d'euros

	Comunitats autònomes	Delegacions de l'AEAT	Total	% de variació 2021/2020		
				Comunitats autònomes	Delegacions de l'AEAT	Total
Andalusia	2.399	15.723	18.122	40,6	15,3	18,1
Aragó	485	4.481	4.966	33,6	10,2	12,1
Astúries	314	2.643	2.956	25,8	18,0	18,8
Balears	1.064	3.909	4.974	55,7	12,1	19,3
Canàries	470	2.711	3.182	28,5	3,2	6,3
Cantàbria	242	2.428	2.670	35,8	-7,2	-4,5
Castella i Lleó	769	3.304	4.074	36,6	9,5	13,8
Castella-la Manxa	537	4.754	5.291	25,6	18,6	19,2
Catalunya	4.314	44.198	48.512	38,0	16,5	18,1
Extremadura	217	1.521	1.738	37,1	7,5	10,5
Galícia	625	8.151	8.776	11,0	16,7	16,3
Madrid	2.768	103.482	106.250	41,0	16,7	17,2
Múrcia	352	3.015	3.366	28,6	13,9	15,3
Navarra	4.170	-983	3.187	15,0	23,9	12,5
País Basc	15.724	1.431	17.156	12,7	-6,7	10,8
La Rioja	120	887	1.007	56,5	12,0	15,9
C. Valenciana	2.158	15.672	17.830	34,7	14,0	16,2
Ceuta	--	50	50	--	32,2	31,9
Melilla	--	28	28	--	13,2	4,2
Total regionalitzat	36.729	217.407	254.135	22,9	15,2	16,3
Serveis centrals	--	5.978	5.978	--	12,3	0,0
Total recaptació	36.729	223.385	260.114	22,9	15,1	16,3

1. Inclou la participació de les administracions territorials en l'IRPF, l'IVA i els impostos especials (98.295 milions d'euros a les comunitats autònomes i 2.060 milions d'euros a les corporacions locals).

Font: AEAT i Ministeri d'Hisenda.

Al quadre 6.A1.2 d'ingressos tributaris es pot observar l'evolució dels diferents tipus d'impostos a Catalunya i al total regionalitzat.

La retirada progressiva de les restriccions a la mobilitat i a l'activitat econòmica ha accelerat la recaptació tributària. L'any 2020 es va veure afectat per un període de confinament estricte que va comportar una aturada de l'activitat econòmica i el consum, fet que distorsiona de manera important les

comparacions. El 2021 van persistir algunes restriccions i impactes econòmics i socials de la pandèmia, especialment els primers mesos de l'exercici quan el nivell de contagis va repuntar, però al llarg de l'any es va mostrar una recuperació intensa de les rendes i del consum. La recuperació econòmica va impulsar a l'alça la recaptació amb creixements destacats en els impostos de l'IVA i de l'IRPF. El nivell de recaptació del 2021 ha superat el nivell del 2019, anterior a la pandèmia, en totes les figures tributàries excepte els impostos especials, l'impost sobre tràfic exterior i els tributs sobre el joc.

Els principals tributs estatals amb rendiment compartit entre l'Estat i les comunitats o únicament pertanyent a l'Estat van créixer un 16,5% a Catalunya i un 15,2% al total de les delegacions a les comunitats autònomes. La recaptació a Catalunya suposa el 20,4% del total regionalitzat de les comunitats autònomes de règim comú.

La recaptació de l'IRPF es va incrementar un 7% a Catalunya i un 7,3% al total de les comunitats. La recaptació a Catalunya representa el 20,8% del total. Cal tenir en compte que l'any anterior la recaptació de l'IRPF es va mantenir relativament estable gràcies, entre d'altre d'altres motius, a que els ERTOS i els ajuts a empreses i persones autònomes implementats per l'administració van suavitzar la caiguda de l'ocupació derivada de l'aturada econòmica, entre d'altres factors. El 2021 han crescut les retencions del treball per la recuperació de l'ocupació i dels salaris, tant en el sector privat com en les administracions públiques però amb més intensitat en el primer. El tipus mitjà de les retencions sobre el treball es va ressentir del fet que la recuperació de l'ocupació va tenir lloc més intensament a sectors de salaris més baixos, més afectats per les restriccions de la pandèmia. En canvi, rep un impuls a l'alça perquè van créixer els imports de les pensions, principalment per l'entrada de nous i noves pensionistes amb pensions més altes, i van disminuir de les prestacions d'atur, sense pràcticament retencions. Pel que fa a la declaració anual de la Campanya de Renda 2020, les devolucions es van reduir però aquest efecte a l'alça sobre la recaptació es va veure compensat parcialment per la caiguda dels ingressos bruts.

L'IVA va experimentar un creixement accentuat, de l'11,5% a Catalunya i del 14,3% en total. El pes que té Catalunya sobre el total de comunitats de règim comú és del 22,2%. Una part important del creixement s'explica perquè es compara amb un exercici afectat per un període de confinament estricte i que fa afectar més negativament a l'activitat econòmica. El consum va ser un dels components de l'economia que es va recuperar més intensament amb l'aixecament de les restriccions motivades per la contenció de la pandèmia, que van limitar la mobilitat i l'obertura de comerços. El 2021 la despesa en consum de les llars va augmentar més que el que ho van fer les seves rendes. El creixement de la recaptació dels últims mesos de l'any va reflectir també la pujada dels preus, tot i que la rebaixa del tipus del consum domèstic d'electricitat va detrarre recaptació

Per la seva part, els impostos especials van presentar increments del 18,9% a Catalunya i del 5% en total. L'aixecament de les restriccions a la mobilitat i l'activitat econòmica van fer incrementar els consums gravats per aquests impostos però no amb la intensitat suficient com per a revertir la caiguda de recaptació de l'any anterior, que encara se situa per sota del nivell pre-pandèmia. La major part de l'increment del 2021 va provenir de l'impost sobre l'impost sobre hidrocarburs, derivada de la recuperació de la mobilitat. L'impost sobre l'electricitat va reflectir la reducció dels tipus establerta per tal de frenar l'increment dels preus de l'electricitat a partir de l'octubre.

La recaptació de l'impost sobre societats es va incrementar un 86% a Catalunya i un 67,9 % en el total de comunitats autònomes. Aquests creixements s'expliquen perquè els pagaments fraccionats del 2020 van ser de menor magnitud i perquè hi va haver operacions extraordinàries i menys devolucions.

Pel que fa als impostos totalment cedits a les comunitats autònomes, la retirada de les restriccions per la contenció de la pandèmia i la reactivació econòmica també va impulsar la recaptació, que va créixer un 38% a Catalunya, per sobre del 22,9% de la mitjana de comunitats. La recaptació de Catalunya d'aquests impostos va suposar el 26,4% del total de comunitats de règim comú, xifra que recull el gran pes que té l'impost sobre el patrimoni perquè a la comunitat de Madrid, amb contribuents d'elevats imports de patrimoni, l'impost està bonificat. A l'apartat 6.1 d'aquest informe s'analitza amb detall l'evolució dels drets liquidats dels impostos a Catalunya.

Destaquen els increments de la recaptació dels impostos sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, amb taxes de creixement del 49,6% i 35,5%, respectivament, pel cas de Catalunya, i del 50,1% i del 26,5% pel total regionalitzat. El 2021 el mercat immobiliari es va reactivar i, probablement, l'estalvi acumulat a la primera fase de la pandèmia sembla haver-se encaminat cap a la inversió en habitatge. El creixement de la recaptació de l'impost sobre successions i donacions també va ser molt accentuat, del 55,8% per a Catalunya i del 43,5% en total, com efecte del creixement de les defuncions per la COVID-19 i pel desplaçament de les autoliquidacions, entre d'altres factors.

La recaptació de l'impost sobre el patrimoni del 2021, que correspon a la base imposable de l'exercici anterior, es va mantenir relativament estable. Els tributs sobre el joc van presentar increments però continuen per sota del nivell anterior a la pandèmia com a conseqüència de la persistència de limitacions d'aforament i tancament temporal dels establiments de joc i per les bonificacions fiscals, entre d'altres. Els ingressos de l'impost sobre determinats mitjans de transport es van incrementar, malgrat la caiguda de les vendes de vehicles, per efecte d'un canvi de la normativa europea de mesuraments d'emissions. L'impost sobre els dipòsits en entitats de crèdit i l'impost sobre el joc "on line" es van mantenir més estables.

6. El sector públic autonòmic

Quadre 6.A1.2

El sector públic autonòmic a Catalunya l'any 2021

Recaptació de tributs estatals a Catalunya

Milions d'euros

	Catalunya		Espanya regionalitzat		% Cat s/ total CA regionalitza
	M€	% var. 21/20	M€	% var. 21/20	
Delegacions de l'AEAT	44.198	16,5	217.407	15,2	20,4
IRPF	18.367	7,0	89.809	7,3	20,8
Societats	5.818	86,0	26.626	67,9	22,0
IVA	16.402	11,5	71.915	14,3	22,2
Especials	1.529	18,9	19.729	5,0	8,0
Alcohols	317	39,4	1.006	7,0	30,3
Hidrocarburs	1.149	16,0	11.492	11,3	10,3
Labors del tabac	0	-95,8	6.115	-2,1	0,0
Electricitat	58	-2,6	1.086	-12,2	7,4
Carbó	4	117,9	29	-30,2	13,7
Altres	0	--	0	-298,7	0,0
Tràfic exterior	710	21,6	1.663	0,0	44,8
Taxes i altres ingressos tributaris	1.372	27,1	7.665	31,7	18,6
Comunitats autònomes	4.314	38,0	36.728,8	22,9	26,4
Successions i donacions	871	55,8	3.448	43,5	27,1
Patrimoni	596	3,6	1.451	0,7	47,9
Transmissions patrimonials	1.857	49,6	8.203	50,1	23,3
Actes jurídics documentats	669	35,5	2.604	26,5	26,3
Tributs sobre el joc	163	73,1	808	29,5	38,5
Determinats mitjans de transport	86	34,2	516	21,5	20,2
Impost sobre hidrocarburs (tram autonòmic)	-14	-200,9	-14	-197,8	-103,2
Impost sobre dipòsits en entitats de crèdit	62	2,7	402	-3,5	15,0
Impost sobre el joc "on line"	24	0,3	131	2,6	18,4
Altres tributs forals ²	--	--	19.108	13,0	--
Total	48.512	18,1	254.135	16,3	20,8

1. Inclou només les comunitats autònomes de règim comú ja que les forals tenen un altre sistema de gestió dels tributs.

2. Inclou la resta de tributs concertats, convinguts i propis de les comunitats autònomes de règim foral (Navarra i País Basc).

Font: AEAT i Ministeri d'Hisenda.

7. EL SECTOR PÚBLIC LOCAL

7.1. El marc legal i pressupostari del sector local

El Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, constitueix la base del sistema de finançament local. Aquesta norma recull les modificacions instrumentades a través de la Llei 51/2002, de 27 de desembre, de reforma de la Llei 39/1988 reguladora de les hisendes locals, i de la Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, que han tingut incidència tant en l'àmbit financer com en l'àmbit tributari. Al llarg dels anys hi ha hagut successives modificacions d'aquest RDL 2/2004.

El text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals enumera i regula els recursos dels municipis i de les províncies, que són els següents:

- ingressos procedents del seu patrimoni i altres de dret privat,
- tributs propis (taxes, contribucions especials, impostos i recàrrecs),
- participacions en els tributs de l'Estat i de les comunitats autònomes,
- subvencions,
- preus públics,
- operacions de crèdit,
- multes i sancions
- i altres prestacions de dret públic.

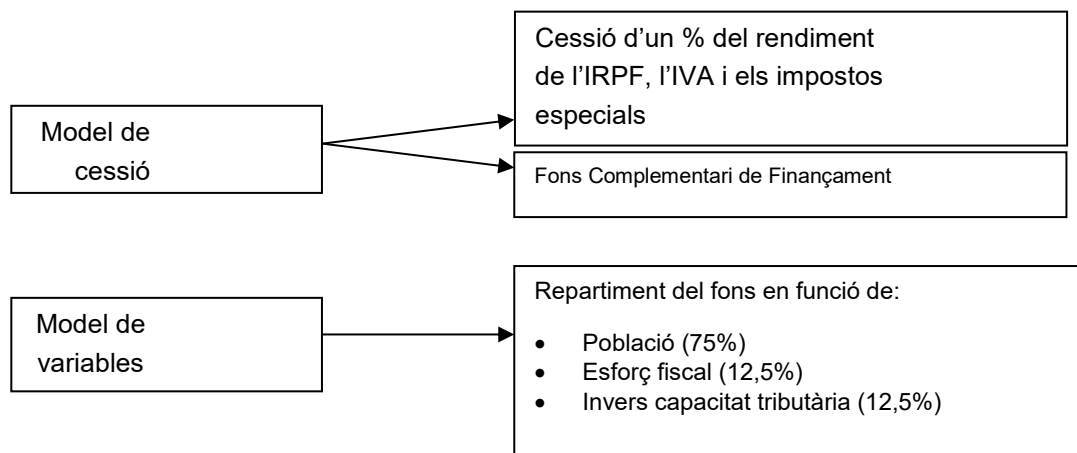
Aquesta llei també especifica els recursos d'altres entitats locals, com ara les àrees metropolitanes, les entitats municipals associatives, les comarques, les altres entitats supramunicipals i les entitats d'àmbit inferior al municipi, com també els règims especials⁵ d'alguns ens locals amb característiques específiques.

El finançament de municipis i províncies procedent de transferències estatals s'instrumenta mitjançant mecanismes diferenciats en funció de la dimensió de la població i de si són capitals de província. Es tracta d'un sistema dual, amb un model de cessió per als ens locals amb major població o que són capital de província i un model de variables per la resta. El model de cessió, que obliga legalment a prestar un major nombre de serveis, es finança a través de la cessió d'un percentatge del rendiment de determinats impostos estatals i d'una

⁵ Règim especial de Balears, Canàries, Ceuta i Melilla, Madrid i Barcelona.

participació en els tributs de l'Estat; mentre que el model de variables, aplica un model de participació en tributs de l'Estat.

El model de finançament local és vigent des de l'1 de gener de 2004 i té les següents característiques:

Característiques del model de cessió:

Inclou els municipis amb població de dret igual o superior als 75.000 habitants i capitals de província o de comunitat autònoma (excepte País Basc i Navarra)⁶.

Es cedeix un percentatge del rendiment obtingut per l'Estat (excloent la part cedida a les CA) en els impostos següents:

- IRPF: el 2,1336% pels municipis i l'1,2561% per les províncies, de la quota líquida estatal dels residents en el municipi.
- IVA: el 2,3266% pels municipis i l'1,3699% per les províncies, de la recaptació líquida imputable a cada municipi. Es distribueix en funció de l'índex de consum de la CA i de la població municipal.
- Impostos especials: el 2,9220% pels municipis i l'1,7206% per les províncies, de la recaptació líquida imputable a cada municipi. Es distribueix també en funció de l'índex de consum de la CA i de la població municipal.

⁶ El model exclou els territoris històrics del País Basc i Navarra perquè el finançament local es regeix pels seus règims forals interns.

El Fons Complementari de Finançament:

L'any 2004, el fons es va determinar com a diferència entre l'import de l'anterior sistema de Participació en els Tributs de l'Estat pel 2003 incrementat amb l'evolució dels Ingressos Tributaris de l'Estat (ITE)⁷ el 2004, i el que es deriva de la cessió dels impostos comentada anteriorment. Els anys següents el fons evoluciona segons l'ITE.

En aquest fons s'hi varen incorporar les compensacions referents a la reforma de l'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE).

Característiques del model de variables:

Inclou els municipis amb població inferior als 75.000 habitants i que no siguin capitals de província o de comunitat autònoma (excepte País Basc i Navarra).

Els criteris de distribució inclouen les següents variables i ponderacions:

- 75% de la població de dret ponderada per trams de població
- 12,5% de l'esforç fiscal
- 12,5% de l'invers de la capacitat tributària

A més, s'estableix una garantia de finançament mínim, segons la qual cap municipi rebrà un finançament inferior al de l'any 2003 i s'incorporen les compensacions per la reforma de l'IAE, que evolucionen segons l'ITE.

D'altra banda, els denominats "municipis turístics"⁸ es financen amb un model mixt, atès que a més de participar en el model general de variables, tenen cedit el 2,9220% dels rendiments dels impostos especials sobre hidrocarburs i labors de tabac.

Pel que fa a l'àmbit normatiu català, l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix, en l'article 83 d'organització del govern local de Catalunya, que Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries, que l'àmbit supramunicipal és constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament, i que els altres ens supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

⁷ Recaptació estatal, exclosa la susceptible de cessió a les comunitats autònomes, per IRPF, IVA i impostos especials.

⁸ Es consideren municipis turístics aquells que, no complint els requisits per accedir al sistema de cessió d'impostos, tenen una població superior a 20.000 habitants i un nombre d'habitatges de segona residència superior al d'habitatges principals.

La normativa que estructura els ens locals a Catalunya és la següent:

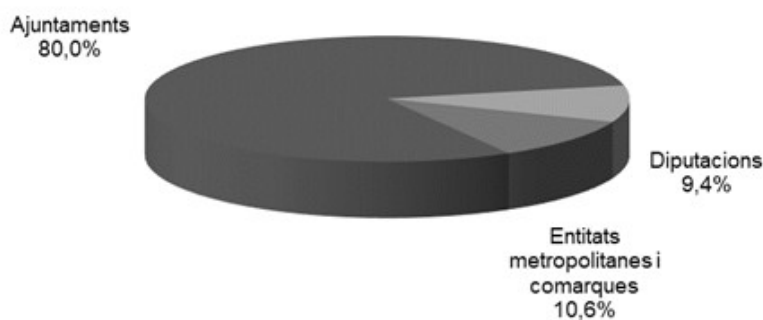
- Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, del text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.
- Decret Legislatiu 4/2003, de 4 de novembre, sobre l'organització comarcal de Catalunya.
- Llei 5/1987, de 4 d'abril, del règim provisional de les competències de les diputacions provincials.
- Llei 31/2010, de 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que deroga la Llei 7/1987, de 4 d'abril, per la qual s'estableixen i regulen actuacions públiques especials en la conurbació de Barcelona i en les comarques compreses dins la seva zona d'influència directa.

D'acord amb aquest marc normatiu, els municipis i les comarques són els ens locals en què s'organitza territorialment Catalunya, alhora que es reconeix també la condició d'ens local a la província, les entitats municipals descentralitzades, les entitats metropolitanes i les mancomunitats de municipis. El Decret legislatiu 2/2003 també determina que el municipi, la comarca i la província tenen naturalesa territorial i gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius. Cal afegir que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu article 90, estableix que la vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local, i que és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus serveis. També especifica, en l'article 91, que els consells de vegueria substituiran a les actuals diputacions provincials.

En aquest capítol de l'informe econòmic i financer, referent a l'Administració local a Catalunya, es presenten els pressupostos d'ingressos i despeses de l'any 2021 dels ens territorials catalans: municipis, províncies, comarques i entitats metropolitanes, que es comparen amb els pressupostos i les liquidacions de l'exercici 2020. El pressupost de cada ens local recull la informació de l'administració general de l'ens consolidada amb els seus organismes autònoms.

Els ajuntaments són l'element més important del sector local a Catalunya. La seva despesa suposa el 80% del total consolidat. Les entitats metropolitanes i comarques i les diputacions es reparteixen la resta de la despesa.

Gràfic 7.1.1
El sector públic local a Catalunya
 Distribució de la despesa. Pressupost 2021.

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

L'any 2021, els ingressos no financers consolidats de les administracions locals a Catalunya van ser de 13.401 milions d'euros, amb una variació respecte el 2020 del 3,5%. Els ingressos propis, que representen un 54,9% del total d'ingressos, van disminuir un 2%, mentre que les transferències, que representen un 36,2%, van augmentar un 6,9%. La despesa no financera consolidada dels ens locals va ser de 13.428 milions d'euros, i suposen també un augment respecte el 2020 del 4,2%. Les operacions corrents, que són les que més pes representen respecte el total de la despesa, amb un 79,3%, van augmentar només un 1,2%.

La diferència entre els ingressos i les despeses no financeres dona un resultat de dèficit no financer de -340 milions d'euros, trencant així amb la situació de superàvit pressupostari dels darrers anys (l'any 2020 presentaven un superàvit no financer de 59 milions d'euros), degut a la suspensió de les regles fiscals derivades de la LOESPSF⁹.

⁹ La Llei Orgànica 2/2012 d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera, aprovada el 27 d'abril de 2012, va fixar uns objectius d'estabilitat pressupostària i de deute públic que, com a conseqüència de l'efecte de la pandèmia de la COVID-19, es van haver de suspendre, permetent així la possibilitat de presentar dèficit, en termes de comptabilitat nacional, dels pressupostos consolidats de les entitats locals dels exercicis 2021 i 2022.

7. El sector públic local

Quadre 7.1.1

El sector públic local a Catalunya

Classificació econòmica dels pressupostos 2021

Milions d'euros

	Ajuntaments	Diputacions	E. Metropol. i comarques	Transf. internes	Total consolidat		
					M €	%	% var. 21/20
Ingressos propis	6.479	406	470	0	7.355	54,9	-2,0
Ingressos per transferències	3.832	841	1.050	867	4.856	36,2	6,9
Ingressos financers	781	386	23	0	1.190	8,9	33,7
Total ingressos	11.092	1.634	1.543	867	13.401	100,0	3,5
Despeses corrents	8.920	982	1.322	569	10.654	79,3	1,2
Despeses de capital	1.678	283	194	257	1.897	14,1	29,1
Despeses financeres	480	370	27	0	877	6,5	-2,1
Total despeses	11.077	1.634	1.543	826	13.428	100,0	4,2
Ingressos no financers	10.311	1.248	1.520	867	12.211		1,3
Despeses no financeres	10.597	1.264	1.516	826	12.551		4,6
Dèficit / Superàvit	-286	-17	4		-340		-672,8

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Pel que fa a les operacions financeres, la diferència entre els ingressos i les despeses dels passius financers, que és l'endeutament net, va ser de 352 milions d'euros, que vol dir que les administracions locals han incrementat el deute en 302 milions d'euros respecte el pressupost de 2020, trencant amb la tendència dels anys anteriors, de reducció del volum de deute.

Quadre 7.1.2

El sector públic local a Catalunya

Classificació econòmica dels pressupostos 2021. Operacions financeres

Milions d'euros

	Ajuntaments	Diputacions	E. Metropol. i comarques	Transf. internes	Total consolidat	
					M €	% var. 21/20
Cap.9 Ingressos	742	195	17	0	955	43,2
Cap.9 Despeses	418	176	8	0	602	-2,2
Endeutament net	324	20	9	0	352	598,9

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

7.2. Els pressupostos dels ens locals

El municipi és l'entitat bàsica de l'organització territorial, i l'element primari de participació ciutadana en els assumptes públics; gaudeix d'autonomia i el seu govern i administració correspon a l'ajuntament, integrat per l'alcalde i els regidors. A Catalunya hi ha 947 municipis: 34 dels quals no superen els 100 habitants; 452 es troben entre els 100 i els 1.000 habitants, 249 entre els 1.001 i

els 5.000, 145 entre els 5.001 i els 20.000, 44 entre els 20.001 i els 50.000, i 23 per damunt dels 50.000 habitants. En tot cas, el 77,6% dels municipis no superen els 5.000 habitants i inclouen el 10,2% de la població catalana. El Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, estableix quines són les competències municipals i la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que en el seu Capítol 3 parla sobre les finances dels governs locals.

Els ingressos

Els Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, enumera les principals fonts de recursos dels municipis:

- Els tres impostos obligatoris –béns immobles (IBI), activitats econòmiques (IAE) i vehicles de tracció mecànica- i els dos impostos de caràcter optatiu –impost sobre construccions, instal·lacions i obres i impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana-.
- Les participacions en els tributs de l'Estat i de les comunitats autònomes. Pel que fa a la participació en els tributs de l'Estat, ja s'ha esmentat abans que als municipis que són capital de província o de comunitat autònoma, o que tenen una població igual o superior als 75.000 habitants, se'ls cedeix un percentatge del rendiment de determinats impostos més un fons complementari de finançament que evoluciona segons l'ITE; la resta de municipis es financen, únicament, mitjançant la participació en els ingressos de l'Estat.
- Els altres ingressos, com les taxes, els preus públics per a la prestació de serveis, les contribucions especials, les multes, les operacions de crèdit, els ingressos patrimonials i l'alienació d'inversions reals.

En els seus pressupostos per al 2021, els ajuntaments de Catalunya van estimar uns ingressos d'11.092 milions d'euros, un 5,6% superiors al pressupost de 2020, i un 6,7% superiors respecte a la liquidació de 2020, atès que aquesta ha estat inferior al pressupost d'aquell any.

Respecte les operacions corrents, que suposen el 88,1% dels ingressos totals, no han variat gaire respecte el pressupost de l'any anterior, ni respecte la liquidació de 2020 (un 0,7% i un 0,8%, respectivament). En formen part d'aquestes operacions corrents els principals ingressos dels ajuntaments, que són els impostos directes, les transferències corrents i, en menor mesura, les taxes i altres ingressos. Tot i la participació en els tributs cedits, les

transferències continuen tenint una importància elevada en el finançament municipal, amb un pes del 30% del pressupost del conjunt d'ajuntaments, van augmentar un 5% respecte el pressupost de 2020. Les taxes i altres ingressos van disminuir un 3,2% respecte el pressupost de 2020.

Quadre 7.2.1

El sector públic local a Catalunya

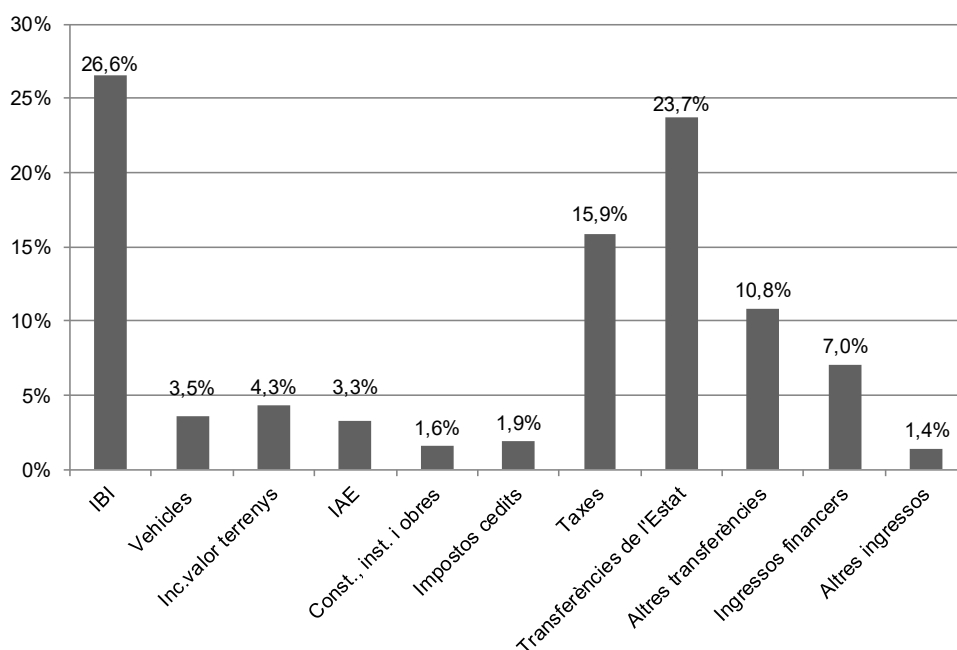
Classificació econòmica dels ingressos dels ajuntaments. Pressupostos 2020 i 2021.

Milions d'euros

	2020		2021		% var.	% var.	
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	(c)/(b)	
1. Impostos directes	4.351	4.273	40,7	4.287	38,7	0,3	-1,5
2. Impostos indirectes	257	315	3,0	281	2,5	-10,7	9,5
3. Taxes i altres ingressos	1.590	1.823	17,3	1.765	15,9	-3,2	11,0
4. Transferències corrents	3.393	3.168	30,1	3.328	30,0	5,0	-1,9
5. Ingressos patrimonials	98	128	1,2	111	1,0	-13,6	13,3
6. Alienació d'inversions reals	54	60	0,6	35	0,3	-42,0	-35,6
7. Transferències de capital	249	248	2,4	504	4,5	103,4	102,7
8. Actius financers	11	39	0,4	39	0,3	-1,7	256,2
9. Passius financers	392	453	4,3	742	6,7	63,7	89,4
Operacions corrents	9.689	9.707	92,4	9.772	88,1	0,7	0,8
Operacions de capital	303	308	2,9	539	4,9	74,9	77,8
Operacions financeres	403	493	4,7	781	7,0	58,5	93,9
Total	10.395	10.508	100,0	11.092	100,0	5,6	6,7

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Gràfic 7.2.1
El sector públic local a Catalunya
 Estructura dels ingressos dels ajuntaments. Pressupost 2021

L'any 2021, els ingressos provinents dels impostos directes, els indirectes i les taxes i altres ingressos, van disminuir un -1,2% respecte l'any anterior, degut a la disminució de la majoria de figures tributàries.

L'IBI és el tribut que aporta el major volum de recursos propis dels ajuntaments, i representa un 46,6% dels ingressos tributaris i un 26,6% del total d'ingressos. El 2021, els ingressos pressupostats per IBI van incrementar-se l'1,6% respecte el pressupost de 2020. L'impost sobre vehicles, que representa un 6,2% dels ingressos tributaris dels ajuntaments, va presentar una disminució del -1,4%, i l'IAE, amb un 5,7% dels recursos tributaris, també va disminuir en un -2,4%. L'impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana, amb un pes del 7,5% dels ingressos tributaris, va disminuir un -4,9%.

Les taxes i altres ingressos (com per exemple les contribucions especials i els preus públics), que aporten un 27,9% dels ingressos tributaris, van disminuir un -3,2% respecte el pressupost de 2020. Les taxes per serveis i activitats de competència local van variar un 0,7%. D'aquestes, les taxes per prestació de serveis públics bàsics van augmentar un 6,5%, les corresponents a la prestació de serveis de caràcter social i preferent van disminuir un -8,3% i les taxes per la realització d'activitats de competència local també van disminuir un -15,5%. Les taxes corresponents a la utilització privativa i l'aprofitament especial del domini públic local van disminuir un -7,3%, i els preus públics, un -19,7%.

La participació en els tributs de l'Estat (IRPF, IVA i impostos especials) forma part del finançament de les capitals de província i de la resta de municipis amb una població major de 75.0000 habitants, en els quals pot tenir més importància, però que en el conjunt d'ajuntaments el seu pes és reduït.

Quadre 7.2.2

El sector públic local a Catalunya

Detall dels ingressos tributaris dels ajuntaments. Pressupost 2021.

	M€	%	% var. 21/20
Capítol 1. Impostos directes			
IRPF	108	1,7	6,0
IBI	2.949	46,6	1,6
Vehicles	393	6,2	-1,4
Increment del valor dels terrenys	474	7,5	-4,9
IAE	364	5,7	-2,4
Impostos directes extingits	0	0,0	-
Total impostos directes	4.287	67,7	0,3
Capítol 2. Impostos indirectes			
IVA	81	1,3	2,9
Impostos especials (*)	20	0,3	2,6
Construccions, instal·lacions i obres	173	2,7	-2,1
Altres impostos indirectes	8	0,1	-80,9
Total impostos indirectes	281	4,4	-10,7
Capítol 3. Taxes i altres ingressos			
Taxes serveis i activitats de competència local	803	12,7	0,7
Altres ingressos	962	15,2	-6,2
Total taxes i altres ingressos	1.765	27,9	-3,2
Total ingressos tributaris	6.333	100,0	-1,2

(*) Inclou els impostos especials sobre alcohol·ls, labors de tabac i hidrocarburs.

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

El 68,7% de les transferències que reben els ajuntaments provenen de l'Estat, fet que demostra la importància de la participació dels municipis en els tributs estatals. La Generalitat fa d'intermediació d'aquestes transferències entre l'Estat i els ens locals. En conjunt, aquestes aportacions s'han incrementat un 6,8% respecte l'any anterior. D'altra banda, les transferències provinents de la Generalitat, que suposen el 17,8% del total, augmenten un 22,9%. Corresponen principalment al Fons de Cooperació Local de Catalunya, que es distribueix entre tots els municipis catalans a partir d'uns criteris fixats per llei¹⁰, i al Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (PUOSC) i altres subvencions específiques.

¹⁰ Els diferents conceptes que integren el Fons de cooperació local de Catalunya s'estableixen cada any a les lleis dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya. La distribució del Fons entre els municipis es fixa cada any en una Resolució.

Quadre 7.2.3

El sector públic local a Catalunya

Detall dels ingressos per transferències als ajuntaments. Pressupost 2021.

Milions d'euros

Procedència	Corrents	De capital	Total		
			M€	%	% var. 21/20
Estat	2.499	135	2.634	68,7	6,8
Comunitats autònomes	553	131	684	17,8	22,9
Diputacions	134	188	322	8,4	43,2
Empreses privades	17	7	24	0,6	0,1
Àrees metropolitanes	52	23	75	2,0	24,6
Exterior	4	12	16	0,4	-37,9
Altres	69	7	76	2,0	33,3
Total	3.328	504	3.832	100,0	12,2

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Les despeses

Pel què fa a les despeses, el pressupost agregat dels ajuntaments per a l'any 2021 va ser d'11.077 milions d'euros, el que suposa un augment respecte el pressupost de l'any anterior d'un 5,6%, i respecte la liquidació d'aquell any un 11,8%.

L'augment de la despesa es centra en les operacions de capital, que augmenten un 36% respecte el pressupost de 2020, i un 50,4% respecte la liquidació d'aquell any. Concretament, les inversions reals, que representen un 13,9% del total de despesa, augmenten un 33,3% respecte el pressupost de 2020, i un 52,2% respecte la liquidació d'aquell mateix any. De les operacions corrents, destaquen, pel seu pes sobre el total de la despesa, les remuneracions de personal (30,3%) i la despesa en béns corrents i de serveis (34,4%), que van augmentar un 2,7% i un 0,2%, respectivament, respecte el pressupost de 2020, i un 4,9% i un 11,6%, respectivament, respecte la liquidació d'aquell any. Les despeses financeres, que són els interessos derivats d'operacions financeres, i que només suposen un 0,5% del total, van disminuir un -7,9% respecte el pressupost de 2020, però en canvi, van augmentar un 25,2% respecte la liquidació d'aquell any.

D'altra banda, les transferències corrents augmenten un 4,2% respecte el pressupost de 2020. Les transferències de capital augmenten 75,8% respecte el pressupost de 2020.

7. El sector públic local

Quadre 7.2.4

El sector públic local a Catalunya

Classificació econòmica de les despeses dels ajuntaments. Pressupostos 2021 i 2020.

Milions d'euros

	2020		2021		% var.	% var.	
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	%	
					(c)/(b)	(c)/(a)	
1. Remuneracions del personal	3.201	3.270	31,2	3.358	30,3	2,7	4,9
2. Despeses de béns corrents i de serveis	3.414	3.803	36,2	3.809	34,4	0,2	11,6
3. Interessos	42	58	0,6	53	0,5	-7,9	25,2
4. Transferències corrents	1.590	1.521	14,5	1.585	14,3	4,2	-0,3
5. Fons de contingència	0	108		114	1,0	--	
6. Inversions reals	1.011	1.156	11,0	1.540	13,9	33,3	52,2
7. Transferències de capital	104	78	0,7	138	1,2	75,8	32,8
8. Actius financers	53	77	0,7	62	0,6	-19,4	16,0
9. Passius financers	493	421	4,0	418	3,8	-0,6	-15,1
Operacions corrents	8.247	8.759	83,5	8.920	80,5	1,8	8,2
Operacions de capital	1.115	1.234	11,8	1.678	15,1	36,0	50,4
Operacions financeres	546	498	4,7	480	4,3	-3,5	-12,1
Total	9.909	10.491	100,0	11.077	100,0	5,6	11,8

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

En conjunt, les despeses per transferències corrents i de capital van augmentar un 7,7% respecte el pressupost de 2020. D'aquestes, el pes més important el tenen les de caràcter corrent (1.585 milions d'euros). Els principals destinataris són les empreses públiques de l'entitat local, que suposen el 32,4% del total, augmentant respecte el 2020 un 22,5%; les famílies i institucions sense ànim de lucre, que suposen el 24,6%, i també augmenten un 17,7%; i els consorcis, que suposen el 17,6% del total, disminueixen un -21,5%.

Quadre 7.2.5

El sector públic local a Catalunya

Detall de les despeses per transferències dels ajuntaments. Pressupost 2021.

Milions d'euros

Destinació	Corrents	De capital	Total		
			M€	%	% var. 21/20
Famílies i institucions sense ànim de lucre	379	45	424	24,6	17,7
Empreses de l'entitat local	506	53	559	32,4	22,5
Mancomunitats	27	0	28	1,6	4,6
Àrees metropolitanes	203	16	219	12,7	15,1
Consortis	302	2	304	17,6	-21,5
Empreses privades	73	6	80	4,6	7,5
Altres	94	15	110	6,4	5,2
Total	1.585	138	1.723	100,0	7,7

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

La distribució funcional de la despesa dels ajuntaments, reflecteix el conjunt de competències municipals. La principal àrea és la provisió de serveis públics bàsics, amb un 38,3% del pressupost de despesa de 2021, on hi destaquen les

polítiques de benestar comunitari, que concentren el 14,1% de la despesa, i les d'habitatge i urbanisme, que concentren el 12,1%. L'àrea d'actuacions de caràcter general concentra el 22,8% de la despesa total, majoritàriament per la política de serveis de caràcter general, amb un 14,5%. També són força rellevants, dins la producció de béns públics de caràcter preferent, la política d'educació, amb el 7,1% de la despesa total, i la de cultura, amb el 6%, i dins les actuacions de protecció i promoció social, la política de serveis socials i promoció social, amb el 8,7% del pressupost de 2021.

Algunes de les polítiques que més pesen sobre el total han tingut variacions significatives respecte el pressupost de 2020. Destaca la despesa en polítiques d'habitatge i urbanisme, que ha augmentat un 12,6% respecte el pressupost de l'any anterior (150 milions d'euros), i un 34,9% respecte la liquidació d'aquell mateix any; la despesa en serveis de caràcter general, que ha augmentat un 6,9% respecte el pressupost de 2020 (103 milions d'euros) i un 24,6% respecte la liquidació d'aquell any; i la despesa en serveis socials i promoció social, que ha augmentat un 6,4% respecte el pressupost de 2020 (58,2 milions d'euros), i un 5,1% respecte la liquidació d'aquell any.

Quadre 7.2.6

El sector públic local a Catalunya

Classificació funcional de les despeses dels ajuntaments. Pressupostos 2021.

Milions d'euros

	2020		2021		% var. 21/20 (c)/(b)	% var. 21/20 (c)/(a)	
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	% Pressupost (c)	%			
0. Deute públic	520	463	4,4	456	4,1	-1,5	-12,2
1. Servei públics bàsics	3.684	4.010	38,2	4.244	38,3	5,8	15,2
1.1. Seguretat i mobilitat ciutadana	899	931	8,9	982	8,9	5,5	9,2
1.2. Habitatge i urbanisme	992	1.188	11,3	1.338	12,1	12,6	34,9
1.3. Benestar comunitari	1.470	1.520	14,5	1.563	14,1	2,8	6,3
1.4. Medi ambient	323	371	3,5	361	3,3	-2,7	11,6
2. Actuacions de protecció i promoció social	1.111	1.049	10,0	1.107	10,0	5,6	-0,3
2.1. Pensions	4	4	0,0	5	0,0	2,2	6,7
2.2. Altres prestacions econòmiques a favor d'empleats	15	18	0,2	17	0,2	-3,5	13,0
2.3. Serveis socials i promoció social	920	909	8,7	967	8,7	6,4	5,1
2.4. Foment de la ocupació	172	118	1,1	118	1,1	0,5	-31,1
3. Producció de bens públics de caràcter preferent	1.723	1.857	17,7	1.914	17,3	3,1	11,1
3.1. Sanitat	107	116	1,1	97	0,9	-16,4	-9,0
3.2. Educació	704	752	7,2	789	7,1	5,0	12,1
3.3. Cultura	582	649	6,2	669	6,0	3,2	15,1
3.4. Esport	330	340	3,2	359	3,2	5,4	8,6
4. Actuacions de caràcter econòmic	789	753	7,2	826	7,5	9,7	4,6
4.1. Agricultura, ramaderia i pesca	4	4	0,0	4	0,0	-3,1	1,2
4.2. Indústria i energia	9	11	0,1	15	0,1	38,6	74,0
4.3. Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	302	281	2,7	300	2,7	6,8	-0,5
4.4. Transport públic	276	264	2,5	286	2,6	8,2	3,5
4.5. Infraestructures	81	80	0,8	96	0,9	19,4	17,5
4.6. Investigació, desenvolupament i innovació	4	6	0,1	5	0,0	-25,3	4,2
4.9. Altres actuacions de caràcter econòmic	113	106	1,0	120	1,1	13,3	6,7
9. Actuacions de caràcter general	2.081	2.359	22,5	2.530	22,8	7,2	21,5
9.1. Òrgans de govern	176	184	1,8	189	1,7	2,6	7,1
9.2. Serveis de caràcter general	1.287	1.501	14,3	1.604	14,5	6,9	24,6
9.3. Administració financera i tributària	416	465	4,4	507	4,6	9,1	21,9
9.4. Transferències a altres administracions públiques	202	210	2,0	230	2,1	9,5	13,7
Total	9.909	10.491	100,0	11.077	100,0	5,6	11,8

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

7.3. Els pressupostos de les diputacions provincials

La província és una entitat local formada per l'agrupació de municipis, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per al compliment de les seves finalitats. Les diputacions tenen com a finalitat el govern i l'administració de les províncies. La seva organització i competències s'estableixen en el text refós de la llei municipal i de règim local de Catalunya.

Els ingressos

El Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la llei reguladora de les hisendes locals, estableix com a principals fonts de recursos de les províncies les següents:

- La participació provincial en els tributs de l'Estat i de les comunitats autònomes. El model vigent de finançament dels ens locals cedeix a favor de les províncies un percentatge del rendiment de determinats impostos¹¹ i paral·lelament es crea un fons complementari de finançament que completi els ingressos rebuts mitjançant la cessió de tributs.
- Els ingressos tributaris, dins dels quals s'inclou el recàrrec sobre l'impost d'activitats econòmiques (IAE), les taxes i les contribucions especials.
- Els ingressos no tributaris, que inclouen els preus públics, les subvencions, els ingressos patrimonials i d'altres de dret privat, les operacions de crèdit, el producte de multes i sancions i altres prestacions de dret públic.

L'any 2021, el pressupost d'ingressos de les quatre diputacions provincials catalanes, va ser de 1.634 milions d'euros, un 0,6% superior al de l'any anterior.

El capítol de transferències corrents, que té un pes del 51,0% respecte el total d'ingressos, va augmentar un 1,5% respecte l'any anterior, mentre que els capítols d'Impostos directes, d'Impostos indirectes i de Taxes i altres ingressos van disminuir un 1,0%, un 0,5% i un 1,2% respectivament.

¹¹ Un 0,9936% de la quota líquida de l'IRPF, un 1,0538% de la recaptació líquida per IVA imputable al territori i un 1,2044% de la recaptació líquida dels impostos especials sobre alcohol·ls, hidrocarburs i labors de tabac.

Quadre 7.3.1

El sector públic local a Catalunya

Classificació econòmica dels ingressos de les diputacions provincials. Pressupostos 2021 i 2020.

Milions d'euros

	2020			2021			% var.	% var.
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	(c)/(b)	(c)/(a)	
1. Impostos directes	191	178	10,9	176	10,8	-1,0	-7,7	
2. Impostos indirectes	124	128	7,9	127	7,8	-0,5	2,2	
3. Taxes i altres ingressos	86	101	6,2	100	6,1	-1,2	16,3	
4. Transferències corrents	820	822	50,6	833	51,0	1,4	1,5	
5. Ingressos patrimonials	3	3	0,2	3	0,2	3,4	15,8	
6. Alienació d'inversions reals	0	0	0,0	0	0,0	-79,6	-90,6	
7. Transferències de capital	4	11	0,7	8	0,5	-24,6	115,0	
8. Actius financers	296	183	11,3	191	11,7	4,4	-35,5	
9. Passius financers	286	199	12,3	195	12,0	-2,0	-31,6	
Operacions corrents	1.224	1.231	75,8	1.239	75,8	0,6	1,2	
Operacions de capital	4	11	0,7	8	0,5	-24,8	112,2	
Operacions financeres	582	382	23,5	386	23,6	1,1	-33,6	
Total	1.810	1.625	100,0	1.634	100,0	0,6	-9,7	

Font: Ministeri d'Hisenda

La previsió d'ingressos de la participació de l'IRPF, que és la principal figura tributària de les diputacions amb un 31,1% dels ingressos tributaris, es va reduir un 0,6% respecte la de 2020. El recàrrec sobre l'IAE, tribut local que aporta el 12,6% del pressupost de tributs, va disminuir un 1,9%. Finalment, l'ingrés pressupostat de l'IVA, que és el 25,1% dels tributs, es va reduir un 1,0% respecte l'any anterior.

Quadre 7.3.2

El sector públic local a Catalunya

Detall dels ingressos tributaris de les diputacions provincials. Pressupost 2021.

Milions d'euros

	Import	%	% var. 21/20
Capítol 1. Impostos directes			
IRPF	125	31,1	-0,6
Recàrrec sobre impostos directes	51	12,6	-1,9
Total impostos directes	176	43,7	-1,0
Capítol 2. Impostos indirectes			
IVA	101	25,1	-1,0
Impostos especials (*)	26	6,4	1,8
Total impostos indirectes	127	31,5	-0,5
Capítol 3. Taxes i altres ingressos			
Total taxes i altres ingressos	100	24,8	-1,2
Total ingressos tributaris	403	100,0	-0,9

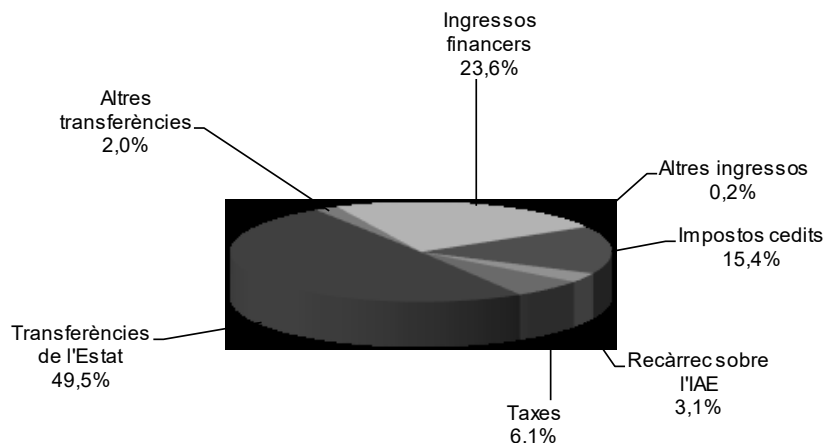
(*) Inclou els impostos especials sobre alcohols, labors de tabac i hidrocarburs.

Font: Ministeri d'Hisenda

Gràfic 7.3.1

El sector públic local a Catalunya

Estructura dels ingressos de les diputacions provincials.
Pressupost 2021.

El pressupost de transferències corrents i de capital de les diputacions per al 2021 va ser de 841 milions d'euros, un 1,0% més gran que l'any anterior. Bàsicament correspon a la participació en els tributs de l'Estat. Les transferències de capital tenen un import poc significatiu.

Quadre 7.3.3

El sector públic local a Catalunya

Detall dels ingressos per transferències a les diputacions provincials. Pressupost 2021.
Milions d'euros

Procedència	Ingressos corrents	Ingressos de capital	Import	Total %	% var. 21/20
Estat	809	0	809	96,1	0,3
Comunitat autònoma	12	0	12	1,5	7,8
Altres	12	8	20	2,4	31,0
Total	833	8	841	100,0	1,0

Font: Ministeri d'Hisenda

Finalment, es mostra el detall del pressupost d'ingressos no financers per les diferents diputacions provincials. La Diputació de Barcelona, que concentra un 54,2% dels recursos no financers, va augmentar el pressupost d'ingressos no financers en un 0,7% respecte el de 2020. Les diputacions de Girona i Lleida també van augmentar els seus pressupostos en un 2,4% i un 1,4% respectivament, mentre que el pressupost de la Diputació de Tarragona va disminuir un 3,7%

Quadre 7.3.4

El sector públic local a Catalunya

Detall del pressupost d'ingressos no financers de diputacions 2020 i 2021.

Milions d'euros

Diputació provincial	2020		2021		var.	var.	
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	(c)/(b)	(c)/(a)
Diputació provincial de Barcelona	815	830	57,3	835	54,2	0,7	2,5
Diputació provincial de Girona	137	139	9,6	142	9,2	2,4	3,5
Diputació provincial de Lleida	117	120	8,3	122	7,9	1,4	4,4
Diputació provincial de Tarragona	159	154	10,6	148	9,6	-3,7	-6,7
Total	1.228	1.243	100,0	1.248	100,0	0,4	1,6

Font: Ministeri d'Hisenda

Les despeses

De la vessant de la despesa, les previsions del 2021 augmenten un 0,6% respecte el pressupost de 2020. Aquest augment s'explica pel creixement de les despeses corrents que augmenten un 1,2% en el pressupost de 2021. Les remuneracions del personal, que suposen el 26,8% van augmentar un 2,7% respecte l'any anterior, les despeses en béns corrents i de serveis, amb un pes de l'12,9%, van augmentar un 7,2%. Les transferències corrents, que tenen un pes del 19,1% en el pressupost de 2021, es van reduir un 1,1%. És remarcable el baix pes dels interessos en el total del pressupost de despeses, el qual suposa el 0,2% del total de despeses pressupostades pel 2021.

Si es compara amb la liquidació del 2020, el pressupost de 2021 es redueix en un 8,0%, explicat per la disminució de les transferències corrents en un 17,0% i per la de les operacions financeres en un 40,0%.

7. El sector públic local

Quadre 7.3.5

El sector públic local a Catalunya

Classificació econòmica de les despeses de les diputacions provincials. Pressupostos 2020 i 2021.

Milions d'euros

	2020		2021		% var	% var	
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	(c)/(b)	(c)/(a)
1. Remuneracions del personal	381	427	26,3	439	26,8	2,7	15,0
2. Despeses de béns corrents i de servei:	161	196	12,1	211	12,9	7,2	30,9
3. Despeses financeres	1	3	0,2	4	0,2	13,8	391,0
4. Transferències corrents	375	315	19,4	312	19,1	-1,1	-17,0
5. Fons de contingència	0	0	0,0	17	1,1	-	-
6. Inversions reals	79	102	6,3	90	5,5	-11,0	13,9
7. Transferències de capital	162	181	11,1	192	11,8	6,1	18,4
8. Actius financers	294	186	11,4	194	11,9	4,3	-34,1
9. Passius financers	322	187	11,5	176	10,8	-5,8	-45,5
Operacions corrents	918	970	59,7	982	60,1	1,2	6,9
Operacions de capital	242	283	17,4	283	17,3	0,0	16,9
Operacions financeres	616	372	22,9	370	22,6	-0,7	-40,0
Total	1.776	1.625	100,0	1.634	100,0	0,6	-8,0

Font: Ministeri d'Hisenda

Les transferències corrents i de capital atorgades per les diputacions provincials van augmentar un 1,5%. Els principals destinataris van ser els ajuntaments, les transferències als quals van augmentar un 5,0%. Amb imports menys importants, destaca la disminució de transferències a famílies i institucions sense ànim de lucre d'un 4,1%.

Pel que fa a les transferències a Consorcis, aquestes van reduir-se un 0,9%, mentre que les transferències a comarques i a comunitats autònomes van disminuir un 6,6% i un 27,6% respectivament.

Quadre 7.3.6

El sector públic local a Catalunya

Detall de les despeses per transferències de les diputacions provincials. Pressupost 2021.

Milions d'euros

Destinació	Transferències corrents	Transferències de capital	Import	Total	
				%	% var. 21/20
Ajuntaments	161	179	340	67,4	5,0
Consorcis	37	3	40	7,9	-0,9
Famílies i institucions sense ànim de lucre	48	3	51	10,1	-4,1
Comunitat Autònoma	9	3	11	2,2	-27,6
Comarques	23	3	27	5,3	-6,6
Altres	34	2	36	7,1	0,5
Total	312	192	504	100,0	1,5

Font: Ministeri d'Hisenda

La classificació funcional de la despesa de les diputacions provincials mostra la importància de les actuacions de caràcter general. L'administració financera i tributària concentra el 30,1% de les despeses totals, les transferències a altres administracions públiques concentren el 11,4% i els serveis de caràcter general tenen un pes del 12,6%. Sumats al pes de les despeses dels òrgans de govern (1,8%), les actuacions de caràcter general sumen un total de 911 milions d'euros, el que representa un 55,8% del total de despeses pressupostades el 2021.

També és destacable el pressupost destinat a cultura (7,3%) que disminueix un 16,1% respecte l'any anterior, infraestructures (6,5%) que augmenta un 8,5%, serveis socials i promoció social (6,1%) que s'incrementa en un 17,4% i educació (5,7%) que disminueix un 19,0%.

Quadre 7.3.7

El sector públic local a Catalunya

Classificació funcional de les despeses de les diputacions provincials. Pressupostos 2020 i 2021.

Milions d'euros

	2020			2021			var.	var.
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	(c)/(b)	(c)/(a)	
0. Deute públic	53	28	1,7	6	0,4	-77,2	-88,1	
1. Servei públics bàsics	104	128	7,9	86	5,3	-32,7	-17,3	
1.1. Seguretat i mobilitat ciutadana	0	0	0,0	1	0,1	71,4	99,2	
1.2. Habitatge i urbanisme	40	52	3,2	26	1,6	-49,8	-33,6	
1.3. Benestar comunitari	3	3	0,2	1	0,1	-71,3	-67,0	
1.4. Medi ambient	61	72	4,4	58	3,5	-19,0	-5,1	
2. Actuacions de protecció i promoció social	119	116	7,1	136	8,3	17,8	14,8	
2.1. Pensions	0	0	0,0	0	0,0	18,3	0,6	
2.2. Altres prestacions econòmiques a favor d'emplea	4	6	0,4	7	0,4	11,0	56,1	
2.3. Serveis socials i promoció social	90	86	5,3	100	6,1	17,4	11,1	
2.4. Foment de la ocupació	24	24	1,5	29	1,8	20,7	21,5	
3. Producció de bens públics de caràcter preferent	298	307	18,9	259	15,8	-15,8	-13,2	
3.1. Sanitat	44	47	2,9	45	2,8	-4,0	3,3	
3.2. Educació	105	92	5,7	74	4,6	-19,0	-29,2	
3.3. Cultura	118	142	8,8	119	7,3	-16,1	0,8	
3.4. Esport	30	26	1,6	19	1,2	-24,2	-36,1	
4. Actuacions de caràcter econòmic	218	245	15,1	235	14,4	-3,8	8,1	
4.1. Agricultura, ramaderia i pesca	7	14	0,9	12	0,7	-15,8	81,4	
4.2. Indústria i energia	3	1	0,0	0	0,0	-62,1	-92,0	
4.3. Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	59	77	4,7	65	4,0	-15,6	9,7	
4.4. Transport públic	0	0	0,0	0	0,0	-6,0	130,8	
4.5. Infraestructures	102	98	6,0	106	6,5	8,5	4,3	
4.6. Investigació, desenvolupament i innovació	2	2	0,1	2	0,2	5,2	32,8	
4.9. Altres actuacions de caràcter econòmic	46	53	3,3	50	3,1	-6,1	8,1	
9. Actuacions de caràcter general	985	802	49,4	911	55,8	13,6	-7,5	
9.1. Òrgans de govern	27	30	1,8	29	1,8	-3,1	5,7	
9.2. Serveis de caràcter general	153	205	12,6	205	12,6	0,0	34,2	
9.3. Administració financera i tributària	661	467	28,7	492	30,1	5,4	-25,6	
9.4. Transferències a altres administracions públiques	144	100	6,2	186	11,4	84,7	28,7	
Total	1.776	1.625	100,0	1.634	21,3	0,6	-8,0	

Font: Ministeri d'Hisenda

Resultat no financer

El resultat no financer, és a dir, la diferència entre els ingressos no financers i les despeses no financeres, es poden observar en el quadre 7.3.8. El pressupost de 2021 té un dèficit no financer de 17 milions d'euros, mentre que en el pressupost de 2020 aquest va ser de 10 milions d'euros. En canvi, el resultat no financer de la liquidació de 2020 va ser d'un superàvit de 68 milions d'euros.

Quadre 7.3.8

El sector públic local a Catalunya

Resultat no financer de les diputacions provincials. Pressupostos 2020 i 2021.

Milions d'euros

	2020	2021	% var. 21/20		
	Liquidació (a)	Pressupost (b)	Pressupost (c)	(c)/(b)	(c)/(a)
Ingressos no financers	1.228	1.243	1.248	0,4	1,6
Despeses no financeres	1.160	1.253	1.264	0,9	9,0
Resultat no financer	68	-10	-17	70,4	-124,4

Font: Ministeri d'Hisenda

7.4. Els pressupostos dels consells comarcals i de l'àrea metropolitana

El consell comarcal exerceix les seves competències en els termes establerts en el text refós de la Llei d'organització comarcal de Catalunya.

La comarca es constitueix com una entitat local formada per l'agrupació de municipis, que té personalitat jurídica i plena capacitat i autonomia per al compliment dels seus fins. El seu govern i administració correspon al consell comarcal, integrat pels consellers comarcals i el president del consell. Les comarques són creades per Llei del Parlament de Catalunya, i actualment n'hi ha 42.

D'altra banda, segons la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), l'AMB és un ens local supramunicipal de caràcter territorial integrat pels municipis de la conurbació de Barcelona a què fa referència l'article 2, entre els quals hi ha vinculacions econòmiques i socials que fan necessària la planificació de polítiques públiques i la implantació de serveis d'una manera conjunta. Aquest ens té competències sobre urbanisme, transport i mobilitat, aigües, residus, competències en matèria de medi ambient, Infraestructures

d'interès metropolità, desenvolupament econòmic i social i competència en cohesió social i territorial.

Per falta d'informació les dades dels pressupostos dels consells comarcals per al 2021 no contenen les dels consells comarcals del Baix Camp, la Ribera d'Ebre i l'Urgell.

Quadre 7.4.1

El sector públic local a Catalunya

Detall del pressupost d'ingressos dels consells comarcals i l'Àrea Metropolitana de Barcelona 2020 i 2021.

Milions d'euros

	2020		2021		% var.
	Pressupost (a)	%	Pressupost (b)	%	21/20 (b)/(a)
Alt Camp	8	1,3	7	1,1	-5,7
Alt Empordà	38	6,2	35	5,2	-9,4
Alt Penedès	11	1,8	9	1,4	-20,2
Alt Urgell	9	1,5	10	1,6	14,9
Anoia	14	2,3	16	2,5	13,1
Bages	15	2,4	16	2,4	7,5
Baix Camp(*)	0	0,0	0	0,0	–
Baix Ebre	18	2,9	20	3,0	9,3
Baix Empordà	26	4,2	26	4,0	2,4
Baix Llobregat	24	3,9	28	4,1	13,6
Baix Penedès	14	2,2	16	2,4	16,2
Berguedà	15	2,4	21	3,2	40,2
Cerdanya	8	1,2	9	1,3	11,6
Conca de Barberà	13	2,2	14	2,1	6,0
Garraf	10	1,6	10	1,5	1,0
Garrigues	7	1,1	7	1,0	1,1
Garrotxa	36	5,8	35	5,2	-2,8
Generau d'Aran	31	5,0	35	5,2	12,0
Gironès	20	3,3	23	3,5	15,0
L'Alta Ribagorça	3	0,5	4	0,6	9,7
Maresme	42	6,8	53	7,9	25,1
Moianès	2	0,4	3	0,4	27,0
Montsià	13	2,1	7	1,1	-44,8
Noguera	9	1,4	10	1,4	11,6
Osona	28	4,5	32	4,8	16,2
Pallars Jussà	13	2,0	14	2,1	11,0
Pallars Sobirà	6	1,0	6	1,0	4,0
Pla de l'Estany	13	2,1	14	2,1	7,1
Pla d'Urgell	11	1,8	13	1,9	15,3
Priorat	5	0,8	5	0,7	-1,1
Ribera d'Ebre (*)	0	0,0	0	0,0	–
Ripollès	10	1,6	11	1,6	12,4
Segarra	8	1,3	8	1,2	-3,2
Segrià	15	2,4	16	2,3	3,5
Selva	44	7,2	48	7,2	8,0
Solsonès	10	1,7	13	2,0	26,3
Tarragonès	17	2,7	18	2,7	5,5
Terra Alta	4	0,6	4	0,5	1,1
Urgell(*)	0	0,0	0	0,0	–
Vallès Occidental	26	4,2	26	4,0	1,1
Vallès Oriental	23	3,7	26	3,9	14,1
Total Comarques	619	100,0	666	100,0	7,6
Àrea metropolitana de Barcelona	828		877		5,9
Total	1.446		1.543		6,7

(*) No es disposa de les dades dels pressupostos dels consells comarcals del Baix Camp, la Ribera d'Ebre i l'Urgell.

Font: Ministeri d'Hisenda

Els ingressos

La naturalesa dels recursos de què disposen els consells comarcals catalans per a l'exercici de les seves competències està definida en el Decret legislatiu 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'organització comarcal de Catalunya, i en la Llei 1/2015, del 5 de febrer, del règim especial d'Aran el Consell General d'Aran. Concretament, els recursos comarcals són els següents:

- Els ingressos tributaris, que són les taxes per la prestació de serveis o la realització d'activitats de la seva competència, i les contribucions especials per a l'execució d'obres o per a l'establiment, l'ampliació o la millora de serveis de la competència comarcal;
- Els ingressos no tributaris, com ara les subvencions, les operacions de crèdit, els ingressos de dret privat i les multes;
- Les participacions en els ingressos de l'Estat i de la Generalitat, establertes a favor de les comarques (en el segon cas, el Fons de Cooperació Local).

Segons el Decret legislatiu 4/2003, els consells comarcals també es poden nodrir de participacions en els ingressos provincials en el cas que assumeixin competències de les diputacions, i en els ingressos dels municipis de la comarca. Tot i així, aquesta Llei explicita, d'una banda, que els consells comarcals no poden exigir cap mena de recurs de caràcter impositiu i, d'altra banda, que el règim financer de les entitats supramunicipals no alterarà el propi dels ajuntaments que les integrin. Així doncs, el marc legal de les finances comarcals és molt reduït i es limita bàsicament a taxes, contribucions especials, subvencions, participació en ingressos de la Generalitat i operacions de crèdit. Atès que la capacitat recaptadora de les taxes i les contribucions especials és limitada i que el recurs a l'endeutament de les comarques és reduït, el marge d'actuació de les finances comarcals se centra bàsicament en les transferències, la majoria de les quals provenen del pressupost de la Generalitat.

D'altra banda, la Llei 1/2015, del 5 de febrer, del règim especial d'Aran el Consell General d'Aran estableix, a diferència dels altres consells comarcals, un fons per al finançament del Consell General d'Aran per exercir les competències que han estat transferides al marge d'altres assignacions. A més a més, les lleis de pressupostos de la Generalitat també poden establir altres partides específiques per al Consell General d'Aran, amb l'objectiu de promoure la col·laboració del Consell en l'exercici de les competències de l'Administració de la Generalitat o per a assolir les finalitats d'aquesta, i, si s'escau, també pot obtenir recursos de la Generalitat procedents de partides finalistes adreçades a entitats territorials o locals.

Els recursos que obtenen els consells comarcals procedeixen principalment de transferències. Els consells comarcals reben unes transferències corrents de la Generalitat per mitjà del Fons de Cooperació Local de Catalunya, que es distribueixen entre comarques atenent bàsicament a criteris de població i solidaritat interterritorial.

En el pressupost dels consells comarcals, les transferències corrents van suposar el 71,6%. Les taxes i altres ingressos van ser el 16,5% dels ingressos, i les transferències de capital el 10,4%. Els tres capítols van créixer respecte el pressupost del 2020.

Quadre 7.4.2

El sector públic local a Catalunya

Classificació econòmica dels ingressos dels consells comarcals. Pressupostos 2020 i 2021.

Milions d'euros

	2020		2021		% var. 21/20		% var. 21/20	
Liquidació (a)	Pressupost (b)	%	Pressupost (c)	%	(c)/(b)	(c)/(a)		
1. Impostos directes	0	0	0,0	0	0,0	--	--	
2. Impostos indirectes	0	0	0,0	0	0,0	--	--	
3. Taxes i altres ingressos	96	108	17,5	110	16,5	1,9	14,4	
4. Transferències corrents	416	437	70,6	477	71,6	9,1	14,4	
5. Ingressos patrimonials	3	4	0,7	4	0,6	-1,5	22,4	
6. Alienació d'inversions reals	0	0	0,0	0	0,0	--	-18,8	
7. Transferències de capital	19	65	10,5	69	10,4	6,5	269,4	
8. Actius financers	0	1	0,2	1	0,2	-3,6	1.225,0	
9. Passius financers	2	3	0,6	5	0,7	35,7	91,1	
Operacions corrents	516	549	88,8	591	88,7	7,6	14,5	
Operacions de capital	19	65	10,5	69	10,4	6,6	270,0	
Operacions financeres	3	5	0,8	6	0,9	25,1	132,3	
Total	537	619	100,0	666	100,0	7,6	23,9	

(*) No es disposa de les dades dels pressupostos dels consells comarcals del Baix Camp, la Ribera d'Ebre i l'Urgell.

Font: Ministeri d'Hisenda

Pel que fa al finançament l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Llei 31/2010 determina que l'Àrea Metropolitana de Barcelona es pot finançar per mitjà dels recursos següents:

- ingressos procedents del patrimoni i altres ingressos de dret privat.
- recàrrec sobre l'impost sobre béns immobles, establert per la legislació d'hisendes locals per a les àrees metropolitanes.
- altres recàrrecs sobre els impostos dels municipis o la Generalitat creats d'acord amb la legislació reguladora de les hisendes locals.
- taxes i preus públics per a prestar serveis i per a dur a terme activitats de la seva competència.

- cànon i altres drets a favor seu per a explotar serveis públics i utilitzar el domini públic metropolità.
- quotes urbanístiques i contribucions especials per a executar obres i per a establir, millorar o ampliar els serveis.
- el producte de multes i sancions.
- transferències de la Generalitat i d'altres ens supramunicipals pel que fa a les delegacions de competències que s'acordin.
- la participació en els tributs de l'Estat i de la Generalitat, en els termes establerts per la legislació reguladora de les hisendes locals.
- aportacions dels municipis que la integren.
- subvencions i altres ingressos de dret públic.
- el producte de les operacions de crèdit.
- recursos procedents de la Unió Europea i de programes comunitaris.
- qualsevol altre recurs creat per a finançar l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

8. LES INVERSIONS DE L'ESTAT A CATALUNYA

8.1. Les inversions liquidades

Les dades de les inversions executades per l'Estat que s'analitzen a continuació corresponen a les dades publicades anualment per la IGAE com a "Distribució territorial de la inversió del sector públic estatal", a partir de les quals s'obté informació de la inversió executada per comunitat autònoma i segons el tipus d'organisme executor.

Quadre 8.1.1

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Les inversions reals executades per l'Estat

Milions €

	Empreses i			Total
	AGE	OA	altres	
Catalunya				
2016	245	45	355	644
2017	175	45	682	902
2018	133	40	583	757
2019	156	41	615	812
2020	160	46	751	957
2021	153	53	534	740
Total regionalitzat				
2016	2.762	698	2.655	6.115
2017	2.578	725	3.512	6.815
2018	3.239	629	3.374	7.241
2019	3.536	661	3.355	7.551
2020	3.269	712	3.575	7.556
2021	3.513	796	3.885	8.194
Total^(*)				
2016	3.932	783	3.052	7.766
2017	5.603	846	3.816	10.265
2018	5.962	777	3.742	10.481
2019	5.732	747	3.754	10.233
2020	5.945	785	4.043	10.773
2021	7.358	923	4.478	12.759

(*) El total inclou les inversions no territorialitzades a les CA

Font: Informes MINHAP i Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE)

El quadre 8.1.1 mostra l'evolució de les inversions reals executades per l'Estat a Catalunya, al conjunt de CA (total regionalitzat) i en total entre els anys 2016 i 2021. Addicionalment s'especifica si la inversió ha estat executada per la pròpia Administració General de l'Estat (AGE), per organismes autònoms o altres ens amb pressupost limitatiu, o bé per empreses públiques i altres ens amb pressupost estimatiu.

La inversió real executada a Catalunya passa dels 957 M€ l'any 2020 a 740 M€, que representa una disminució del -22,7%. La inversió de les empreses és la

que més cau en termes percentuals, concretament un -28,9%, mentre que la disminució de la inversió de l'AGE és més moderada, un -4,3%. Per contra, la inversió dels organismes autònoms creix un 14,6%, per bé que representa una part poc rellevant del conjunt d'inversions de l'Estat a Catalunya.

La disminució de la inversió a Catalunya contrasta amb l'augment significatiu de la inversió total, que inclou la inversió no regionalitzada, que creix un 18,4% i passa dels 10.773 M€ l'any 2020 a 12.759 M€ el 2021. L'import de les d'inversions territorialitzades al conjunt de CA augmenta dels 7.556 M€ l'any 2020 a 8.194 M€, que es tradueix en un augment del 8,4%.

Cal destacar el fet que el pes de les inversions de les empreses públiques és molt superior a Catalunya, on l'any 2021 representen el 72,2% de la inversió executada per l'Estat, mentre que al conjunt de CA, el pes de les inversions de les empreses representa el 47,4%, un pes molt similar al de les inversions de l'AGE, que representen el 42,9% del total.

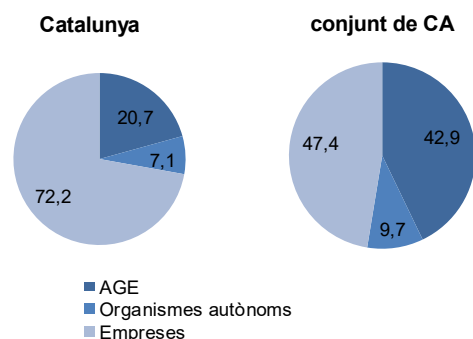
Gràfic 8.1.1

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

La composició de la inversió executada segons l'organisme executor l'any 2021

Milions d'euros

Al quadre 8.1.2 es visualitza l'evolució oscil·lant de les inversions a Catalunya entre 2016 i 2021, s'alternen anys amb variacions positives amb anys de variació negativa. El total d'inversions regionalitzades presenta una taxa de creixement positives des de l'any 2017, malgrat que les taxes de creixement han estat molt variables. Així les inversions al conjunt de CA van créixer un 11,4% l'any 2017, un 6,3% i 4,3% els anys següents. L'any 2020 el creixement va ser pràcticament nul (0,1%) i l'any 2021 torna a créixer un 8,4%.

Quadre 8.1.2

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Variació de les inversions reals executades per l'Estat

Percentatge (%)

	Catalunya					Total regionalitzat				
	17/16	18/17	19/18	20/19	21/20	17/16	18/17	19/18	20/19	21/20
AGE	-28,6	-23,7	16,8	2,7	-4,3	-6,7	25,7	9,2	-7,6	7,5
Organismes autònoms	0,0	-11,2	3,5	11,6	14,6	3,9	-13,3	5,1	7,8	11,8
Empreses	92,2	-14,5	5,4	22,2	-28,9	32,3	-3,9	-0,6	6,6	8,7
Total	39,9	-16,1	7,3	17,9	-22,7	11,4	6,3	4,3	0,1	8,4

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE)

Pel que fa al pes de les inversions executades per l'Estat a Catalunya sobre el total regionalitzat, l'any 2021 se situa en un 9%, més de 2,5 punts per sota el 2020, on les inversions de l'Estat a Catalunya suposaven el 12,7% del total d'inversions regionalitzades. El nivell d'inversió a Catalunya queda, un any més, lluny del pes de la seva població (16%) i PIB (19%).

Si s'analitza aquest percentatge per organismes es constata com el pes de les inversions a Catalunya és més alt en el cas de les empreses públiques, un 13,7% l'any 2021 i un 17,2% de mitjana entre 2016 i 2021. El pes de les inversions de l'AGE i dels organismes autònoms continua al voltant del 4,5% i 6,5% respectivament, seguint la tendència dels darrers anys.

Quadre 8.1.3

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Pes de les inversions executades a Catalunya sobre el total regionalitzat

Percentatge (%)

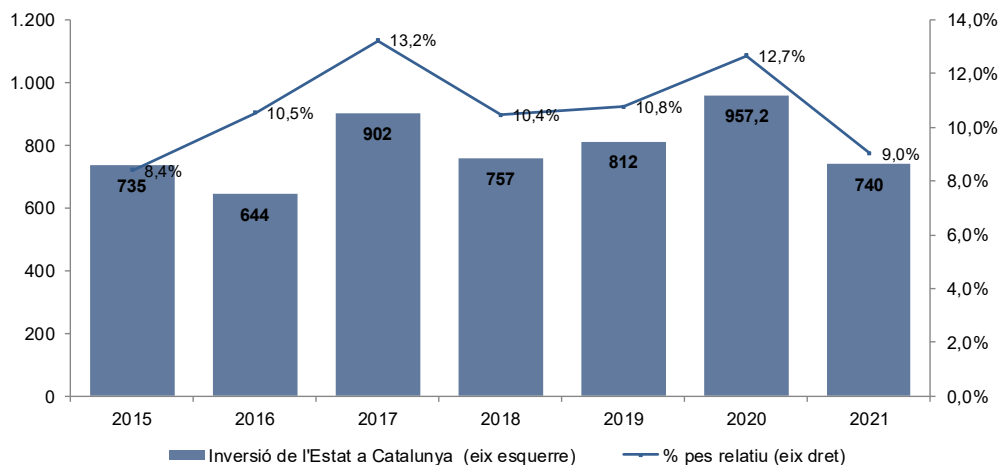
	Catalunya					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
AGE	8,9	6,8	4,1	4,4	4,9	4,4
Organismes autònoms	6,4	6,2	6,3	6,2	6,5	6,6
Empreses	13,4	19,4	17,3	18,3	21,0	13,7
Total	10,5	13,2	10,4	10,8	12,7	9,0

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE)

El gràfic 8.1.2 resumeix l'evolució de l'import de les inversions reals executades per l'Estat a Catalunya i el seu pes sobre el total regionalitzat. El nivell d'inversió de l'any 2021 se situa al nivell del 2015 (735 M€), després que l'any anterior el volum d'inversió voregés els 1.000 M€. Dins un context de perspectiva històrica

dels darrers 20 anys, les xifres del darrers anys estan molt per sota els nivells d'inversió de la primera dècada dels 2000.

Gràfic 8.1.2
Les inversions de l'Estat a Catalunya
 Sector públic estatal
 Les inversions reals executades per l'Estat
 Milions d'euros

Font: Informes MINHAP i Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGA-E)

A continuació es detallen els principals executors per cadascun dels sectors (AGE, organismes autònoms i empreses públiques). Dins de l'AGE, el Ministeri amb més inversió executada és el de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, (antic Ministeri de Foment). L'any 2021, un 6,8% de la inversió regionalitzada d'aquest Ministeri s'executa a Catalunya, mentre que de mitjana del període 2016-2021, aquest percentatge és lleugerament superior, d'un 8,1%. Pel que fa als organismes autònoms, el principal organisme executor és el Consell Superior d'Investigacions Científiques, el qual executa el 17,5% de la inversió del 2021 a Catalunya. Quant a les empreses públiques, les empreses amb una inversió més elevada en valors absoluts són, per aquest ordre, ADIF (169 M€), RENFE Operadora (91 M€), Ports de l'Estat (89 M€) i ENAIRE (77 M€), totes elles adscrites al Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

Quadre 8.1.4

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

La inversió executada per l'Estat a Catalunya per l'òrgan executor

Milions €

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	% Cats/ total reg 2021	% Cats/ total període 2016-2021
Ministeris	245	175	133	156	160	153	4,4	5,4
Transport, mobilitat i agenda urbana	226	154	119	144	139	141	6,8	8,1
Agricultura, pesca i alimentació	6	11	10	4	3	1	1,5	2,5
Hisenda	5	4	2	0	0	0	0,2	4,4
Interior	4	2	2	3	1	2	2,0	2,7
Transició ecològica	--	--	--	2	10	5	1,6	2,5
Resta ministeris	4	4	1	3	7	4	0,5	0,5
Organismes Autònoms i altres organismes SPA	45	45	40	41	46	53	6,6	6,3
Consell Superior d'Investigacions Científiques	33	35	34	35	37	45	17,5	18,6
Confederació Hidrogràfica de l'Ebre	2	3	2	2	3	4	13,9	12,6
Agència Estatal de l'Administració Tributària	3	3	3	3	1	2	15,8	13,1
Altres	7	3	1	1	4	2	0,5	0,7
Empreses públiques i altres ens	355	682	583	615	751	534	13,7	17,3
Acuaes	21	5	17	1	3	0	1,8	22,8
Acuamed	1	1	1	6	11	2	10,8	26,5
ADIF	47	64	106	130	229	169	29,0	29,0
ADIF Alta velocitat	102	146	101	75	101	22	2,3	7,9
CILSA	10	35	9	61	66	29	100,0	100,0
ENAIARE	20	44	49	71	77	77	14,5	14,7
ENRESA	2	4	3	4	6	1	2,6	17,3
Ports de l'Estat	38	70	69	72	58	89	24,8	19,6
RENFE operadora	12	101	103	65	94	91	14,1	23,4
SEITTSA	78	170	89	54	25	-10	-9,0	30,9
Soc.Est. Participacions Industrials (SEPI)	10	11	8	13	14	13	6,8	7,3
Consorti Barcelona Supercomputing center ⁽¹⁾	1	10	12	17	14	10	100,0	100,0
Consorti Zona Franca	8	4	6	29	30	17	100,0	100,0
Altres	5	16	12	19	24	23	6,7	6,5
Total	644	902	757	812	957	740	9,0	11,1

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAIE)

Un altre aspecte a destacar és el grau d'execució de les inversions respecte a l'import inicialment inclòs als Pressupostos generals de l'Estat. Per als anys 2019 i 2020, no es disposa de dades per calcular el grau d'execució de la inversió executada a Catalunya i al conjunt de CA ja que aquests anys no es van aprovar els Pressupostos generals de l'Estat, i per tant, no es disposa de l'annex d'inversions reals on es detalla previsió de la inversió regionalitzada.

El grau d'execució de les inversions de l'Estat a Catalunya l'any 2021 enregistra el percentatge més baix des que es disposa de dades, un 35,8%. Aquest nivell d'execució queda 20 punts per sota el anys 2016 i 2018, en què el grau d'execució se situava al voltant del 56%. Si es desglossa el grau d'execució per tipus d'organisme executor s'observa que l'AGE té un grau d'execució del 91,1% i els organismes autònoms executen molt per sobre del pressupostat, ja que al

pressupost inicial la major part de la inversió dels organismes autònoms no està assignada a una CA concreta sinó que es classifica com a no regionalitzat. Al seu torn, les empreses executen només un 28,1% de la inversió prevista. Cal destacar que la inversió de les empreses és superior a Catalunya que al conjunt de CA, i per tant, arrossega el grau d'execució a la baixa.

Al conjunt de CA, el grau d'execució és del 71%, un percentatge que duplica el grau d'execució a Catalunya. Si s'inclou la inversió no territorialitzada el grau d'execució és del 67,1%, desglossat en un grau d'execució del 89,5% de l'AGE, 57,1% dels organismes autònoms i 48,7% de les empreses.

El grau d'execució mitjà de Catalunya entre 2016 i 2021, és del 57,7%, mentre que el del conjunt d'inversions territorialitzades és del 72,7%, 15 punts per sobre.

Quadre 8.1.5

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Grau d'execució de les inversions reals pressupostades per l'Estat a les comunitats autònomes

Percentatge (%)

	Catalunya					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
AGE	166,5	84,7	71,6	nd	nd	91,1
Organismes autònoms	2.715,3	8.219,5	1.854,5	nd	nd	3.356,4
Empreses	35,7	75,2	51,9	nd	nd	28,1
Total	56,4	81,0	57,7	nd	nd	35,8
	Total regionalitzat					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
AGE	126,1	124,0	125,1	nd	nd	127,8
Organismes autònoms	211,6	247,7	187,9	nd	nd	248,0
Empreses	33,9	62,4	50,6	nd	nd	45,9
Total	59,1	85,2	75,5	nd	nd	71,0
	Total					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
AGE	108,2	105,3	96,4	94,7	98,2	89,5
Organismes autònoms	59,9	77,9	63,3	59,9	62,9	57,1
Empreses	37,6	61,5	51,9	52,1	56,1	48,7
Total	59,4	81,4	71,7	70,5	74,3	67,1

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE)

El gràfic 8.1.3 mostra la línia que ha seguit el grau d'execució de les inversions de l'Estat a Catalunya respecte al del total d'inversions de l'Estat. El grau d'execució de les inversions a Catalunya durant tot el període del que es disposa de dades (2013-2021) es situa sistemàticament per sota el nivell del total d'inversió. Cal remarcar que per als anys 2019 i 2020 no es pot calcular el grau

d'execució de les inversions a Catalunya ja que en no aprovar-se els Pressupostos generals de l'Estat no es disposa de la inversió pressupostada per CA, i per tant, al gràfic apareix el mateix grau d'execució que l'any 2018.

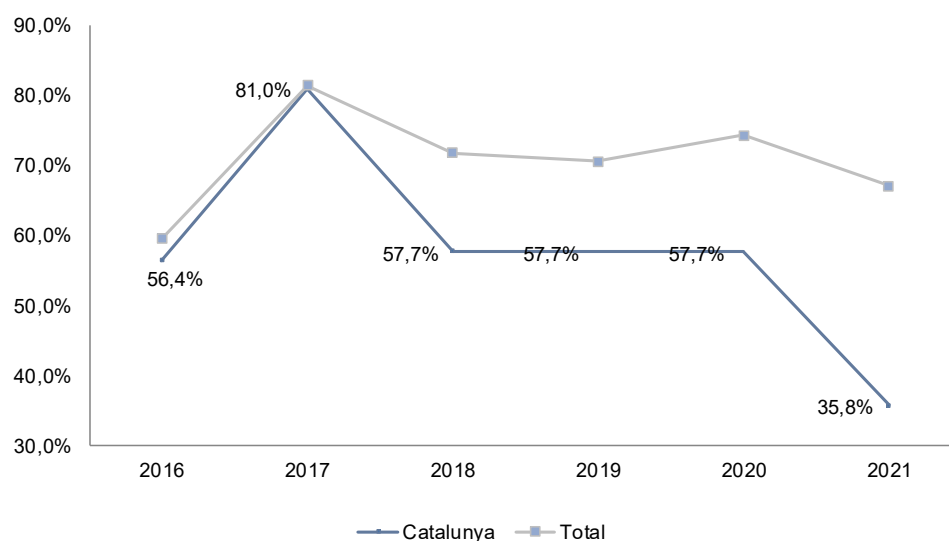
Gràfic 8.1.3

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Grau d'execució de les inversions reals pressupostades per l'Estat a les comunitats autònomes

Percentatge (%)

Seguidament es presenta una comparació de la inversió executada per l'Estat a les diferents CA. S'analitza en primer lloc la diferent composició de la inversió de les CA segons l'òrgan executor. Al quadre 8.1.6 s'ha classificat la inversió executada per l'Estat a les CA en funció de si l'executor és el sector públic administratiu de l'Estat (AGE i organismes autònoms) o bé el sector públic empresarial. Així mateix també es calcula el pes de les inversions a cada CA sobre el total regionalitzat.

L'any 2021, Madrid és la CA on l'Estat executa un import més alt de la inversió respecte al total regionalitzat. Concretament, es van executar inversions per un import de 2.086 M€, el que representa un 25,5% de la inversió territorialitzada. En segon lloc hi figura Andalusia, amb una inversió de 854 M€ i un pes relatiu del 10,4%, i en tercer lloc Catalunya, amb una inversió de 740 M€, equivalent al 9% de la inversió territorialitzada.

Si ens fixem en el pes que té el sector públic administratiu i el sector públic empresarial a les diferents CA, s'observa com la composició varia substancialment d'una CA a l'altra. Deixant de banda les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla, les CA forals, per les seves particularitats, Aragó és la CA amb més pes de les inversions del sector públic administratiu, amb un 84,1%, seguit de Múrcia (84%) i La Rioja (83,8%). En canvi, a Balears (16%), Canàries(24,2%)

i Catalunya (27,8%), el sector públic administratiu és minoritari, ja que la major part de les inversions es porten a terme a través d'empreses públiques.

Quadre 8.1.6

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

La inversió liquidada de l'Estat l'any 2021 per comunitats autònomes i per sectors

Milions €

	sector públic administratiu	sector públic empresarial	Total	pes s/ total regionalitzat (%)	pes sector públic admin. (%)	pes sector públic empres. (%)
Andalusia	364	490	854	10,4	42,6	57,4
Aragó	373	70	444	5,4	84,1	15,9
Astúries	77	71	148	1,8	52,1	47,9
Balears	24	128	153	1,9	16,0	84,0
Canàries	54	168	221	2,7	24,2	75,8
Cantàbria	77	44	121	1,5	64,0	36,0
Castella-Lleó	441	290	731	8,9	60,3	39,7
Castella-la Manxa	339	80	419	5,1	80,8	19,2
Catalunya	206	534	740	9,0	27,8	72,2
Comunitat Valenciana	229	240	469	5,7	48,8	51,2
Extremadura	83	182	265	3,2	31,2	68,8
Galícia	224	309	533	6,5	42,0	58,0
Madrid	1.212	874	2.086	25,5	58,1	41,9
Múrcia	487	93	580	7,1	84,0	16,0
Navarra	14	35	50	0,6	29,0	71,0
País Basc	18	261	280	3,4	6,6	93,4
Rioja	55	11	65	0,8	83,8	16,2
Ceuta	12	4	16	0,2	77,3	22,7
Melilla	19	2	20	0,2	91,8	8,2
Total regionalitzat	4.309	3.885	8.194	100,0	52,6	47,4
No regionalitzat	3.972	593	4.565		87,0	13,0
Total	8.281	4.478	12.759		64,9	35,1

(^c) Inclou la inversió liquidada dels Ministeris, organismes autònoms, agències, altres organismes del sector públic administratiu i empreses públiques. No inclou la inversió liquidada de la Seguretat Social

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE)

La diferent composició de la inversió executada queda plasmada al gràfic 8.1.4, on s'han ordenat les CA en funció del major o menor pes del sector públic administratiu en les inversions executades. Tal i com s'ha comentat anteriorment, les empreses públiques tenen un grau d'execució menor al de l'AGE o l'OA. Per tant, les CA amb un major pes d'aquest sector segurament obtindran un grau d'execució menor de les inversions respecte a l'import inicial pressupostat.

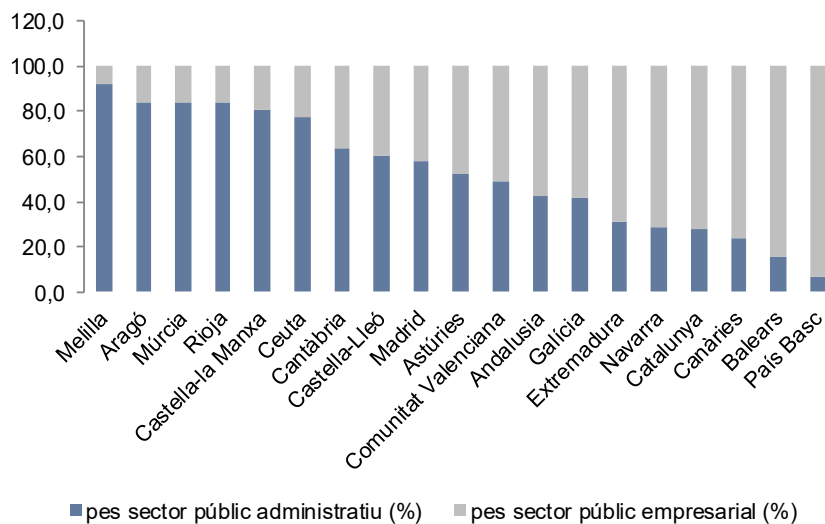
Gràfic 8.1.4

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Pes de les inversions del sector públic administratiu i empresarial per CA (2021)

Percentatge (%)

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE)

Per últim al quadre 8.1.7 es compara el pes de la inversió sobre el total regionalitzat respecte al pes del PIB de les CA sobre el total i respecte al pes de la seva població. Així mateix, s'ha calculat també la inversió per habitant. Atès que la inversió d'un sol any pot no ser representativa del nivell d'inversió de l'Estat en aquella CA perquè hi ha nombrosos projectes d'inversió pluriennals, s'ha calculat el pes mitjà entre 2015-2021¹² per a cadascuna de les variables mencionades.

¹² A partir del 2015 la IGAE publica les dades de la inversió de l'Estat a les CA, que inclou les inversions de l'AGE, els organismes autònoms i les empreses. Amb anterioritat només es publicaven les inversions de l'AGE i els organismes autònoms.

Quadre 8.1.7

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

La inversió liquidada de l'Estat (2015-2021) per comunitats autònomes respecte la població i el PIB

Percentatge (%)

	mitjana 2015-2021			
	pes inversió s/ total regionalitzat (%)	pes del PIB (%) s/ total	pes de la població (%)	€/habitant
Andalusia	13,1	13,4	17,9	117
Aragó	5,0	3,1	2,8	286
Astúries	2,3	1,9	2,2	168
Balears	1,6	2,6	2,4	108
Canàries	2,2	3,7	4,5	78
Cantàbria	1,6	1,1	1,2	200
Castella-Lleó	11,9	4,9	5,2	368
Castella-la Manxa	5,9	3,5	4,4	216
Catalunya	10,6	19,0	16,3	104
Comunitat Valenciana	6,1	9,3	10,6	91
Extremadura	3,1	1,7	2,3	217
Galícia	10,4	5,2	5,8	286
Madrid	16,6	19,2	14,0	188
Múrcia	5,0	2,6	3,2	253
Navarra	0,6	1,7	1,4	66
País Basc	2,7	6,0	4,7	91
Rioja	0,7	0,7	0,7	158
Ceuta	0,3	0,1	0,2	224
Melilla	0,2	0,1	0,2	181
Total regionalitzat	100,0	100,0	100,0	159

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE) i INE

El pes mitjà de les inversions de l'Estat a Catalunya per al període 2016-2021 és del 10,6%, més de 8,5 punts per sota el pes del seu PIB (19%) i quasi 6 punts per sota del pes de la seva població (16,2%). Una altra CA que es troba en una situació similar, a banda de les CA insulars i les CA forals, és València, amb un pes relatiu de la inversió del 6,1%, mentre que el seu PIB és del 9,3% i la seva població representa el 10,7% del total. En el cas contrari, és a dir, CA amb una inversió per sobre del seu pes poblacional i del pes sobre el PIB, hi trobem a Castella i Lleó, amb un pes relatiu de la inversió més de 7 punts per sobre el pes del seu PIB i de la població, Galícia, i en menor mesura Castella La Manxa.

Si comparem la inversió mitjana executada per l'Estat a les CA en termes d'euros per habitant durant el mateix període (2015-2021), s'observen diferències importants entre unes i altres CA. Per al conjunt de CA, la inversió de l'Estat per habitant és de 159 €. Per sota de la mitjana, excloent les CA insulars i forals, només s'hi situen Catalunya (104 €/hab), Andalusia (117 €/hab) i la

Comunitat Valenciana (91 €/hab). En canvi, Castella i Lleó rep una inversió per habitant que duplica la inversió mitjana al conjunt de CA, amb un import de 368 €/hab. Aragó i Galícia, amb una inversió mitjana de 286 €/hab. també es troben molt per sobre de la inversió mitjana. Al gràfic 8.1.5 es mostren les CA ordenades de més a menys inversió executada per habitant. El gràfic també inclou el pes de la inversió executada sobre el PIB

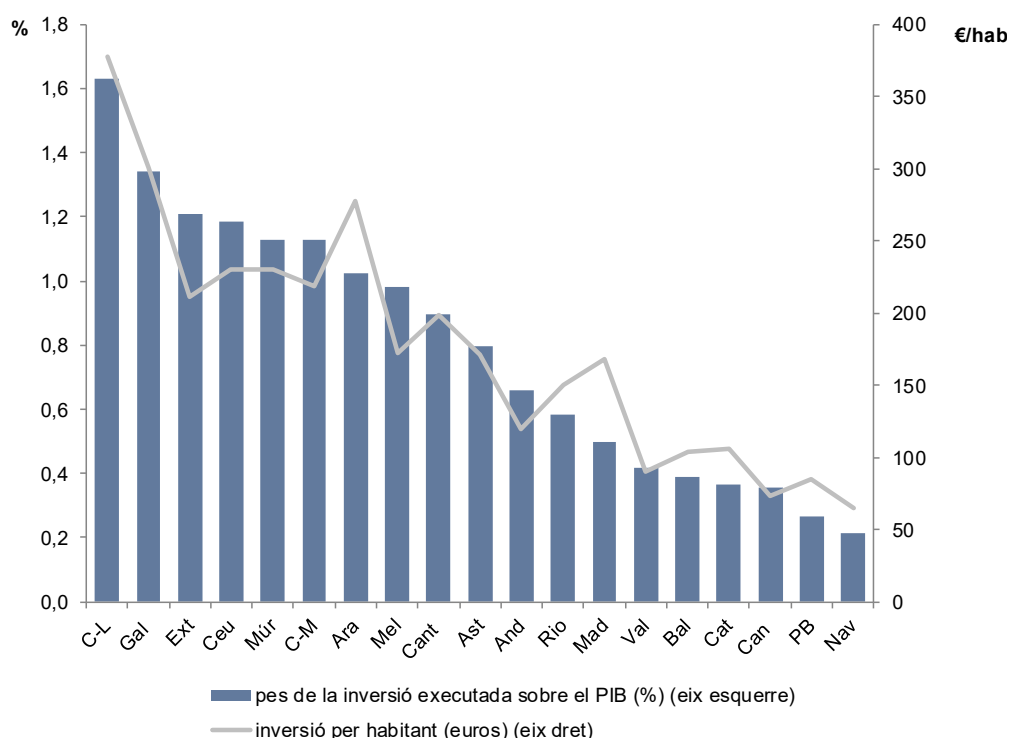
Gràfic 8.1.5

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

La inversió real executada per habitant i el pes de la inversió sobre el PIB (mitjana 2015-2021)

Percentatge (%) i euros per habitant

Font: Distribució territorial de les inversions de l'Estat (IGAE) i INE

8.2. Les transferències de capital

Les transferències de capital també s'anomenen inversions indirectes, ja que la seva finalitat és finançar inversions. Juntament amb les inversions reals analitzades al punt 8.1, formen part de les despeses de capital (capítols 6 i 7 del pressupost de despesa).

En aquest punt s'estudien les transferències de capital de l'Estat a les comunitats autònomes. Aquestes transferències de capital es poden classificar en dos blocs diferenciats: les transferències realitzades per cada Ministeri com a

subvencions gestionades, convenis i altres transferències, i els Fons de Compensació Interterritorials (FCI). Catalunya només rep transferències de capital del primer bloc ja que no figura al grup de comunitats autònomes beneficiàries dels FCI.

En valor absolut les transferències de capital a les CA representen un import inferior al de les inversions reals analitzades als punts anteriors. Tot i això, convé tenir-les presents per tenir una imatge més completa del conjunt de despeses de capital ja que té especial importància en alguns àmbits com la recerca i el medi ambient.

Segons les darreres dades disponibles, les corresponents a l'any 2019, les transferències de capital rebudes per les CA provinents de subvencions, convenis i contractes-programa amb l'Estat disminueixen un 3,7% respecte l'any 2018 en el conjunt de CA, però augmenta un 10,6% a Catalunya, amb un volum de transferències de capital de 232 M€, respecte els 210 M€ de l'any anterior.

Altres CA amb unes transferències de capital amb imports destacables en valor absolut són Andalusia, Canàries i Madrid, amb uns imports de 132 M€, 129 M€ i 139 M€ respectivament. A Andalusia i Canàries, l'import de les transferències de capital cau un 10,4% i un 21,1% respectivament. A Madrid l'import de les transferències de capital augmenta lleugerament, un 1,8%.

Quadre 8.2.1

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Distribució de les transferències de capital liquidades de l'Estat a les comunitats

Milions d'euros

	2015	2016	2017	2018	2019	% var. 19/18
Andalusia	146	165	124	148	132	-10,4
Aragó	64	64	74	69	71	3,0
Astúries	33	55	24	27	29	8,1
Balears	18	11	8	16	25	52,7
Canàries	107	130	240	164	129	-21,2
Cantàbria	61	17	17	38	19	-51,4
Castella i Lleó	146	54	59	57	64	10,8
Castella-la Manxa	42	48	36	42	37	-12,1
Catalunya	226	188	186	210	232	10,6
Comunitat Valenciana	83	55	79	89	92	3,8
Extremadura	71	22	30	30	22	-25,6
Galícia	151	56	41	53	62	17,3
Madrid	129	101	131	137	139	1,8
Múrcia	20	23	25	35	21	-41,1
Navarra	0	0	-	-	-	-
País Basc**	0	0	-	-	-	-
La Rioja	29	11	10	10	9	-4,4
Ceuta i Melilla	0	0	0	0	0	-
Total	1.325	1.001	1.084	1.123	1.082	-3,7
% var. any anterior	7,5	-24,5	8,3	3,6	-3,7	

* Inclou les transferències de capital adreçades a comunitats autònomes (subvencions i convenis). No inclou els FCI.

** Dades del País Basc i Navarra no disponibles

Font: Les hisendes autonòmiques en xifres. Ministeri d'Hisenda

Les transferències de capital liquidades per l'Estat són transferències atribuïdes a les CA des de diferents Ministeris¹³ en funció de les subvencions o convenis signats. El quadre 8.2.2 detalla el Ministeri d'origen de les transferències de capital de l'Estat a la Generalitat durant el període 2015-2019. La part més important correspon a transferències del Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, per un import de 166 M€, on s'inclouen majoritàriament transferències de capital dedicades a la recerca. Anteriorment, les transferències per a la recerca provenien del Ministeri d'Economia i Competitivitat. Un 34,4% del total de transferències de capital d'aquest ministeri es liquiden a Catalunya a través del Fons d'Investigació Científica i desenvolupament tecnològic. Nombrosos projectes de centres de recerca catalans presenten sol·licitud per a obtenir recursos d'aquest fons, fet que explicaria l'alt pes relatiu de Catalunya en aquest epígraf. El Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana ha assignat unes transferències a la Generalitat de 51 M€, un import pràcticament idèntic al dels darrers anys. Les transferències d'aquest Ministeri a Catalunya

¹³ La nomenclatura dels Ministeris correspon a la classificació vigent l'any 2019, últim any del qual es disposa de les transferències de capital liquidades.

suposen el 16,6% del total de transferències de capital d'aquest Ministeri. La resta de transferències de capital d'altres Ministeris tenen un import irrellevant en el volum total de les transferències, tant en import com en pes relatiu de Catalunya respecte al total regionalitzat.

Quadre 8.2.2

Les inversions de l'Estat

Detall de les transferències de capital liquidades de l'Estat a la Generalitat

Milions d'euros

	2015	2016	2017	2018	2019	% var. 19/18	Pes relatiu mitjà Catalunya (2015-2019)
Min. Transport, Mobilitat i Agenda Urbar	85	51	50	51	51	-0,2	16,6
Min. Cultura i Esport	1	1	1	3	2	-5,2	11,6
Min. Agricultura, Pesca i Alimentació	13	13	8	10	13	23,4	5,7
Min. Ciència, Innovació i Universitats (*)	125	123	127	146	166	13,1	34,2
Resta Ministeris	0	0	0	0	1	-	2,6
Total	226	188	186	210	232	12,9	21,2

Font: Les hisendes autonòmiques en xifres. Ministeri d'Hisenda

(*) Les transferències de capital en recerca que distribueix el Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, els anys 2015-2018 eren comptència del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Al quadre 8.2.3. es mostra la distribució de les transferències de capital de l'Estat a les CA, exclòs l'FCI. El pes de les transferències rebudes per la Generalitat se situa, de mitjana, al voltant del 18,6%, fet que la situa com la CA que rep, de mitjana, més transferències de capital. Aquests percentatge s'acosta al pes del PIB, al voltant del 19%, per bé que encara queda lleugerament per sota.

Quadre 8.2.3

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Participació de les comunitats autònomes a les transferències de capital de l'Estat
%

	2015	2016	2017	2018	2019
Andalusia	11,0	16,5	11,5	13,1	12,2
Aragó	4,8	6,4	6,8	6,2	6,6
Astúries	2,5	5,5	2,2	2,4	2,7
Balears	1,3	1,1	0,8	1,4	2,3
Canàries	8,1	13,0	22,2	14,6	11,9
Cantàbria	4,6	1,7	1,6	3,4	1,7
Castella i Lleó	11,0	5,4	5,4	5,1	5,9
Castella-la Manxa	3,2	4,8	3,3	3,7	3,4
Catalunya	17,0	18,8	17,1	18,7	21,4
Comunitat València	6,2	5,5	7,3	7,9	8,5
Extremadura	5,3	2,2	2,8	2,6	2,0
Galícia	11,4	5,6	3,8	4,7	5,7
Madrid	9,7	10,1	12,1	12,2	12,8
Múrcia	1,5	2,3	2,3	3,1	1,9
Navarra	-	-	-	-	-
País Basc	-	-	-	-	-
La Rioja	2,2	1,1	0,9	0,8	0,8
Ceuta i Melilla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

El quadre 8.2.4 detalla la distribució dels FCI, l'objectiu dels quals és disminuir els desequilibris econòmics interterritorials. Andalusia, la Comunitat Valenciana, Canàries i Galícia per aquest ordre són les CA amb més participació en els FCI l'any 2019, amb uns imports idèntics als dels anys anteriors, ja que durant els darrers cinc anys, l'import total distribuït ha estat de 432 M€. Catalunya, Aragó, Balears, Madrid, La Rioja i les CA forals no en són beneficiàries dels FCI.

Quadre 8.2.4

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Distribució dels Fons de Compensació Interterritorial per CA

Milions d'euros

	2015	2016	2017	2018	2019	% var. 19/18
Andalusia	160	159	160	161	161	0,0
Aragó	-	-	-	-	-	-
Astúries	13	13	14	14	14	0,0
Balears	-	-	-	-	-	-
Canàries	46	47	47	50	50	0,0
Cantàbria	4	5	4	5	5	0,0
Castella i Lleó	19	20	19	19	19	0,0
Castella-la Manxa	37	33	34	35	35	0,0
Catalunya	-	-	-	-	-	-
Comunitat Valencian	55	56	56	52	52	0,0
Extremadura	27	25	25	25	25	0,0
Galícia	43	45	44	43	43	0,0
Madrid	-	-	-	-	-	-
Múrcia	22	22	22	22	22	0,0
Navarra	-	-	-	-	-	-
País Basc	-	-	-	-	-	-
La Rioja	-	-	-	-	-	-
Ceuta i Melilla	7	7	7	7	7	0,0
Total	432	432	432	432	432	0,0

Font: Ministeri d'Hisenda (Direcció general de fons comunitaris)

En darrer terme, el quadre 8.2.5 suma tant les transferències de capital de l'Estat a les comunitat autònomes fruit de subvencions, convenis o contractes-programa com les del FCI. Les principals comunitats autònomes receptores de transferències de capital entre 2015 i 2019 són: Andalusia, que rep, de mitjana del període, el 19,5% de les transferències de capital, Catalunya, que en rep el 13,4% i Canàries, un 13%.

El conjunt de transferències de capital a les comunitats autònomes disminueixen un 2,7% entre 2018 i 2019 i distribueixen un import de 1.514 M€. Les transferències de capital rebudes per la Generalitat passen de 210 M€ a 232 M€, un augment del 10,6%. La comunitat autònoma que experimenta un increment més important és Balears, amb un creixement del 52,7%, que passa de 16 M€ a 25 M€. En canvi, a Múrcia (-25,4%), Cantàbria (-45,3%), Extremadura (-13,9%) i Canàries (-16,2), l'import de les transferències de capital es redueix significativament. Catalunya es troba en un terme mig, i les transferències de capital augmenten un 10,6%.

Quadre 8.2.5

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Distribució de les transferències de capital liquidades de l'Estat a les comunitats autònomes*
 Milions d'euros

	2015	2016	2017	2018	2019	% var. 19/18	pes relatiu CA 2015-2019 (%)
Andalusia	306	325	285	308	293	-5,0	19,5
Aragó	64	64	74	69	71	3,0	4,4
Astúries	46	68	37	41	43	5,3	3,0
Balears	18	11	8	16	25	52,7	1,0
Canàries	154	177	287	214	179	-16,2	13,0
Cantàbria	65	22	21	44	24	-45,3	2,3
Castella i Lleó	165	74	78	76	82	8,2	6,1
Castella-la Manxa	79	81	70	77	72	-6,6	4,9
Catalunya	226	188	186	210	232	10,6	13,4
Comunitat Valenciana	138	111	135	141	144	2,4	8,6
Extremadura	97	47	55	55	47	-13,9	3,9
Galícia	194	101	86	95	104	9,5	7,5
Madrid	129	101	131	137	139	1,8	8,2
Múrcia	42	46	47	57	42	-25,4	3,0
Navarra	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
País Basc**	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
La Rioja	29	11	10	10	9	-4,4	0,9
Ceuta i Melilla	7	7	7	7	7	0,0	0,4
Total	1.758	1.433	1.517	1.556	1.514	-2,7	100,0
% var. any anterior	5,6	-18,4	5,8	2,6	-2,7		

* Inclou les transferències de capital adreçades a comunitats autònomes (FCI, subvencions i convenis)

** Dades del País Basc i Navarra no disponibles

Font: Les hisendes autonòmiques en xifres. Ministeri d'Hisenda

8.3. Les inversions reals pressupostades

En aquest apartat es presenten les dades d'inversió real pressupostada per l'Estat a Catalunya l'any 2023, es contextualitza aquesta xifra respecte a la inversió al conjunt de CA i es detallen els òrgans executors i els projectes més destacables incloses al Projecte PGE 2023.

L'import de les inversions reals pressupostades per l'Estat a Catalunya per a l'any 2023 és de 2.309 M€, lleugerament per sobre els 2.241 M€ de l'any anterior. Els darrers tres anys la inversió pressupostada s'ha estabilitzat al voltant dels 2.200 M€, per sobre dels 1.200 M€, de mitjana, del període 2012-2018. Pel que fa al pes relatiu de Catalunya respecte al total d'inversions territorialitzades, es situa en 17,2%, un percentatge similar al dels dos darrers

anys, i superior al pes relatiu mitjà de l'etapa anterior, que va ser de només l'11,3%.

La inversió territorialitzada representa només el 51,9% de la inversió total, el percentatge més baix de la sèrie de dades disponible. Els darrers anys la inversió regionalitzada suposava una mica més del 60% de la inversió total pressupostada. Si es té en compte tota la sèrie (2000-2023), la inversió territorialitzada equival, de mitjana, al 77% de la inversió total.

Al quadre i gràfic 8.3.1 es pot veure l'evolució de les xifres d'inversió durant la darrera dècada, així com el pes relatiu de Catalunya al llarg dels anys. Els anys 2019 i 2020 no es van aprovar els PGE, i per tant, no es disposa de la inversió pressupostada per a les diferents comunitats autònomes.

Les dades posen de manifest que el nivell d'inversió actual, queda encara lluny de les xifres pressupostades amb anterioritat a la crisi del 2009, per bé que siguin superior a les del període post crisi, en què la inversió pressupostada voltava els 1.100 M€ anuals.

Quadre 8.3.1

Les inversions de l'Estat a CatalunyaSector públic estatal ^(*)

Evolució de les inversions reals pressupostades

Milions €

Any	Catalunya	Territorialitzat	Total	% Cat. / territorialitzat	% inversió territorialitzada
2000	1.246	8.844	13.429	14,1	65,9
2001	1.610	12.657	16.598	12,7	76,3
2002	2.034	13.192	18.336	15,4	71,9
2003	2.557	16.101	20.453	15,9	78,7
2004	2.740	17.557	22.707	15,6	77,3
2005	2.785	17.800	23.903	15,6	74,5
2006	2.878	19.744	25.263	14,6	78,2
2007	2.958	21.340	28.630	13,9	74,5
2008	3.728	24.756	31.809	15,1	77,8
2009	3.791	25.017	31.504	15,2	79,4
2010	3.626	23.823	29.269	15,2	81,4
2011	2.548	16.759	20.684	15,2	81,0
2012	1.415	12.707	15.530	11,1	81,8
2013	1.267	10.686	13.028	11,9	82,0
2014	949	9.855	12.091	9,6	81,5
2015	1.069	11.266	13.101	9,5	86,0
2016	1.179	11.120	13.303	10,6	83,6
2017	1.150	8.619	12.858	13,3	67,0
2018	1.351	10.314	14.890	13,1	69,3
2019	--	--	--	--	--
2020	--	--	--	--	--
2021	2.102	12.294	19.356	17,1	63,5
2022	2.241	13.007	21.434	17,2	60,7
2023	2.309	13.444	25.913	17,2	51,9

^(*) Estat, organismes autònoms, agències estatals, altres organismes públics, Seguretat Social, societats mercantils estatals, entitats públiques empresarials, fundacions estatals i la resta d'entitats amb pressupost estimatiu.

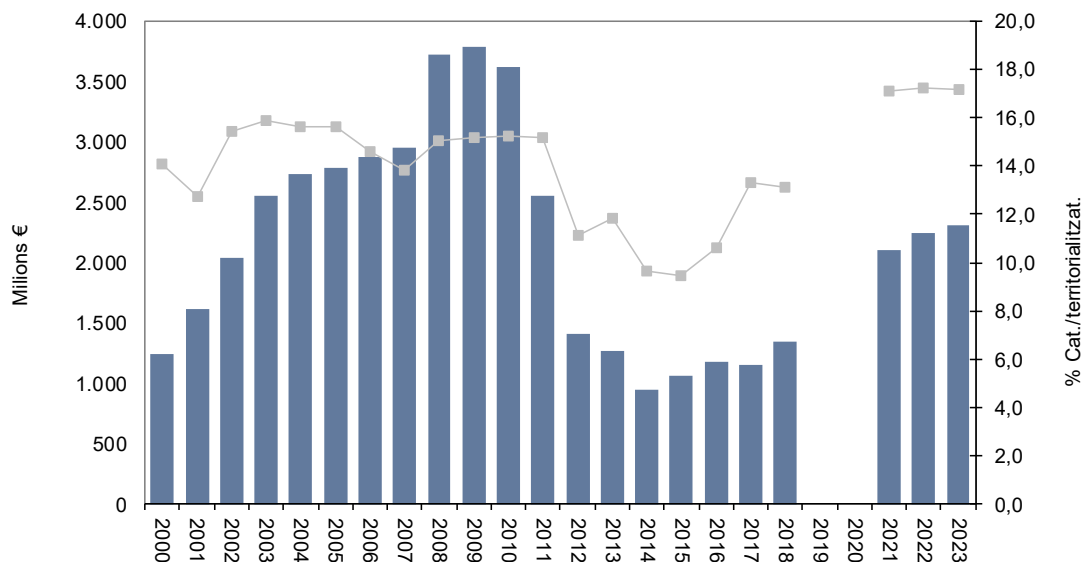
Font: Pressupostos generals de l'Estat-informe econòmic i financer

Gràfic 8.3.1

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Evolució de la inversió real pressupostada a Catalunya

A continuació es mostra la inversió pressupostada a cada CA i el pes relatiu respecte al total territorialitzat dels tres darrers anys (2021-2023). No s'aprecien canvis rellevants en el repartiment de la inversió entre CA d'un any a l'altre. Andalusia és la CA amb més inversió pressupostada tots tres anys, amb un pes relatiu al voltant del 17,3%. Catalunya és la segona CA amb més inversió pressupostada, al voltant del 17,1% tots tres anys. El tercer lloc l'han ocupat alternativament Madrid i la Comunitat Valenciana. El pes relatiu de la inversions pressupostades a Madrid oscil·la entre el 8,8% i el 10,2% durant el període 2021-2023, mentre que les pes de la inversió a la Comunitat Valenciana s'ha situat al voltant del 9,4%.

Quadre 8.3.2

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Les inversions reals dels pressupostos generals de l'Estat per CA

Milions € i %

	Milions €			% s/ total territorialitzat		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Andalusia	2.144	2.267	2.319	17,4	17,3	17,2
Aragó	504	540	548	4,1	4,1	4,1
Astúries	379	393	421	3,1	3,0	3,1
Balears	201	173	186	1,6	1,3	1,4
Canàries	361	362	392	2,9	2,8	2,9
Cantàbria	245	241	297	2,0	1,8	2,2
Castella i Lleó	860	997	956	7,0	7,6	7,1
Castella la Manxa	427	537	601	3,5	4,1	4,5
Catalunya	2.102	2.241	2.309	17,1	17,1	17,2
Comunitat Valenciana	1.165	1.221	1.269	9,5	9,3	9,4
Extremadura	415	406	474	3,4	3,1	3,5
Galícia	831	1.075	1.078	6,8	8,2	8,0
Madrid	1.257	1.151	1.305	10,2	8,8	9,7
Múrcia	625	724	482	5,1	5,5	3,6
Navarra	91	77	104	0,7	0,6	0,8
País Basc	549	512	559	4,5	3,9	4,2
Rioja	60	63	71	0,5	0,5	0,5
Ceuta	24	32	29	0,2	0,2	0,2
Melilla	54	60	45	0,4	0,5	0,3
Total regionalitzat	12.294	13.073	13.444	100	100	100
No regionalitzat	7.062	8.351	12.469			
Total	19.356	21.424	25.913			

Font: Pressupostos generals de l'Estat-informe econòmic i financer

Un aspecte important a tenir en compte en l'anàlisi de les inversions pressupostades és la distribució de la inversió pressupostada entre el sector públic administratiu (SPA) i el sector públic empresarial (SPE), ja que tal i com demostren les dades d'execució presentades a l'apartat 8.1, el grau d'execució, entès com el percentatge de la inversió pressupostada efectivament executat, varia molt d'un i altre sector. Al quadre 8.3.3 s'aprecia que només el 7,6% de la inversió pressupostada pel SPA correspon a Catalunya, mentre que en el cas del SPE, les inversions a Catalunya representen el 21,3% del total. Aquests percentatge s'inverteixen a Madrid, on es dirigeix el 13,3% de les inversions del SPA, mentre que el SPE li atribueix el 8,8% del pressupostat.

Quadre 8.3.3

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Distribució de les inversions reals pressupostades per al 2023 per comunitats autònomes i sectors

Milions €

	Sector administratiu (*)		Sector empresarial (**)		Sector públic estatal	
	Import	%	Import	%	Import	%
Andalusia	585	14,5	1.734	18,4	2.319	17,2
Aragó	325	8,1	223	2,4	548	4,1
Astúries	136	3,4	285	3,0	421	3,1
Balears	22	0,5	165	1,7	186	1,4
Canàries	23	0,6	369	3,9	392	2,9
Cantàbria	121	3,0	175	1,9	297	2,2
Castella i Lleó	516	12,8	439	4,7	956	7,1
Castella la Manxa	348	8,6	253	2,7	601	4,5
Catalunya	308	7,6	2.001	21,3	2.309	17,2
Comunitat Valenciana	309	7,7	960	10,2	1.269	9,4
Extremadura	176	4,4	298	3,2	474	3,5
Galícia	309	7,7	768	8,2	1.078	8,0
Madrid	535	13,3	770	8,2	1.305	9,7
Múrcia	146	3,6	336	3,6	482	3,6
Navarra	24	0,6	80	0,8	104	0,8
País Basc	51	1,3	508	5,4	559	4,2
Rioja	46	1,1	26	0,3	71	0,5
Ceuta	14	0,3	15	0,2	29	0,2
Melilla	38	0,9	8	0,1	45	0,3
Total Regionalitzat	4.032	100,0	9.412	100,0	13.444	100,0
No Regionalitzat	10.490		1.979		12.469	
Total	14.521		11.391		25.913	

(*) Inclou Estat, organismes autònoms, agències estatals, altres organismes públics i Seguretat Social.

(**) Inclou societats mercantils estatals, entitats públiques empresarials, fundacions estatals i la resta d'entitats amb pressupost estimatiu.

Font: Projecte pressupostos generals de l'Estat per al 2023

Si centrem l'anàlisi a les inversions reals pressupostades per l'Estat a Catalunya, al quadre 8.3.4 s'exposen els principals organismes executors dins de cada epígraf. Dins les inversions de l'AGE, la major part de les inversions són executades pel Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana. Dels 298 M€ pressupostats per l'AGE a Catalunya, 260 M€ corresponen a aquest Ministeri. L'import pressupostat pels organismes autònoms és poc significatiu, només 11 M€.

Quant a la inversió real pressupostada de les empreses, més de la meitat correspon a la suma de les inversions d'ADIF (1.079 M€) i ADIF alta velocitat (211 M€). De fet un 36,9% de la inversió territorialitzada d'ADIF correspon a Catalunya, un pes relatiu molt superior al del conjunt d'inversions a Catalunya, que és del 17,2%. Altres empreses públiques estatals amb una inversió destacable són RENFE Operadora (152 M€), Ports de l'Estat (182 M€) i Consorci Zona Franca de Barcelona (168 M€). El 24,9% de les inversions pressupostades per RENFE estan assignades a Catalunya, mentre que en el cas de Ports de l'Estat, el pes relatiu de Catalunya és del 17%.

Quadre 8.3.4

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

La distribució orgànica de les inversions reals pressupostades per al 2023

Milions €

	Catalunya	Territorialitzat	%Cat./ territ.	Total
AGE	298	3.301	9,0	11.867
Ministeri de Transport, Mobilitat i Agenda Urbana	260	1.918	13,5	2.612
Ministeri de Transició Ecològica	12	199	5,9	1.020
Seguretat Social	18	121	14,8	454
Resta Ministeris	8	941	0,9	7.780
Organismes autònoms	11	731	1,4	1.446
Agència Estatal de Meteorologia	3	14	18,0	17
Confederació Hidrogràfica de l'Ebre	3	29	9,7	38
Gerència d'Infraestructures i equipaments culturals	2	50	4,9	99
Resta organismes autònoms	3	461	0,6	1.292
Empreses i altres organismes	2.001	9.412	21,3	11.391
ADIF	1.079	2.926	36,9	3.467
ADIF Alta velocitat	211	2.488	8,5	2.694
RENFE Operadora	152	609	24,9	764
Grup Enaire	80	510	15,8	816
Ports de l'Estat	182	1.073	17,0	1.073
Consorci Zona Franca de Barcelona	168	168	100,0	168
SEPI	21	413	5,0	447
ENRESA	12	79	15,1	96
Resta empreses i altres organismes	96	1.226	7,8	1.964
Total	2.309	13.444	17,2	24.705

(*) Inclou Estat, organismes autònoms, agències estatals i altres organismes públics.

Font: Projecte Pressupostos generals de l'Estat per al 2023 - annex d'inversions reals

Per últim, al quadre 8.3.5 es detalla, per cada tipus d'infraestructura, les principals actuacions a Catalunya recollides al Projecte PGE 2023. Dins les inversions en carreteres a Catalunya, pressupostades per un import de 235 M€ pel Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, el principal concepte de les inversions correspon a actuacions de conservació, explotació i millora, per un import de 159 M€. En paral·lel, es recull el mateix concepte però amb finançament provinent del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), per un import de 16 M€.

Les infraestructures ferroviàries suposen el 62,5% de les inversions reals pressupostades. L'actuació amb més dotació és la de Rodalies de Catalunya (ADIF), amb un import de 687 M€. Aquesta partida es complementa amb una

altra actuació a Rodalies i mobilitat urbana, que té una dotació pressupostària de 218 M€. Altres projectes que s'especifiquen al Projecte de PGE 2023 són la remodelació de la Sagrera i Sant Andreu, de la línia d'alta velocitat (LAV) Barcelona-frontera francesa, amb un pressupost de 105 M€, i actuacions a la LAV de Vandellós a Tarragona i de Vandellós a València, pressupostat per 48 M€. El corredor mediterrani de Vilaseca a Castellbisbal tindrà un pressupost de 75 M€ l'any 2023, mentre el els anomenats corredors TEN-T, tenen un pressupost de 36 M€. El pressupost de RENFE Operadora té en compte les partides habituals dedicades a grans reparacions (31 M€), compra de material (43 M€), entre d'altres.

La inversió real pressupostada per a infraestructures aeroportuàries és de només 80 M€, un 3,5% del total d'inversions. D'aquests 80 M€ pressupostats, 70 M€ s'assignen a inversions a l'aeroport de Barcelona, i la resta es reparteix entre els aeroports de Reus i Girona.

Les infraestructures portuàries disposen d'un pressupost de 182 M€, un 7,9% del total, que duplica el pressupost per a infraestructures aeroportuàries.

Pel que fa a les infraestructures logístiques, destaca el pressupost d'inversions per al Consorci de la Zona Franca de Barcelona, amb un pressupost de 168 M€, i per al Centre Intermodal de Logística S.A. (CILSA), que on estan pressupostades inversions de 52 M€. Entre tots dos centres logístics, el pressupost suma 219 M€, un 9,5% del total.

Quadre 8.3.5

Les inversions de l'Estat a Catalunya

Sector públic estatal

Principals inversions reals dels pressupostos generals de l'Estat a Catalunya per tipologies

Milions €

	Projecte PGE 2023	
	Import	%
Carreteres	235	10,2
Actuacions de conservació, explotació i millores a Catalunya	159	6,9
Actuacions de conservació, explotació i millores a Catalunya. MRR	16	0,7
A-27 tram: variant de Valls-Montblanc (7,3 km)	9	0,4
Nous projectes Autopista AP-2 i AP-7	15	0,6
B-40 Tram Olesa de Montserrat - Viladecavalls (6,2 km)	33	1,4
Resta carreteres	4	0,2
Infraestructures ferroviàries	1.444	62,5
Rodalies Catalunya (ADIF)	687	29,8
Rodalies i mobilitat urbana (ADIF i ADIF Alta velocitat)	218	9,4
Seguretat a la circulació (RENFE Operadora)	18	0,8
Pla de compra de material i actuacions en material (RENFE Operadora)	43	1,9
Corredor Mediterrani Vilaseca-Castellbisbal	75	3,3
Integració ferrocarril Montcada i Reixac (ADIF)	89	3,9
Integració ferrocarril Sant Feliu de Llobregat (ADIF)	41	1,8
LAV Barcelona-frontera francesa. Remodelació Sagrera i Sant Andreu	105	4,5
LAV València-Vandellós i Tarragona Vandellós	48	2,1
Corredors TEN-T	36	1,6
Grans reparacions (RENFE Operadora)	31	1,4
Sistemes d'informació (RENFE Operadora)	12	0,5
Actuacions en estacions	17	0,7
Resta infraestructures ferroviàries	24	1,0
Aeroports	80	3,5
ENAIRE - Barcelona + Sabadell	70	3,0
ENAIRE - Girona	7	0,3
ENAIRE -Reus	4	0,2
Ports	182	7,9
Ports de l'Estat - Barcelona	139	6,0
Ports de l'Estat - Tarragona	43	1,9
Resta infraestructures portuàries	0	0,0
Logística	219	9,5
Consorti Zona Franca Barcelona	168	7,3
CILSA	52	2,2
Resta inversions	148	6,4
Total	2.309	100,0

Font: Projecte Pressupostos generals de l'Estat per al 2023 - annex d'inversions reals

9. ELS FONS DE LA UNIÓ EUROPEA

9.1. L'aplicació de la política de cohesió en el període 2014-2020

En el present apartat es mostra l'estat d'execució a 31/12/2021 de les diferents intervencions dels fons europeus a Catalunya corresponents al període de programació 2014-2020.

Per a més informació es pot consultar la nova web de la Generalitat de Fons Europeus, que aglutina en un portal únics tots els fons: fonseuropeus.gencat.cat

Recursos a rebre per Catalunya en el marc de la política de cohesió 2014 - 2020

En el període de programació 2014-2020, Catalunya rep recursos dels fons de la política de cohesió en el marc de 2 objectius:

1. "Inversió en creixement i ocupació" amb el suport del FEDER i del FSE
2. "Cooperació territorial europea" amb el suport del FEDER

Quadre 9.1

Recursos preassignats per Catalunya en el marc de la política de cohesió en el període 2014-2020

Milions d'euros

	Milions d'euros corrents
TOTAL CATALUNYA (regió més desenvolupada)	2.192,03
Objectiu Creixement i ocupació (*)	2.156,73
Objectiu Cooperació territorial europea (**)	
POCTEFA	35,3
TOTAL ESPANYA	29.773,21
Objectiu Creixement i ocupació	29.130,23
Regions menys desenvolupades (PIB < 75%)	2.178,57
Regions en transició (PIB 75% - 90%)	15.389,07
Regions més desenvolupades (PIB > 90%)	11.562,59
Objectiu Cooperació territorial europea	642,98
% Catalunya / Regions més desenvolupades	18,65%
% Catalunya / Total ob. Creixement i ocupació	7,24%

(*) Els imports no inclouen l'assignació corresponents a la Iniciativa d'ocupació juvenil.

(**) Pels programes MED, SUDOE, ENI CBC MED i INTERREG EUROPE, no es disposa de preassignació.

Font: Ministeri d'Hisenda

Quadre 9.2

**Recursos per a Catalunya de l'objectiu
Creixement i Ocupació**

Milers d'euros i %

Administració	Període 2007-13		Període 2014-20		Variació
	Recursos	%	Recursos	%	
AGE	590,8	44,94%	726,2	33,67%	22,94%
FEDER	258,7	-	542,5	-	109,71%
FSE	332,1	-	183,74	-	-44,67%
Generalitat	723,78	55,06%	1.370,48	65,36%	89,35%
FEDER	504,4	-	835,6	-	65,66%
FSE	219,4	-	430,25	-	96,10%
IOJ	-	-	104,64	-	
TOTAL	1.314,54	100,00%	2.096,68	100,00%	59,50%
FEDER	763,1	58,05%	1.378,10	65,73%	80,59%
FSE + IOJ	551,44	41,95%	718,62	34,27%	30,32%

Font: Ministeri d'Hisenda i elaboració pròpia

Els quadres mostren que en el marc de l'objectiu de creixement i ocupació Catalunya té assignats 2.096,68 milions d'euros en termes corrents, que representen el 18,65% del total de recursos assignats a les regions més desenvolupades.

Pel que fa a l'objectiu de cooperació territorial europea, Catalunya participa en 4 programes (POCTEFA, MED, SUDOE, ENI CBC MED), que tenen una dotació a nivell global de l'Estat espanyol de 642,98 milions d'euros per tot el període, i que es desenvolupen a l'apartat 9.1.2.

Si es posa en focus en la distribució per administracions, la Generalitat haurà gestionat un total de 1.370,48 milions d'euros en el marc de l'objectiu de creixement i ocupació, que representa el 65% del total de recursos assignats a Catalunya, amb un creixement del 90% respecte al període 2007-2013.

La programació inicial dels fons destinats a l'objectiu creixement i ocupació per al període 2014-2020 s'ha vist complementada pels fons REACT-UE, aprovats per la Unió Europea per fer front a les conseqüències de la crisi provocada pel COVID-19. Catalunya rebrà un total de 1.706 milions d'euros a través del REACT-UE, que es reparteixen entre FEDER (1.023 milions) i FSE (683 milions).

Els fons REACT-UE formen part del paquet financer aprovat per la Comissió Europea anomenat Next Generation EU, que a més del REACT-UE inclou el Mecanisme de Resistència i Resiliència.

Quadre 9.3

Recursos per a Catalunya en el marc del PDR Catalunya 2014-2020

Milers d'euros i %

Administració	Període 2007-13		Període 2014-20		Variació
	Recursos	%	Recursos	%	
GC	398,86	42,28%	404,86	49,93%	1,50%
AGE	230,44	24,43%	57,31	7,07%	-75,13%
FEADER	313,98	33,29%	348,65	43,00%	11,04%
TOTAL PDR	943,28	100,00%	810,82	100,00%	-14,04%

Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Finalment, cal destacar que Catalunya ha rebut una assignació total de 810 milions d'euros provinents del Programa de desenvolupament rural, la qual cosa ha suposat una disminució del 14% respecte els fons rebuts en el període anterior.

Els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus a Catalunya

La política de cohesió s'articula a través del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), del Fons Social Europeu (FSE) i del Fons de Cohesió (del qual Catalunya queda exclosa ja que Espanya no percep Fons de Cohesió en 2014-2020). El FEDER i el FSE conjuntament formen els Fons Estructurals, i amb el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Fons Europeu Marítim i de Pesca (FEMP) constitueixen els Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (Fons EIE). Aquests fons persegueixen una gran varietat d'objectius d'actuació, recollits en el Reglament UE 1303/2013 de Disposicions Comunes i en els reglaments específics de cada un dels fons.

Els Fons Estructurals consten de dos components: el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), que ofereix suport financer per al desenvolupament i l'ajust estructural de les economies regionals, el canvi econòmic, la millora de la competitivitat, així com la cooperació territorial a tota la UE; i el Fons Social Europeu (FSE), amb la finalitat d'augmentar les oportunitats d'ocupació, millorar la qualitat i la productivitat en el treball, i reduir l'exclusió social i les diferències d'ocupació regionals.

Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)

El PO FEDER de Catalunya 2014-2020, aprovat mitjançant decisió de la Comissió Europea C(2015) 894, de 12 de febrer de 2015, es va elaborar en el marc de l'Estratègia Catalunya 2020 (ECAT2020) i l'Estratègia de recerca i innovació per a l'especialització intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT). Aquestes estratègies identifiquen els àmbits prioritaris d'actuació de les polítiques públiques per assolir els objectius Europa 2020. Els recursos procedents del FEDER es destinen, en la seva major part, a sectors d'activitat d'alt valor afegit i

amb una forta capacitat d'arrossegament d'altres inversions, per la qual cosa es preveu que comportin un efecte multiplicador sobre l'economia catalana.

La Comissió Europea ha donat llum verda a les successives reprogramacions del Programa Operatiu (PO) FEDER de Catalunya per al període 2014-2020, que han permès incloure els recursos REACT en el nou Eix Prioritari 20 REACT-UE amb l'objectiu "d'afavorir la reparació de la crisi en el context de la pandèmia de la Covid-19 i les seves conseqüències socials, i preparar una recuperació verda, digital i resiliència de l'economia".

El PO FEDER de Catalunya 2014-2020 es desenvolupa al voltant de sis grans eixos:

- Eix1: Potenciar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació. Les actuacions es poden implementar a través de nous instruments de la RIS3CAT que contribueixen al procés d'especialització intel·ligent del teixit productiu de Catalunya: les comunitats de la RIS3CAT, agrupacions d'empreses i agents del sistema d'R+D+i, i els projectes d'especialització i competitivitat territorial (PECT), iniciatives impulsades pels agents del territori i liderades des de les entitats públiques locals. Així, es fomenten els projectes de col·laboració entre empreses i institucions de recerca en l'àmbit de l'R+D+I. A més, s'impulsaran mesures per enfortir i consolidar les institucions i les infraestructures en l'àmbit de d'R+D.
- Eix 2: Millorar l'ús i la qualitat de les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC): projectes de millora de la connectivitat vinculada als serveis públics, d'implantació de la banda ampla, de desenvolupament de l'economia digital i de promoció dels serveis públics digitals. Es preveu també el suport a la iniciativa Mobile World Capital.
- Eix 3: Potenciar la competitivitat de les pimes: instruments financers específics com ara línies de préstecs, garanties, microcrèdits, capital de risc i coinversió, entre d'altres. Aquest eix també inclou actuacions de millora i desenvolupament de les plataformes logístiques intermodals catalanes.
- Eix 4: Afavorir la transició a una economia baixa en carboni. Entre els projectes s'inclouen actuacions de millora de la eficiència energètica i de foment d'energies renovables tant pel sector públic com el privat, o la promoció de la mobilitat urbana sostenible.
- Eix 6: Conservar i protegir el medi ambient i la promoció de l'eficiència dels recursos: actuacions per donar suport a la conservació del patrimoni cultural i natural, la protecció de la biodiversitat i la millora de l'entorn urbà.

- Eix 20: REACT: té l'objectiu "d'afavorir la reparació de la crisi en el context de la pandèmia de la Covid-19 i les seves conseqüències socials, i preparar una recuperació verda, digital i resiliència de l'economia".

D'acord amb el principi de concentració temàtica, que afecta als eixos 1, 2, 3 i 4, les actuacions corresponents als quatre primers eixos esmentats anteriorment representen més del 89% dels recursos del FEDER (sense tenir en compte els recursos REACT). La finalitat és millorar la productivitat i la competitivitat del teixit productiu i generar nous llocs de treball. Els principals beneficiaris d'aquests fons poden ser les administracions públiques, les universitats, els centres de recerca i tecnològics, o les empreses, entre d'altres.

Així, el Programa Operatiu (PO) FEDER de Catalunya pel 2014-2020, orientat a la inversió en creixement i ocupació, preveu una inversió total de més de 4.000 milions d'euros. Totes aquelles actuacions programades a través del PO FEDER 14-20 reben el 50% de finançament provinent dels fons FEDER, mentre que el restant 50% prové de les aportacions públiques i/o privades corresponents. En canvi, els fons REACT permeten, en congruència amb l'excepcionalitat d'aquests fons el finançament del 100% de les despeses de les actuacions (excepte les d'assistència tècnica, que es financen al 50%).

Quadre 9.4

Execució del PO FEDER Catalunya 2014-2020 (31/12/2021)

Milers d'euros i %

Eixos prioritaris	Programació 2014-2020		Execució a 31/12/2021		% executat
	Despesa Total	Aportació FEDER	Despesa Total	Aportació FEDER	
Eix 1: Potenciar la investigació, el desenvolupament tecnològic i la innovació	711.824	355.912	687.312	343.656	96,56%
Eix 2: Millorar l'ús i qualitat de les TIC i el seu accés	250.902	125.451	185.548	92.774	73,95%
Eix 3: Millorar la competitivitat de les pimes	341.660	170.830	340.338	170.169	99,61%
Eix 4: Afavorir el pas cap a una economia baixa en carboni a tots els sectors	199.356	99.678	117.542	58.771	58,96%
Eix 6: Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos	141.966	70.983	35.766	17.883	25,19%
Eix 13: Assistència tècnica	25.522	12.761	29.476	14.738	115,49%
Total	1.671.234	835.617	1.395.982	697.991	83,53%

Font: Departament d'Economia i Hisenda

Tal i com es pot observar a la taula, l'execució dels fons FEDER avança a bon ritme i es situa per sobre del 80%, tot i que la taxa d'execució és desigual entre els diferents eixos, destacant especialment la dificultat d'execució que està tenint l'Eix 6.

El Fons europeu de desenvolupament regional també realitza intervencions de caràcter horitzontal en tot el territori espanyol a través dels Programes Operatius pluriregionals. Aquests PO obeeixen a la necessitat d'aconseguir una aplicació uniforme i homogènia en el territori estatal, sense perjudici de l'obligada

adaptació a les peculiaritats de les comunitats autònomes, de cara a garantir un millor equilibri territorial, així com la cohesió social, garantint el objectius temàtics i de complementarietat amb els PO regionals. L'Estat Espanyol és responsable davant la Comissió Europea de la gestió i el control dels PO Pluriregionals.

D'aquesta manera, als recursos del PO FEDER de Catalunya 2014-2020 cal afegir-hi les aportacions de la Iniciativa PIME, de 66 milions d'euros gestionats pel Banc Europeu d'Inversions en el marc de la Iniciativa Pime-BEI i del Programa Operatiu Pluriregional d'Espanya (resultat de la fusió entre el PO creixement sostenible i el PO creixement intel·ligent) de més de 470 milions d'euros, gestionats per l'Administració General de l'Estat.

Quadre 9.5

Inversió a Catalunya dels PO pluriregionals FEDER 2014-2020

Milers d'euros i %

Programes Operatius pluriregionals	Programació 2014-2020		% total
	Despesa Total	Aportació FEDER	
PO FEDER Pluriregional de España	941.988	470.994	86,82%
PO Iniciativa Pime	132.024	66.012	12%
PO Assistència Tècnica	11.007	5.504	1%
Total	1.085.019	542.509	100%

Font: Ministeri d'Hisenda i elaboració pròpia

Programa Operatiu Pluriregional d'Espanya 2014-2020

El PO Pluriregional d'Espanya 2014-2020, resultat de la fusió dels anteriors PO Creixement Intel·ligent i PO Creixement Sostenible 2014-2020, concreta l'estratègia i els objectius globals d'intervenció de l'Administració General de l'Estat (AGE) cofinançades amb fons FEDER en els àmbits del creixement intel·ligent i sostenible (i en l'àmbit urbà també el creixement integrador). D'una despesa total de més de 14.473 milions d'euros, el FEDER n'aporta més de 10.120 milions d'euros. L'AGE destinarà més de 470 milions d'euros del FEDER total del PO Pluriregional d'Espanya 2014-2020 per a actuacions a Catalunya.

Programa Operatiu Iniciativa Pime

Gestionat pel Banc Europeu d'Inversions (BEI), aquest PO pretén facilitar l'accés al finançament empresarial, que alleugi les dificultats existents per la restricció del crèdit, per a la qual cosa s'ha dotat de 800 milions d'euros, que es materialitzaran en ajuts de caràcter reemborsable. La Generalitat de Catalunya aporta a aquest Programa un total de 60 milions d'euros i l'Administració General de l'Estat n'aporta 6.

Fons Social Europeu (FSE)

El Programa Operatiu del Fons Social Europeu (FSE) 2014 - 2020

En el període 2014-2020, el 80% dels recursos del FSE es centren en els objectius temàtics 8, 9, 10 i 11 de la política de cohesió. A més, un 20% de les inversions del FSE es destinaran a activitats que millorin la inclusió social i combatin la pobresa (segons el principi de “concentració temàtica”).

En aquest context, les línies estratègiques del Programa Operatiu del Fons Social Europeu 2014-2020 de Catalunya, aprovat mitjançant decisió de la Comissió Europea C(2015) 9589, de 17 de desembre de 2015, són:

- La lluita contra les elevades taxes d'atur (amb un èmfasi especial en la lluita contra l'atur juvenil a través de la iniciativa de Garantia Juvenil)
- La promoció de l'ocupació de qualitat i la formació professional per a l'ocupació
- El foment de la promoció de l'emprenedoria
- La disminució de les bretxes de gènere en el mercat de treball
- La reducció de les taxes de pobresa
- La inversió en formació permanent

El PO del FSE de Catalunya 2014-2020 preveu una despesa pública total de 614,89 milions d'euros, dels quals el FSE n'aporta 335,8, mentre que els restants 279 milions es cobriran amb les aportacions públiques i privades corresponents. A més, cal sumar-hi 682 milions d'euros provinents del REACT destinats a reforçar el FSE, i que finançaran el 100% de les actuacions previstes en el programa.

Quadre 9.6

Execució del PO FSE Catalunya 2014-2020 (31/12/2021)

Milers d'euros i %

Eixos prioritaris	Programació 2014-2020		Execució 31/12/2021		% s/total
	Despesa Total	Aportació FSE 50%	Despesa Total	Subvenció FSE	
Eix 1: Foment de la ocupació sostenible i de qualitat i de la mobilitat laboral	223.157,52	111.578,76	106.866	85.133	47,89
Eix 2: Foment de la inclusió social i de la lluita contra la pobresa i la discriminació	311.561,70	155.780,85	152.544	134.770	48,96
Eix 3: Inversió en educació, formació i millora de les competències professionals i de l'aprenentatge permanent	55.574,86	27.787,43	33.029	24.063	59,43
Eix 8: Assistència tècnica	24.595,58	12.297,79	11.482	9.651	46,68
Total	614.889,66	307.444,83	303.922,02	253.616,86	49,43

Font: Departament d'Empresa i Treball. SOC

Al tancament de l'any 2021 el grau d'execució del Fons Social Europeu es situava gairebé al 50%, amb una distribució molt igualada entre els diferents eixos que conformen el programa operatiu.

Programa Operatiu Ocupació Juvenil 2014-2020 (Pluriregional)

El Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil (POEJ), aprovat mitjançant decisió de la Comissió Europea de 12 de desembre de 2014, està cofinançat per la Iniciativa d'Ocupació Juvenil (IOJ) i el Fons Social Europeu per al període 2014-2020. Catalunya podrà programar actuacions en el marc de l'eix 1 finançat al 50% pel FSE i de l'eix 5, finançat al 100% per a la Iniciativa d'Ocupació Juvenil i al 85% pel FSE. Aquest Programa Operatiu té per objectiu donar suport a la reducció de la taxa d'atur juvenil a Espanya (joves entre 15 i 24 anys) a través de la millora de les qualificacions i el foment de la contractació i l'autoocupació.

Quadre 9.7

Inversions a Catalunya del PO Ocupació juvenil 2014-2020 (31/12/2021)

Milers d'euros i %

Eixos prioritaris	Programació 2014-2020				Execució	% total
	Despesa Total	Aportació IOJ 100%	Aportació FSE 85%	Aportació FSE 50%		
Eix 1: Foment de l'ocupació sostenible i de qualitat i de la mobilitat laboral	25.557			12.778	11.897	10%
Eix 5: Integració sostenible en el mercat laboral de les persones joves que no estan ocupades, ni participen en activitat d'educació ni formació, en particular en el context de la garantia juvenil	227.740	104.637	104.637		163.699	86%
Eix 8: Assistència tècnica	10.779			5.390	4.369	4%
Total	264.076	104.637	104.637	18.168	179.966	100%

Font: Departament d'Empresa i Treball. SOC

Quadre 9.8

Execució del PO Ocupació juvenil 2014-2020 (31/12/2021)

Milers d'euros i %

Eixos prioritaris	Programació 2014-2020	Execució a 31/12/2021	% s/total
	Despesa Total	Despesa Total	
Eix 1: Foment de l'ocupació sostenible i de qualitat i de la mobilitat laboral	25.556,93	11.896,88	46,55
Eix 5: Integració sostenible en el mercat laboral de les persones joves que no estan ocupades, ni participen en activitat d'educació ni formació, en particular en el context de la garantia juvenil	227.739,90	163.699,41	71,88
Eix 8: Assistència tècnica	10.779,20	4.369,34	40,53
Total	264.076,03	179.965,63	68,15

Font: Departament d'Empresa i Treball. SOC

El Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil 2014-2020 preveu una inversió de més de 264 milions a Catalunya, dels quals més del 68% ja han estat executats. Destaca especialment, tant pel pes que té dins del programa com per la seva avançada execució, l'Eix 5, corresponent a la integració en el mercat laboral dels joves que no participen en activitats d'educació ni formació.

Cooperació Territorial Europea

La Cooperació Territorial Europea (CTE), més coneguda com a Interreg, és un dels dos objectius de la política de cohesió i proporciona un marc per a la implementació d'accions conjuntes i l'intercanvi de polítiques entre els actors nacionals, regionals i locals dels diferents Estats membres. L'objectiu general de la cooperació territorial europea és promoure un desenvolupament econòmic, social i territorial harmònic de la Unió en el seu conjunt. Interreg està construït al voltant de tres eixos de cooperació: transfronterera (INTERREG A), transnacional (INTERREG B) i interregional (INTERREG C).

El període actual 2014-2020 constitueix la cinquena generació de suport al finançament de projectes de cooperació europeus, i per això se'ls anomena "INTERREG V". Els programes en què participa Catalunya són:

- Cooperació transfronterera-Interreg A: Programa Espanya-França-Andorra (POCTEFA).
- Cooperació transnacional-Interreg B: Programa del Mediterrani (MED) i Programa del Sudoest europeu (SUDOE).
- Cooperació interregional-Interreg C: INTERREG EUROPE, INTERACT, URBACT i ESPON.
- Cooperació fora de la UE: Programa de la Conca Mediterrània de l'Instrument de veïnatge europeu (ENI CBC MED).

Programa Espanya-França-Andorra (POCTEFA 2014-2020)

El programa POCTEFA 2014-2020 (abreviatura de Programa Operatiu de Cooperació Territorial Interreg V-A Espanya-França-Andorra) aborda els reptes transfronterers més importants relacionats amb l'aplicació de l'estratègia Europa 2020 a la regió fronterera dels Pirineus.

La Comissió Europea va aprovar el programa el 19 de maig de 2015. El cost total subvencionable és de 274 milions d'euros i la dotació financera de la subvenció del FEDER és de 189,34 milions d'euros (92,44 milions d'euros corresponents a França i 96,90 milions d'euros a Espanya). De la part d'Espanya, es preveu que un 36,4% de l'ajut FEDER sigui per a actuacions a

Catalunya (35,3 milions d'euros). La taxa de cofinançament dels projectes que s'aprovin serà d'un màxim del 65% del cost total elegible.

En el marc de la primera convocatòria, publicada el 2015, es van aprovar 58 projectes per un import de 111,5 milions d'euros, sent l'import FEDER atorgat de 71,2 milions d'euros. 25 d'aquests projectes tenen participació catalana, sent cap de fila en 5 i l'import FEDER atorgat als socis catalans és de 7,2 milions d'euros.

Per a la segona convocatòria, publicada al 2016, es van aprovar 62 projectes per un import de 110,1 milions d'euros, sent l'import FEDER atorgat de 71,2 milions d'euros. 38 d'aquests projectes tenen participació catalana, sent cap de fila en 10 i l'import FEDER atorgat als socis catalans és de 14,4 milions d'euros.

La tercera convocatòria de projectes es va resoldre el 15 d'octubre de 2019. 43 dels 74 projectes presentats han estat programats, per un import total de 31,1 milions d'euros. Cal remarcar que d'aquests projectes aprovats, 30 d'ells tenen participació catalana, que representa un import FEDER de 7,9 milions d'euros.

El 22 d'abril de 2020 es va resoldre la primera llista de reserva de projectes de la tercera convocatòria. Han estat programats 10 projectes, per un import total de 7,5 milions d'euros. Cal remarcar que d'aquests projectes aprovats, 8 d'ells tenen participació catalana, que representa un import FEDER de 2,1 milions d'euros.

El 22 d'abril de 2021 es va resoldre la segona llista de reserva de projectes de la tercera convocatòria. Han estat programats 2 projectes, per un import total de 1,9 milions d'euros. Cal remarcar que d'aquests projectes aprovats, un d'ells amb participació catalana, per un import FEDER de 257.400 euros.

Programa MED 2014-2020

El programa MED (abreviatura de Programa de Cooperació Interreg V-B Mediterrània), que va aprovar la Comissió Europea el 2 de juny de 2015, promou el creixement de l'àrea mediterrània mitjançant la promoció de conceptes i pràctiques innovadores (tecnologies, governança, serveis innovadors), fomenta l'ús sostenible dels recursos (naturals i culturals) i dona suport a la integració social a través d'un enfocament de la cooperació integrador i de caràcter territorial.

El cost total subvencionable és de 275,9 milions d'euros del quals amb 233,68 milions d'euros la UE aporta el 84,70% amb una dotació financera de la subvenció del FEDER de 224,31 milions d'euros i 9,36 milions d'euros de l'IPA (Instrument d'Ajuda de Preadhesió). El FEDER corresponent a l'Estat espanyol és de 31,17 milions d'euros. En el cas dels programes de cooperació transnacional, no hi ha una assignació de recursos predeterminada per comunitats autònomes. La taxa de cofinançament dels projectes amb un soci de l'Estat espanyol és, com a màxim, del 85% del cost total elegible.

En el marc de la primera convocatòria d'aquest programa, publicada al 2015 (2 modalitats de projectes: modulars i horitzontals), es van programar 56 projectes, dels quals 28 compten amb socis catalans.

Durant la segona convocatòria de projectes modulars, publicada al 2017, es van programar 21 projectes, dels quals 10 compten amb socis catalans. Al novembre de 2018 Catalunya, a través de la coordinació de la DGPECR (actualment la DGFE), ha esdevingut soci de ple dret del projecte PANORAMED, emmarcat en l'eix 4 del programa Interreg Med (Enhancing Mediterranean Governance) amb un pressupost de 9.000.000,00 euros, liderant el grup temàtic sobre innovació en la zona de la mediterrània. PANORAMED té com a objectius generals promoure la creació d'un fòrum permanent d'actors per contribuir al debat sobre els temes més rellevants per a la Mediterrània, des del punt de vista de la governança i per identificar eines compartides per millorar les polítiques públiques. Vol promoure projectes i associacions estratègiques en els tres temes prioritaris que seran objecte d'anàlisi i investigació (turisme costaner i marítim, vigilància marítima i innovació).

A la tercera convocatòria de projectes modulars, publicada al 2018, es van programar 13 projectes, 5 dels quals compten amb socis catalans; mentre que a la segona convocatòria de projectes horitzontals, publicada al 2019, es van programar les 8 proposicions de projectes presentades, totes amb participació de socis catalans.

L'any 2020 es va aprovar la segona convocatòria de projectes estratègics, amb 2 projectes, un d'ells amb participació catalana, i la quarta convocatòria de projectes modulars, amb 8 projectes, un d'ells amb participació catalana.

Finalment, l'any 2021 es va aprovar la cinquena convocatòria de projectes modulars, amb 14 projectes, 4 d'ells amb participació catalana, i una convocatòria de compensació de la petjada de carboni, amb 2 projectes, 1 d'ells amb participació catalana.

Programa SUDOE 2014-2020

El programa SUDOE (abreviatura de Programa de Cooperació Interreg V-B Europa Sud-occidental), que aborda els reptes transnacionals relacionats amb l'aplicació de l'estratègia Europa 2020 al sud-oest d'Europa, va ser aprovat per la Comissió Europea el dia 18 de juny de 2015 amb un cost total subvencionable de 141,88 milions d'euros i una subvenció FEDER de 106,81 milions d'euros (dels quals 57,35 milions corresponen a l'estat espanyol). Igual que en el cas del programa del MED, no hi ha una assignació de recursos predeterminada per comunitats autònomes. La taxa de cofinançament dels projectes amb un soci de l'Estat espanyol serà, com a màxim, del 75% del cost total elegible.

En el marc de la primera convocatòria, publicada al 2015 es van aprovar 36 projectes dels quals 14 compten amb socis catalans, amb un import FEDER de

2,1 milions d'euros. Per a la segona convocatòria, publicada a l'any 2017, es van aprovar 21 projectes, dels quals 9 compten amb socis catalans, amb un import FEDER de 2 milions d'euros.

En la tercera convocatòria, publicada al 2018, es van aprovar 41 projectes, 6 d'ells amb participació catalana, amb un import FEDER d'1 milió d'euros. A la última i quarta convocatòria, publicada al 2019, es van aprovar 17 projectes, 8 d'ells amb participació catalana, sent en un d'ells líder, amb un import FEDER d'1,4 milions d'euros.

Programa INTERREG EUROPE 2014-2020

El programa INTERREG EUROPE té per objectiu millorar la política de cohesió a través de l'intercanvi d'experiències, la transferència de bones pràctiques i les iniciatives conjuntes entre els 28 Estats membres de la UE (més de Noruega i Suïssa) respecte als objectius temàtics del MEC.

La Comissió Europea va aprovar el programa l'11 de juny de 2015. El cost total subvencionable és de 426,31 milions d'euros i la dotació financera de la subvenció del FEDER és de 359,33 milions d'euros. L'INTERREG EUROPE, com a programa de Cooperació interregional, no té una assignació prèvia per estats. La taxa de cofinançament dels projectes amb un soci de l'Estat espanyol serà, com a màxim, del 84,99% del cost total elegible.

A la primera convocatòria, publicada al 2015, es van aprovar 64 projectes (9 d'ells eren projectes amb socis catalans, sent caps de fila en 3 projectes). A la segona convocatòria, publicada al 2016, es van aprovar 66 projectes, d'entre els quals 10 eren projectes amb participació de socis catalans, sent caps de fila en 4 projectes.

A la tercera convocatòria, publicada al 2017, es van aprovar 54 projectes, d'entre els quals 2 eren projectes amb participació de socis catalans. A la quarta convocatòria, publicada al 2018, es van aprovar 74 projectes, 9 d'ells amb participació de socis catalans.

Finalment, l'any 2021 es va publicar una convocatòria per a activitat addicional; es van aprovar 78 projectes, 11 d'ells amb socis catalans.

URBACT III (2014-2020)

URBACT és un programa europeu finançat pels fons FEDER (contribució de 96,3 milions d'euros) que té com a objectiu permetre a les ciutats treballar juntes i desenvolupar solucions integrades als problemes urbans comuns, mitjançant la creació de xarxes, aprenent de les experiències mútues, dibuixant lliçons i identificant les bones pràctiques per millorar les polítiques urbanes.

Les xarxes URBACT són creades mitjançant convocatòries de propostes competitives. Pel període 2014-2020, es posaran en marxa diferents convocatòries de propostes per a 3 tipus de xarxes (acció-planificació – implementació – transferència).

ESPON 2020

El programa de cooperació ESPON 2020, aprovat el 12 de febrer de 2015 per la Comissió Europea i finançat pels fons FEDER (contribució de 41 milions d'euros), produeix una investigació paneuropea proporcionant informació científica a les autoritats públiques i agents responsables a tots els nivells a través de la investigació i l'anàlisi territorial. L'ESPON 2020 té l'objectiu de donar suport al desenvolupament de les regions, d'acord amb la Política de Cohesió de la UE, així com les polítiques nacionals de desenvolupament assegurant-se que les ciutats i regions de tot Europa estan ben informats.

INTERACT 2014-2020

INTERACT III és el programa europeu creat especialment per ajudar els programes de Cooperació Territorial Europea (CTE) amb una contribució del FEDER de 39 milions d'euros. Interact ofereix suport i assessorament a les autoritats de gestió, autoritats d'auditoria i administració, controladors de primer nivell dels programes de CTE. Per al període 2014-2020 té per objectiu general millorar la capacitat institucional de les autoritats i de les parts interessades i una administració pública eficient.

Programa Conca Mediterrània (ENI CBC MED 2014-2020)

El programa Conca Mediterrània de l'Instrument Europeu de Veïnatge i Partenariat (IEVP) - ENPI CBC (European Neighbourhood and Partnership Instrument) es converteix pel període 2014-2020 en Conca Mediterrània de l'Instrument Europeu de Veïnatge (IEV) - ENI CBC (European Neighbourhood Instrument). El Programa Conca Mediterrània de l'Instrument Europeu de Veïnatge estableix el marc per a la implementació d'activitats de cooperació transfronterera en el context de la Política Europea de Veïnatge, en complement del esforç realitzats en el marc del Partenariat Euro-Mediterrani. L'objectiu del programa radica en desenvolupar una àrea de pau, estabilitat, prosperitat i bon veïnatge entre els països mediterranis de la UE i altres països mediterranis no pertanyents. La Comissió Europea va aprovar el programa el 17 de desembre de 2015.

El cost total subvencionable és de 234,55 milions d'euros i la dotació financera de l'aportació de la UE és de més de 209 milions d'euros. La taxa de cofinançament dels projectes que s'aprovin serà del voltant del 88% del cost total elegible.

A la primera convocatòria de projectes estàndards, publicada al 2017, es van aprovar 41 projectes, 12 d'ells amb participació catalana. Pel que fa a la convocatòria per a projectes estratègics, publicada al 2019, es van aprovar 22 projectes, 12 d'ells amb participació de socis catalans. A la convocatòria de projectes de capitalització, publicada al 2020, es van aprovar 11 projectes.

La convocatòria de projectes de capitalització es va obrir el 6 de maig de 2020 i el termini va finalitzar el 28 de juliol de 2020. De les 69 propostes presentades, el Comitè de Seguiment Conjunt, el 22 de març de 2021, va aprovar 16 projectes, que rebran un finançament del programa de 15,1 milions d'euros. D'aquests projectes, 11 compten amb participació catalana, sent en 4 d'ells els caps de fila.

Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER)

La Comissió Europea va aprovar el Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de Catalunya per al període 2014 - 2020 el 28 de juliol de 2015.

El PDR es centra en prioritats que tenen com a objectiu el creixement intel·ligent, sostenible i integrador, en els sectors agrícola, alimentari i forestal, i en les zones rurals en conjunt. Contribuirà a millorar la competitivitat del sector agroalimentari (per exemple, per mitjà de la reestructuració agrícola) i a la vegada tindrà en compte la sostenibilitat social i mediambiental per mitjà de la promoció de les inversions i la creació d'ocupació per a millorar les condicions de vida en les àrees rurals. Tant els programes regionals com l'estatal abordaran aquestes prioritats i les necessitats específiques de cada territori per complementar d'aquesta manera altres mesures estructurals de la UE.

El Programa es fixa la consecució dels següents grans reptes:

- **Economia i ocupació:** Fomentar la reactivació econòmica i la creació d'ocupació, amb especial atenció als sectors agrari, alimentació, forestal i les zones rurals.
- **Joves:** Establir polítiques específiques per als joves del món rural, que fomentin el seu arrelament i desenvolupament econòmic i social.
- **Canvi climàtic:** Promoure accions dirigides a la mitigació i adaptació al canvi climàtic i la protecció dels recursos naturals.
- **Innovació:** Estimular la innovació i la transferència de coneixements en el sector agroalimentari.

El PDR, d'acord amb la Versió 11.1. del PDR aprovada per Decisió C(2022) 1324 final del 25/02/2022), preveu una despesa pública total de 1045,4 milions d'euros, dels quals el FEADER n'aporta el 43%, amb 449,5 milions d'euros, i el 57% restant prové de les aportacions públiques i privades corresponents. Al

tancament de l'any 2021, el grau d'execució dels recursos del PDR a Catalunya es situava lleugerament per sobre del 60%.

Quadre 9.9
PO PDR Catalunya 2014-2020

Objectiu Temàtic	Focus area	TOTAL FEADER	Total assignació principal ajut	%	Total OT		%
					FEADER	DPT	
OT1 (I+D+i)	1.A Innovació agroforestal	12.216.776,44	28.411.108,00	2,72%	15.394.000,00	35.800.000,00	3,42%
	1.B Investigació i innovació	3.177.223,56	7.388.892,00	0,71%			
OT3 (PYME)	2.A Competitivitat agrària i forestal	87.204.000,00	202.800.000,00	19,40%	168.796.078,00	392.549.018,60	37,55%
	2.B Relleu generacional	37.749.278,00	87.789.018,60	8,40%			
	3.A Competitivitat agroalimentària i forestal	43.842.800,00	101.960.000,00	9,75%			
OT4 (Economia baixa en carboni)	5.B Eficiència energètica agroforestal	16.512.000,00	38.400.000,00	3,67%	17.630.000,00	41.000.000,00	3,92%
	5.C Bioeconomia	1.118.000,00	2.600.000,00	0,25%			
OT5 (Canvi climàtic)	4.A Biodiversitat	78.697.024,50	183.016.336,05	17,51%	93.467.524,50	217.366.336,05	20,79%
	4.B Qualitat de l'aigua	14.770.500,00	34.350.000,00	3,29%			
OT6 (Medi ambient)	5.A Gestió de l'aigua	16.082.000,00	37.400.000,00	3,58%	109.549.524,50	254.766.336,05	24,37%
	4.A Biodiversitat	78.697.024,50	183.016.336,05	17,51%			
	4.B Qualitat de l'aigua	14.770.500,00	34.350.000,00	3,29%			
OT9 (Inclusió social)	6.B Desenvolupament local de les zones rurals	35.416.950,00	82.365.000,00	7,88%	35.416.950,00	82.365.000,00	7,88%
OT10 (Educació)	1.C Formació agroforestal	5.327.700,00	12.390.000,00	1,19%	5.327.700,00	12.390.000,00	1,19%
Total OT		445.581.777,00	1.036.236.690,70	99,12%	445.581.777,00	1.036.236.690,70	99,12%
Assistència tècnica (màxim 4%)		3.943.023,00	9.169.820,93	0,88%	3.943.023,00	9.169.820,93	0,88%

Quadre 9.10

Execució del PDR 2014-2020 Catalunya (31/12/2021)

Milers d'euros

Prioritats	Programació 2014-2022		Execució 31/12/2021		% executat	
	(versió 11.1. febrer 2022)		Despesa Total	Aportació FEADER	Despesa Total	Aportació FEADER
	Despesa Total	Aportació FEADER				
2A Competitivitat agrària i forestal	217.840,00	93.671,20	121.326,07	52.174,12	55,70%	55,70%
2B Relleu generacional	88.050,00	37.861,50	50.207,10	21.589,24	57,02%	57,02%
3A Competitivitat agroalimentària i forestal	112.460,00	48.357,80	53.066,53	22.818,61	47,19%	47,19%
P4 Restaurar, preservar i millorar els ecosistemes relacionats amb l'agricultura i la silvicultura.	450.982,67	193.922,55	318.859,83	137.102,44	70,70%	70,70%
5A Gestió de l'aigua	39.070,00	16.800,10	22.176,20	9.535,76	56,76%	56,76%
5B Eficiència energètica agroforestal	38.400,00	16.512,00	14.014,22	6.026,12	36,50%	36,50%
5C Bioeconomia	6.930,00	2.979,90	2.445,71	1.051,66	35,29%	35,29%
6B Desenvolupament local de les zones rurals	82.365,00	35.416,95	50.318,26	21.636,86	61,09%	61,09%
M_20 Assistència Tècnica	9.169,82	3.943,02	3.103,78	1.334,62	33,85%	33,85%
M_113 Mesura transitòria	139,02	59,78	138,72	59,65	99,78%	99,78%
Total	1.045.406,51	449.524,80	635.656,43	273.329,09	60,80%	60,80%

Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Fons Europeu Marítim i de Pesca (FEMP)

El FEMP és el nou fons de les polítiques marítima i pesquera de la UE proposat per al període 2014-2020, en substitució de l'anterior Fons Europeu de Pesca. El 13 de novembre de 2015 la Comissió Europea va aprovar el PO per a Espanya FEMP 2014-2020. Els principis inspiradors d'aquest Fons són:

- Ajudar els pescadors en la transició a la pesca sostenible
- Ajudar les comunitats costeres a diversificar les seves economies
- Finançar projectes per a crear ocupació i millorar la qualitat de vida a les costes europees
- Facilitar l'accés al finançament.

El Programa Operatiu és únic a nivell de l'Estat espanyol i rebrà l'assignació financera més alta de tota l'UE amb 1.161 Milions d'euros. El FEMP 2014-2020 assignat a Catalunya preveu una despesa pública total de 59,8 milions d'euros, dels quals el FEMP n'aporta el 77%, amb 46,08 milions d'euros i el 23% restant, amb 13,72 milions d'euros, prové de les aportacions públiques i privades corresponents. Al tancament de l'any 2021, el grau d'execució dels recursos assignats a Catalunya es situa al 57%.

Quadre 9.11

Execució del PO FEMP 2014-2020 (31/12/2021)

Milers d'euros i %

Eixos prioritaris	Programació 2014-2020		Execució 31/12/2021		% s/total
	Despesa Total	Aportació FEMP	Despesa Total	Ajut FEMP	
Eix 1: Fomentar una pesca sostenible des del punt de vista mediambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement	17.523	12.990	8.101	5.923	46,20%
Eix 2: Fomentar una aqüicultura sostenible des del punt de vista mediambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement	6.759	5.069	4.867	3.651	72,00%
Eix 3: Afavorir l'aplicació de la PPC	5.432	4.636	1.818	1.537	33,50%
Eix 4: Increment de l'ocupació i de la cohesió territorial	7.849	6.672	5.129	4.359	65,30%
Eix 5: Foment de la comercialització i la transformació	19.303	14.477	13.078	9.808	67,70%
Eix 6: Foment de l'aplicació de la política marítima integrada	512	384	0	0	0,00%
Eix 7: Assistència tècnica	2.471	1.854	1.239	929	50,10%
Total	59.849	46.081	34.232	26.207	57%

Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Quadre 9.12

Comparativa execució PO FEMP 2014-2020

Milers d'euros

Eixos prioritaris	Dades a 31/12/2018					Dades a 31/12/2021				
	Programació 2014-2020		Execució 31/12/2018			Programació 2014-2020		Execució 31/12/2021		
	Despesa Total	Aportació FEMP	Despesa Total	Ajut FEMP	% s/total	Despesa Total	Aportació FEMP	Despesa Total	Ajut FEMP	% s/total
Eix 1: Fomentar una pesca sostenible des del punt de vista mediambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement	14.892	11.009	2.775	1.933	18,60%	17.523	12.990	8.101	5.923	46,20%
Eix 2: Fomentar una aqüicultura sostenible des del punt de vista mediambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement	5.120	3.840	171	128	3,30%	6.759	5.069	4.867	3.651	72,00%
Eix 3: Afavorir l'aplicació de la PPC	2.332	2.000	740	659	31,80%	5.432	4.636	1.818	1.537	33,50%
Eix 4: Increment de l'ocupació i de la cohesió territorial	7.764	6.599	540	459	7,00%	7.849	6.672	5.129	4.359	65,30%
Eix 5: Foment de la comercialització i la transformació	17.746	13.309	3.415	2.561	19,20%	19.303	14.477	13.078	9.808	67,70%
Eix 6: Foment de l'aplicació de la política marítima integrada	0	0	0	0	0,00%	512	384	0	0	0,00%
Eix 7: Assistència tècnica	2.000	1.500	573	430	28,70%	2.471	1.854	1.239	929	50,10%
Total	49.853	38.258	8.214	6.170	16%	59.849	46.081	34.232	26.207	57,20%

Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Quadre 9.13

Comparativa execució del PO FEMP 2014-2020

%

Eixos prioritaris	% comparativa 2018 vs 2020			
	Programació 2014-2020		Execució	
	Despesa Total	Aportació FEMP	Despesa Total	Ajut FEMP
Eix 1: Fomentar una pesca sostenible des del punt de vista mediambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement	18%	18%	192%	206%
Eix 2: Fomentar una aqüicultura sostenible des del punt de vista mediambiental, eficient en l'ús dels recursos, innovadora, competitiva i basada en el coneixement	32%	32%	2752%	2752%
Eix 3: Afavorir l'aplicació de la PPC	133%	132%	146%	133%
Eix 4: Increment de l'ocupació i de la cohesió territorial	1%	1%	850%	850%
Eix 5: Foment de la comercialització i la transformació	9%	9%	283%	283%
Eix 6: Foment de l'aplicació de la política marítima integrada				
Eix 7: Assistència tècnica	24%	24%	116%	116%
Total	20%	20%	317%	325%

Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

9.2. La programació dels fons europeus en el període 2021-2027

El dia 17 de desembre de 2020 el Consell i el Parlament Europeu van aprovar el Marc financer plurianual de la UE pel període 2021-2027, donant així la llum verda al projecte presentat per la Comissió.

El Marc financer plurianual 2021-2027 es divideix en set grans àmbits d'actuació, anomenats "rúbriques", seguint la següent distribució de recursos (expressats en preus actuals):

- 1- Mercat únic, innovació i economia digital → 161.000 milions d'euros, dels quals 149.500 pertanyen al Marc financer i 11.500 corresponen al Next Generation EU.
- 2- Cohesió, resiliència i valors → 1.203.200 milions d'euros, dels quals 426.700 pertanyen al Marc financer i 776.500 corresponen al Next Generation EU.
- 3- Recursos naturals i medi ambient → 419.900 milions d'euros, dels quals 401.000 pertanyen al Marc financer i 18.900 corresponen al Next Generation EU.
- 4- Migracions i gestió de fronteres → 25.700 milions d'euros, tots ells corresponents al Marc financer.
- 5- Seguretat i defensa → 14.900 milions d'euros, tots ells corresponents al Marc financer.
- 6- Veïnatge i la resta del món → 110.600 milions d'euros, tots ells corresponents al Marc financer.
- 7- Administració pública europea → 82.500 milions d'euros, tots ells corresponents al Marc financer.

D'acord amb la distribució dels recursos econòmics entre les grans polítiques vertebradores de la Unió Europea per països, Espanya rebrà un total de 31.388 milions d'euros (xifra expressada en preus de l'any 2018) al llarg del període 2021-2027 en concepte de polítiques de cohesió (imputables a la rúbrica de cohesió i valors). Aquests recursos es repartiran entre el Fons Social Europeu (9.896 milions) i el FEDER (20.886 milions).

L'estat espanyol, a més, continuarà essent un dels majors beneficiaris dels fons procedents de les polítiques agràries comunes, amb la previsió que pel període 2021-2027 rebi un total de 42.716 milions d'euros (corresponents a la rúbrica de recursos naturals i medi ambient), als que cal afegir-hi més de 700 milions d'euros procedents del Next Generation EU pels anys 2021 i 2022.

Finalment, el Fons Europeu Marítim i de Pesca (atribuïble a la rúbrica de recursos naturals i medi ambient), patirà una reducció del 5% respecte el període 2014-2020 (excloent del càlcul el Regne Unit), per la qual cosa un cop es publiqui el desglossament de recursos per països, és previsible que la xifra que rebrà Espanya es situï al voltant dels 1.000 milions d'euros pel període 2021-2027.

El nou Marc financer plurianual es combinarà amb el Next Generation EU i té l'objectiu de revitalitzar i reactivar l'economia europea després de la pandèmia i crisi econòmica provocada pel COVID-19. En total, el Marc financer plurianual està pressupostat amb 1.824.300 milions d'euros (xifra expressada en preus de l'any 2018) o 2.017.800 milions d'euros, (xifra expressada en preus actuals, obtinguda aplicant un increment del 2% anual a les dades del 2018) i es va començar a executar al llarg de la segona meitat del 2021, un cop els vint-i-set estats membres van aprovar definitivament el projecte el dia 31 de maig de 2021. Per tal de posar aquestes xifres en perspectiva, el pressupost del període

2021-2027 suposa un increment del 67% respecte el pressupost del Marc financer plurianual del període 2014-2020, que es va situar en poc més de 1.000.000 milions d'euros.

Quadre 9.14

Recursos Marc financer plurianual Catalunya

%

Administració	Període 2014-20		Període 2021-27		Variació entre 14-20 i 21-27
	M€ corrents	%	M€ corrents	%	
AGE	726,2	33,67%	811,09	39,53%	11,68%
FEDER	542,5		549,1		1,22%
FSE	183,74		261,98		42,58%
Generalitat	1.430,48	66,33%	1.241,00	60,47%	-13,25%
FEDER	895,6		840,16		-6,19%
FSE	430,25		400,84		-6,83%
IOJ	104,64				-
Total	2.156,73	100,00%	2.052,09	100,00%	-4,85%
FEDER	1.438,11	66,68%	1.389,27	68,00%	-3,40%
FSE + IOJ	718,62	33,32%	662,82	32,00%	-7,77%

Font: Ministeri d'Hisenda i elaboració pròpia

PO FEDER 2021-2027 de Catalunya

El Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) és un fons estructural de la Unió Europea (UE) que té com a finalitat corregir els desequilibris regionals i reforçar la cohesió econòmica, social i territorial.

El procés formal d'elaboració del Programa Operatiu FEDER pel període 2021-2027 va començar a finals de l'any 2021 amb l'assignació de recursos a Catalunya, que ascendeixen a 840.500.143€. D'acord amb la legislació que regula els fons estructurals i d'inversió de la UE de l'actual període (Reglament UE 2021/1060 i Reglament UE 2021/1058), el FEDER cofinançarà el 40% dels projectes, per la qual cosa l'impacte del PO 21-27 sumant-hi la contribució de la Generalitat serà de 2.101.250.357,5€.

La Direcció General de Fons Europeus va presentar la proposta del Programa Operatiu del FEDER 2021-2027 de Catalunya a la Comissió Europea el 20 de juny de 2022 i s'espera que sigui aprovat abans de la finalització de l'any, permetent així que es pugui començar la programació d'operacions a partir del 2023. Juntament amb el PO també s'aprovarà l'avaluació ambiental del

programa i el manual d'indicadors, documents imprescindibles per a garantir una bona execució i control dels fons.

Per a l'elaboració del Programa s'ha comptat amb la col·laboració de tots els departaments de la Generalitat, que han participat en reunions bilaterals i han tingut l'oportunitat d'aportar les seves observacions i comentaris, així com proposar els projectes estratègics que voldrien finançar amb els recursos FEDER. A més, s'han dut a terme processos de participació ciutadana per a recollir les aportacions de la societat civil, institucions i empreses respecte el PO i l'avaluació ambiental, que es van publicar a la nova web corporativa de Fons Europeus de la Generalitat (que engloba en un sol portal la informació de tots els fons de la UE en els quals participa Catalunya) i en anuncis al DOGC i a premsa escrita, així com difusió en xarxes socials.

En el marc de l'avaluació del diagnòstic de la situació econòmica i social de Catalunya es van identificar les principals necessitats de finançament, que es van acabar transformant en quatre macroreptes i en 13 reptes concrets. Aquests reptes han determinat la prioritització del finançament i l'estructuració del propi PO, creant línies d'actuació per a adreçar cada un d'ells.

Finalment, cal tenir en compte que cal complir amb els principis de concentració temàtica que marquen els reglaments i que obliguen a destinar el 30% dels recursos a l'OP2, el 85% entre l'OP1 i l'OP2.

PO FSE+ 2021-2027 de Catalunya

El Fons Social Europeu Plus (FSE+) és un fons estructural que integra l'antic Fons Social Europeu (FSE), la Iniciativa per a l'Ocupació Juvenil, el Fons d'Ajut Europeu als Més Desfavorits i el Programa de la Unió Europea per a l'ocupació i la innovació social (EaSI), que permet utilitzar el finançament de la manera més eficient i coherent possible.

El FSE+ és el principal instrument de la Unió Europea per a invertir en les persones, construir una Europa més social, incrementar la cohesió econòmica, social i territorial i avançar cap als objectius de desenvolupament sostenible.

Els objectius principals del FSE+ són els següents:

- Promoure l'ocupació i la protecció social
- Desenvolupar una mà d'obra qualificada i resiliència, preparada per a la transició cap a una economia verda i digital
- Assolir una societat inclusiva i cohesionada, que tendeixi a eradicar la pobresa i complir els principis establerts en el pilar europeu de drets socials

L'assignació de recursos a Catalunya pel període 2021-2027 és de 662,81 milions d'euros, 400,98 dels quals corresponen al PCAT+, 83,2 al programa de privació material i els 178,63 restants al programa que gestiona l'estat.

9.3. Els fons Next Generation - UE

Al Marc Financer Plurianual per al període 2021-2027 s'hi ha afegit temporalment el programa de finançament públic Next Generation EU que pretén dotar als Estats Membres de la UE de recursos addicionals per fer front a la crisi econòmica derivada de la pandèmia de la Covid. El programa temporal està dotat amb més de 800.000 milions d'euros a preus corrents (750.000 milions d'euros a preus de 2018), aproximadament un 5% del PIB total de la Unió Europea. i afectarà al pressupost en particular durant el període 2021-2023.

El programa Next Generation EU està previst que s'executi entre els anys 2021 i 2026 i engloba diferents fons: el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), React-EU, Fons de Transició Justa, Desenvolupament Rural, InvestEU, Horizon Europe i RescEU. El fons principal és el MRR, que comptabilitza un 90% del total de la partida pressupostària a nivell comunitari. El segueix el fons React-EU, que comptabilitza un 6,3% del total del programa i que té la particularitat que totes les actuacions han d'estar finalitzades l'any 2023.

Quadre 9.15

Distribució dels fons Next Generation EU per programes

Milions d'euros en preus corrents

Fons	Total	%
Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR)	723.800	90%
<i>dels quals subvencions</i>	338.000	42%
<i>dels quals préstecs</i>	385.800	48%
React-EU	50.600	6,30%
Fons de Transició Justa	10.900	1,40%
Desenvolupament Rural	8.100	1,00%
InvestEU	6.100	0,80%
Horizon Europe	5.400	0,70%
RescEU	2.000	0,20%
Total	806.900	100%

Font: Comissió Europea.

En el marc del Pla de recuperació per a Europa, Catalunya es proposa transformar els reptes derivats de la crisi generada per la COVID-19 en una oportunitat per impulsar la transició ecològica i la transformació digital. L'objectiu és afrontar els reptes actuals i promoure que el país esdevingui més verd, més digital i més resiliència.

REACT

Els recursos REACT es van incorporar al PO FEDER 14-20 a través d'un nou eix i de nous objectius temàtics i es programaran entre les anualitats 2020, 2021, 2022 i 2023. Tot i que es regeixen per la mateixa normativa que els recursos FEDER 14-20, a diferència d'aquests, els fons REACT tenen la particularitat que cofinancen el 100% de les operacions (en comptes del 50%).

Quadre 9.16

Estat de programació i execució dels recursos REACT (30/06/2022)

Objectius temàtics	Recursos assignats	Recursos programats	% Programat	Total certificat	Previsió certificació 31/12/22	% Recursos certificats
OE 20.1.1. Productes i serveis per a serveis de salut	305.610.000 €	394.232.350 €	1,29 €	- €	394.232.350 €	1,29 €
OE 20.1.2. Suport a les inversions que contribueixin a la transició cap a una economia digital	200.000.000 €	224.951.301 €	1,13 €	- €	6.609.914 €	0,03 €
OE 20.1.3. Suport a les inversions que contribueixin a la transició cap a una economia verda	75.000.000 €	77.678.991 €	1,04 €	14.539.041 €	37.876.559 €	0,19 €
OE 20.1.5. Suport a les inversions en infraestructures que prestin serveis bàsics als ciutadans	426.736.064 €	441.397.196 €	1,03 €	- €	14.662.969 €	0,03 €
Assistència tècnica	16.125.000 €	16.125.000 €	1,00 €	290.781 €	9.067.634 €	0,56 €
Total	1.023.471.064 €	1.154.384.838 €	1,13 €	14.829.821 €	462.449.326 €	0,45 €

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Els recursos de l'objectiu 20.1.1. s'han destinat a finançar la despesa sanitària derivada de la pandèmia per tal d'oferir una correcta prestació assistencial als pacients afectats per la COVID-19, incloent, entre d'altres, despeses d'equipament sanitari, material de proves, equips de protecció personal i instal·lacions de reforç.

Gràcies als fons REACT-UE, la Generalitat de Catalunya recuperarà 300MEUR invertits durant el 2021, destinats a donar resposta a la crisi sanitària, amb el finançament de les estades hospitalàries per COVID-19 de diferents centres sanitaris d'arreu de Catalunya.

Per la seva banda, les actuacions emmarcades a l'objectiu 20.1.2. es centren en acabar el desplegament de la fibra òptica per tot el territori per disposar d'una infraestructura pròpia que asseguri la connectivitat d'alta capacitat a tots els

serveis públics digitals de la Generalitat de Catalunya. A més, també s'ha finançat la T-mobilitat, que ha de permetre la implantació del Sistema d'Integració Tarifària en el conjunt del territori, de tal manera que l'usuari tingui possibilitat de fer intercanvis modals abonant un únic pagament integrat.

L'objectiu específic 20.1.4. s'ha centrat en inversions per millorar i fomentar la mobilitat sostenible, destacant especialment la creació del nou carril bus i via ciclista a la carretera C-245 entre Castelldefels i Cornellà de Llobregat, reconvertint l'antiga carretera en un veritable espai urbà i metropolità que unirà els municipis de Cornellà del Llobregat, Sant Boi del Llobregat, Viladecans, Gavà i Castelldefels, on hi viuen en total més de 350.000 persones. A part de l'obra de la C-245 també es finançaran nous trams de vies ciclistes i per a vianants en entorns interurbans per millorar les comunicacions entre diferents nuclis de població de ciutats o d'àrees funcionals urbanes.

Finalment, l'objectiu 20.1.5. integra les inversions en educació i en salut. En l'àmbit educatiu destaca la rehabilitació i reformes en 119 centres educatius del Departament d'Educació per valor de 170 milions d'euros, dedicats a optimitzar les prestacions dels edificis dels centres educatius al llarg de la seva vida útil, programant la substitució i millora dels elements constructius d'obra o de les instal·lacions que a causa del temps es consideren obsoletes per tal d'adequar-les als estàndards europeus de sostenibilitat energètica.

En l'àmbit sanitari, s'està invertint, entre d'altres, en l'ampliació del bloc quirúrgic de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol per ampliar la capacitat de l'hospital amb 5 quiròfans, 8 llits de crítics i 8 de semicrítics; en la reforma i millora de les infraestructures sanitàries de l'Hospital del Mar de Barcelona amb la posada en funcionament de 6 unitats d'hospitalització i una nova àrea d'urgències de més de 4.000m² a l'Edifici B2; en l'edifici polivalent a l'Hospital General de Granollers per donar resposta sense comprometre amb tanta rapidesa els espais i l'activitat ordinària quan s'incrementin els pacients COVID; i en el manteniment d'una xarxa d'equipaments que aproxima els serveis al ciutadà i en facilita l'accessibilitat i la seva capacitat de resolució dels problemes de salut gràcies a la inversió en les infraestructures del Servei d'Emergències Mèdiques (SEM) i ampliacions de Centres d'Atenció Primària (CAP).

En el cas del FSE, el PO 2014-2020 de Catalunya ha rebut una aportació de 682,4 milions d'euros provinents del REACT, que es repartiran de la següent manera:

Quadre 9.17

Distribució recursos REACT-FSE

Operació	Proposta Modificació Ajut FSE
Ajudes a la contractació de persones desocupades	62.350.000
Ajudes a la contractació de joves	125.000.000
Formació d'alt nivell en el sector digital, verd i assistencial per a persones desocupades	15.000.000
Formació per a persones ocupades	40.000.000
Ajudes a joves autònoms	10.000.000
Ajudes directes a persones en ERTO	93.000.000
Total	345.350.000
Ajudes a la contractació de col·lectius vulnerables	37.650.000
Contractació de personal en l'àmbit sanitari	100.000.000
Programa d'economia social i ajuda a persones en risc i discapacitades	66.000.000
Total	203.650.000
Contractació de personal en l'àmbit educatiu	120.276.924
Total	669.276.924
Assistència tècnica	13.123.077
Total REACT-EU	682.400.000

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR)

El MRR, el principal fons del programa Next Generation EU, és un fons que pretén dotar a les economies de recursos per tenir una recuperació post-pandèmica més ràpida i menys traumàtica, a través de reformes estructurals que vagin en línia amb les prioritats de la Comissió Europea: la transició cap a una economia verda, la digitalització i la cohesió social. Tant el disseny dels programes com la seva execució té un horitzó temporal de cinc anys, ja que està previst que els fons es puguin adjudicar entre 2021 i 2023 i els projectes es puguin executar fins a 2026.

L'assignació i execució d'aquests fons és lleugerament diferent al marc financer plurianual. En el cas del MRR, l'Estat és qui rep l'encàrrec de gestió dels fons, amb unes fites i objectius per aconseguir, i decideix com els executa. Els diferents Ministeris poden decidir llançar convocatòries o licitacions a nivell estatal, fer assignacions directes a entitats o transferir aquests fons a les diferents

comunitats autònomes a través de les conferències sectorials per a que siguin elles les que, a través dels diferents instruments com convocatòries o licitacions, assolixin les fites i objectius que l'Estat els ha encomanat.

Inicialment, a l'Estat se li havien assignat 140.000 milions d'euros per al període 2021-2023 (tot i que els projectes es puguin executar fins al 2026), 69.500 dels quals eren en forma de subvenció (equival aproximadament a un 5,7% del PIB) i 70.500 en forma de préstec. Amb l'actualització a 30 de Juny de 2022 d'aquestes quantitats prevista a la regulació EU 2021/241, a Espanya se li assignaran 7.700 milions més de subvencions. Per tant, la quantitat total que pot rebre l'Estat és la de 147.700 milions d'euros, 77.200 milions d'euros en forma de subvencions i 70.500 en forma de préstec.

A setembre de 2022, l'Estat només ha sol·licitat els fons de la subvenció en la seva quantia inicial (69.500 milions d'euros). La distribució d'aquests fons per part del Govern espanyol és similar per cadascun dels tres anys i, concretament, per al 2021 es van pressupostar 24.198 milions d'euros, tot i que finalment s'ha autoritzat la despesa de 22.128 milions d'euros. Al Programa d'Estabilitat està prevista una despesa de 25.033 milions d'euros per l'any 2022 i de 19.109 milions d'euros per al 2023. Quedarien pendents per als anys 2024-2026 2.727 milions d'euros més els 7.700 milions addicionals que s'han adjudicat recentment.

Quadre 9.18

Recursos assignats provinents del MRR a data 15/09/2022

Milions d'euros

Ens	2021	2022	2023	2024-2026	Pendent
UE			723.800		
Estat (només subvencions)			77.234		
Programa d'Estabilitat	24.198	25.033	19.109	2.727	7.700
Distribuït a CA	10.482	6.446	1.829	n.d.	n.d.
Assignat a la Generalitat	1.491,90	973,6	265,4	n.d.	n.d.
<i>Assignat Generalitat / distribuït a CA (%)</i>	<i>14,20%</i>	<i>15,10%</i>	<i>14,50%</i>	<i>n.d.</i>	<i>n.d.</i>

Font: Comissió Europea, PGE, Programa d'Estabilitat i Generalitat de Catalunya

Dels 24.198 milions d'euros pressupostats pel 2021, segons càlculs de la Generalitat, 10.482 milions van ser distribuïts a les comunitats autònomes per a la gestió i per dur a terme les diferents actuacions l'any 2021. En el cas de Catalunya, 12 Departaments de la Generalitat van rebre assignacions per import de 1.491,9 milions d'euros durant l'any 2021. Aquesta assignació de fons a

Catalunya representa poc més d'un 14% del total assignat a les comunitats autònomes.

L'import assignat l'any 2021 s'ha distribuït entre els 12 departaments de la Generalitat, d'acord amb les conferències sectorials que han tingut lloc durant l'exercici: a Acció Climàtica se li van assignar 315,5 milions d'euros, un 21% del total. Drets Socials ha rebut 304 milions d'euros (20% del total), seguit de Vicepresidència i Polítiques Digitals (229 milions, 15% del total), Educació (226 milions, 15% del total) i Empresa i Treball (164 milions, 9% del total).

L'import assignat l'any 2022, a 15 de setembre de 2022, és de 973.6 milions d'euros i s'ha distribuït entre 11 departaments de la Generalitat: Drets Socials se li han assignat 452 milions d'euros (un 46% del total), a Educació 152 milions d'euros (un 16% del total), seguit de d'Empresa i Treball (85 milions d'euros) i de Presidència (80 milions d'euros).

Pel que fa a l'any 2023, encara hi ha poques assignacions definides a 15 de setembre de 2022, totalitzant 265 milions d'euros, el 50% dels quals han estat assignats al Departament d'Empresa i Treball.

Quadre 9.19

Assignacions de fons MRR per Departaments

Milers d'euros

Departaments	2021	2022	2023	Total	% total
Acció Climàtica	315.540	55.426	0	370.966	13,60%
Cultura	8.995	11.802	3.030	23.827	0,90%
Drets Socials	303.815	452.158	132.932	888.905	32,50%
Economia	78.706	0	0	78.706	2,90%
Educació	226.703	152.346	46.013	425.062	15,60%
Empresa i Treball	164.292	85.233	31.592	281.118	10,30%
Igualtat i Feminismes	2.351	4.621	656	7.628	0,30%
Justícia	12.626	28.465	3.163	44.254	1,60%
Presidència	55.329	80.162	33.904	169.395	6,20%
Recerca i Universitats	41.071	31.825	8.460	81.355	3,00%
Salut	53.313	43.868	0	97.181	3,60%
Vicepresidència i Polítiques digitals	229.162	27.694	5.680	262.536	9,60%
Total	1.491.901	973.601	265.430	2.730.932	100,00%

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Les xifres dels anys 2022 i 2023 són provisionals.

Del total assignat per als anys 2021 i 2022 (2.465,5 milions d'euros), se n'han ingressat 1957.8 a 15 de setembre de 2022, un 79% del total. D'aquest import, la

Generalitat ha publicat convocatòries i licitacions per un import de 937,7 milions d'euros, un 47,9% del total.

En paral·lel, també han arribat a Catalunya fons distribuïts directament des de l'Estat a través de concessions directes a entitats catalanes i a partir de la resolució de convocatòries estatals.

En quant a concessions directes, l'Estat ha transferit a entitats i ens locals de Catalunya 194,8 milions d'euros entre l'any 2021 (122,4 milions d'euros), a data 15 de setembre de 2022 (50,4 milions d'euros) i l'import assignat per al 2023 (22 milions d'euros). En total, s'han assignat fins al moment 194,9 milions d'euros. Els grans beneficiaris han estat universitats i centres de recerca.

Pel que fa a les convocatòries estatals resoltes, l'any 2021 se'n van resoldre per un valor de 1.662 milions d'euros, dels quals 286,1 milions els han rebut entitats o empreses catalanes. Pel que fa a l'any 2022, fins al mes de setembre, s'han resolt convocatòries per un total de 1.427 milions d'euros, dels quals 301,4 milions d'euros els han rebut entitats o empreses catalanes. Això fa un total de 587,5 milions d'euros.

En total, a data 15 de setembre de 2022, els recursos MRR assignats a Catalunya per cadascun dels anys són els següents. Les xifres d'assignacions per l'any 2021 són definitives, mentre que les assignacions per als anys 2022 i 2023 es van succeint i, per tant, les xifres aniran creixent:

Quadre 9.20

Recursos MRR a Catalunya

Milions d'euros

Assignacions	2021	2022	2023	Total
Generalitat de Catalunya	1.491,90	973,6	265,4	2.730,90
Resta d'entitats i ens locals de Catalunya	122,4	50,5	22,1	194,9
Resolucions de convocatòries estatals	286,1	301,4	0	587,5
Total	1.900,40	1.325,40	287,5	3.513,30

Font: Departament d'Economia i Hisenda.

Les xifres dels anys 2022 i 2023 són provisionals.

La Direcció General de Fons Europeus, que pertany a la Secretaria d'Afers Econòmics i Fons Europeus del Departament d'Economia i Hisenda, és l'encarregada de la coordinació del programa NextGenerationEU a Catalunya. En contacte permanent i directe amb els diferents Departaments receptors dels fons provinents del MRR, la Direcció General coordina i fa el seguiment dels projectes finançats amb els fons provinents del MRR a l'hora que vetlla pel

compliment dels objectius d'aquests fons. Aquest rol de coordinació permet la recollida de dades a nivell agregat per tota la Generalitat dels diferents fons rebuts i les actuacions que es duen a terme, a més a més de fer un seguiment de les diferents assignacions i resolucions de convocatòries amb beneficiaris a Catalunya.

Alhora, s'erigeix com a principal punt de contacte en la matèria i posa a disposició dels Departaments i de la ciutadania un servei de consultes i resolució de dubtes

ANNEX 1.
LA BALANÇA FISCAL DE CATALUNYA AMB
L'ADMINISTRACIÓ CENTRAL

La balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central s'obté a partir de la diferència entre la despesa que el sector públic central realitza en aquest territori i el volum d'ingressos detrets de Catalunya per finançar el conjunt de la despesa pública central.

Quan en un territori els recursos aportats superen les despeses que s'hi destinen, el signe del saldo dels fluxos fiscals originats pel Govern central en aquest territori és negatiu, és a dir, hi ha una sortida neta de recursos fiscals (dèficit fiscal). En el cas contrari, quan les despeses rebudes superen els ingressos aportats, existeix un superàvit fiscal.

A continuació es presenten els resultats del càlcul de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central per a l'exercici pressupostari 2019. Com que els últims anys l'Administració general de l'Estat no publica ni facilita les dades sobre territorialització de despesa de l'estat i dels organismes autònoms, s'ha optat per aproximar el càlcul de la balança fiscal per al 2019 realitzant determinades estimacions en els àmbits per als quals manca informació sobre la territorialització de la despesa.

Els darrers càlculs de la balança fiscal, fets amb tota la informació necessària corresponen a l'any 2016, últims d'una sèrie històrica de càlculs realitzats per la Generalitat de manera ininterrompuda 1986. En el present annex es presenta en primer lloc la metodologia de l'aproximació atesa la manca d'informació i, en segon lloc, es mostren els seus resultats del 2019 comparats amb els de 2016, darrer any, com ja s'ha dit, amb dades de la balança fiscal de Catalunya. Cal dir que tal com en anys anteriors, s'ha calculat la balança amb els dos mètodes: el flux monetari i el càrrega-benefici.

Metodologia

La no disponibilitat de dades de territorialització de la despesa de l'Administració general de l'Estat i dels organismes autònoms i altres entitats ha obligat a fer aproximacions en aquests àmbits per tal de poder completar un càlcul de la balança fiscal. En la resta d'àmbits les fonts d'informació han sigut les mateixes que en els darrers anys en què la Generalitat ha publicat les seves balances fiscals i per tant, s'han pogut aplicar exactament els mateixos criteris metodològics que en els anys anteriors.

En el següent quadre es mostra el conjunt de despeses del sector públic de l'Estat de l'any 2019 considerades per imputar a Catalunya separant aquelles de les quals es disposa d'informació pública sobre territorialització d'aquelles per a les quals ha calgut fer hipòtesis. Com es pot comprovar, el percentatge dels imports per als quals manca informació sobre la seva territorialització és d'un 26,3% del total. Entre les despeses territorialitzades destaquen pel seu pes les de la Seguretat Social, que suposen un 61,7% del total. Malgrat no disposar de la territorialització de la despesa de l'Estat, per altres fonts s'obté la

regionalització d'alguns programes d'importants elevats, com ara els corresponents a les transferències dels sistema de finançament de les comunitats autònomes i del finançament dels ens locals. En resum, l'aproximació s'ha realitzat tan sols per a la imputació a Catalunya de la despesa de l'Estat (excepte el finançament de les comunitats autònomes i els ens locals) i dels organismes autònoms.

Quadre A.I.1

Despeses considerades i territorialització

	M€	%
Estat, organismes autònoms i altres ens	121.720	37,4%
Dades territorialitzades	35.999	11,0%
Dades no territorialitzades	85.721	26,3%
Inversions empreses públiques	2.995	0,9%
Seguretat Social	201.092	61,7%
TOTAL	325.807	100,0%
Total territorialitzat	240.086	73,7%
Total no territorialitzat	85.721	26,3%

La metodologia de càlcul de les balances fiscals que es segueix, en la mesura que ho permeten les dades disponibles, correspon a l'aprovada pel Grup de Treball per al càlcul de les balances fiscals de Catalunya amb l'Administració central, que va ser constituït pel govern el 30 de juliol de 2013. Aquests resultats han estat avalats per l'esmentat Grup de treball, tal com preveu la Llei 10/2012, de 25 de juliol, de publicació de les balances fiscals.

Les xifres que es presenten s'han calculat seguint els dos grans enfocaments sobre les balances fiscals: el principi del flux monetari i el principi de la incidència càrrega-benefici.

La utilització d'un enfocament o altre depèn de l'objectiu de l'anàlisi que es vulgui fer: l'enfocament del flux monetari vol mesurar l'impacte econòmic generat per l'activitat del sector públic en un territori, mentre que l'enfocament de la incidència càrrega-benefici intenta calcular l'impacte de l'actuació del sector públic central sobre el benestar dels individus residents en un territori.

A grans trets, segons el mètode del flux monetari, els ingressos s'imputen al territori on es localitza la capacitat econòmica sotmesa a gravamen i la despesa s'atribueix al territori on es realitza. Pel mètode de la incidència càrrega-benefici, els ingressos s'imputen al territori on resideixen les persones que finalment suporten la càrrega tributària i l'assignació de la despesa es fa al territori on resideix el beneficiari.

Cal destacar que el mètode del flux monetari és el més adient per valorar la influència que l'actuació del sector públic té sobre el creixement econòmic d'un

territori; en canvi el criteri de la incidència càrrega-benefici és el més adequat per analitzar l'acció del sector públic en termes d'equitat.

Segons el mètode del flux monetari i d'acord amb la metodologia acordada, les despeses de l'Estat s'han d'imputar per programes i capítols pressupostaris. En aquest cas i atès que no es disposa de la seva territorialització, s'ha optat per imputar la despesa per programes a Catalunya d'acord amb la mitjana dels percentatges resultants en el càlcul dels anys 2015 i 2016.

Amb el mètode del benefici s'han actualitzat amb dades de 2019 els indicadors d'imputació que s'utilitzen per a cada programa, com la població o altres, i també s'ha usat les mitjanes de percentatges d'imputació de 2015 i 2016 en aquells programes que s'imputaven poc o molt a partir de la informació sobre la territorialització.

Segons la metodologia acordada, la despesa dels organismes autònoms i altres entitats s'ha d'imputar entitat per entitat a partir de les dades de territorialització i amb criteris d'imputació per a cada ens. En aquest cas s'han actualitzat indicadors d'imputació actualitzats amb dades de 2019 i s'han utilitzat les mitjanes dels percentatges d'imputació de 2015 i 2016 per als casos en què normalment s'hauria usat la territorialització de la despesa 2019 de cada entitat.

El darrer aspecte metodològic rellevant a l'hora de computar els saldos fiscals dels territoris respecte a l'Administració central és l'impacte del dèficit o superàvit del sector públic central en la distribució territorial dels ingressos i les despeses.

Si no es neutralitzen aquests impactes es poden extreure conclusions errònies; així per exemple, en cas de dèficit públic es podria donar el resultat que tots els territoris tinguessin un saldo fiscal positiu i, a la inversa, en cas de superàvit, que tots els territoris tinguessin dèficit fiscal. Evidentment, uns resultats com aquests no permetrien analitzar els fluxos interterritorials que es produeixen entre territoris a través de l'acció del sector públic central. Amb la metodologia que s'aplica es pot fer un seguiment de l'evolució del saldo fiscal d'un territori al llarg del temps, neutralitzant l'impacte de la magnitud del dèficit o superàvit públic que hi pugui haver cada any.

El càlcul de la balança fiscal es presenta, per tant, neutralitzant la situació financera del sector públic central; és a dir, simulant un equilibri entre els seus ingressos i despeses.

En conjunt, durant l'elaboració d'aquesta aproximació a la balança fiscal de Catalunya s'ha fet una revisió completa de la metodologia acordada pel grup d'experts. En aquest sentit, s'han acordat amb el grup d'experts els criteris d'imputació d'alguns programes de despesa nous que en l'exercici 2016 no hi eren i s'ha canviat el criteri d'imputació d'alguns ingressos, com per exemple els interessos dels mecanismes extraordinaris de finançament, que amb els anys han anat guanyant pes en els ingressos de l'administració central.

Resultats

El resultat del càlcul de la balança fiscal queda recollit principalment per dos percentatges: el d'ingressos que Catalunya aporta a l'Administració central i el de despesa que l'Administració central realitza a Catalunya.

Segons el flux monetari, els ingressos aportats per Catalunya l'any 2019 representen el 19,6% del total, quatre dècimes més que l'any 2016. Les despeses rebudes representen el 13,4%, el mateix percentatge que el 2016. Com a conseqüència, es produeix un diferencial de 6,2 punts percentuals del pes dels ingressos per sobre de les despeses, que indiquen el manteniment de la situació de dèficit fiscal.

Segons la incidència càrrega-benefici, els ingressos aportats per Catalunya el 2019 representen el 19,3% del total, respectivament; 4 dècimes més que el 2016. Es constata un augment significatiu del pes de Catalunya pel que fa a l'aportació relativa als ingressos del sector públic central respecte a l'any 2016, tant des del punt de vista del flux monetari com de la càrrega dels ingressos públics. Quant a les despeses rebudes segons el principi del benefici, representen el 14,8%. Amb aquestes xifres el diferencial entre el pes relatiu dels ingressos i el de les despeses és de 4,5 punts percentuals, que com el cas del flux monetari, indica un dèficit fiscal.

Així, en tots dos enfocaments es constata que els ingressos aportats tenen un pes superior al del PIB de Catalunya respecte al global de l'estat (19,1%) i les despeses, un pes inferior al de la població (16,3%).

Si s'exclouen les operacions de la Seguretat Social, que per les seves característiques són despeses no discrecionals, el diferencial entre el pes dels ingressos aportats i les despeses rebudes s'incrementa substancialment. Així, en el cas del flux monetari, els ingressos, amb un 19,5%, tenen un pes més superior al del PIB, i el pes percentual de les despeses se situa molt per sota, en el 8,1%, de manera que el diferencial dels ingressos respecte a les despeses s'eleva a 11,4 punts. En termes d'incidència càrrega-benefici els resultats són similars, amb un diferencial de 7,8 punts percentuals, si bé inferiors, ja que les despeses imputades a Catalunya tenen un pes més elevat que en els càlculs del flux monetari.

Quadre A.I.2

Balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central

% Catalunya/total

	Flux monetari		Incidència càrrega benefici	
	2016	2019	2016	2019
Ingressos	19,2%	19,6%	18,9%	19,3%
Estat+OA+Emp. Púb.	19,3%	19,8%	19,0%	19,5%
Seguretat Social	19,2%	19,4%	18,8%	19,0%
Despeses	13,4%	13,4%	14,7%	14,8%
Estat+OA+Emp. Púb.	8,5%	8,1%	11,7%	11,7%
Seguretat Social	16,7%	16,7%	16,7%	16,7%

A continuació, els quadres 3 i 4 mostren els principals conceptes d'ingressos i de despeses de l'Administració pública central que s'imputen a Catalunya l'any 2019, tant pel que fa a l'enfocament del flux monetari com al de la incidència càrrega-benefici.

El quadre 3 presenta el desglossament dels ingressos aportats per Catalunya al sector públic central segons el flux monetari i segons la incidència de la càrrega impositiva. El 2019 el conjunt d'aquests ingressos segons el flux monetari sumen 60.885 milions d'euros i representen el 19,6% del total, un 0,4% més que el 2016, any en què sumaven 52.469 milions d'euros.

Quadre A.I.3

Elements principals de la imputació territorial dels ingressos de l'Administració pública central a Catalunya

	Flux monetari				Càrrega-benefici			
	2016 M€	%	2019 M€	%	2016 M€	%	2019 M€	%
Total ingressos	52.469	19,2	60.885	19,6	51.644	18,9	59.791	19,3
Ingressos Estat	25.966	19,3	29.142	19,8	25.478	18,9	28.682	19,5
IRPF	7.848	21,9	8.968	22,0	7.848	21,9	8.968	22,0
I. societats	4.537	20,2	4.949	20,2	4.526	20,1	4.932	20,1
IVA	6.492	20,1	7.362	19,9	6.492	20,1	7.362	19,9
Impostos especials	1.490	19,0	1.416	19,5	1.490	19,0	1.416	19,5
Resta	5.598	15,4	6.447	17,2	5.121	14,1	6.004	16,0
Ingressos OA i ens públics	314	15,3	399	15,8	314	15,3	399	15,8
Ingressos empreses públiques*	1.034	22,0	1.194	21,9	1.034	22,0	1.194	21,9
Ingressos SS	25.156	19,1	30.150	19,4	24.819	18,8	29.516	19,0
Ingressos per cotitzacions	24.656	19,2	29.799	19,4	24.148	18,8	29.118	19,0
Altres	500	14,3	351	16,8	671	19,1	398	19,0

* Ingressos d'explotació ENAIRE + Ports de l'Estat

Els ingressos aportats a l'Estat representen el 19,8% del total, amb un augment d'un 0,5% respecte al 2016, i els aportats a la Seguretat Social representen el 19,4% del total, amb un augment del 0,3%. Del conjunt d'ingressos aportats al

sector públic central, les cotitzacions a la Seguretat Social són les que, en termes absoluts, tenen un import més elevat, de 29.799 milions d'euros, un 48,9% del total d'ingressos aportats al sector públic central. Segueixen, per ordre d'importància quantitativa, els ingressos procedents de l'IRPF, l'IVA, l'impost de societats i els impostos especials, amb un pes conjunt del 37,3% del total d'ingressos, un 1,5% menys que el 2016. Els ingressos aportats pels organismes autònoms i les empreses públiques són poc rellevants en termes quantitius, un 2,6% del total d'ingressos, ja que són ens que es financen sobretot amb transferències de l'Estat, les quals no es computen perquè els ingressos s'analitzen en termes consolidats, és a dir, descomptant les transferències entre les administracions públiques centrals.

Segons el criteri de la incidència de la càrrega impositiva, el conjunt dels ingressos sumen 59.791 milions d'euros. Tal com es pot veure, no es produeixen gaire diferències respecte a les imputacions segons el flux monetari. Amb un i altre criteri, mirant la composició dels ingressos, podem concloure que en un context de creixement generalitzat dels ingressos públics en termes absoluts, el pes de l'aportació de Catalunya té un increment significatiu d'algunes dècimes en termes relatius en els àmbits dels ingressos de l'Estat, (IRPF, impostos especials i ingressos patrimonials per un major pes dels interessos del FLA i de les subhastes de drets d'emissió gasos d'efecte hivernacle), dels ingressos d'organismes autònoms i altres ens i dels ingressos de la seguretat social (cotitzacions de la seguretat social, del servei públic d'ocupació estatal i de les mútues d'accidents de treball i malalties professionals).

D'acord amb el quadre 4, les despeses del sector públic central rebudes a Catalunya segons el flux monetari l'any 2019 sumen 43.721 milions d'euros, xifra que representa un pes del 13,4% respecte del total, el mateix percentatge que el 2015. Si se n'analitza la composició, s'observa el poc pes que tenen les despeses de l'Estat, un 8,5% del total, les quals disminueixen tres dècimes percentuals de pes relatiu respecte al 2016, mentre que les de la Seguretat Social representen un 16,7% del total, sense variació respecte al 2016. Cal fer notar que aquestes últimes corresponen bàsicament a pensions i altres prestacions econòmiques, que no tenen un caràcter discrecional, és a dir, simplement es reben en funció d'on resideixen els beneficiaris de les prestacions.

En relació amb les despeses que s'imputen a Catalunya segons el mètode del flux monetari, el seu pes disminueix significativament pel que fa a la despesa de l'Estat i la dels organismes i altres ens, en canvi augmenta en el cas de la inversió de les empreses públiques i es manté per a les prestacions de la seguretat social. Cal ressaltar que la imputació de la despesa de l'estat i dels organismes està condicionada per la manca de dades de territorialització, raó per la qual es fa una aproximació de la imputació tal com s'ha indicat anteriorment. En tot cas, el menor pes de la despesa imputada a Catalunya s'explica per canvis en la composició de la despesa per polítiques, que fan que

guanyin pes en el global de despesa considerada programes la despesa dels quals es situa en molt baixa proporció a Catalunya (defensa i seguretat) i perdin pes programes de despesa que s'imputen a Catalunya amb un percentatge superior a la mitjana (interessos del deute). Paral·lelament, el fet que l'any 2019 el percentatge de despeses de transferències a comunitats autònomes rebudes per Catalunya sigui inferior al 2016 també contribueix a la baixada global de la imputació de despesa a Catalunya en termes relatius.

Quant a la imputació de les despeses segons la incidència càrrega-benefici, les despeses a Catalunya representen un 14,8% del total; en termes absoluts un 10,7% més que el 2016. Les que provenen de l'Estat tenen un pes més baix, de l'11,7%, amb una reducció d'una dècima percentual respecte al 2016.

Quadre A.I.4

Elements principals de la imputació territorial de les despeses de l'Administració pública central a Catalunya

	Flux monetari				Càrrega-benefici			
	2016 M€	%	2019 M€	%	2016 M€	%	2019 M€	%
Total despeses	39.757	13,4	43.721	13,4	43.567	14,7	48.211	14,8
Despeses Estat	8.643	8,8	8.759	8,5	11.577	11,8	12.056	11,7
Finançament autonòmic	801	4,6	381	20,0	801	4,6	381	20,0
Finançament local	3.089	18,9	3.554	21,0	3.089	18,9	3.554	21,0
Resta	4.753	7,3	4.824	7,2	7.687	11,9	8.120	12,2
Despeses OA i ens públics	975	5,8	895	4,7	1.801	10,7	2.052	10,8
Inversió EP	324	13,6	465	15,5	374	15,7	500	16,7
ADIF	156	11,6	226	12,6	199	14,5	272	15,1
Enaire (abans Aena)	27	8,5	101	16,2	29	9,4	103	16,6
Ports de l'Estat	38	11,3	72	22,9	41	12,2	62	19,7
SEITSA	81	32,5	54	26,4	77	30,9	52	25,4
Altres	23	19,8	13	23,6	27	21,7	11	18,5
Despeses SS	29.814	16,7	33.601	16,7	29.815	16,7	33.605	16,7
Prestacions**	29.124	16,9	32.862	16,9	29.124	16,9	32.862	16,9
Altres	690	11,0	739	11,5	691	11,1	742	11,5

* Inclou el capítol 4 de l'INSS i les entitats gestores, de les mútues d'AT i MP, del SEPE i del FOGASA. També s'hi inclou tot el programa de prestacions econòmiques del mutualisme administratiu de les mútues de funcionaris i tota la despesa de classes passives.

Pel que fa a les oscil·lacions important tant dels imports com dels percentatges imputats a Catalunya corresponents al programa de despesa de l'Estat del finançament autonòmic, cal tenir en compte que es tracta de les transferències del sistema, tant bestretes com liquidacions, que estan subjectes a canvis importants d'un any a l'altre per l'impacte sobretot de les liquidacions, que poden ser més o menys grans i amb sentit positiu o negatiu en funció de si les previsions del Ministeri que determinen les bestretes han estat més o menys ajustades a la realitat.

A l'hora de computar els saldos fiscals dels territoris respecte a l'administració central, un dels aspectes a considerar, tal com hem dit, és l'impacte del dèficit o superàvit del sector públic central en la distribució territorial dels ingressos i les

despeses. Per poder interpretar millor els resultats dels saldos fiscals dels diferents territoris és important descomptar l'efecte de l'existència dels possibles dèficits o superàvits dels comptes públics. Si no s'exclouen aquests impactes se'n poden extreure conclusions errònies. Per aquest motiu, els resultats de la balança fiscal es presenten en termes de neutralització, simulant una igualtat entre els ingressos i les despeses del sector públic central.

En el quadre 5 es mostra l'import del dèficit pressupostari del sector públic central per als anys 2016 i 2019. Cal fer notar que aquesta xifra de dèficit correspon a la diferència entre els ingressos i despeses considerades en l'anàlisi de la balança fiscal i, per tant, no equival al dèficit públic de cada any.

Quadre A.I.5

Dèficit de les operacions considerades

Milions d'euros

	2016	2019
Ingressos	273.329	310.355
Despeses	295.923	325.807
Dèficit públic	-22.594	-15.452

A l'hora d'equilibrar els saldos pressupostaris per tal de computar monetàriament la balança fiscal es pot optar per dos ajustos. D'una banda, per la via de les despeses, és a dir, rebaixant les despeses al mateix nivell que els ingressos, i, de l'altra, per la via dels ingressos, és a dir, incrementant els ingressos fins al mateix import que les despeses. Així, per al 2019, l'ajust via despeses suposaria reduir les despeses totals del sector públic central considerades fins a 310.355 milions d'euros, i l'ajust via ingressos suposaria augmentar els ingressos totals del sector públic central considerats fins a 325.807 milions d'euros.

L'ajust de les despeses al mateix nivell que els ingressos equival a simular que l'administració central corregeix el dèficit reduint les despeses i, per tant, la imputació a Catalunya de l'ajust es fa reduint les despeses segons el pes que representen en el total estatal. Aquesta hipòtesi té coherència amb el fet d'imputar les despeses en interessos en funció del pes de les despeses que l'Estat destina a Catalunya ja que, de fet, aquests interessos són la càrrega del deute derivada dels successius dèficits públics.

L'ajust via ingressos al mateix nivell que les despeses equival a simular que l'Administració central corregirà el dèficit augmentant els impostos i, per tant, la imputació a Catalunya es fa incrementant proporcionalment els ingressos segons el pes que representen en el total estatal. Aquesta metodologia és coherent amb el fet de suposar que en situacions de dèficit públic, que es tradueixen en endeutament, es necessiten uns recursos extraordinaris que s'hauran de

finançar en períodes posteriors mitjançant ingressos impositius. A la inversa, una situació de superàvit públic comportarà una futura reducció d'impostos.

El quadre 6 presenta els resultats del càlcul de la balança fiscal, amb equilibri pressupostari ajustant tant per la banda de les despeses com dels ingressos i aplicant tant el mètode del flux monetari com el de càrrega-benefici. En tots els casos s'obté un dèficit fiscal significativament més gran que el del 2016, prop de mig punt percentual del PIB més.

Quadre A.I.6

Resultats balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central

	2016		2019	
	M€	% s/PIB	M€	% s/PIB
Flux monetari				
Saldo equilibri ingressos	-16.947	-8,0	-20.196	-8,5
Saldo equilibri despeses	-15.653	-7,3	-19.238	-8,1
Flux benefici				
Saldo equilibri ingressos	-12.243	-5,7	-14.556	-6,1
Saldo equilibri despeses	-11.309	-5,3	-13.866	-5,8

Els resultats de la balança fiscal segons el mètode del flux monetari, ajustant via despeses, mostren que el dèficit fiscal l'any 2019 és de 19.238 milions d'euros, un 8,1% del PIB. Per altra banda, segons el principi de la incidència càrrega-benefici, el dèficit fiscal és de 13.866 milions d'euros el 2019, un 5,8% del PIB. En el 2016 els dèficits fiscals van ser 15.653 milions d'euros segons el mètode del flux monetari i 11.309 milions d'euros segons el principi de la incidència càrrega-benefici, equivalents a un 7,3% i un 5,3% del PIB.

El quadre 6 també presenta les dades del dèficit fiscal equilibrant els ingressos, que és la hipòtesi d'ajust que el Grup de treball per al càlcul de les balances fiscals considera més acceptable. En aquest cas, el dèficit fiscal de Catalunya l'any 2019 segons el flux monetari és de 20.196 milions d'euros, xifra que suposa un 8,5% del PIB. El dèficit fiscal de Catalunya segons la incidència càrrega-benefici és de 14.556 milions d'euros, xifra que suposa un 6,1% del PIB. L'any 2016 els imports del dèficit fiscal van ser, respectivament, 16.947 i 12.243 milions d'euros, un 7,9% i un 5,7% del PIB, segons un i altre mètode.

La balança fiscal de Catalunya amb el sector públic i la seva evolució des del 1986 fins al 2019

Tal com s'ha indicat, segons la metodologia del flux monetari, el resultat de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central al 2019 és de 20.196 milions d'euros, un 8,5% del PIB català. Aquest càlcul s'ha fet equilibrant els ingressos entenent que és la hipòtesi més plausible per a la neutralització.

Quadre A.I.7

La balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central

Flux monetari

Pressupost equilibrat: hipòtesi ajust ingressos

Milions d'euros

	2016	2019
Ingressos aportats per Catalunya	52.469	63.916
% Catalunya/total	19,2%	19,6%
Despeses rebudes a Catalunya	39.757	43.721
% Catalunya/total	13,4%	13,4%
Saldo	16.947	-20.196
% s/PIB	-8,0	-8,5

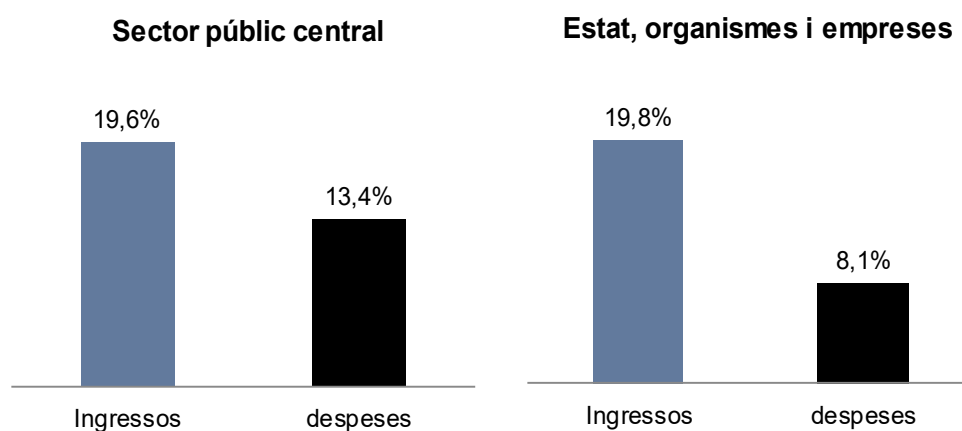
El dèficit fiscal de Catalunya amb el sector públic central del 2019 és el resultat d'una aportació d'ingressos del 19,6% del total i d'unes despeses rebudes del 13,4%. Com s'ha dit prèviament, Catalunya contribueix als ingressos en una proporció per sobre del seu pes en el PIB estatal; en canvi, rep una fracció de despesa que queda per sota del pes de la població sobre el conjunt de l'Estat. La proporció de la despesa que rep Catalunya si s'exclouen les prestacions de la Seguretat Social; les quals es reparteixen segons les característiques dels individus segons els mateixos criteris a tot el territori estatal; és encara més baixa, del 8,1%, tal com s'aprecia al següent gràfic.

Gràfic A.I.1

Pes dels ingressos i les despeses de Catalunya en el total

Any 2019. Flux monetari

% Catalunya sobre total

Aquesta desproporció entre el pes específic dels ingressos aportats i el de les despeses destinades a Catalunya es manté històricament, independentment de quin sigui el dèficit o superàvit pressupostari del Govern central, i és la responsable del saldo fiscal territorial negatiu de Catalunya.

Catalunya ha estat aportant de mitjana entre els anys 1986 i 2016 al voltant del 19,4% dels ingressos de l'Administració central i l'Administració de la Seguretat Social. Del pressupost d'aquestes administracions, a Catalunya s'han rebut de mitjana el 14% de totes les despeses.

Si s'exclouen les partides, tant d'ingressos com de despeses, que pertanyen a la Seguretat Social (que per les seves característiques són despeses no discrecionals), l'Administració general de l'Estat i els ens que en depenen han obtingut de Catalunya una mitjana d'un 19,6% del total dels seus ingressos en el període de 28 anys, però hi destinen només el 10,7% de les despeses.

A l'hora d'analitzar la sèrie cal tenir en compte alguns aspectes tècnics. Tot i que no desvirtuen de cap manera els resultats obtinguts, s'ha de tenir en compte que els diferents estudis de la balança fiscal elaborats des de Catalunya han anat incorporant alguns canvis metodològics, com per exemple, la inclusió de les inversions de les empreses públiques, la imputació de les despeses en interessos o la incorporació dels ingressos patrimonials.

Quadre A.I.8

Evolució del dèficit fiscal de Catalunya amb el sector públic central

Millions d'euros

	Flux monetari	% PIB Catalunya	Incidència càrrega-benefici	% PIB Catalunya
1986	-2.465	-6,8		
1987	-2.868	-7,0		
1988	-3.466	-7,5		
1989	-4.056	-7,7		
1990	-4.867	-8,3		
1991	-5.174	-8,0		
1992	-5.988	-8,6		
1993	-7.263	-10,1		
1994	-6.732	-8,8		
1995	-6.416	-7,7		
1996	-7.088	-7,9		
1997	-7.018	-7,4		
1998	-6.813	-6,8		
1999	-8.124	-7,5		
2000	-8.532	-7,2		
2001	-8.565	-6,7		
2002	-13.696	-10,1	-10.225	-7,5
2003	-13.036	-8,9	-9.576	-6,6
2004	-13.595	-8,7	-10.101	-6,4
2005	-14.186	-8,4	-10.119	-6,0
2006	-14.493	-7,9	-10.320	-5,7
2007	-15.913	-8,1	-11.136	-5,7
2008	-17.200	-8,6	-11.860	-5,9
2009	-16.409	-8,5	-11.261	-5,8
2010	-15.409	-7,9	-11.162	-5,7
2011	-15.006	-7,7	-11.087	-5,7
2012	-12.929	-6,6	-8.928	-4,6
2013	-15.602	-8,1	-11.477	-5,9
2014	-16.572	-8,4	-11.591	-5,9
2015	-16.924	-8,2	-11.818	-5,8
2016	-16.947	-8,0	-12.243	-5,7
*2019	-20.196	-8,5	-14.556	-6,1
Mitjana		-8,0		-5,9
Desviació estàndar		0,8		0,6

¹ Segons pressupost equilibrat (hipòtesi ingressos = despeses)

Nota: A partir del càlcul de la balança fiscal de l'any 2002 i del 2010, s'introdueixen alguns canvis metodològics en el càlcul de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central.

*Aproximació al càlcul de la balança fiscal per la manca de dades de territorialització de les despeses de l'Estat i els organismes autònoms.

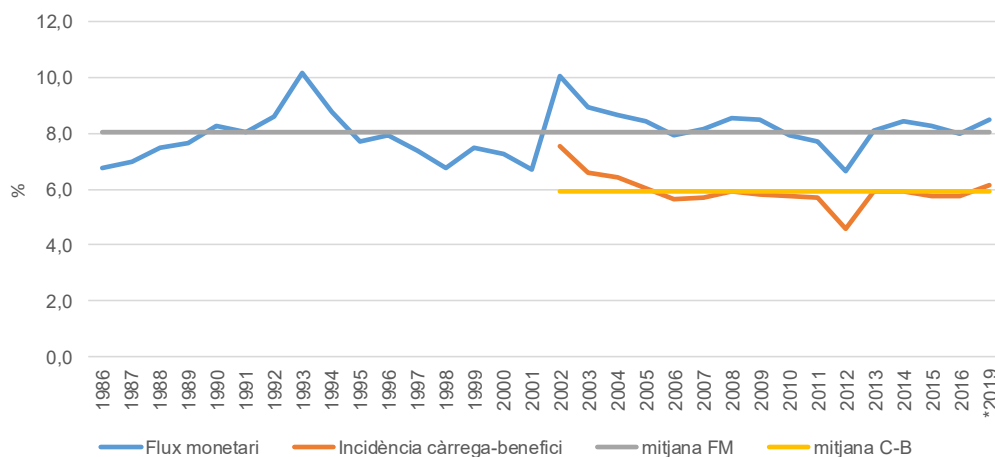
La sèrie del quadre 8 correspon al càlcul de la balança fiscal amb el pressupost equilibrat ajustant els ingressos; és a dir, en cas de dèficit s'han imputat més ingressos dels reals i en cas de superàvit se n'han imputat menys. D'aquesta manera s'anul·la l'efecte de la variabilitat en la situació financera del sector públic central i permet la comparació entre els anys.

De mitjana en tot el període, el dèficit fiscal de Catalunya en el flux monetari se situa en un 8,0% del PIB i mostra una variabilitat limitada al llarg dels anys, ja que la desviació estàndard d'aquesta sèrie és només de 0,8 punts. Els màxims es produeixen l'any 1993 i el 2002 amb dèficits superiors al 10% del PIB i les xifres mínimes el 1986, el 1998 i el 2001, amb dèficits fiscals inferiors al 7% del PIB.

Segons la incidència càrrega-benefici, la sèrie s'inicia el 2002 i presenta un dèficit fiscal de mitjana del 5,9% del PIB en quinze anys. Igual que en el cas anterior, les divergències són limitades al llarg dels anys. La desviació estàndard és de 0,6 punts.

En el gràfic 2 es visualitzen aquestes dues sèries de dades, que permeten veure que el dèficit fiscal, segons el flux monetari, se situa sempre en un interval entre el 6,7% i el 10,1% del PIB. Les diferències entre un i altre enfocament se situen tots els anys per sobre dels 2 punts de PIB.

Gràfic A.I.2

Evolució del dèficit fiscal de Catalunya (% PIB)

La perspectiva històrica de la balança fiscal permet constatar que Catalunya pateix un impacte contractiu continuat en la seva economia com a resultat del dèficit fiscal territorial.

**ANNEX 2.
LA CÀRREGA FINANCERA DE LA
GENERALITAT**

Els mecanismes de finançament

La situació econòmica derivada de la crisi financera iniciada el 2008 va provocar restriccions i dificultats per a les comunitats autònomes per obtenir recursos en els mercats financers. Aquestes dificultats van ser pal·liades per l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) que, amb l'objectiu de prestar recolzament financer a les comunitats autònomes, condicionat a que es complissin els objectius de disciplina fiscal i a un tipus d'interès de mercat, va instrumentar el 2012 una línia per dotar de finançament per al pagament d'obligacions pendents associades al venciment de deute financer autonòmic en forma d'emissions i préstecs amb banca estrangera. La Generalitat va formalitzar cinc préstecs, entre l'abril i el juliol de 2012, que actualment ja estan totalment amortitzats.

En aquesta línia de proporcionar liquiditat, per tal de fer front a l'acumulació de deutes comercials, el Govern de l'Estat, mitjançant l'Acord 6/2012, de 6 de març, del Consell de Política Fiscal i Financera, va establir un mecanisme extraordinari de finançament per al pagament als proveïdors de les comunitats autònomes al qual la Generalitat de Catalunya es va adherir mitjançant la formalització, el juny de 2012, d'onze préstecs a deu anys amb dos anys de carència, que mantenen a 31 de desembre de 2021 un import de deute viu de 378,68 M€.

Mitjançant el Reial decret llei 4/2013, de 22 de febrer, de mesures de recolzament a l'emprenedor i d'estímul del creixement i de la creació d'ocupació, es va establir una nova fase del mecanisme de pagament a proveïdors. La Generalitat es va adherir a aquesta segona fase amb la formalització de tres préstecs el juliol de 2013 que, a 31 de desembre de 2021, mantenen un import de deute viu de 253,57 M€. Aquest reial decret llei va ser tramitat com a projecte de llei finalitzant amb l'aprovació de la Llei 11/2013, de 26 de juliol, que va obrir una tercera fase del mecanisme de pagaments a proveïdors. En base a aquesta llei, la Generalitat va formalitzar 2 préstecs a finals de 2013 que, a 31 de desembre de 2021, tenen un import de deute viu de 372,17 M€, corresponent al primer tram d'aquesta tercera fase. A càrrec del segon tram de la tercera fase, establert per Reial decret llei 8/2013, de 28 de juny, es va formalitzar, el febrer de 2014, un préstec amb un deute viu a final de 2021 de 648,47 M€.

Per atendre les seves necessitats financeres, la Generalitat de Catalunya també es va adherir al mecanisme de recolzament a la liquiditat de les comunitats autònomes, denominat Fons de liquiditat autonòmic (FLA) i creat pel Reial decret llei 21/2012, de 13 de juliol, de mesures de liquiditat de les administracions públiques i en l'àmbit financer. Actualment, aquest mecanisme es regula pel Reial decret llei 17/2014, de 26 de desembre, que ha creat el Fons de finançament a comunitats autònomes (FFCA), que regula de manera integral i ampliada els mecanismes addicionals de finançament i estableix les característiques i condicions dels compartiments en què s'estructura: Facilitat financera (FFF), Fons de liquiditat autonòmic (FLA), Fons social, Fons en

liquidació per al finançament dels pagaments a proveïdors de comunitats autònomes i Fons de liquiditat REACT-UE¹⁴. Per volum, els fons més importants són el FLA i el FFF. Ambdós tenien inicialment un termini de 10 anys (2 de carència i 8 d'amortització) i, a partir de 2020, van passar a tenir un termini de 12 anys (4 de carència i 8 d'amortització). El tipus d'interès era inicialment el del deute de l'Estat a un termini equivalent amb un marge i, a partir de 2016, va passar a ser el del deute de l'Estat a un termini equivalent sense marge.

El finançament atorgat a través del FLA va destinat a atendre el dèficit i els venciments de deute a llarg termini de cada exercici. Com es pot veure a la taula al final d'aquest apartat, el deute viu, a 31 de desembre de 2021, del finançament obtingut a càrrec dels préstecs FLA formalitzats en els anys 2012-2018 i 2021 ascendeix a un total de 46.560 M€.

Com hem comentat anteriorment, el Reial decret llei 17/2014 va establir, com a compartiment del FFCA, el Fons Social, destinat al finançament d'obligacions de pagament derivades de convenis subscrits en matèria social entre les comunitats autònomes i les entitats locals, així com altres transferències en matèria de despesa social de les comunitats autònomes a les entitats locals. La Generalitat també es va adherir a aquest fons formalitzat l'any 2015, mitjançant la signatura d'un préstec que, a 31 de desembre de 2021, té un deute viu de 198,64 M€.

D'altra banda, atès el compliment¹⁵ tant dels objectius d'estabilitat pressupostària (dèficit i regla de despesa) i deute públic com dels criteris relatius al període mitjà de pagament a proveïdors, els anys 2019 i 2020 la Generalitat es va poder adherir al FFCA a través del Fons de facilitat financera (FFF), que té les mateixes condicions financeres que el FLA, però està subjecte a una menor condicionalitat. Els dos préstecs de FFF formalitzats en el 2019 i el 2020 tenen un import conjunt de deute viu a 31 de desembre de 2021 de 17.765,81 M€.

El fet que, l'any 2021, la Generalitat hagi tornat a passar del compartiment FFF al compartiment FLA es deu a que l'any 2019 no va complir amb els objectius d'estabilitat pressupostària i de període mitjà de pagament a proveïdors. A causa de la pandèmia, els citats objectius han estat suspesos pels anys 2020-2022, de manera que, actualment, l'exercici de referència per verificar el compliment continua sent el 2019.

Pel que fa al compartiment Fons de liquiditat REACT-UE, creat el desembre de 2020, té per objecte proporcionar a les comunitats autònomes finançament i liquiditat financera per al ràpid desplegament i execució de l'Ajuda a la recuperació per la cohesió i els territoris d'Europa (REACT-UE). Un cop les comunitats certifiquen les despeses i reben els recursos de l'Ajuda REACT-UE,

¹⁴ El compartiment Fons de liquiditat REACT-UE es va afegir amb posterioritat, a través de la Llei 11/2020, de 30 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per l'any 2021.

¹⁵ A efectes del FFCA de 2019 i 2020, els exercicis de referència per avaluar el compliment dels objectius són 2017 i 2018, respectivament.

han de destinar-los a amortitzar aquest Fons REACT-UE. El maig de 2021, el Govern de l'Estat va assignar una quantitat de 1.487,08 M€ de Fons REACT-UE a Catalunya però, a tancament de l'exercici 2021, encara no s'ha formalitzat cap operació corresponent a aquest fons.

En conjunt, al tancament de 2021, la Generalitat té un total de 68.176,90 M€ de deute viu obtinguts dels nous mecanismes d'accés a la liquiditat iniciats el 2012.

Quadre A.II.1

Mecanismes de recolzament a la liquiditat. 2021

Milions d'euros

Concepte	Deute viu	Cost mitjà
Fons per pagaments a proveïdors (primera fase)	379	0,834%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2012	1.666	0,834%
Fons per pagaments a proveïdors (segona fase)	254	0,834%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2013	2.704	0,834%
Fons per pagaments a proveïdors (tercera fase, tra	372	0,834%
Fons per pagaments a proveïdors (tercera fase, tra	648	0,834%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2014	2.967	0,834%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2015	5.646	0,834%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2016	6.293	0,500%
Fons social 2015	199	0,834%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2017	5.811	0,849%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2018	8.201	0,846%
Fons de facilitat financera (FFF) 2019	7.997	0,624%
Fons de facilitat financera (FFF) 2020	11.769	0,257%
Fons de liquiditat autonòmic (FLA) 2021	13.271	0,109%
Total	68.177	

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

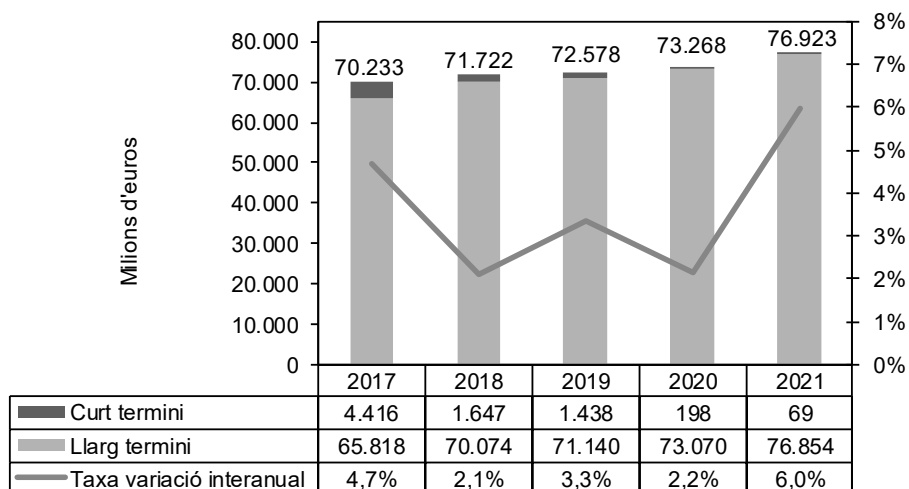
Increment del deute viu i minoració de l'import avalat

El volum de deute viu de la Generalitat de Catalunya en el tancament de 2021 es situa en 76.923 M€, dels quals 76.854 M€ corresponen a deute a llarg termini. L'augment del deute de la Generalitat de Catalunya és causat en part pel dèficit públic i en part per l'absorció del deute de les empreses del sector públic tant a través dels mecanismes de liquiditat com a través de reassignacions comptables.

El deute a llarg termini representa el 99,9 % del total el 2021, superant el percentatge de l'any anterior. El deute a curt termini es redueix fins a 69 M€ (198 M€ el 2020).

Gràfic A.II.1

Deute de la Generalitat de Catalunya

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Pel que fa al total del risc viu en avals concedits per la Generalitat al tancament de 2021 és de 2.179,98 M€, xifra que representa una minoració del 9,04 % respecte 2020, degut al descens d'avals concedits per la Generalitat a tot tipus d'entitats i especialment a les entitats de dret públic (-81,18 M€) i a les societats de participació majoritària (-38,30 M€). Del total avalat, 1.999,44 M€ corresponen a organismes i empreses públiques. De la resta, 164,48 M€ corresponen a fons de titulització d'actius. Aquests avals provenen dels programes de garantia FTGENCAT que es van dur a terme entre 2002 i 2009, dirigits a facilitar la inversió de les petites i mitjanes empreses catalanes (pimes), en virtut dels quals la Generalitat podia avalar fins a un 80 % de valors amb una qualificació mínima "AA" emesos per fons de titulització. La garantia dels bons titulitzats només podien ser préstecs amb garantia concedits a pimes catalanes, i les entitats financeres que concedien els préstecs havien de reinvertir la liquiditat obtinguda amb la titulització en nous préstecs a pimes catalanes. Les titulitzacions solien fer-se amb préstecs hipotecaris que tenien béns immobles residencials i comercials de primer ordre com a garantia. La ràpida amortització dels títols emesos per aquests fons està permetent que el risc viu dels avals concedits per la Generalitat disminueixi també a gran velocitat. Actualment, el risc viu per aquest concepte representa el 2,46 % de l'import avalat inicialment.

Quadre A.II.2

Avals concedits per la Generalitat

Milions d'euros

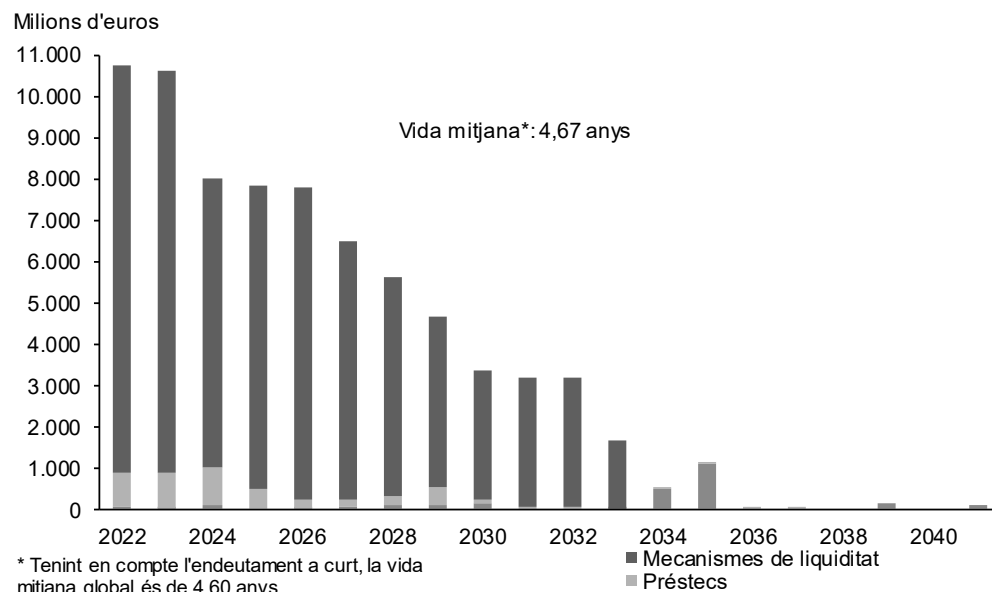
	2017	2018	2019	2020	2021
Entitats autònomes i empreses públiques de la Generalitat de					
a) Catalunya	2.610,01	2.499,68	2.264,39	2.131,79	1.999,44
a.1) Entitats autònomes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
a.2) Entitats de dret públic	1.855,74	1.774,56	1.693,38	1.612,20	1.531,02
a.3) Societats participades	739,18	716,35	566,23	515,70	464,09
a.4) Consorcis	15,09	8,77	4,77	2,69	1,92
a.5) Fundacions	0,00	0,00	0,00	1,19	2,40
b) Altres	572,81	447,37	364,96	264,78	180,54
b.1) Empreses privades	111,46	94,79	77,98	60,95	16,06
b.2) Fons de titulació d'actius	461,35	352,58	286,98	203,83	164,48
Total	3.182,82	2.947,05	2.629,35	2.396,57	2.179,98

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Calendari d'amortitzacions

El calendari d'amortitzacions de l'endeutament a llarg termini assoleix una vida mitjana de 4,67 anys.

Gràfic A.II.2

Calendari d'amortitzacions a llarg termini. 31/12/2021

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Ràting creditici

El ràting de la Generalitat de Catalunya es situa a finals de 2021 en Ba2 (stable) segons Moody's, BBB- (stable) segons Fitch, BB (high) (positive) segons DBRS i A2 segons Vigeo-Eiris (ràting ESG).

En relació a aquests nivells de ràting, cal destacar el cas de Fitch que, en data 16 de juliol del 2021 i després de gairebé sis anys, va tornar a situar la qualificació de la Generalitat en grau d'inversió.

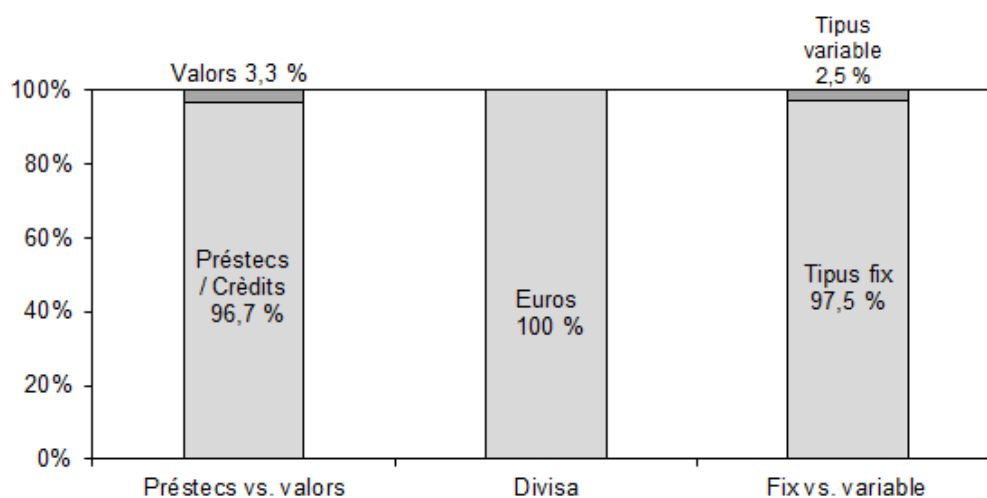
D'altra banda, també cal destacar l'obtenció de la qualificació per part de Vigeo, tant per la novetat que suposa ser la primera comunitat autònoma amb ràting ESG, que valora criteris mediambientals, socials i de governança, com per la bona qualificació obtinguda (A2 és el segon millor nivell en una escala de 12, i la Generalitat es troba per sobre la mitjana del sector en gairebé tots els aspectes avaluats).

Instruments de finançament, risc de tipus d'interès i cost del deute

Pel que fa a l'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat de Catalunya, durant el 2021 ha continuat l'increment del pes del deute viu en préstecs i línies de crèdit (96,7 %), derivat principalment dels mecanismes de finançament sota la forma de crèdits a càrrec del Fons de finançament a les comunitats autònomes. Així mateix, quant a risc de tipus d'interès, continua l'augment del percentatge de la cartera a tipus fix que passa del 96,5 % el 2020 al 97,5 % el 2021. La cartera del deute no presenta risc en divisa, ja que les emissions denominades en divises estan cobertes, com a conseqüència del criteri de prudència adoptat.

Gràfic A.II.3

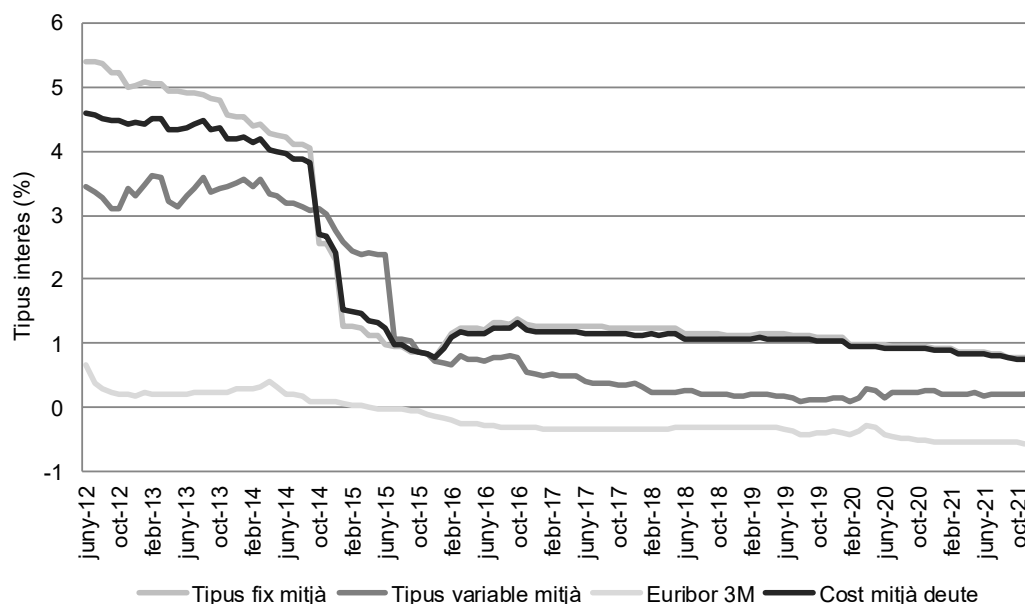
Estructura de la cartera del deute

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

En el 2021 el cost de l'endeutament es redueix novament respecte de la xifra de mínims històrics de l'any anterior (0,90 %) i es situa en el 0,75 %. Aquesta disminució es deu a la reducció del cost mitjà de les operacions a tipus fix. Al seu torn, la baixada del cost de les operacions a tipus fix es deu, d'una banda, a la reducció dels tipus del Tesoro, que acaba repercutint en les noves operacions del FFCA i en les renovacions a tipus de prudència financera i, d'altra banda, al descens continuat de l'euríbor, principal índex de referència de les operacions a tipus variable, que per vuitè any consecutiu es situa en valors negatius més baixos de la història de l'índex (-0,572 % a desembre de 2021, en el cas de la referència a 3 mesos).

Gràfic A.II.4

Components del cost del deute

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

D'aquesta manera, l'import total d'interessos pagats d'acord amb l'estat d'execució del pressupost liquidat de 2021 disminueix en 12,7 % respecte l'any anterior i es situa en 698 M€ (799 M€ l'any 2020). Aquesta disminució es deu, principalment, a que els mecanismes de liquiditat han permès el refinançament de venciments d'operacions que tenien un cost més elevat. En aquest sentit, cal destacar el cas concret d'un bo de 1.000 M€ que va vèncer el febrer de 2020, que tenia un cupó anual del 4,95 % i que va ser refinançat a través del Fons de Facilitat Financera (FFF) a un tipus del 0,315 %. En termes de caixa, aquest sol cas ha suposat una reducció d'uns 46 M€ el 2021 respecte el 2020.

Mercat primari. Característiques del programa domèstic de bons i obligacions

El 23 de juliol de 1996 la Generalitat de Catalunya va posar en marxa, amb l'aprovació del Decret 270/1996, on es recullen les característiques que regulen el funcionament de les emissions, el programa de valors a mitjà i llarg termini negociables al mercat de valors de la Borsa de Barcelona.

L'any 2000 també es va posar en funcionament el tram detallista no competitiu en les subhastes de bons i obligacions, que permetia als inversors particulars participar en les subhastes a través d'alguna de les entitats col·laboradores de la Generalitat de Catalunya, per un import mínim de 1.000 € i un màxim de 50.000 €.

El sistema creat conté 3 modalitats d'emissió: les subhastes competitives, les col·locacions sindicades simples o assegurades i les col·locacions restringides entre creadors de mercat. És en aquest sentit que cal destacar l'important paper dels creadors de mercat en el programa, ja que doten de liquiditat els valors en circulació. Les entitats que conformen el conjunt de creadors de mercat són algunes de les entitats més actives del mercat de capitals espanyol i europeu.

Ateses les circumstàncies especials dels mercats financers, a causa de la crisi, no s'han fet subhastes de bons i obligacions des de 2009.

Mercat secundari. Compravenda en mercats secundaris

Els valors emesos per la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el seu programa d'emissió domèstic, estan admesos a negociació en el mercat del deute públic de Catalunya de la Borsa de Barcelona.

Quadre A.II.3

Valors de la Generalitat de Catalunya a mitjà i llarg termini

ISIN ¹	Cupó (%)	Data d'amortització	Termini (anys)	Proper cupó	Divisa	31/12/2021	
						Saldo en circulació (milions d'euros)	
Emissions domèstiques							
ES0000095796	EURIBOR06M + 0,14C	17/10/22	0,79	19/04/22	S	EUR	60,00
ES0000095614	5,250	05/10/23	1,76	05/10/22	A	EUR	27,05
ES00000950C3	EURIBOR06M + 1,30C	08/09/24	2,69	08/03/22	S	EUR	80,00
ES0000095978	2,550	17/02/26	4,13	17/02/22	A	EUR	20,00
ES0000095986	2,550	17/02/27	5,13	17/02/22	A	EUR	20,00
ES0000095994	2,550	17/02/28	6,13	17/02/22	A	EUR	20,00
ES0000095606	5,325	05/10/28	6,77	05/10/22	A	EUR	90,74
ES0000095853	4,690	28/10/34	12,83	28/10/22	A	EUR	500,00
ES0000095879	4,220	26/04/35	13,33	26/04/22	A	EUR	1.120,00
Emissions EMTN en Euros							
XS0429434870	5,900	20/05/24	2,39	20/05/22	A	EUR	21,90
XS0513439132	INFLACIÓ + 3,000	27/05/27	5,41	27/05/22	A	EUR	30,00
XS0427471148	CMS10A + 0,000	11/05/29	7,36	11/05/22	A	EUR	70,00
XS0449353332	5,219	10/09/29	7,70	12/09/22	A	EUR	20,00
XS0506861243	5,400	13/05/30	8,37	13/05/22	A	EUR	25,00
XS0513009711	5,900	28/05/30	8,41	31/05/22	A	EUR	105,00
XS0544970329	5,950	01/10/30	8,76	03/10/22	A	EUR	10,00
XS0620232446	EURIBOR03M + 3,60C	15/02/33	11,13	15/02/22	T	EUR	17,70
XS0522550580	6,350	30/11/41	19,93	30/11/22	A	EUR	100,00
Total						2.337,39	

Deute en monedes fora de la UEM

ISIN ¹	Cupó (%)	Data d'amortització	Termini (anys)	Proper cupó	Divisa	Saldo en circulació (milions d'euros)	
Emissions en divises							
XS0449850634	2,965	08/09/39	17,70	08/03/22	S	JPY	134,88 ²
Total en divises						134,88 ²	

¹ Sistema internacional d'identificació numèrica de valors.

T = Trimestral

² Contravalor en euros incloent-hi instruments de cobertura.

S = Semestral

A = Anual

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Quadre A.II.4

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Barcelona

Trimestre*	Nombre d'operacions	Variació interanual (%)	Volum	
			contractat (milions d'euros)	Variació interanua l (%)
1r trimestre 2021	32	-23,8	16,3	-89,4
2n trimestre 2021	66	6,5	125,8	-31,9
3r trimestre 2021	132	73,7	387,7	102,5
4t trimestre 2021	142	56,0	395,4	88,3

*Dades trimestrals acumulades des de l'1 de gener, sense amortitzacions ni FTA.

Valors admesos a negociació a 31 de desembre de 2021

Total nominal (milions d'euros)	Total emissions	Bons i Obligacions (Generalitat i ICF)		Pagarés ICF
2.255,39	18	12	6	

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

La negociació acumulada dels valors de deute en el mercat del deute públic de Catalunya en el tancament del quart trimestre del 2021 és un 88,3 % superior, en comparació al volum de l'any anterior, i es situa en els 395,4 M€. Per la seva part, el nombre d'operacions ha augmentat un 56,0 %. Aquest augment es concentra en el segon semestre de l'any, coincidint amb la pujada del ràting a grau d'inversió per part de Fitch.

El programa d'emissions EMTN posat en marxa l'any 2009 cotitza a la Borsa de Luxemburg.

Sector públic empresarial de la Generalitat de Catalunya

L'endeutament de la Generalitat i el seu sector públic ha assolit els 83.527 M€ el 2021, el 92,09 % dels quals corresponen, directament, a la mateixa Generalitat de Catalunya. El sector empresarial de la Generalitat de Catalunya en el 2021 minora l'endeutament en tots els tipus d'entitats respecte l'any anterior. Per tipus d'organismes, la major part de l'endeutament correspon a les entitats de dret públic, entre les quals destaca Infraestructures Ferroviàries de Catalunya amb un deute de 3.678,63 M€, l'Institut Català de Finances amb 874,85 M€¹⁶, l'Institut

¹⁶ L'import del deute de l'ICF ha estat ajustat d'acord amb la nota 2 de la taula "Endeutament viu a 31 de desembre de 2021".

Català del Sòl amb 284,63 M€ i Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya amb 241,83 M€. Entre les societats mercantils participades al 100 % per la Generalitat, cal destacar l'endeutament d'Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SA amb 231,05 M€. Entre les societats amb participació majoritària de la Generalitat cal esmentar Fira 2000, SA amb 310,42 M€. Pel que fa a societats mercantils amb participació minoritària de la Generalitat, destaca Arrendadora Ferroviària, SA amb 140,23 M€. Entre els consorcis: Consorci de l'Autoritat del Transport Metropolità amb 178,89 M€, Consorci Sanitari Integral amb 79,93 M€, Consorci del Barri de la Mina amb 34,13 M€ i Consorci d'Aigües de Tarragona amb 20,94 M€. Entre les fundacions, la Fundació Privada de Gestió Sanitària de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, amb 212,13 M€.

D'altra banda, el deute de la Comunitat Autònoma de Catalunya computable d'acord amb el Sistema Europeu de Comptes (SEC) ha assolit els 82.365 M€, el 93,39 % dels quals pertanyen directament a la mateixa Generalitat de Catalunya.

Quadre A.II.5

Endeutament viu a 31 de desembre de 2021¹

Milions d'euros

	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020 0 % Var.
Generalitat ²	70.233	71.722	72.578	73.268	76.923	5,0%
Universitats	62	60	54	46	26	-43,4%
Entitats autònomes administratives	140	100	100	58	48	-18,5%
Entitats autònomes comercials i	0	0	0	0	0	-18,5%
Entitats de dret públic	6.622	6.225	5.566	5.789	5.118	-11,6%
Societats mercantils	1.418	1.261	942	822	746	-9,3%
Consortcis	694	606	540	476	367	-22,9%
Fundacions ²	620	618	590	326	300	-8,1%
Total	79.789	80.592	80.370	80.786	83.527	3,4%
Total SEC	77.713	78.733	79.033	79.107	82.365	4,1%

¹ Inclou el deute amb l'Institut Català de Finances (293 milions d'euros a 31/12/2021).

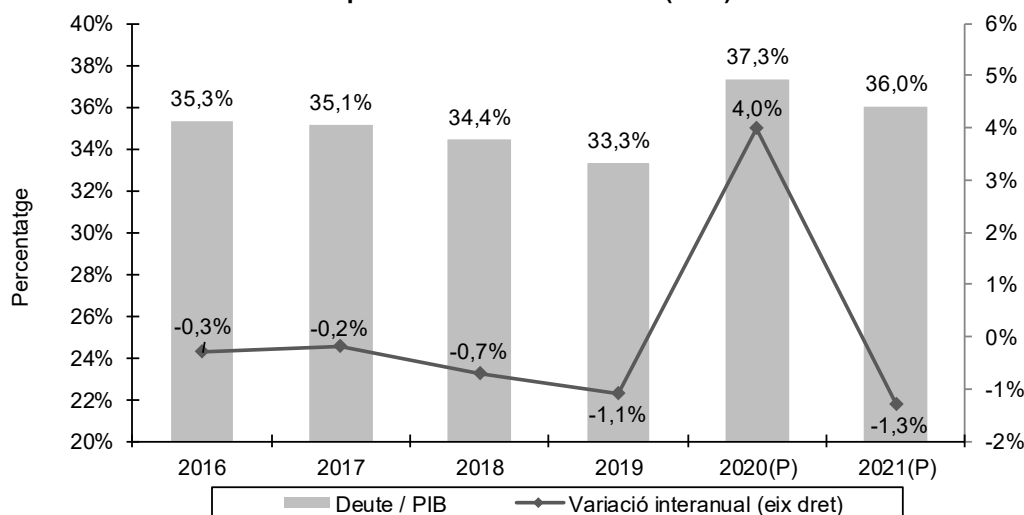
² La disminució del deute de les fundacions durant el 2020 es deu, principalment, a la reassignació d'un préstec de la Fund.Priv.de l'Hospital de la Sta Creu i St Pau, per import de 215M€, que ha passat a formar part del deute de la

³ La disminució del deute de les entitats de dret públic durant el 2021 es deu, principalment, a la reassignació d'una part del deute de l'ICF, que ha passat a formar part del deute de la Generalitat. L'import reassignat, de 437M€, correspon a la xifra de préstecs concedits per l'ICF en el context de pandèmia amb aval de la Generalitat.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Hisenda.

Tot i l'increment del deute en xifres absolutes, el fort creixement del PIB durant el 2021 ha permès una disminució de la ràtio d'endeutament en termes SEC respecte del PIB, trencant clarament amb l'elevat increment registrat l'any anterior a causa de la pandèmia, i situant-se en el 36 %, segons dades provisionals del Banc d'Espanya.

Gràfic A.II.5

Deute sector administració pública de la Generalitat (SEC) en % PIB

(P) Provisional

Font: Banc d'Espanya. Inclou Administració general, entitats autònomes administratives, universitats i empreses públiques dependents sectoritzades com a administracions públiques.

Cal destacar que el sistema de centralització de fons (Cash Pooling), implementat l'any 2007 entre la Generalitat i les entitats participades, compta amb l'adhesió de 114 entitats públiques, 6 més que l'any anterior. La centralització de tresoreria permet una gestió corporativa de la tresoreria mitjançant la gestió conjunta de diversos comptes bancaris, amb l'objectiu d'optimitzar els saldos de grup.

Finalment, s'ha continuat amb la gestió centralitzada del deute de les empreses públiques i, durant l'any 2021, s'han convocat quatre sol·licituds d'ofertes ordinàries que han afectat 29 empreses i s'han obtingut ofertes de les entitats financeres per un import de 220,38 M€ per operacions a curt termini i 120,30 M€ per operacions a llarg termini.